

ความเป็นไปได้ในการพัฒนาที่ตั้งศูนย์กลางและโครงข่ายการส่งออกดอกกล้วยไม้สด
ในกรุงเทพมหานครและจังหวัดใกล้เคียง

นางสาวเจษฎาพร บุราคม

สถาบันวิทยบริการ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการวางแผนภาคและเมืองมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการวางแผนภาค ภาควิชาการวางแผนภาคและเมือง

คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2547

ISBN 974-17-6596-7

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

THE POSSIBILITY OF DEVELOPING ORCHID EXPORT SERVICE CENTERS
AND NETWORK IN BANGKOK AND NEARBY PROVINCES

Miss Jesadaporn Puragama

สถาบันวิทยบริการ

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Urban and Regional Planning in Regional Planning

Department of Urban and Regional Planning

Faculty of Architecture

Chulalongkorn University

Academic Year 2004

ISBN 974-17-6596-7

เจษฎาพร บุราคม : ความเป็นไปได้ในการพัฒนาศูนย์กลางและโครงข่ายเพื่อการส่งออกดอกกล้วยไม้สดในกรุงเทพมหานครและจังหวัดใกล้เคียง. (THE POSSIBILITY OF DEVELOPING ORCHID EXPORT SERVICE CENTERS AND NETWORK IN BANGKOK AND NEARBY PROVINCES) อ. ที่ปรึกษา : รศ.ดร.ดารณี ถวิลพิพัฒน์กุล, จำนวนหน้า 167 หน้า. ISBN 974-17-6596-7.

การวิจัยครั้งนี้มีจุดประสงค์เพื่อกำหนดที่ตั้งศูนย์กลางและโครงข่ายเพื่อการส่งออกดอกกล้วยไม้สดในกรุงเทพมหานครและจังหวัดใกล้เคียง ได้แก่ นครปฐม สมุทรสาคร และนนทบุรี ซึ่งประกอบไปด้วย 10 เขตในกรุงเทพมหานครและ 15 อำเภอใน 3 จังหวัด โดยการศึกษาเกี่ยวกับความสำคัญของสินค้าเกษตรที่ส่งออกที่มีผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ การพัฒนาการเกษตร ลักษณะของสินค้าเกษตร ทฤษฎีการเลือกที่ตั้ง แนวคิดเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์ที่ดิน เพื่อนำมากำหนดปัจจัยที่ใช้ในการวิเคราะห์หาที่ตั้งศูนย์กลางและโครงข่ายเพื่อการส่งออกที่เหมาะสมทั้งหมด 6 ปัจจัย ได้แก่ ปัจจัยด้านการเป็นแหล่งผลิตกล้วยไม้ ปัจจัยด้านมีสิ่งอำนวยความสะดวกด้านการคมนาคม ปัจจัยด้านการมีอยู่ของสาธารณูปโภค ปัจจัยด้านการมีอยู่ของการสื่อสาร ปัจจัยด้านการมีอยู่ของสถาบันการเงินการธนาคาร ปัจจัยด้านข้อกำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดิน

หลังจากการเก็บข้อมูลปฐมภูมิเกี่ยวกับการให้ความสำคัญปัจจัยต่างๆจากกลุ่มเป้าหมายโดยใช้แบบสอบถาม 3 กลุ่ม ได้แก่ เกษตรกรผู้ปลูกกล้วยไม้ส่งออก ผู้ส่งออกกล้วยไม้ นักวิชาการและเจ้าหน้าที่ของรัฐ ได้ทำการวิเคราะห์เพื่อกำหนดที่ตั้งศูนย์กลางและโครงข่ายเพื่อการส่งออกโดยใช้วิธีการคือ 1.)การจัดลำดับความสำคัญของปัจจัยทั้ง 6 ด้วยวิธี Average percentage weighting 2.)การคำนวณค่ามาตรฐาน(Standard score) เพื่อปรับฐานข้อมูล แบ่งกลุ่มเขต/อำเภอออกเป็นกลุ่มด้วยการทำแผนภูมิฮีสโตแกรม และวิเคราะห์ความพร้อมของปัจจัย 3.)กำหนดที่ตั้งศูนย์กลางและโครงข่ายเพื่อการส่งออกจากค่ามาตรฐานประกอบกับการใช้หลักเกณฑ์สำหรับศูนย์กลางและโครงข่ายแต่ละประเภทมาพิจารณาพร้อมด้วย

ผลการวิจัยสรุปว่า บริเวณที่มีความเป็นไปได้ในการพัฒนาให้เป็นศูนย์กลางการส่งออกดอกกล้วยไม้สดที่ให้บริการแบบครบวงจร(One stop service) มี 1 ศูนย์คือที่อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม เนื่องจากเป็นพื้นที่ที่มีศักยภาพสูง มีความพร้อมของปัจจัย 5 ปัจจัย เป็นแหล่งผลิตกล้วยไม้ที่สำคัญ มีรัศมีการให้บริการ 40 กิโลเมตร ส่วนโครงข่ายการส่งออกดอกกล้วยไม้สดมี 2 พื้นที่ คือที่อำเภอบางใหญ่ จังหวัดนนทบุรี และอำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม ซึ่งพื้นที่ที่มีศักยภาพปานกลาง มีความพร้อมของปัจจัย 5 และ 4 ปัจจัยตามลำดับ มีรัศมีการให้บริการ 20 กิโลเมตร และเป็นแหล่งผลิตกล้วยไม้ส่งออกที่สำคัญเช่นกัน

ภาควิชาการวางแผนภาคและเมือง.... ลายมือชื่อนิสิต.....
 สาขาวิชา.....การวางแผนภาค..... ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....
 ปีการศึกษา 2547

4474126125 : MAJOR REGIONAL PLANING

KEY WORD: ORCHID EXPORT SERVICE CENTERS / LOCATION / NETWORK / BANGKOK
AND PROVINCES NEARBY.

JESADAPORN PURAGAMA : THE POSSIBILITY OF DEVELOPING ORCHID
EXPORT SERVICE CENTERS AND NETWORKS IN BANGKOK AND PROVINCES
NEARBY. THESIS ADVISOR : ASSOC.PROF.DARANEE THAVINPIATKUL,Ph.D.,
167 pp. ISBN 974-17-6596-7.

The purpose of this research is to locate orchid export centers and their networks in 10 districts in Bangkok and 15 districts in Nakornpatom, Samutprakan and Nonthaburi. Through studies on the importance of exported agricultural product on economic development, agricultural development, characteristics of agricultural product, location theory, and land use notion, six criteria for determining the site of orchid export centers and their networks are found, i.e., existence of orchid farm, transportation, public utilities, communication facilities, financial institutions, and types of land use regulations in the areas.

After collecting primary information concerning the ranking of these factors from 3 target groups: orchid farmers, orchid exporters, and a group of specialists and government officials, the analysis to locate the centers and networks are performed are performed in 3 steps: (1) average percentage weighting is used to set up sequence of 6 remarkable measures; (2) standard score estimation is used to set up database and divide all districts to groups by histogram map and criteria ; and (3) site of export centers and their networks are located by using standard score and criteria for center and network .

In summary, the research shows that possible location for fully system orchid export center (one stop service) should be in Sampran district in Nakornpatom, due to its highest potentiality and it is fully supported by 6 locational criteria. Moreover, this location is the significant area for orchid production, and has 40-kilometers service radius. For its networks, there are two suitable networks, i.e.,in Bangyai district in Nonthaburi and in Muang Nakornpatom district in Nakornpatom, due to their medium potentiality and are supported by 5 and 4 criteria respectively. They have 20-kilometer service radius and also are significant orchid production areas.

Department..Urban and Regional Planing.. Student's signature.....

Field of study...Regional Planing..... Advisor's signature.....

Academic year ...2004.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยความช่วยเหลือจากหลายท่านอย่างเช่น รศ.ดร.ดารณี ถวิลพิพัฒน์กุล อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ที่ได้ให้คำแนะนำและให้กำลังใจทั้งในเรื่องของการทำวิทยานิพนธ์ และเรื่องส่วนตัว ผศ.ดร.สุวัฒนา ธาดานิติ อ.ดร. ไชศรี ภักดีสุข เจริญ และคุณสมศักดิ์ เศรษฐนันท์ รองผู้อำนวยการสำนักผังเมือง กรุงเทพมหานคร ที่สละเวลามาเป็นกรรมการในการตรวจและสอบงานวิจัยชิ้นนี้ รวมไปถึงอาจารย์ท่านอื่นๆในภาควิชาการวางแผนภาคและเมืองที่ได้ให้ความรู้ และฝึกฝนความคิดในแบบฉบับของนักวางแผนแก่ผู้วิจัย ตลอดระยะเวลาของการศึกษา ขอขอบคุณบุคลากรในภาควิชาการวางแผนภาคและเมืองที่ช่วยอำนวยความสะดวกในทุกๆ เรื่องนับตั้งแต่ผู้วิจัยได้เข้ามาเป็นนิสิตที่ภาควิชาแห่งนี้ ขอขอบคุณบัณฑิตวิทยาลัยที่ให้การสนับสนุนทุนอุดหนุนการวิจัยนี้บางส่วน ขอขอบคุณชาวสวนกล้วยไม้ ผู้ส่งออกกล้วยไม้ เจ้าหน้าที่ของรัฐ และนักวิชาการทุกท่านที่ได้ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามและให้ข้อเสนอแนะที่ดีแก่ผู้วิจัย รวมทั้งหน่วยงานต่างๆทั้งภาครัฐและเอกชนที่อนุเคราะห์ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการทำงานวิจัยในครั้งนี้ ขอขอบคุณคุณสุคนธา ยิ้มพงษ์ คุณน้ำฝน พัฒน์วงษ์ และคุณปนัดดา ทองภูเบศร์ ที่อนุเคราะห์ร่างกายแรงใจในการทำแผนที่ เรียบเรียงเอกสาร และทำธุระให้ในระหว่างที่ผู้วิจัยตั้งครุภรณ์และลาคลอด ขอขอบคุณคุณมาลินี เศรษฐนันท์ ผู้อำนวยการสำนักพัฒนามาตรฐานผังเมืองที่ให้คำแนะนำและให้เวลาในการทำวิทยานิพนธ์ ขอขอบคุณคุณภัชรา นาคดิษฐ์ อดีตผู้อำนวยการกองการเงินและบัญชีที่ให้โอกาสลาศึกษาต่อ ขอขอบคุณเพื่อนๆ ผังเมืองและแผนภาครุ่น26 ที่มอบความรักความห่วงใยและเป็นกำลังใจให้กัน และกันอยู่เสมอ ขอขอบคุณพี่ๆ ที่กรมโยธาธิการและผังเมืองที่ได้ให้คำแนะนำและให้กำลังใจในการทำวิทยานิพนธ์

ทำยนี้ผู้วิจัยใคร่ขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ที่ได้ให้กำเนิด ขอขอบคุณคุณอนุสรณ์ วาริวงค์ ที่คอยเป็นกำลังใจและห่วงใยตลอดเวลา และบุคคลที่สำคัญที่สุดในชีวิตคือคุณสมสงวน บุราคม อดีตผู้อำนวยการสำนักวิศวกรรมกรรมผังเมือง ผู้ซึ่งอบรมเลี้ยงดูให้ความรักความห่วงใย ให้ทุนการศึกษาตั้งแต่อนุบาลจนจบปริญญาโท ท่านจึงเป็นผู้อยู่เบื้องหลังความสำเร็จในการศึกษาในครั้งนี้อย่างแท้จริง ขอกราบขอบพระคุณท่านอย่างสูง

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ญ
สารบัญแผนที่.....	ฎ
สารบัญแผนภูมิ.....	ฐ
สารบัญภาพ.....	ฑ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1.1 หลักการและเหตุผล.....	1
1.2 วัตถุประสงค์.....	6
1.3 ขอบเขตการศึกษา.....	6
1.4 วิธีการและขั้นตอนการศึกษา.....	6
1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	6
1.6 คำจำกัดความ.....	7
บทที่ 2 ทฤษฎี แนวความคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	10
2.1 แนวคิดเกี่ยวกับความสำคัญของสินค้าออกต่อการพัฒนาการเกษตร.....	10
2.2 แนวความคิดเกี่ยวกับการพัฒนาการเกษตร.....	11
2.3 แนวคิดเกี่ยวกับลักษณะของสินค้าเกษตร.....	13
2.4 ทฤษฎีการเลือกที่ตั้ง.....	15
2.5 แนวคิดเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์ที่ดิน.....	17
2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	18
2.7 เอกสารที่เกี่ยวข้อง.....	21
2.8 กรอบความคิดในการวิจัย.....	25
บทที่ 3 วิธีการดำเนินการวิจัย.....	28
3.1 ขั้นตอนการศึกษา.....	28
3.2 การกำหนดพื้นที่ศึกษา.....	28
3.3 กลุ่มตัวอย่างและแบบสอบถาม.....	28
3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	34

	หน้า
3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	38
บทที่ 4 สภาพทั่วไป การผลิต การตลาด การส่งออก.....	46
4.1 สภาพทั่วไปของพื้นที่ศึกษา.....	46
ลักษณะทางกายภาพ.....	46
ทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญ.....	49
การใช้ที่ดินถือครองทางการเกษตร.....	50
ประชากร.....	51
เศรษฐกิจ.....	54
การสาธารณสุขโลก.....	57
การสื่อสาร.....	64
การคมนาคมขนส่ง.....	68
4.2 การกระจายตัวของแหล่งผลิตในพื้นที่ศึกษา.....	70
4.3 สถานการณ์ของการผลิตและการตลาดของดอกกล้วยไม้สด.....	71
ระยะเวลาการปลูกและการตัดดอก.....	72
การปฏิบัติต่อดอกกล้วยไม้หลังการตัดดอก.....	73
โครงสร้างของตลาดกล้วยไม้สด.....	78
ตลาดส่งออกที่สำคัญ.....	79
4.4 ปัญหาในการผลิต การตลาด และการส่งออก.....	82
4.5 ภาวะเทียบในการส่งออกดอกกล้วยไม้สด.....	83
บทที่ 5 การวิเคราะห์เพื่อกำหนดที่ตั้งศูนย์กลางและ โครงข่ายเพื่อการส่งออก.....	87
5.1 การศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดที่ตั้ง.....	87
5.2 การจัดทำแบบสอบถาม.....	87
5.3 การจัดลำดับความสำคัญของปัจจัย.....	88
5.4 การศึกษาศักยภาพของอำเภอในแต่ละปัจจัย.....	91
5.5 การปรับฐานข้อมูล.....	95
5.6 สรุปที่ตั้งศูนย์กลางและ โครงข่ายการส่งออกดอกกล้วยไม้สด.....	101
บทที่ 6 สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ.....	113
6.1 สรุปผลการศึกษา.....	113
6.2 การอภิปรายปัจจัยที่ได้จากการศึกษา.....	119

	หน้า
6.3 ข้อเสนอแนะ.....	120
6.4 ข้อเสนอแนะอื่นๆ.....	122
6.5 ข้อเสนอแนะสำหรับพื้นที่นอกเขตรัศมีการให้บริการของศูนย์กลางและ โครงข่ายเพื่อการส่งออก.....	122
6.6 ข้อเสนอแนะในการทำงานวิจัยในครั้งต่อไป.....	124
รายการอ้างอิง.....	126
ภาคผนวก.....	128
ภาคผนวก ก. ตัวอย่างแบบสอบถาม.....	129
ภาคผนวก ข. การจัดลำดับความสำคัญด้วยวิธี Average Percentage Weighting และการแจกแจงลำดับความสำคัญด้วยเทคนิคการจัดกลุ่ม.....	137
ภาคผนวก ค. ตารางแสดงผลการจัดลำดับความสำคัญของปัจจัยและ ตารางแสดงการคำนวณค่ามาตรฐาน(Standard Score).....	139
ประวัติผู้เขียน.....	167

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
ตารางที่ 1.1 แสดงมูลค่าการส่งออกรายปีสินค้าเกษตรกรรมและคอกกล้วยไม้สด ปี2533-2542.....	3
ตารางที่ 1.2 แสดงปริมาณการบริโภคภายในประเทศและปริมาณการส่งออกคอกกล้วยไม้สด ปี 2539-2543.....	3
ตารางที่ 1.3 แสดงพื้นที่ปลูก ผลผลิต และผลผลิตต่อไร่ ของกล้วยไม้ปี 2537-2543.....	4
ตารางที่ 3.1 แสดงจำนวนเกษตรกรและพื้นที่ปลูกกล้วยไม้เพื่อการส่งออก ปี2541 แยกเป็นรายเขต / อำเภอ.....	30
ตารางที่ 3.2 แสดงจำนวนเกษตรกร สัตว์สวน และจำนวนแบบสอบถาม แยกเป็นรายเขต / อำเภอ.....	32
ตารางที่ 3.3 แสดงจำนวนผู้ส่งออก สัตว์สวน และจำนวนแบบสอบถาม แยกเป็นรายเขต/อำเภอ.....	33
ตารางที่ 3.4 แสดงจำนวนแบบสอบถามที่ได้จากกลุ่มตัวอย่าง.....	36
ตารางที่ 3.5 ตัวอย่างค่าความถี่ของข้อมูลในแต่ละปัจจัย.....	39
ตารางที่ 3.6 ตัวอย่างสัดส่วนร้อยละของความถี่ของข้อมูลในแต่ละปัจจัย.....	40
ตารางที่ 3.7 ตัวอย่างความถี่สะสมของสัดส่วนร้อยละของข้อมูลในแต่ละปัจจัย.....	40
ตารางที่ 3.8 ตัวอย่างการเรียงลำดับความสำคัญของแต่ละปัจจัย.....	40
ตารางที่ 3.9 การให้ค่าน้ำหนักของตัวชี้วัดในแต่ละปัจจัย.....	42
ตารางที่ 3.10 ตัวอย่างค่ามาตรฐานของแต่ละปัจจัย.....	44
ตารางที่ 3.11 ตัวอย่างการพิจารณาความพร้อมของปัจจัยต่างๆ.....	44
ตารางที่ 4.1 แสดงพื้นที่ของจังหวัดต่างๆในภาคกรุงเทพมหานครและปริมณฑล.....	48
ตารางที่ 4.2 แสดงการใช้ที่ดินทางการเกษตรของประเทศไทย ปี 2542.....	51
ตารางที่ 4.3 แสดงพื้นที่ จำนวนประชากร ความหนาแน่น และร้อยละของจังหวัด ในพื้นที่ศึกษา ปีพ.ศ. 2545.....	53
ตารางที่ 4.4 แสดงจำนวนและการเปลี่ยนแปลงประชากรในพื้นที่ศึกษากับทั่วราชอาณาจักร ปีพ.ศ.2540-2545.....	53
ตารางที่ 4.5 แสดงมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมรายภาค (คิด ณ ราคาคงที่ปี 2531) ระหว่าง ปีพ.ศ. 2538-2544.....	55

สารบัญตาราง (ต่อ)

ฎ

หน้า

ตารางที่ 4.6 แสดงมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมภาคกรุงเทพมหานครและปริมณฑล คิด ณ ราคาคงที่ปี 2531) ระหว่าง พ.ศ. 2538-2544.....	56
ตารางที่ 4.7 การใช้ไฟฟ้าในจังหวัดสมุทรสาคร ปี 2544	58
ตารางที่ 4.8 การใช้ไฟฟ้าในจังหวัดนครปฐม ปี 2544	58
ตารางที่ 4.9 การใช้น้ำประปาในจังหวัดสมุทรสาคร ปี 2547	61
ตารางที่ 4.10 ระบบประปาในจังหวัดนครปฐม	62
ตารางที่ 4.11 การใช้น้ำประปาในจังหวัดนครปฐมปี 2544	62
ตารางที่ 4.12 แสดงสถิติบริการโทรศัพท์ ในจังหวัดสมุทรสาคร ปีงบประมาณ 2539-2544.....	64
ตารางที่ 4.13 แสดงสถิติบริการโทรศัพท์ในจังหวัดนครปฐม ปีงบประมาณ 2539-2544	65
ตารางที่ 4.14 แสดงพื้นที่ปลูกกล้วยไม้เพื่อการส่งออกแยกเป็นรายจังหวัด ปี 2539 และ ปี 2541.....	70
ตารางที่ 4.15 แสดงปริมาณและมูลค่าการส่งออกดอกกล้วยไม้สด ปี 2541-2546	71
ตารางที่ 4.16 แสดงระยะเวลาการเจริญเติบโตของกล้วยไม้ตัดดอก.....	72
ตารางที่ 4.17 แสดงมาตรฐานของกล้วยไม้สกุลหวาย	77
ตารางที่ 4.18 แสดงรายชื่อประเทศผู้นำเข้า ปริมาณ และมูลค่าในการนำเข้ากล้วยไม้ตัดดอก	80
ตารางที่ 5.1 แสดงความถี่สะสมของร้อยละของคะแนนความถี่การจัดลำดับความสำคัญ ของปัจจัย 6 ปัจจัยโดยเกษตรกร 67 ราย.....	89
ตารางที่ 5.2 แสดงความถี่สะสมของร้อยละของคะแนนความถี่การจัดลำดับความสำคัญ ของปัจจัย 6 ปัจจัยโดยผู้ส่งออก 24 ราย.....	89
ตารางที่ 5.3 แสดงความถี่สะสมของร้อยละของคะแนนความถี่การจัดลำดับความสำคัญ ของปัจจัย 6 ปัจจัยโดยนักวิชาการและเจ้าหน้าที่ของรัฐ 12 ราย.....	90
ตารางที่ 5.4 แสดงความถี่สะสมของร้อยละของคะแนนความถี่การจัดลำดับความสำคัญ ของปัจจัย 6 ปัจจัยโดยกลุ่มตัวอย่าง 3 กลุ่มจำนวน 103 ราย.....	91
ตารางที่ 5.5 แสดงรายละเอียดเพื่อการพิจารณาศักยภาพของพื้นที่ศึกษา.....	102
ตารางที่ 5.6 แสดงรายละเอียดเพื่อการพิจารณาศักยภาพของพื้นที่ศึกษาเฉพาะเขต/อำเภอ ที่มีการปลูกกล้วยไม้เพื่อการส่งออก.....	106
ตารางที่ 6.1 แสดงรายละเอียดการพิจารณาศักยภาพของพื้นที่นอกเขตรัศมีการให้บริการ ของศูนย์กลางและโครงข่ายเพื่อการส่งออก.....	124

สารบัญแนบที่

แนบที่	หน้า
แนบที่ 2.1 แสดงเขตเกษตรกรรม 27 เขต ในกรุงเทพมหานคร.....	24
แนบที่ 3.1 แสดงการกระจายตัวของเกษตรกรปลูกกล้วยไม้ส่งออกปี 2541.....	31
แนบที่ 3.2 แสดงการกระจายตัวของบริษัทส่งออกดอกกล้วยไม้สดปี2545.....	35
แนบที่ 4.1 แสดงพื้นที่ศึกษา.....	47
แนบที่ 4.2 แสดงความหนาแน่นของประชากร ปี 2545.....	52
แนบที่ 4.3 แสดงที่ตั้งสาขาของการไฟฟ้านครหลวงและการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค และ ขอเขตการให้บริการ ปี2547.....	59
แนบที่ 4.4 แสดงที่ตั้งสาขาของการประปานครหลวงและการประปาส่วนภูมิภาค และ ขอเขตการให้บริการ ปี2547.....	63
แนบที่ 4.5 แสดงความหนาแน่นของจำนวนสาขาสำนักงานบริการ โทรศัพท์ ปี2546.....	66
แนบที่ 4.6 แสดงความหนาแน่นของจำนวนสาขาที่ทำการไปรษณีย์ ปี2545.....	67
แนบที่ 4.7 แสดงเส้นทางคมนาคม.....	69
แนบที่ 4.8 แสดงรายชื่อประเทศผู้นำเข้ากล้วยไม้ตัดดอกจากไทย ปี 2543.....	81
แนบที่ 5.1 แสดงเขตและอำเภอที่มีศักยภาพสูงและปานกลางในบริเวณ 27 เขตใน กรุงเทพมหานครและ 16 อำเภอใน 3 จังหวัด.....	103
แนบที่ 5.2 แสดงความหนาแน่นของพื้นที่ปลูกกล้วยไม้ส่งออก ปี 2541.....	105
แนบที่ 5.3 แสดงเขตและอำเภอที่มีศักยภาพสูงและปานกลางในบริเวณที่มีการปลูกกล้วยไม้ เพื่อการส่งออก.....	107
แนบที่ 5.4 แสดงบริเวณที่มีความเป็นไปได้ในการพัฒนาศูนย์กลางเพื่อการส่งออกและ รัศมีการให้บริการ.....	111
แนบที่ 5.5 แสดงบริเวณที่มีความเป็นไปได้ในการพัฒนาโครงข่ายเพื่อการส่งออกและ รัศมีการให้บริการ.....	112
แนบที่ 6.1 แสดงบริเวณที่มีความเป็นไปได้ในการพัฒนาศูนย์กลางและโครงข่ายเพื่อ การส่งออกและรัศมีการให้บริการ.....	118
แนบที่ 6.2 แสดงบริเวณที่มีความเป็นไปได้ในการพัฒนาโครงข่ายเพื่อการส่งออกและรัศมี การให้บริการสำหรับพื้นที่นอกเขตรัศมีการให้บริการของศูนย์กลางและโครงข่ายฯ ทั้ง3 แห่ง.....	123

สารบัญแผนภูมิ

แผนภูมิ	หน้า
แผนภูมิที่ 1.1 แสดงวิธีการตลาดของดอกกล้วยไม้ในประเทศไทย.....	8
แผนภูมิที่ 1.2 แสดงขั้นตอนการปฏิบัติเพื่อส่งกล้วยไม้ออกไปต่างประเทศของพ่อค้า ส่งออกไทย.....	9
แผนภูมิที่ 4.1 แสดงสรุปขั้นตอนการส่งออกดอกกล้วยไม้สด.....	85
แผนภูมิที่ 4.2 แสดงขั้นตอนการปฏิบัติให้เป็นไปตามมาตรการป้องกันปัญหาเพลี้ยไฟ สำหรับดอกกล้วยไม้ส่งออก.....	86
แผนภูมิที่ 5.1 แผนภูมิฮีโรแกรมแสดงการแบ่งกลุ่มศักยภาพของพื้นที่จากค่ามาตรฐาน รวมทุกปัจจัยในพื้นที่ 43 เขต / อำเภอ.....	97

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญภาพ

ภาพประกอบ	หน้า
ภาพที่ 2.1 แสดงConcentric Ring ตามแนวคิดของVon Yhunen.....	16
ภาพที่ 4.1 แสดงวงจรชีวิตของกล้วยไม้สกุลหวายบางชนิด.....	74

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 1

บทนำ

1.1 หลักการและเหตุผล

ประเทศไทยมีพื้นฐานเป็นเมืองเกษตรกรรม เนื่องจากลักษณะทางกายภาพที่เหมาะสมส่งผลให้เกษตรกรสามารถผลิตผลผลิตทางการเกษตร เพื่อให้บริการแก่คนในประเทศได้อย่างพอเพียงและสามารถส่งออกไปขายยังต่างประเทศ ซึ่งสามารถนำรายได้เข้าสู่ประเทศปีละหลายล้านบาท สินค้าที่ส่งออกไปขายยังประเทศต่าง ๆ นั้นมีหลายชนิด เช่น ข้าว ยางพารา มันสำปะหลัง พืช ผัก ผลไม้ ไม้ดอกไม้ประดับ ฯลฯ ซึ่งไม้ตัดดอกที่มีความสำคัญในเชิงการค้าได้แก่ดอกกล้วยไม้ กุหลาบ เบญจมาศ เยอบีร่า ดาวเรือง หน้าวัว ช่อนกลั่น แกลดิโอลัส แอสเตอร์ จำปา-จำปี ธรรมรักษา บัว มะลิ โดยอุตสาหกรรมกล้วยไม้ของประเทศได้เจริญก้าวหน้าอย่างมากและทำรายได้เข้าสู่ประเทศเป็นอันดับหนึ่งในจำนวนไม้ดอกไม้ประดับทั้งหมดที่มีการส่งออก (กรมส่งเสริมการเกษตร, 2537)

กล้วยไม้เป็นพืชใบเลี้ยงเดี่ยว ในวงศ์ Orchidaceae เป็นไม้ตัดดอกยอดนิยม เนื่องจากมีลักษณะดอกและสีอันสวยงาม แหล่งกำเนิดกล้วยไม้ป่าที่สำคัญของโลกมี 2 แหล่งใหญ่ๆ ด้วยกันคือ ลาตินอเมริกา กับเอเชียแปซิฟิก จากการค้นพบประเทศไทยมีพันธุ์กล้วยไม้ป่าเป็นจำนวนมาก แสดงให้เห็นว่าประเทศไทยมีสภาพแวดล้อมเอื้ออำนวยต่อการเจริญงอกงามของกล้วยไม้มาก และกล้วยไม้ป่าที่พบในภูมิภาคแถบนี้มีลักษณะเด่นที่เป็นเอกลักษณ์ของตนเอง แตกต่างจากกล้วยไม้ในภูมิภาคลาตินอเมริกา

ในอดีตชาวชนบทของไทย ได้นำกล้วยไม้ป่ามาปลูกเลี้ยงไว้กับต้นไม้ที่ขึ้นอยู่ใกล้ๆ บ้านเรือน การเลี้ยงกล้วยไม้เริ่มเปลี่ยนมาเป็นการปลูกเลี้ยงอย่างจริงจังโดยชาวตะวันตกผู้หนึ่ง ที่เข้ามาทำธุรกิจในประเทศไทย นำเอากล้วยไม้ป่าจากเขตร้อนของอเมริกา มาปลูกเลี้ยงเป็นงานอดิเรก ในขณะที่เดียวกันก็มีเจ้านายชั้นสูงและบรรดาศาสนาที่ใกล้ชิด ให้ความสนใจเลี้ยงกล้วยไม้เป็นงานอดิเรกเช่นกัน นอกจากนั้นก็ยังมีกลุ่มบุคคลสูงอายุซึ่งเลี้ยงกล้วยไม้เพื่อความสุขทางใจ อย่างไรก็ตามการปลูกเลี้ยงกล้วยไม้ยังคงจำกัดอยู่ในวงแคบเพราะต้นพันธุ์ราคาแพงเนื่องจากต้องสั่งนำเข้าจากต่างประเทศ

หลังการเปลี่ยนแปลงระบอบการปกครองในปี 2475 สภาพการเลี้ยงก็ยังคงจำกัดอยู่ในวงแคบเช่นเดิม แต่ผลงานเกี่ยวกับการผสมพันธุ์กล้วยไม้ในต่างประเทศเริ่มมีอิทธิพลกระตุ้นให้ผู้เกี่ยวข้องกับวงการกล้วยไม้ในประเทศไทยสนใจกล้วยไม้ลูกผสมมากขึ้น มีการสั่งกล้วยไม้ลูกผสมจากประเทศในทวีปยุโรป สิงคโปร์ และอินโดนีเซียเพื่อนำเข้ามาปลูกเลี้ยงในประเทศไทย

การพัฒนาการปลูกเลี้ยงกล้วยไม้ เป็นไปอย่างจริงจัง เมื่อประมาณปี 2493 โดยได้มีการวิจัย นับตั้งแต่การรวบรวมปลูกในระดับพื้นฐาน ต่อมาในปี 2497 ได้เริ่มเปิดการฝึกอบรมการเลี้ยงกล้วยไม้ให้แก่ประชาชนผู้สนใจทั่วไป และมีการจัดตั้งชมรมกล้วยไม้ขึ้นในปี 2498 ซึ่งต่อมาได้รับการสถาปนาเป็นสมาคมกล้วยไม้เมื่อปี 2500 และในปีเดียวกันนี้ ได้เริ่มมีการนำเอาความรู้ในเรื่องกล้วยไม้และแนวความคิดในการพัฒนาวงการกล้วยไม้ออกเผยแพร่ทั้งทางโทรทัศน์ วิทยุ เอกสาร สิ่งพิมพ์ และเปิดสอนในมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ทำให้วงการกล้วยไม้ของประเทศไทย ขยายตัวออกไปอย่างกว้างขวาง จนกระทั่งมีการจัดตั้งสมาคมและสโมสรเกี่ยวกับกล้วยไม้ขึ้นในจังหวัดต่างๆ จนในที่สุดการเลี้ยงกล้วยไม้ของไทยได้มีการพัฒนาถึงขั้นทำสวนกล้วยไม้ตัดดอกเพื่อการค้าอย่างจริงจังเพื่อส่งออกสู่ตลาดต่างประเทศ

จากตารางแสดงมูลค่าการส่งออกรายปีสินค้าเกษตรกรรมและดอกกล้วยไม้สดปี 2533-2542 และตารางแสดงปริมาณการบริโภคภายในประเทศและปริมาณการส่งออกดอกกล้วยไม้สดปี 2539-2543 แสดงให้เห็นว่ามูลค่าและปริมาณการส่งออกดอกกล้วยไม้สดของไทย มีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องหลังจากที่ประเทศไทยประสบกับปัญหาเศรษฐกิจตกต่ำในช่วงปี 2538-2540 ซึ่งหมายถึงว่าประชาชนหันมาให้ความสนใจภาคเกษตรกรรมที่เป็นภาคการผลิตพื้นฐานของประเทศ โดยเฉพาะการผลิตดอกกล้วยไม้เพื่อการส่งออก โดยเล็งเห็นว่าสามารถช่วยเกื้อหนุนชีวิตความเป็นอยู่ของตนเองให้ดีขึ้นได้

สำหรับพื้นที่ที่ปลูกกล้วยไม้ในประเทศไทยจากรายการแสดงพื้นที่ปลูก ผลผลิต และผลผลิตต่อไร่ในปี 2537-2543 นั้นพบว่าพื้นที่ปลูกมีปริมาณลดลงจากปี 2540 แต่ปริมาณของผลผลิตมีจำนวนเพิ่มสูงขึ้นเนื่องมาจากเกษตรกรและภาครัฐร่วมมือกันปรับปรุงและพัฒนาวิธีการผลิตให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นกว่าแต่ก่อน

ตารางที่ 1.1 แสดงมูลค่าการส่งออกรายปีสินค้าเกษตรกรรมและดอกกล้วยไม้สดปี2533-2542

ปี	สินค้าส่งออก ทั้งสิ้น	ส่งออกสินค้า เกษตรกรรมทั้ง หมด	ส่งออกดอก กล้วยไม้ สดทั้งหมด	สัดส่วนกล้วยไม้ ต่อสินค้าส่งออก ทั้งหมด	สัดส่วน กล้วยไม้ ต่อสินค้า เกษตรกรรม
	มูลค่า (ล้านบาท)	มูลค่า (ล้านบาท)	มูลค่า (ล้านบาท)	%	%
2533	589,812.60	132,836.90	552.093	0.094	0.416
2534	725,448.80	152,204.00	662.383	0.091	0.435
2535	824,643.30	170,935.90	701.328	0.085	0.410
2536	940,862.60	165,026.40	748.648	0.080	0.454
2537	1,137,601.60	196,005.20	782.446	0.069	0.399
2538	1,406,310.10	231,416.70	760.152	0.054	0.328
2539	1,411,039.30	230,658.80	675.27	0.048	0.293
2540	1,806,682.00	257,562.20	744.679	0.041	0.289
2541	2,248,089.40	304,424.50	1,046.63	0.047	0.344
2542	2,214,248.70	266,644.80	1,061.05	0.048	0.398

ที่มา : สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร โดยความร่วมมือของ กรม

ศุลกากร

สถิติการค้าและเครื่องชี้ภาวะเศรษฐกิจของไทยปี2542

ตารางที่ 1.2 แสดงปริมาณการบริโภคภายในประเทศและปริมาณการส่งออกดอกกล้วยไม้สด ปี 2539-2543

ปี	ปริมาณการบริโภคภายใน ประเทศ (ตัน)	ปริมาณการส่งออก (ตัน)
2539	16,020	10,620
2540	16,355	10,470
2541	13,520	11,680
2542	16,449	13,125
2543	18,535	11,778

ที่มา : กรมส่งเสริมการเกษตร

ตารางที่ 1.3 แสดงพื้นที่ปลูก ผลผลิต และผลผลิตต่อไร่ ของกล้วยไม้ปี 2537-2543

ปี	พื้นที่ปลูก (ไร่)	ผลผลิต (ตัน)	ผลผลิตต่อไร่ (กก.)
2537	14,412	25,898	1,797
2538	14,853	25,413	1,711
2539	14,400	26,640	1,850
2540	14,500	26,825	1,850
2541	14,000	25,200	1,800
2542	14,139	29,574	2,092
2543	14,319	30,313	2,117

ที่มา : สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

ส่วนพื้นที่หลักในการเพาะเลี้ยงกล้วยไม้ในประเทศไทยมีหลายแห่ง แต่แหล่งผลิตที่สำคัญมี 2 แห่งคือ 1. กรุงเทพฯ และจังหวัดใกล้เคียง ได้แก่ นครปฐม สมุทรสาคร นนทบุรี ราชบุรี เพชรบุรี สมุทรปราการ และสมุทรสงคราม ซึ่งแหล่งดังกล่าวมีปริมาณการผลิตคิดเป็นร้อยละ 90 ของผลผลิตทั้งหมด และบริเวณที่มีการผลิตกล้วยไม้มากที่สุดคือกรุงเทพฯและนครปฐม โดยในเขต 6 อำเภอที่สำคัญคือ หนองแขม ภาษีเจริญ คลิ่งชัน ทุ่งมูมแบน สามพราน และนครชัยศรี ซึ่งปัจจัยที่เสริมให้กรุงเทพฯและจังหวัดใกล้เคียงเป็นแหล่งเพาะเลี้ยงกล้วยไม้ขนาดใหญ่คือเคยเป็นแหล่งที่มีการปลูกเลี้ยงกล้วยไม้เป็นงานอดิเรกที่สำคัญในอดีตจึงง่ายต่อการปลูกเพื่อการค้า ส่วนทำเลที่ตั้งอยู่ใกล้สนามบินดอนเมืองซึ่งเป็นสนามบินที่ใหญ่ การขนส่งกล้วยไม้ออกสู่ตลาดต่างประเทศจึงทำได้สะดวกและราคาถูกกว่าแหล่งปลูกที่อยู่ไกลสนามบิน และประการสุดท้ายคือตลาดกล้วยไม้ภายในประเทศที่ใหญ่ที่สุดคือกรุงเทพฯซึ่งมีประชากรประมาณ 6 ล้านคน ดังนั้นปริมาณความต้องการดอกกล้วยไม้สดในกรุงเทพฯจึงสูงมากเมื่อเทียบกับจังหวัดอื่นๆ แหล่งผลิตแห่งที่ 2 คือ เชียงใหม่ มีผลผลิตดอกกล้วยไม้เป็นอันดับสองเนื่องจากอากาศที่เชียงใหม่เย็น ซึ่งมีสถานี่เพาะเลี้ยงกล้วยไม้ที่แม่ใจมีพื้นที่ 15 ไร่ สามารถตัดดอกได้อาทิตย์ละ 2 ครั้ง แล้วถูกส่งมาที่บริษัททางกอก ฟลาวเวอร์เซ็นเตอร์ที่กรุงเทพฯ เพื่อทำการส่งออกต่อไป โดยที่จะไม่ส่งออกไปต่างประเทศโดยตรง เนื่องจากปริมาณผลผลิตยังมีน้อยอยู่เมื่อเทียบกับผลผลิตในเขตกรุงเทพฯและจังหวัดใกล้เคียง (ธนาคารกสิกรไทย,2527) และจากข้อมูลเนื้อที่ปลูกกล้วยไม้ปี2541 เป็นรายจังหวัดของกรมส่งเสริมการเกษตรพบว่าจังหวัดที่มีพื้นที่ปลูกกล้วยไม้มากที่สุด 6 อันดับแรก ได้แก่ นครปฐม 6,420 ไร่ ,กรุงเทพฯ 4,701 ไร่, สมุทรสาคร 3,665 ไร่ ,นนทบุรี 1,013 ไร่ , ราชบุรี 819 ไร่ และ พระนครศรีอยุธยา 419 ไร่ ตามลำดับ

สำหรับตลาดที่เป็นแหล่งขายดอกกล้วยไม้แบ่งออกเป็น 3 ประเภท คือ ตลาดขายส่งได้แก่ตลาดปากคลองตลาด ตลาดองค์การตลาดเพื่อการเกษตร ตลาดยอดพิมาน และตลาดส่งเสริมเกษตรไทย การดำเนินการค้าดอกกล้วยไม้มีลักษณะแตกต่างไปจากการค้าชนิดอื่นๆคือจะต้องมีความเชี่ยวชาญทางด้านนี้โดยเฉพาะ และต้องมีความประณีตละเอียดอ่อน ดังนั้นผู้ค้าส่วนมากจึงจำหน่ายดอกกล้วยไม้เพียงอย่างเดียว ตลาดขายปลีก แบ่งออกเป็น 5 ประเภทตามลักษณะการดำเนินงานและหน้าที่ทางการตลาด คือ ผู้ค้าปลีกในร้านจำหน่ายดอกไม้ทั่วไป ผู้ค้าปลีกในตลาดสด ผู้ค้าปลีกตามแผงลอย ผู้รับจัดดอกไม้ในวัด และผู้รับจัดดอกไม้ในโรงแรม และตลาดประเภทสุดท้ายคือ ตลาดต่างประเทศซึ่งมีประเทศที่นำเข้าดอกกล้วยไม้จากประเทศไทยได้แก่ ญี่ปุ่น สหรัฐอเมริกา อิตาลี ฮองกง ไต้หวัน เนเธอร์แลนด์ เยอรมนี แคนาดา จีน เกาหลีใต้ (กลุ่มเกษตรสัญญา,มปป.)

ถึงแม้ว่ากิจกรรมการส่งออกกล้วยไม้สดจะมีแนวโน้มที่สดใส แต่ ณ ปัจจุบันก็ประสบกับปัญหาต่างๆมากมาย ตั้งแต่ ศัตรูพืช คือเพลี้ยไฟระบาดในช่วงฤดูแล้ง เชื้อราสนิมในช่วงฤดูฝน ปัญหาน้ำเสีย อากาศเสีย คุณภาพสินค้าไม่ได้มาตรฐานตามที่ตลาดต้องการ ผู้ส่งออกลดปริมาณการสั่งซื้อ การขาดการปรับปรุงพันธุ์ เทคโนโลยีการผลิต และการรักษาคุณภาพของสินค้าเพื่อขยายตลาดการส่งออก การแข่งขันที่รุนแรง ค่าระวางและพื้นที่ระวางในการส่งออกทางอากาศแพงมาก ไปจนถึงปัญหาเรื่องการกีดกันทางการค้า โดยในขณะนี้กรมส่งเสริมการเกษตรได้จัดทำเขตกล้วยไม้ปลอดเพลี้ยไฟในพื้นที่ 3 จังหวัด ได้แก่ กรุงเทพฯ นครปฐม และสมุทรสาคร ซึ่งเป็นแหล่งปลูกกล้วยไม้ที่สำคัญของประเทศเพื่อส่งออกไปยัง สหรัฐฯ ญี่ปุ่น และจีน (กรมวิชาการเกษตร และ ศูนย์วิจัยกสิกรรมไทย,2545)และด้วยเหตุที่กล้วยไม้เป็นสินค้าที่บอบช้ำได้ง่าย มีอายุการใช้งานสั้น จึงจำเป็นที่จะต้องมีการควบคุมการหลังการตัดดอกที่มีประสิทธิภาพ (แผนภาพที่ 1.2) ทั้งในเรื่องของการคัดเลือกสินค้า การตรวจสอบคุณภาพ การบรรจุหีบห่อ พิธีการศุลกากร และการขนส่งไปถึงมือผู้บริโภค เป็นต้น ซึ่งประเด็นในการทำงานวิจัยในครั้งนี้คือ การหาพื้นที่ที่เหมาะสมในการจัดตั้งศูนย์กลางและโครงข่ายเพื่อรวบรวมผลผลิตและอำนวยความสะดวกในการส่งออก (One Stop Service) เพื่อให้เกิดการทำงานที่เป็นระบบและครบวงจร โดยการศึกษาศักยภาพของพื้นที่แต่ละอำเภอจากปัจจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการผลิตและส่งออก ซึ่งจะเป็นการพัฒนากระบวนการส่งออกกล้วยไม้สดให้มีประสิทธิภาพและมีคุณภาพมากขึ้น สามารถขยายตลาดการส่งออกในต่างประเทศ และสามารถกระจายความเจริญไปสู่ภูมิภาคตามนโยบายของรัฐบาล ซึ่งจะส่งผลดีต่อการพัฒนาประเทศได้อีกทางหนึ่ง

1.2 วัตถุประสงค์

1. ศึกษาปัจจัยต่างๆในการกำหนดที่ตั้งศูนย์กลางและโครงข่ายการส่งออกกล้วยไม้สด
2. ศึกษาการกระจายตัวของแหล่งผลิตในอดีตและปัจจุบัน
3. กำหนดที่ตั้งศูนย์กลางและโครงข่ายในพื้นที่ศึกษา

1.3 ขอบเขตการศึกษา

1.3.1 ขอบเขตทางด้านพื้นที่

ศึกษาพื้นที่ 4 จังหวัดที่มีพื้นที่เพาะปลูกกล้วยไม้มากที่สุดจากข้อมูลทะเบียนเกษตรกรผู้ปลูกกล้วยไม้เพื่อการส่งออก ปี2541ของกรมส่งเสริมการเกษตร ได้แก่บริเวณกรุงเทพมหานครและจังหวัดใกล้เคียงคือ นครปฐม สมุทรสาคร และนนทบุรี ประกอบไปด้วย 50 เขต (ในกรุงเทพฯ) และ 16 อำเภอ(ใน 3 จังหวัดที่เหลือ) รวมเนื้อที่ทั้งหมด 5,231.6 ตารางกิโลเมตร

1.3.2 ขอบเขตของผลผลิต

ศึกษาเฉพาะไม้นอก คือ กล้วยไม้ตัดดอกเพื่อการส่งออก

1.4 วิธีการและขั้นตอนการศึกษา

1. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
2. ศึกษาและรวบรวมข้อมูลขั้นทุติยภูมิทางด้านกายภาพ,เศรษฐกิจ,สังคม,ประชากร และเอกสารอื่นที่เกี่ยวข้อง
3. ศึกษาและรวบรวมข้อมูลขั้นปฐมภูมิจากการสำรวจภาคสนามโดยการ สัมภาษณ์ และออกแบบสอบถามเกษตรกร ผู้ส่งออก และผู้ที่เกี่ยวข้องด้วยการสุ่มตัวอย่าง
4. วิเคราะห์ข้อมูล โดยการรวบรวมข้อมูลขั้นปฐมภูมิ และทุติยภูมิมาทำการวิเคราะห์ศักยภาพของพื้นที่
5. กำหนดบริเวณที่ตั้งศูนย์กลางและโครงข่ายเพื่อการส่งออกกล้วยไม้สดพร้อมทั้งเสนอแนะแนวทางการจัดการภายในศูนย์ และวิธีการเพิ่มผลผลิต

1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. สามารถวิเคราะห์ปัจจัยต่างๆในการกำหนดที่ตั้งศูนย์กลางและโครงข่ายการส่งออกกล้วยไม้สด

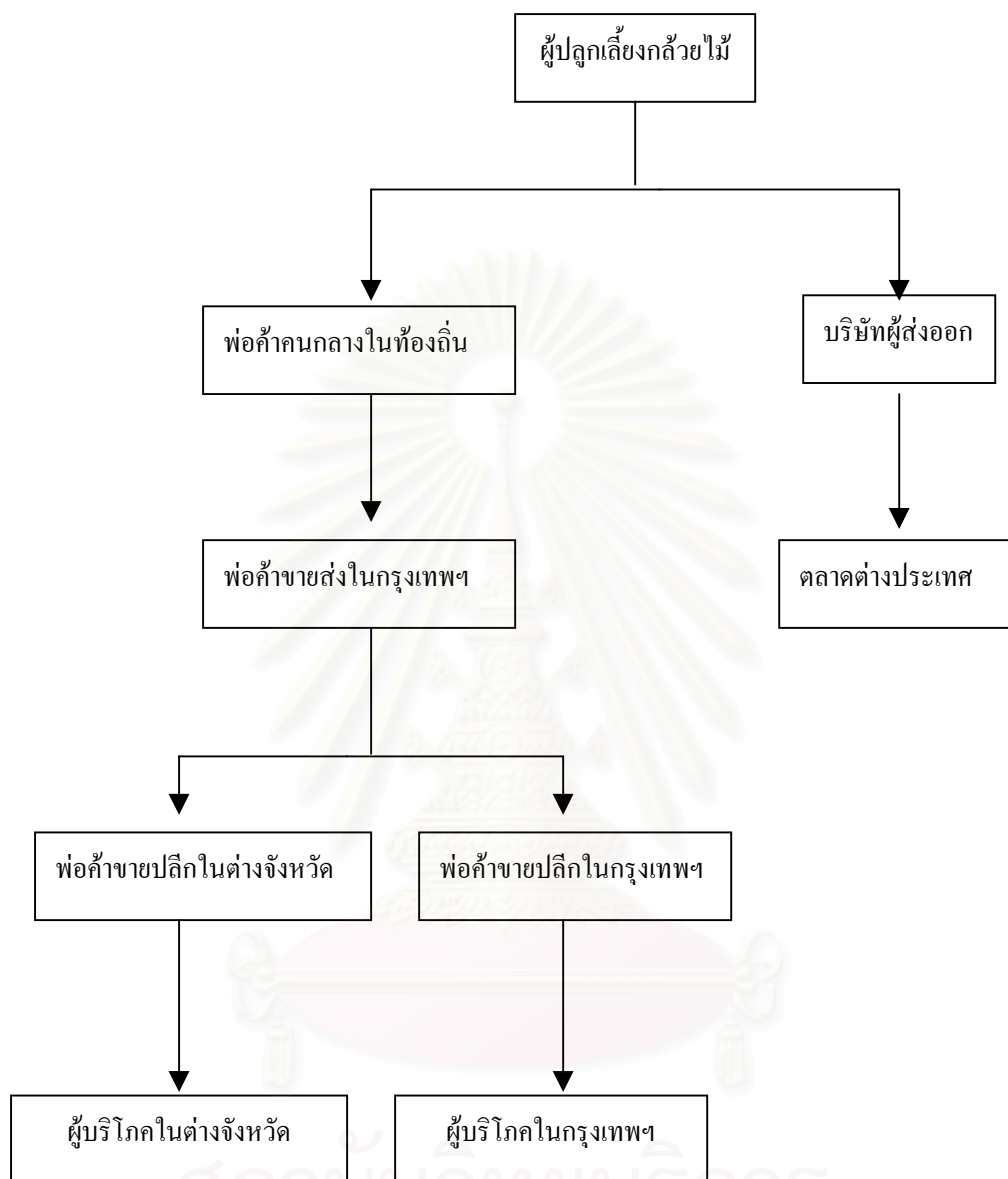
2. ทำให้ทราบการกระจายตัวของแหล่งผลิตในอดีตและปัจจุบัน
3. สามารถกำหนดที่ตั้งศูนย์กลางและโครงข่ายเพื่อการส่งออกในพื้นที่ที่เหมาะสม
4. ผลการศึกษาสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการวางแผนพัฒนาดอกไม้ชนิดอื่นหรือเป็นประโยชน์ต่องานวิจัยชิ้นอื่นๆต่อไป

1.6 คำจำกัดความ

ศูนย์กลางเพื่อการส่งออก คือ อาณาบริเวณที่ถูกกำหนดให้เป็นเขตปฏิบัติการเพื่อการส่งออกเป็นการถาวร ในลักษณะของการปฏิบัติการแบบเบ็ดเสร็จ(One Stop Service) ตั้งแต่การรวบรวมผลผลิตจากแหล่งผลิตของเกษตรกรและจากโครงข่ายย่อย ไปจนถึงกระบวนการในการส่งออก

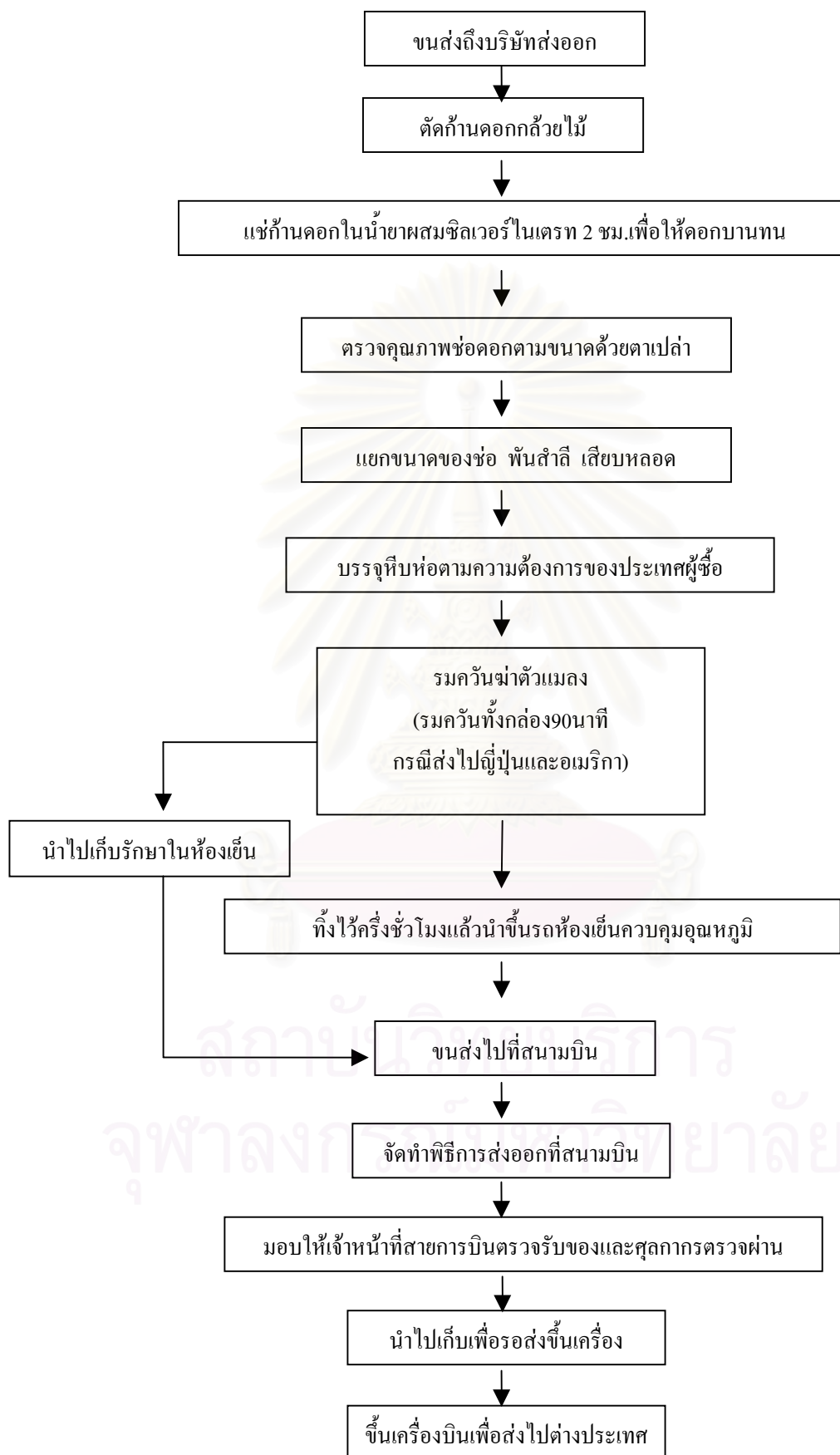
โครงข่ายเพื่อการส่งออก คือ อาณาบริเวณที่ถูกกำหนดให้เป็นเขตปฏิบัติการเพื่อการรวบรวมผลผลิตจากแหล่งผลิตของเกษตรกรเพียงอย่างเดียวโดยไม่มีการค้าในกระบวนการส่งออก ซึ่งโครงข่ายนี้จะไม่เป็นการถาวร จะดำเนินการเฉพาะในช่วงที่ปริมาณความต้องการของตลาดต่างประเทศสูงคือ ในช่วงไตรมาสที่1 (เดือนมกราคม-มีนาคม) เป็นช่วงที่ประเทศผู้นำเข้ามีอากาศหนาวเย็นมากและขาดแคลนดอกไม้ที่ผลิตได้ในประเทศ และไตรมาสที่4 (เดือนตุลาคม-ธันวาคม) ซึ่งเป็นช่วงคริสต์มาสและปีใหม่ (กรีติ เหลืองหิรัญ,2543) เพื่อรักษาและขยายตลาดการส่งออกของไทย

แผนภาพที่ 1.1 แสดงวิถีการตลาดของดอกกล้วยไม้ในประเทศไทย

ที่มา : กรมวิชาการเกษตรเกษตร,2541

แผนภาพที่ 1.2 ขั้นตอนการปฏิบัติเพื่อส่งกล้วยไม้ออกไปต่างประเทศของพ่อค้าส่งออกไทย

บทที่ 2

ทฤษฎี แนวความคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การหาพื้นที่ที่เหมาะสมในการพัฒนาศูนย์กลางและโครงข่ายการส่งออกดอกกล้วยไม้สดในกรุงเทพมหานครและจังหวัดใกล้เคียงนั้น จะต้องศึกษาศักยภาพของพื้นที่และวิเคราะห์ความพร้อมของปัจจัยต่างๆที่มีอยู่ในพื้นที่นั้นๆ โดยปัจจัยดังกล่าวจะได้มาจากการศึกษาจากทฤษฎี แนวความคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เช่น แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาการเกษตร แนวคิดเกี่ยวกับความสำคัญของสินค้าออกต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ ทฤษฎีการเลือกที่ตั้ง แนวคิดเกี่ยวกับลักษณะของผลผลิตทางการเกษตร และงานวิจัยอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น ดังนั้นในบทนี้จะทำให้มีพื้นฐานความรู้ในการทำงานวิจัยชิ้นนี้และทราบถึงปัจจัยต่างๆ ที่มีผลต่อความเป็นไปได้ในการกำหนดบริเวณที่เหมาะสมเพื่อพัฒนา หรือจัดตั้งศูนย์กลางและโครงข่ายการส่งออกดอกกล้วยไม้สด

2.1 แนวคิดเกี่ยวกับความสำคัญของสินค้าออกต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ

การพัฒนา (Development) หมายถึง การขยายตัว วิวัฒนาการ การเติบโต ความเจริญงอกงาม การทำให้หรือกลายเป็นมีประโยชน์ขึ้น ใหญ่ขึ้น และดีขึ้น(ทำนอง สิงคาลวณิช : 22)

การพัฒนาเศรษฐกิจ (Economic Development) คือ ขบวนการซึ่งนำไปสู่การเพิ่มรายได้แท้จริงของบุคคลของประเทศและการเพิ่มนี้เป็นไปอย่างสม่ำเสมอและเป็นระยะยาวนาน และในพระราชบัญญัติสภาพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติ พ.ศ. 2502 ได้อธิบายความหมายของการพัฒนาเศรษฐกิจไว้ว่า การขยายกำลังผลิตของชาติ การทำให้ดีขึ้นซึ่งภาวะการศึกษา อนามัย ที่อยู่อาศัย และโภชนาการของประชากรและกิจการอื่นๆ ที่เกี่ยวเนื่องกับการนั้น(ชเนศ กองประเสริฐ ,2526 : 6)

ความสำคัญของสินค้าออกต่อการพัฒนาเศรษฐกิจคือ เป็นตัวนำรายได้ในรูปของเงินตราต่างประเทศเข้ามาเพื่อใช้ในการพัฒนาเศรษฐกิจ โดยเฉพาะการสั่งซื้อสินค้าประเภททุนจากต่างประเทศที่จำเป็นต่อการพัฒนาเศรษฐกิจซึ่งประเทศกำลังพัฒนาไม่สามารถผลิตได้เอง หรือถ้าผลิตได้ก็ต้องใช้ต้นทุนสูง ดังนั้นจึงต้องนำเข้าจากต่างประเทศเพื่อนำมาใช้ในการสร้างเศรษฐกิจขั้นพื้นฐาน (Infrastructure Projects) เช่น ถนน สะพาน เขื่อน เป็นต้น เพื่ออำนวยความสะดวกในการผลิตและการขนส่งสินค้าไปสู่ตลาด โดยเฉพาะการส่งสินค้าไปจำหน่ายยังต่างประเทศ ดังนั้นประเทศที่กำลังพัฒนาจึงควรมุ่งพัฒนาการผลิตสินค้าเพื่อการส่งออก โดยพยายามผลิตสินค้าที่ตนสามารถผลิตได้อย่างได้เปรียบกว่าประเทศอื่นๆ มีปริมาณผลผลิตมากเกินความต้องการภายใน

ประเทศ และผลผลิตมีประสิทธิภาพสูงพอที่จะแข่งขันกับตลาดต่างประเทศได้ จากนั้นจึงสั่งซื้อสินค้าที่จำเป็นเข้ามาเพื่อใช้ในการพัฒนาเศรษฐกิจในสาขาอื่นๆ ให้เศรษฐกิจมีการขยายตัวต่อไป

ศูนย์ผลักดันสินค้าเกษตรเพื่อการส่งออก กรมวิชาการเกษตร(2545 : 1-2) ได้อธิบายความสำคัญของการส่งออกว่า การส่งออกเป็นกลไกที่สำคัญอย่างหนึ่งที่ผลักดันให้เศรษฐกิจของประเทศมีอัตราการขยายตัวอยู่ในระดับสูงนอกเหนือไปจากการลงทุนและการใช้จ่ายของประเทศ และถ้าจะพิจารณาความสำคัญของภาคการส่งออก สามารถแบ่งได้ดังนี้

1. ผลักดันให้เกิดการขยายการลงทุนและสร้างความต้องการแรงงาน
2. ช่วยในการนำเข้าเงินตราต่างประเทศ
3. ก่อให้เกิดการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ
4. ก่อให้เกิดมูลค่าเพิ่ม (Value added) ให้แก่ทรัพยากร
5. เป็นการช่วยลดต้นทุนการผลิต
6. ช่วยสร้างความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี
7. ช่วยลดการพึ่งพาสินค้าจากต่างประเทศ

แม้ว่าการพัฒนาเศรษฐกิจที่แท้จริงนั้นก็คือ การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างเศรษฐกิจจากกิจกรรมเป็นอุตสาหกรรม (ฉัตรทิพย์ นาถสุภา ,2511 : 36) ก็ตามแต่สำหรับประเทศไทยแล้วผลผลิตทางการเกษตรยังมีบทบาทที่สำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจอย่างยิ่ง เนื่องจากเป็นวัตถุดิบให้แก่ภาคอุตสาหกรรม เป็นแหล่งอุปโภคและบริโภค ประชากรส่วนใหญ่ในประเทศประกอบอาชีพในภาคเกษตรกรรม และที่สำคัญคือเป็นสาขาการผลิตขั้นพื้นฐานที่ประเทศไทยมีความได้เปรียบเนื่องจากมีสภาพภูมิประเทศและภูมิอากาศที่เหมาะสม จึงทำให้มีผลผลิตจากการเกษตรมากมายหลายชนิด และแต่ละชนิดจะให้ผลผลิตออกมามากมายหมุนเวียนกันไปตลอดทั้งปี ดังนั้นจึงไม่ควรที่จะมุ่งเน้นการพัฒนาทางด้านอุตสาหกรรมแต่เพียงอย่างเดียว แต่ควรที่จะปรับปรุงและพัฒนาผลผลิตทางการเกษตรเพื่อการส่งออกควบคู่กันไปด้วย เพื่อให้การพัฒนาเศรษฐกิจภายในประเทศเกิดความสมดุลและประสบผลสำเร็จ

2.2 แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาการเกษตร

โครงสร้างทางเศรษฐกิจของประเทศไทยนั้นเป็นแบบเศรษฐกิจการเกษตร โดยสังเกตได้จากปัจจัยที่มีอยู่ภายในประเทศ นั่นคือ ทรัพยากรธรรมชาติ ที่มีอยู่อย่างอุดมสมบูรณ์ สำหรับประเทศที่มีฐานะทางเศรษฐกิจอยู่ในประเทศด้อยพัฒนา หรือประเทศที่กำลังพัฒนาอย่างประเทศไทยนี้จึงไม่ควรที่จะละเลยการพัฒนาทางด้านเกษตร ซึ่งตามแนวคิดของPapanets(อ้างในบันลือ คำวชิรพิทักษ์,2522 : 125) ได้ให้ข้อคิดเห็นถึงความเหมาะสมของการพัฒนาทางด้านเกษตรเป็น

อันดับแรก ในประเทศที่ด้อยพัฒนา เนื่องจาก 1.) ประเทศด้อยพัฒนาส่วนใหญ่ เป็นประเทศที่ขาดแคลนเงินทุน หรือมีทุนน้อยหากประเทศเหล่านั้นได้มีการพัฒนาด้านการเกษตรก่อน ก็จะเป็นการใช้ทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่และหาได้ภายในประเทศนั้นอย่างเหมาะสม และเกิดประโยชน์สูงสุด แต่ถ้าเป็นการพัฒนาทางด้านอุตสาหกรรมนั้นจะต้องใช้เงินทุนเป็นจำนวนมากในการนำเข้าเทคโนโลยีที่ทันสมัยจากต่างประเทศ อีกทั้งต้องมีผู้เชี่ยวชาญชำนาญในการใช้เทคโนโลยีอันทันสมัยเหล่านั้นอีกด้วย 2.) การพัฒนาทางการเกษตร เป็นการผลิตสินค้าเพื่อใช้บริโภคมาก จึงไม่ต้องพึ่งพาอาหารจากต่างประเทศ นอกจากนี้การผลิตสินค้าเพื่อบริโภคจะไม่มีวันหยุดตราบเท่าที่ยังมีประชากรที่ต้องอาศัยปัจจัยสี่ในการดำรงชีวิต

นอกจากแนวคิดของ Papanets แล้วยังมี Johnson และ Miller ได้ให้ข้อคิดเพิ่มอีกว่า

1. ผลผลิตทางการเกษตรจะเป็นแหล่งสะสมทุนแหล่งใหญ่ของประเทศเนื่องจากเกษตรกรรมจะมีผลผลิตส่วนเกินจากการบริโภคในครอบครัวไปแลกเปลี่ยนเป็นเงินมากขึ้น
2. หากการพัฒนาการเกษตรเป็นผลสำเร็จ ก็สามารถส่งผลผลิตทางการเกษตรไปขายยังต่างประเทศเป็นการเพิ่มรายได้ให้แก่ประเทศสำหรับซื้อสินค้าประเภททุนเพื่อพัฒนาประเทศต่อไป
3. หากการพัฒนาการเกษตรเป็นผลสำเร็จ ก็จะเป็นการขยายตลาดภาคอุตสาหกรรมให้เพิ่มขึ้น เพราะเมื่อเกษตรกรรมมีรายได้สูงขึ้น อำนาจการซื้อจะมากขึ้นด้วย

จากแนวความคิดดังกล่าวทำให้มองเห็นถึงโอกาสของการพัฒนาเศรษฐกิจโดยการเน้นการพัฒนาทางการเกษตรเป็นสำคัญ แต่นั่นไม่ได้หมายความว่าสาขาการผลิตในด้านอื่นๆไม่สำคัญ และหยุดการพัฒนา แต่การพัฒนาการเกษตรจะเป็นฐานทางเศรษฐกิจที่จะส่งผลให้เกิดการพัฒนาในด้านอื่นๆตามมาในภายหลัง

เมื่อการเกษตรได้รับการพัฒนา ผลผลิตที่ได้จะต้องมีปริมาณเพิ่มขึ้นและคุณภาพดีขึ้น จึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง ที่นักวางแผนควรจะต้องคำนึงถึงแหล่งกระจายสินค้าส่วนเกินที่เกษตรกรสามารถผลิตได้นั้นคือ ตลาด นอกจากจะพัฒนาการผลิตแล้วยังควรที่จะต้องให้ความสำคัญกับการพัฒนาระบบการตลาดให้มีประสิทธิภาพด้วย

ในกรณีของเกษตรกรรายใหญ่ที่มีการผลิตอย่างเป็นระบบธุรกิจ ย่อมจะได้ผลผลิตที่มีคุณภาพดีและมีปริมาณมาก สามารถจำหน่ายได้เองทั้งภายในและภายนอกประเทศ แต่ในกรณีของเกษตรกรรายย่อยซึ่งมีอยู่เป็นจำนวนมากนั้น ระบบการผลิต การขนส่งผลผลิตออกสู่ตลาด รวมทั้งเครื่องมืออุปกรณ์ในการบรรจุหีบห่อ การเก็บรักษา การแปรรูปและการดำเนินการอื่นๆที่จำ

เป็นนั้นยังไม่มี หรือมีแต่ขาดประสิทธิภาพ หรือเกษตรกรมีที่ดินอันจำกัด ผลผลิตที่ได้มีน้อย จึงไม่สามารถที่จะดำเนินการจำหน่ายผลผลิตออกสู่ตลาดต่างประเทศได้ ดังนั้นรัฐบาลจึงจะต้องช่วยทำให้ระบบการตลาดได้มีการพัฒนามากยิ่งขึ้น ซึ่งปัจจัยที่จะช่วยทำให้ระบบตลาดการเกษตรสามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ สะดวก และคล่องตัวนั้น (ประสิทธิ์ ประครองศรี, 2528 : 43-46) ขึ้นอยู่กับ

1. การคมนาคมขนส่ง (Transportation) เพื่อลำเลียงผลผลิตที่ได้จากแหล่งผลิตไปสู่แหล่งบริโภค เช่น ในเมือง หรือเมืองท่าส่งออกที่อยู่ห่างไกลจากแหล่งผลิต
2. การแปรรูปผลผลิต (Processing) จะใช้กับผลผลิตที่เน่าเสียง่ายซึ่งวิธีนี้สามารถเก็บรักษาผลผลิตทางการเกษตรให้คงสภาพเดิมได้นานจนกว่าจะถึงมือผู้บริโภคขั้นสุดท้าย
3. การบริการด้านการเงิน (Financing) เป็นกิจกรรมที่จำเป็นอย่างยิ่งสำหรับระบบการตลาด บางครั้งผลผลิตที่พ่อค้าได้รับซื้อจากเกษตรกรผู้ผลิตไว้แล้วนั้นไม่สามารถนำไปจำหน่ายได้ทันที เพราะจะต้องผ่านกระบวนการต่างๆ ก่อน เช่น การขนส่ง การคัดเลือกจัดแยกคุณภาพ การแปรรูป การบรรจุหีบห่อ ฯลฯ จนกว่าผลผลิตจะไปถึงมือผู้บริโภคแล้ว เกษตรกรจึงจะได้รับเงิน ซึ่งกระบวนการต่างๆดังกล่าวจำเป็นต้องใช้เงินลงทุนในการดำเนินการ

นอกจากนี้แล้ว Arther T. Mosher (อ้างใน ประสิทธิ์ ประครองศรี : 2528 : 5-7) ได้ให้แง่คิดถึงสิ่งที่เราจะต้องคำนึงถึงในการพัฒนาการเกษตรอีกว่า 1) การเกษตรต้องใช้พื้นที่จำนวนมากในการผลิต และจะไม่สามารถได้ผลผลิตที่ดีถ้าพื้นที่เกษตรนั้นเข้าไปตั้งอยู่ในเขตอุตสาหกรรม จึงต้องคำนึงถึงการใช้ประโยชน์ที่ดินในพื้นที่นั้นๆ และเมื่อการเกษตรต้องการใช้พื้นที่มากอย่างนั้นแล้วก็ต้องเกี่ยวข้องกับระบบคมนาคม เพื่อการลำเลียงผลผลิตในแต่ละพื้นที่เกษตรออกสู่ตลาดเพื่อกระจายสินค้าให้หมดอย่างรวดเร็วเพื่อป้องกันการเน่าเสียของผลผลิตและยังต้องนำเอาเทคนิคหรือปัจจัยในการผลิตที่จำเป็นกลับเข้าสู่พื้นที่การเกษตรเหล่านั้นอีกด้วย 2) ความแตกต่างกันของสภาพแวดล้อมของแต่ละพื้นที่ทำให้การเกษตร(ปลูกพืชหรือเลี้ยงสัตว์)มีสภาพที่แตกต่างกันจึงทำให้แต่ละประเทศหรือแต่ละภูมิภาคสามารถผลิตผลผลิตทางการเกษตรได้มากน้อยต่างกัน ซึ่งการเกษตรนั้นจำเป็นต้องอาศัยแหล่งน้ำตามธรรมชาติเพื่อเพิ่มผลผลิต หรืออาจต้องพึ่งระบบการชลประทานในบางช่วงเนื่องจากความแปรปรวนของสภาพภูมิอากาศ

2.3 แนวคิดเกี่ยวกับลักษณะของสินค้าเกษตร

สินค้าเกษตรที่เป็นสินค้าออกส่วนใหญ่จะส่งออกในรูปแบบของวัตถุดิบ หรือเป็นการแปรรูปผลผลิตอย่างง่ายเท่านั้น ซึ่งผลผลิตทางการเกษตรนั้นมีลักษณะและคุณสมบัติต่างๆ ที่นับได้ว่าเป็นจุดอ่อนเมื่อเปรียบเทียบกับผลผลิตทางอุตสาหกรรมซึ่งมีอยู่หลายประการคือ (สมคิด ทักษิณาวิสุทธิ, 2543 : 14-17)

1. สินค้าเกษตรเป็นวัตถุดิบ (Raw material) ความต้องการแปรรูปของสินค้าเกษตรแต่ละชนิดจะไม่เท่ากัน ขึ้นอยู่กับลักษณะความต้องการของผู้ใช้และผู้บริโภค และระดับเทคโนโลยีในการแปรรูปสินค้าชนิดนั้นด้วย

2. สินค้าเกษตรเน่าเสียง่าย (Perishable product) การเน่าเสียของสินค้าเกษตรจะเร็วหรือช้าเพียงใดนั้นขึ้นอยู่กับชนิดของสินค้า กรณีที่สินค้าเน่าเสียง่ายและเก็บรักษาไม่ได้ จะต้องเคลื่อนย้ายสินค้าไปสู่ผู้บริโภคหรือโรงงานแปรรูปให้เร็วที่สุด เช่น อ้อย ปาล์ม น้ำมัน ผัก และผลไม้ต่างๆ ส่วนสินค้าที่เก็บรักษาไว้ได้ในช่วงระยะเวลาหนึ่งนั้น คนกลางจะต้องมีการเตรียมสินค้าก่อนเก็บ พร้อมทั้งที่เก็บรักษาที่เหมาะสมกับสินค้าแต่ละชนิด เพื่อรักษาคุณภาพสินค้าให้อยู่ในสภาพที่ตลาดต้องการ เช่น ห้องเย็นสำหรับเนื้อสัตว์ สัตว์น้ำ ผลไม้ ไม้ดอก และผักบางชนิด เป็นต้น

3. สินค้าเกษตรกินเนื้อที่ (Bulky product) ส่วนใหญ่สินค้าเกษตรมีลักษณะกินเนื้อที่เมื่อเปรียบเทียบกับส่วนที่ใช้ประโยชน์ เมื่อเป็นเช่นนี้ย่อมมีผลกระทบต่อขนส่ง การเก็บรักษา รวมทั้งการเลือกสถานที่ตั้งของโรงงานแปรรูปสินค้าเกษตรอีกด้วย

4. ปริมาณผลผลิตสินค้าเกษตรในแต่ละปีไม่มีเสถียรภาพ (Annual variability in production) ปริมาณผลผลิตสินค้าเกษตรในแต่ละปีนั้นไม่แน่นอน เนื่องจากปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการผลิตสินค้าเกษตร การตัดสินใจในการผลิตของเกษตรกร สภาพแวดล้อมตามธรรมชาติที่เปลี่ยนแปลงไปในแต่ละปี

5. การผลิตสินค้าเกษตรเป็นฤดูกาล (Season variability in production) ความเป็นฤดูกาลของสินค้าเกษตรมีผลกระทบต่อตลาดเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะจะมีการแข่งขันกันในพื้นที่การตลาดทางกายภาพ เช่น การขนส่ง สถานที่เก็บรักษา และมีการแปรรูปกันอย่างต่อเนื่องที่อาจต้องทำงานล่วงเวลาหรือต้องเปิดดำเนินการตลอด 24 ชั่วโมง แต่พอพ้นฤดูกาล ความต้องการในการขนส่งและการแปรรูปก็หมดไปด้วย สำหรับการเก็บรักษานั้นอาจมีเพียงช่วงเดียวหรือตลอดปีแล้วแต่ชนิดของสินค้า แต่ถ้าเก็บเพียงช่วงเดียว สถานที่เก็บรักษาก็ต้องปล่อยให้ว่างเปล่าเช่นเดียวกัน

6. คุณภาพสินค้าเกษตรเปลี่ยนแปลง (Quality variation) จากการที่คุณภาพสินค้าเกษตรในแต่ละปีหรือแต่ละฤดูกาลแตกต่างกัน ทำให้เป็นการยากในการกำหนดและการนำมามาตรฐานคุณภาพนั้นมาใช้ ในทางปฏิบัติจึงมีการยืดหยุ่นกันบ้าง ปีใดที่ผลิตสินค้าได้คุณภาพที่ดีมีมากปีนั้นอาจจะมีการเข้มงวดในด้านคุณภาพ แต่ปีใดที่ผลิตสินค้าได้คุณภาพที่ดีมีน้อย จำเป็นต้องลดหย่อนกฎเกณฑ์เกี่ยวกับมาตรฐานสินค้านั้นลงบ้างในปีนั้น

7. สินค้าเกษตรแต่ละชนิดมีความเหมาะสมในการผลิตในแต่ละท้องถิ่น ซึ่งลักษณะเฉพาะอย่างนี้มิได้หมายความว่า จะผลิตในแหล่งอื่นๆ ไม่ได้ อาจจะมีผลิตได้เช่นกันแต่ต้นทุนการผลิตอาจไม่เหมาะสม บางชนิดอาจมีผลกระทบต่อทั้งด้านปริมาณผลผลิต สีต้น รวมทั้งรสชาติของสินค้า

นั้นซึ่งจะมีผลกระทบต่อตลาดในด้านราคาด้วย ดังคำกล่าวถึงแหล่งผลิตที่ดีที่สุด เช่น สัมบางมด ทุเรียนเมืองนนท์ สัมโอนครปฐม ปลายลิดบางป่อ หรือในกรณีของดอกกล้วยไม้ส่งออกที่กำลังศึกษานี้ ศูนย์ผลัดกันสินค้าเกษตรเพื่อการส่งออก กรมวิชาการเกษตร (2545 : 124) ได้อธิบายไว้ว่า แหล่งปลูกที่เหมาะสมของสกุลหวายซึ่งเป็นสกุลที่ไทยส่งออกมากที่สุดจะปลูกได้ดีในภาคกลาง โดยเฉพาะ กรุงเทพฯ และปริมณฑล

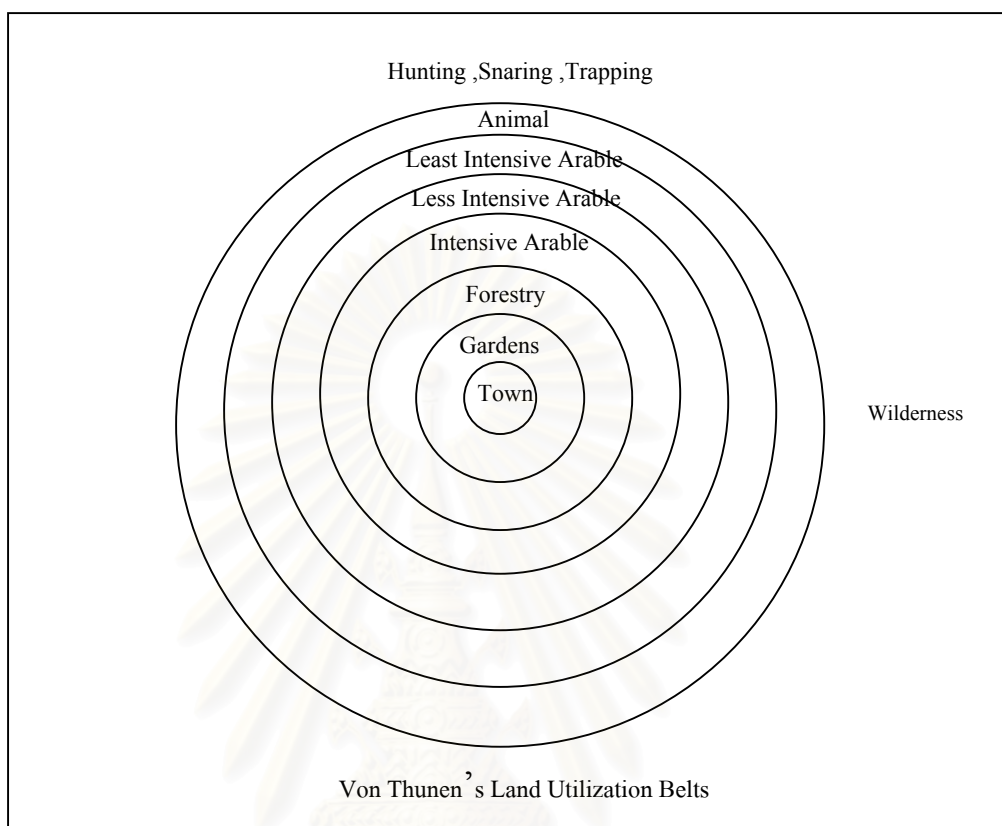
จะเห็นได้ว่าจุดอ่อนของผลผลิตทางการเกษตรมีมากมาย สินค้าแต่ละชนิดมีลักษณะ และจุดอ่อนที่แตกต่างกัน การพัฒนาเศรษฐกิจทางการเกษตรนั้น นอกจากจะพัฒนาในด้าน การผลิตสินค้าเกษตรแล้ว ก็ควรที่จะศึกษาถึงขั้นตอน และกระบวนการต่างๆที่เกี่ยวข้องก่อนที่สินค้าจะถึงมือผู้บริโภคขั้นสุดท้าย และดำเนินการแก้ไขในจุดบกพร่องต่างๆ เพื่อให้สินค้าเกษตรส่งออกของไทยมีคุณภาพ และมีประสิทธิภาพ เพื่อโอกาสในการขยายตัวในตลาดต่างประเทศได้มากยิ่งขึ้น

2.4 ทฤษฎีการเลือกที่ตั้ง

ทฤษฎีการเลือกที่ตั้ง (Location Theory) เป็นทฤษฎีที่ใช้อธิบายหลักในการเลือกพื้นที่ เพื่อกำหนดที่ตั้งของกิจกรรมทางเศรษฐกิจตามแต่ละสาขาการผลิตที่แตกต่างกันซึ่งในงานวิจัยชิ้นนี้ เป็นการศึกษาเรื่องการเลือกที่ตั้งของกิจกรรมทางเศรษฐกิจด้านเกษตรกรรม

ผู้ริเริ่มแนวคิดนี้คือ Johann Heinrich Von Thunen (อ้างใน ดารณี ถวิลพิพัฒน์กุล : 32-33) เป็นนักเศรษฐศาสตร์ชาวเยอรมัน ได้อธิบายการเลือกที่ตั้งของกิจกรรมทางเกษตรโดยยึด ค่าขนส่ง (Transportation Cost) และค่าเช่าที่ดิน (Land Cost) เป็นหลักในการศึกษา โดย Von Thunen ได้ตั้งข้อสมมุติฐาน ไว้ว่า มีเมืองขนาดใหญ่เมืองหนึ่งตั้งอยู่บนที่ราบที่มีความอุดมสมบูรณ์ ของดินเท่าเทียมกัน ซึ่งที่ราบนี้ถูกล้อมรอบไปด้วยป่าจึงทำให้เมืองนี้ถูกตัดขาดจากโลกภายนอก ดังนั้นเมืองนี้จึงเป็นตลาดที่รับซื้อสินค้าเกษตรจากเขตชนบทที่อยู่รอบๆตัวเมือง (rural hinterland) และขณะเดียวกันก็เป็นแหล่งผลิตและขายสินค้าอุตสาหกรรมให้แก่เขตชนบทโดยรอบ จากข้อสมมุติฐานดังกล่าว Von Thunen ได้อธิบายการเลือกทำกิจกรรมทางการเกษตรในพื้นที่ใหญ่รอบเมืองนี้ว่าจะต้องทำอย่างมีเหตุผลนั่นคือ ผลผลิตทางการเกษตรที่มีน้ำหนักมาก มีขนาดใหญ่เมื่อเปรียบเทียบกับมูลค่าของมันแล้ว ควรจะผลิตในที่ดินที่อยู่ใกล้ตัวเมืองเพื่อลดค่าขนส่ง รวมถึงสินค้าที่ไม่สามารถเก็บไว้ได้นาน และเน่าเสียง่าย ส่วนสินค้าที่มีน้ำหนักเบาและสามารถเก็บไว้ได้นาน ควรจะผลิตในที่ดินที่อยู่ห่างไกลตัวเมืองออกไป ถึงแม้จะมีระยะทางไกล แต่ค่าขนส่งจะไม่มาก จากเหตุผลดังกล่าว ทำให้เกิดกิจกรรมทางการเกษตร (แบบแผนการเพาะปลูก) บนที่ดิน ที่มี

ลักษณะเป็นรูปร่างกลมที่เรียกว่า “ Concentric Ring ” หรือ “ Functional Belt ” อย่างมีสัดส่วนล้อมรอบตัวเมืองดังรูป

ภาพที่ 2.1 แสดง Concentric Ring ตามแนวคิดของ VonThunen

ส่วนค่าเช่าที่ดินนั้นจะสัมพันธ์กับระยะทางที่อยู่ห่างจากตัวเมือง ถ้าที่ดินอยู่ไกลจากตัวเมืองหรือตลาด ค่าเช่าที่ดินจะลดลง ซึ่ง ประพันธ์ เศรษฐนันท์ (2520 : 34,53) ได้ให้ข้อสังเกตว่าการหาที่ตั้งที่เหมาะสมทางเกษตรกรรมนั้น ผู้ผลิตจะรวมตัวกันอยู่รอบๆ แหล่งบริโภค และกล่าวอีกว่าโดยทั่วไปแล้วค่าเช่าที่ดินจะสูงสุด ณ จุดศูนย์กลางในตลาด ดังนั้นตามเขตชานเมืองค่าเช่าที่ดินจะลดต่ำลงอย่างมาก และระยะห่างระหว่างที่ดินกับตัวเมืองก็เป็นตัวกำหนดค่าขนส่งด้วยเช่นกัน นอกจากนี้ เอกจิต วงศ์สุภชาติกุล (2526 : 38) กล่าวว่าการใช้ที่ดินมีบทบาทสำคัญมากในเรื่องของแหล่งที่ตั้ง ถ้าแหล่งที่ตั้งใดมีที่ดินอุดมสมบูรณ์ มีภูมิอากาศดี มีเส้นทางสัญจรที่สะดวกก็จะเป็นแหล่งที่ตั้งที่มีผู้ต้องการมาก ซึ่งตัวที่ใช้วัดระดับความต้องการใช้ที่ดินคือ ราคาของที่ดิน(ค่าเช่าที่ดิน) และกิจกรรมการเกษตรที่ต้องการใช้ที่ดินที่มีขนาดใหญ่ โดยมีค่าขนส่งเป็นตัวแปรที่สำคัญต่อต้นทุนการผลิตนอกจากนี้ สมบัติ พันทวีชัย (2544 : 15) ได้กล่าวถึงปัจจัยที่เป็นตัวกำหนดราคาที่ดินในปัจจุบันนั้น แบ่งเป็น 2 ประเภทคือปัจจัยภายใน ได้แก่ การมีถนนตัดผ่านหน้าที่

ดิน ทำเลที่ตั้งและสภาพแวดล้อมของที่ดิน ระบบสาธารณูปโภค ขนาดและรูปร่างของที่ดิน และ ความสูงต่ำของที่ดิน ส่วนปัจจัยภายนอกที่กำหนดราคาที่ดินนั้นได้แก่ ความโดดเด่นของทำเลที่ตั้ง ของพื้นที่ ระดับความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศ ความยากง่ายในการให้สินเชื่อเพื่อซื้อ ที่ดินของสถาบันการเงิน นโยบายหรือแผนพัฒนาของจังหวัดหรือประเทศ แนวทางการพัฒนา ถนนของรัฐบาล สภาพการปั่นราคาที่ดินของนักเก็งกำไรที่ดิน

2.5 แนวคิดเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์ที่ดิน

ที่ดินนับว่าเป็นทรัพยากรชั้นพื้นฐานที่สำคัญสำหรับการผลิตทุกชนิดเพราะนอกจากจะผลิตอาหารที่เกิดจากพืชแล้วยังเป็นฐานหรือที่ตั้งให้กับอาคารบ้านเรือน โรงเรียน โรงพยาบาล โรงงานอุตสาหกรรม สนามบิน ถนน แหล่งน้ำ เป็นต้น แม้ว่าที่ดินแต่ละแห่งจะมีความแตกต่างกัน แต่มนุษย์เราสามารถที่จะเปลี่ยนแปลงที่ดินเหล่านั้นเพื่อการใช้สอยได้เช่น ภูเขา หรือที่ลาด ที่ไม่สามารถทำการเพาะปลูกได้ดี ก็สามารถเปลี่ยนแปลงที่ดินให้เป็นแบบขั้นบันได และสามารถเพาะปลูก หรือเลี้ยงสัตว์ได้ในที่สูง เป็นต้น ทองโรจน์ อ่อนจันทร์(2526: 68) กล่าวว่า โอกาสที่จะใช้ที่ดินรวมทั้งผลผลิตที่จะเกิดจากที่ดินนั้น มักจะเปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลาแม้ว่าสถานที่ตั้ง (Location) จะไม่สามารถเปลี่ยนแปลงได้ แต่ในทางเศรษฐศาสตร์นั้นจะเปลี่ยนแปลงได้เสมอเนื่องจากว่าระยะทางซึ่งแต่ก่อนอาจจะไกลมาก แต่ถ้าการคมนาคมขนส่งรวดเร็วและทันสมัยขึ้น ที่ดินก็จะมีโอกาสที่จะใช้ประโยชน์ได้ดีขึ้นกว่าเดิม ที่ดินซึ่งแต่ก่อนเป็นที่ว่างเปล่าหรือเป็นที่ป่า อาจกลายเป็นที่ดินเพื่อการเกษตร และที่ดินเพื่อการเกษตรอาจกลายเป็นที่ดินเพื่อการอุตสาหกรรม ที่อยู่อาศัย หรือย่านการค้าได้ ด้วยเหตุนี้ รูปแบบของการใช้ที่ดินจึงเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ ดังนั้นจึงต้องมีการกำหนดรูปแบบการใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อที่จะควบคุมทิศทางการขยายตัวของเมืองให้เหมาะสม และกำหนดแนวทางการใช้ที่ดินในแต่ละแห่งให้มีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุดในทุกๆพื้นที่ซึ่งในผังภาคกรุงเทพมหานครและปริมณฑล โดยสำนักผังเมือง กระทรวงมหาดไทย (หน้า34) ได้กล่าวถึงการใช้ประโยชน์ที่ดินในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการเกษตรว่า พื้นที่ที่สงวนไว้เพื่อการเกษตร ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่เกษตรกรรมเดิมที่มีความอุดมสมบูรณ์ให้ผลผลิตต่อไร่สูง อยู่รอบนอกชุมชน และยังสามารถพื้นที่เกษตรออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ๆ คือ

1. พื้นที่เกษตรที่ไม่เปลี่ยนการใช้ประโยชน์ที่ดินโดยเด็ดขาด หมายถึง พื้นที่เกษตรกรรมที่ไม่อาจพัฒนาเป็นเมืองได้เนื่องจากมีข้อกำหนด ข้อกำหนดต่างๆ ควบคุมการใช้ประโยชน์พื้นที่เพื่อการเกษตรกรรม
2. พื้นที่ที่เหมาะสมอย่างยิ่งเพื่อการเกษตรกรรม พื้นที่เหล่านี้มีความอุดมสมบูรณ์ของดินสูงการชลประทานทั่วถึง จึงสมควรรักษาไว้เป็นพื้นที่เกษตรกรรมอันอุดมสมบูรณ์ต่อไป

โดยกำหนดนโยบายการคุ้มครองพื้นที่เกษตรกรรมอย่างชัดเจนและเคร่งครัด พร้อมทั้งมาตรการดำเนินการต่างๆ ในการรักษาพื้นที่การเกษตรอย่างเต็มที่

แม้ว่าในปัจจุบันพื้นที่เพื่อการเกษตรจะลดลงกลายเป็นพื้นที่เมืองมากขึ้น แต่ก็ไม่ได้ถูกละเลยหรือลดความสำคัญของภาคเกษตรกรรมลง ยังมีหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องได้พยายามออกมาตรการทางกฎหมายเพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น และพยายามรักษาพื้นที่เกษตรในส่วนที่เหลือให้คงสภาพไว้เพื่อดำรงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสภาพแวดล้อม , เป็นฐานอาชีพของประชากรส่วนใหญ่ในประเทศ และผลิตผลผลิตทางการเกษตรสำหรับใช้อุปโภคและบริโภคทั้งในและนอกประเทศต่อไป

2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษารายงานการวิจัยจากแหล่งต่างๆ ผู้วิจัยได้นำงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาเพื่อหาปัจจัยในการจัดตั้งศูนย์กลางและโครงข่ายสำหรับสินค้าเกษตร และปัญหาในการผลิตกล้วยไม้ตัดดอกเพื่อการส่งออก ซึ่งคาดว่าจะนำมาใช้เป็นแนวคิดในการทำงานวิจัยชิ้นนี้ได้โดยมีรายละเอียดพอสรุปดังนี้

งานวิจัยเรื่องหนึ่งที่หนึ่งมาจากวิทยานิพนธ์ของ สร้อยสุข พงษ์พูล (2540) ได้ศึกษาถึงปัจจัยที่เป็นตัวกำหนดที่ตั้งและโครงข่ายท่าข้าวซึ่งมีทั้งหมด 11 ปัจจัยได้แก่ ปัจจัยด้านแหล่งที่ตั้ง ปัจจัยด้านแรงงาน ปัจจัยด้านการคมนาคม ปัจจัยด้านโรงสี ปัจจัยด้านการบริการขั้นพื้นฐาน ปัจจัยด้านตลาดส่งออก ปัจจัยด้านท่าเรือ ปัจจัยด้านขอบเขตตลาด ปัจจัยด้านการรวมกลุ่มของเกษตรกร ปัจจัยด้านการสื่อสาร และปัจจัยด้านสถาบันการเงิน โดยปัจจัยทั้งหมดมาจากการตอบแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่าง 239 ราย ใน 9 จังหวัด ซึ่งผู้วิจัยได้นำข้อมูลมาจัดลำดับความสำคัญของปัจจัยโดยวิธีการทางสถิติ คือ Average Percentage Weighting แล้วจึงแปลงเป็นค่าน้ำหนักโดยการเฉลี่ยอัตราส่วนร้อยละของแต่ละปัจจัย พร้อมกับการศึกษาข้อมูลพื้นฐานในพื้นที่ศึกษา และปรับฐานข้อมูลให้เป็นฐานเดียวกันโดยใช้ค่ามาตรฐาน(Standard Score) จากนั้นจึงให้ค่าน้ำหนักตามลำดับความสำคัญของปัจจัย และสรุปเป็นที่ตั้งและโครงข่ายท่าข้าวในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง

งานวิจัยเรื่องที่สองมาจากวิทยานิพนธ์ของ พรสุดา เชี่ยวชาญพาณิชย์ (2540) ได้ศึกษาถึงปัจจัยที่เป็นตัวกำหนดที่ตั้งที่ตั้งศูนย์กลางและโครงข่ายเพื่อการส่งออกผลไม้ ซึ่งมีทั้งหมด 9 ปัจจัยได้แก่ ปัจจัยด้านแหล่งผลิตผลไม้หรือวัตถุดิบ ปัจจัยด้านการคมนาคม ปัจจัยด้านตลาดกลางซื้อขายผลไม้ ปัจจัยด้านการบริการสื่อสารโทรคมนาคม ปัจจัยด้านการบริการสาธารณูปโภค ปัจจัยด้านการรวมกลุ่มสถาบันเกษตรกร พ่อค้า หรือผู้ส่งออก ปัจจัยด้านการบริการห้องเย็น บริการบรรจุหีบห่อ และบริการขนส่ง ปัจจัยด้านการบริการของรัฐ และปัจจัยด้านสถาบันการเงิน

การธนาคาร โดยปัจจัยทั้งหมดมาจากการตอบแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่าง 162 ราย ใน 8 จังหวัด ซึ่งการวิเคราะห์เพื่อกำหนดที่ตั้งศูนย์กลางและโครงข่ายนั้นได้ใช้วิธีการทางสถิติ คือ Average Percentage Weighting พร้อมทั้งศึกษาศักยภาพในแต่ละจังหวัดเป็นรายอำเภอ แล้วจึงสรุปออกมาเป็นที่ตั้งศูนย์กลางและโครงข่ายเพื่อการส่งออกผลไม้ในภาคตะวันออก

งานวิจัยเรื่องที่สามมาจาก ศูนย์วิจัยเศรษฐศาสตร์ประยุกต์ คณะเศรษฐศาสตร์และบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ (อ้างอิงในกรมเศรษฐกิจการพาณิชย์: มปป.) ได้ศึกษาถึงแหล่งหรือพื้นที่ที่มีความเป็นไปได้ที่จะกำหนดให้เป็นเขตส่งออกสินค้าเกษตรในแต่ละภูมิภาคของประเทศ โดยได้ให้คำจำกัดความในงานวิจัยชิ้นนี้ คือ

“เขตส่งออกสินค้าเกษตร” (Agricultural Export Zone) หมายถึง อาณาบริเวณหรือพื้นที่หรือภูมิภาคที่กำหนดให้เป็นเขตส่งเสริมเพื่อการผลิตและการค้าสินค้าเกษตรเพื่อการส่งออก โดยมีนโยบายและมาตรการสนับสนุนหรือให้สิ่งจูงใจเพื่อทำการผลิตและการค้าเพื่อการส่งออก เป็นกรณีพิเศษ เขตส่งออกสินค้าเกษตรเขตหนึ่งอาจครอบคลุมพื้นที่จังหวัดหนึ่งหรือหลายจังหวัดก็ได้

“ศูนย์ส่งออกสินค้าเกษตร” (Agricultural Export Center) หมายถึง อาณาเขตหรือบริเวณที่กำหนดไว้ให้เป็นสถานที่หรือเขตปฏิบัติการบริการเพื่อการส่งออกสินค้าเกษตร นับตั้งแต่บริการบรรจุหีบห่อ การตรวจสอบมาตรฐานสินค้า พิธีศุลกากร และการขนถ่ายเพื่อการส่งออก เป็นการเฉพาะ

พื้นที่ที่ทำการศึกษาได้แบ่งออกเป็น 2 พื้นที่ คือ พื้นที่ภายในประเทศ และ พื้นที่ในประเทศได้หวั่น สำหรับการศึกษพื้นที่ภายในประเทศนั้น จะแบ่งสินค้าออกเป็น 4 กลุ่ม คือ ข้าว และมันสำปะหลัง ข้าวโพดและข้าวฟ่าง ผักและผลไม้ และผลิตภัณฑ์ปศุสัตว์(ไก่ เนื้อวัว และสุกร) โดยวิเคราะห์ถึงสิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐานที่จำเป็นต่อการจัดตั้งเขตส่งออกสินค้าเกษตร ดังนี้คือ (1) ระบบกายภาพและแหล่งที่ตั้ง ซึ่งจะพิจารณาความเหมาะสมของสภาพภูมิศาสตร์หรือทำเลพื้นที่ และความเหมาะสมทางด้านวิศวกรรมและการลงทุนในการจัดตั้งศูนย์บริการส่งออก (2) ระบบตลาด ของศูนย์บริการส่งออกสินค้าเกษตร โดยพิจารณาจาก ชนิดและปริมาณของสินค้าที่จะมีโอกาสในการส่งออกมากที่สุด ระบบการเชื่อมโยงที่เอื้ออำนวยระหว่างเกษตรกร หรือสถาบันเกษตรกร กับผู้ค้าส่งออก บริการสินเชื่อและการชำระเงิน บริการจองระวางขนส่งทางเรือและทางอากาศ แนวทางในการพัฒนาศูนย์บริการส่งออกในระยะยาว (3) ระบบการจัดการองค์กร พิจารณาจาก การจัดการวิทยาการหลังการเก็บเกี่ยวสินค้าเกษตรเพื่อการส่งออก การจัดการบริการห้องเย็นสำหรับสินค้าที่เน่าเสียง่าย บริการข่าวสารระบบคอมพิวเตอร์ การจัดการฝึกอบรม

เกษตรกรและผู้ซื้อผู้ขาย (4) เทคโนโลยีและวิทยาการหลังการเก็บเกี่ยว จะพิจารณาถึงโอกาสในการนำเทคโนโลยีหลังการเก็บเกี่ยวมาใช้ในการบริการส่งออก

เนื่องจากงานวิจัยที่กำลังกล่าวถึงนี้ได้แบ่งประเภทของสินค้าเกษตรออกเป็น 4 กลุ่ม ซึ่งกลุ่มของผักและผลไม้มีลักษณะที่เป็นจุดอ่อนคล้ายกับดอกกล้วยไม้สด คือ ง่ายเน่าเสีย (Perishable good) จึงนำมากล่าวโดยสรุปในเรื่องของการกำหนดเขตส่งออกสินค้าเกษตรประเภทผักและผลไม้ ซึ่งใช้เงื่อนไขต่างๆ ดังนี้

1. เป็นพื้นที่ที่มีปริมาณการผลิตมาก และลักษณะการผลิตมีมาตรฐานสูง หรือเป็นพื้นที่ที่กรมส่งเสริมการเกษตรประกาศหรือกำหนดให้เป็นเขตส่งเสริมการผลิตเพื่อการส่งออก
2. ภายในเขตส่งเสริมการผลิตเพื่อการส่งออก อาจจะมีพื้นที่แห่งใดแห่งหนึ่งที่เป็นแหล่งรวบรวมที่สำคัญ หรือเป็นศูนย์กลางของการค้า และการส่งออกที่มีผู้ส่งออกนิยมซื้อขาย
3. ในบางกรณีสถานที่หรือแหล่งการส่งออก ไม่ได้อยู่ในเขตส่งเสริมการเพาะปลูกเพื่อการส่งออก เช่น ท่าเรือหรือ ท่าอากาศยานอื่นๆ หรือเขตส่งออกตามชายแดน ถ้าพิจารณาเห็นว่าสามารถตั้ง ศูนย์ปฏิบัติการส่งออกได้ ก็น่าจะกำหนดได้โดยให้มีรัศมีห่างจากแหล่งผลิตได้เป็นระยะทางไม่เกิน 250 กม. หรือใช้เวลาในการขนส่งไม่เกิน 4 ชั่วโมง
4. เนื่องจากผักและผลไม้เป็นของสดและง่ายเน่าเสีย ดังนั้นหัวใจของเขตส่งออกก็คือ ศูนย์ปฏิบัติการ หรือศูนย์พัฒนาคุณภาพผักและผลไม้ส่งออกที่มีโรงคัดคุณภาพ การบรรจุหีบห่อ ห้องเย็น(ถ้าจำเป็น) ส่วนบริการส่งออกตามจุดย่อยๆ อาจเสนอให้ใช้โรงคัดคุณภาพและบรรจุหีบห่อแบบเคลื่อนที่
5. บริการพิธีการส่งออกครบทุกขั้นตอน จากภาครัฐควรมีสำนักงาน(แบบถาวรหรือชั่วคราว) รวมอยู่กับศูนย์พัฒนาคุณภาพหรืออยู่ในจุดใกล้เคียง
6. สถาบันเกษตรกร หรือ กลุ่มผู้ผลิต ที่มีการพัฒนาการผลิตเพื่อการส่งออก ควรจะต้องมีการกำหนดไว้แน่นอน มีการขึ้นทะเบียนเป็นผู้ผลิตเพื่อการส่งออกในเขตที่กำหนดเป็นเขตส่งออกเพื่อสะดวกแก่การกำหนดแหล่งที่มาของผักผลไม้ที่ส่งออกสู่ตลาด

ผลการวิเคราะห์ของงานวิจัยฉบับนี้สรุปว่า ภาคเหนือ ภาคตะวันออก และภาคใต้ เป็นบริเวณที่มีศักยภาพในด้านต่างๆ ที่จะกำหนดให้เป็นเขตส่งออกผัก-ผลไม้ที่สำคัญที่สุดของประเทศ กล่าวคือมีศักยภาพด้านการผลิตเพื่อการส่งออก ศักยภาพด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและการขนส่งสินค้าออก และมีศักยภาพของการเป็นเขตส่งออกสินค้าเกษตร

2.7 เอกสารที่เกี่ยวข้อง

เอกสารเรื่องหนึ่งที่เขียนโดย คุณเจตน์ มิญาณเยี่ยม (อ้างถึงในกรมวิชาการเกษตร : 2544) ได้กล่าวถึงปัญหาการผลิตดอกกล้วยไม้ในปัจจุบันว่า แหล่งพื้นที่ที่เพาะปลูกมีราคาแพง สภาพภูมิอากาศเปลี่ยนแปลงได้ง่ายไม่ตรงตามฤดูกาล ขาดแคลนแรงงาน ยา และสารเคมีมีราคาแพง คุณภาพเปอร์เซ็นต์ยาไม่ถึงมาตรฐาน บางฤดูกาลราคากกล้วยไม้ตกต่ำ โดยมีมาตรการในการแก้ไขปัญหาการผลิตคือ ให้รัฐช่วยควบคุมราคาสารเคมีไม่ให้มีราคาสูง ดำเนินการขึ้นเต็ดขาดกับผู้ผลิตและผู้จำหน่ายสารเคมีคุณภาพต่ำกว่ามาตรฐาน สนับสนุนและพัฒนาอุปกรณ์การเกษตรและปัจจัยการผลิตที่มีราคาถูกลง ส่งเสริมเทคโนโลยีการผสมพันธุ์เพื่อสร้างและพัฒนาสายพันธุ์ใหม่ๆให้ตรงตามความต้องการของตลาดและมีต้นทุนต่ำ วิจัยและค้นคว้าหาวิธีการกำจัดโรคและแมลงที่มีประสิทธิภาพ ควบคุมดูแล ควบคุมดูแล ควบคุมดูแล-แม่น้ำ ที่บริเวณต้นน้ำและเขตปลูกกล้วยไม้ให้มีสภาพที่ดี น้ำสะอาด มีการไหลเวียน ไม่ตื้นเขิน เหมาะที่จะนำมาใช้ได้ตลอดเวลา

ส่วนปัญหาการส่งออกดอกกล้วยไม้ที่พ่อค้าประสบอยู่ในปัจจุบันนั้นคือ (1)ค่าแรงงานแพงและต้องใช้แรงงานเป็นจำนวนมากเพื่อความรวดเร็วเพราะเป็นสินค้าที่เน่าเสียได้ง่าย (2)คู่แข่งในต่างประเทศได้เปรียบกว่าไทย โดยเฉพาะตลาดในญี่ปุ่นซึ่งไทยมีคู่แข่งที่สำคัญคือสิงคโปร์ และมาเลเซีย ในสิงคโปร์นั้นค่าระวางส่งออกมีราคาถูกลง ส่วนมาเลเซียได้ร่วมทุนกับญี่ปุ่นเพื่อทำการผลิตเอง (3)คุณภาพดอกกล้วยไม้ต่ำ คือความบานทนของดอกมีระยะเวลาสั้น จำนวนดอกที่บานต่อช่อไม่ตรงตามความต้องการของลูกค้า ทำให้ได้ราคาต่ำ (4)ปัญหาโรคและแมลงระบาด จึงต้องมีการรมควันดอกกล้วยไม้ก่อนการส่งออกทำให้อายุการใช้งานของดอกลดลงไป 2-3 วัน (5)เที่ยวบินไปต่างประเทศมีน้อย ค่าระวางแพง เที่ยวบินเต็ม ทำให้ไม่สามารถส่งออกได้ตรงเวลา (6)ความไม่ซื่อสัตย์ในการชำระเงินของพ่อค้า กล่าวคือมีบ่อยครั้งที่พ่อค้าส่งออกในต่างประเทศไม่ส่งเงินมาชำระหนี้ให้แก่พ่อค้าส่งออกไทย ดังนั้นพ่อค้าส่งออกจึงไม่จ่ายเงินให้กับชาวสวนตามที่ตกลงกันไว้ (7)การตัดราคากันเองของพ่อค้าส่งออกไทย เพื่อหวังเพิ่มส่วนแบ่งตลาดของตน ทำให้ราคาส่งออกโดยรวมต่ำลง (8)หน่วยงานของรัฐที่อำนวยความสะดวกในการส่งออกมักให้บริการค่อนข้างไม่เต็มที่ เจ้าหน้าที่ไม่เพียงพอ อุปกรณ์ที่ใช้ไม่ทันสมัย (9)ปริมาณผลผลิตไม่สม่ำเสมอ เดือนที่มีดอกกล้วยไม้ไม่เพียงพอกับการส่งออกคือเดือนเมษายน ถึง มิถุนายน ซึ่งเป็นช่วงฤดูแล้ง (10)การจราจรในกรุงเทพฯ ติดขัดมาก ถนนบางสายห้ามรถ 6 ล้อวิ่งในช่วงเวลาเร่งด่วน ทำให้การขนส่งกล้วยไม้ไปขึ้นเครื่องบินที่สนามบินไม่ทัน (11)ข้อมูลข่าวสารด้านการส่งออกและการตลาดของภาครัฐยังล่าช้า ผู้ส่งออกไม่สามารถนำมาวิเคราะห์ข้อมูลข่าวสารเพื่อให้ทันต่อเหตุการณ์ของโลก

เอกสารเรื่องที่สองเขียนโดย กรมส่งเสริมการเกษตร(มปป.) โดยได้แนะนำกับเกษตรกรที่กำลังตัดสินใจจะปลูกกล้วยไม้เพื่อการส่งออกในเรื่องการเลือกทำเลสร้างสวนกล้วยไม้ว่า

1. ต้องมีสภาพภูมิอากาศที่เหมาะสม มีอากาศถ่ายเทได้ดีมีลมพัดผ่าน อุณหภูมิตลอดทั้งปีอยู่ระหว่าง 25-35 องศาเซลเซียส ความชื้นสัมพัทธ์ 50-60% ถ้าอุณหภูมิต่ำอาจทำให้กล้วยไม้พักตัวไม่ออกดอก

2. มีแหล่งน้ำที่สะอาดตลอดทั้งปี น้ำรดกล้วยไม้ควรเป็นน้ำจาก แม่น้ำ ลำคลอง ธรรมชาติ คลองชลประทาน หรืออ่างเก็บน้ำที่ไม่มีปัญหาน้ำเสียหรือน้ำเค็ม น้ำประปามักไม่นิยมนำมารดกล้วยไม้เพราะทำให้ดินตุนเพิ่ม และน้ำประปามีคลอรีนผสมอยู่ในปริมาณค่อนข้างมากจะทำให้เป็นพิษต่อต้นกล้วยไม้

3. เป็นพื้นที่ราบและไม่มีปัญหาน้ำท่วม แม้ว่าน้ำท่วมสูงไม่ถึงต้นกล้วยไม้และไม่ทำให้ดินเสียหาย แต่จะทำให้แหล่งน้ำหรือ บ่อพักน้ำที่มีอยู่ใช้ไม่ได้และเป็นปัญหาในการปฏิบัติงานสวน

4. มีการคมนาคมขนส่งที่สะดวก สวนกล้วยไม้ที่ตัดดอกเพื่อการส่งออกไม่ควรอยู่ห่างจากบริษัทผู้ส่งออกเกินกว่า 200 กม. เพื่อความสะดวกรวดเร็วในการเข้าไปรับผลผลิต รวมทั้งเป็นการลดความเสียหายที่เกิดขึ้นจากการขนส่ง

5. มีระบบสาธารณูปโภค โดยเฉพาะไฟฟ้าเป็นสิ่งจำเป็นเพราะการดูแลกล้วยไม้ต้องใช้อุปกรณ์ไฟฟ้าในการให้น้ำและฉีดพ่นสารเคมี ส่วนโทรศัพท์จะทำให้การติดต่อซื้อขายผลผลิตได้รวดเร็ว

ปัจจุบันมีการขยายตัวของชุมชนที่อยู่อาศัย และโรงงานอุตสาหกรรมเข้าไปในแหล่งปลูกกล้วยไม้ทำให้มีปัญหาเรื่องอากาศเป็นพิษ น้ำเสีย น้ำเค็ม ขาดแหล่งน้ำสะอาด ดังนั้นเกษตรกรบางส่วนหาทางออกโดยการย้ายสวนกล้วยไม้ไปอยู่บริเวณอื่นซึ่งพบว่าพื้นที่ใหม่ที่มีศักยภาพสำหรับการปลูกกล้วยไม้ตัดดอก ได้แก่ นครปฐม ราชบุรี กาญจนบุรี ชลบุรี ซึ่งสิ่งนี้จะทำให้มีผลต่อการเลือกที่ตั้งศูนย์กลางการส่งออกดอกกล้วยไม้สดแบบถาวรในด้านของแหล่งผลิต

เอกสารเรื่องที่สาม เขียนโดยบริษัทกรุงเทพธนาคม จำกัด (อ้างถึงในสำนักผังเมืองกรุงเทพมหานคร : 2545) ได้ศึกษาถึงพื้นที่เกษตรกรรมในภาคมหานคร (ภาคมหานครได้แก่ กรุงเทพมหานคร นนทบุรี ปทุมธานี สมุทรปราการ สมุทรสาคร นครปฐม) โดยแบ่งเขตการศึกษาออกเป็น 2 กรณี คือ

1. พื้นที่เกษตรที่อยู่ในกรุงเทพมหานคร มีจำนวน 27 เขต และได้แบ่งเขตเกษตร 27 เขต นี้ไปตามกลุ่มพื้นที่โดยทางด้านตะวันออกของกรุงเทพมหานครมี 17 เขตได้แก่ เขตดอนเมือง สายไหม หลักสี่ บางเขน จตุจักร ลาดพร้าว วังทองหลาง บางกะปิ สวนหลวง ประเวศ สะพานสูง บึงกุ่ม คันนายาว คลองสามวา มีนบุรี ลาดกระบัง หนองจอก และทางด้านตะวันตกของ กรุงเทพมหานครมี 10 เขตได้แก่ เขตทวีวัฒนา ดลิ่งชัน หนองแขม บางแค ภาษีเจริญ บางบอน จอมทอง ราษฎร์บูรณะ บางขุนเทียน ทุ่งครุ รวมเป็นพื้นที่เพื่อการเกษตร 132,615.93 ไร่ โดยใช้ข้อมูลจากสำนักพัฒนาชุมชน กรุงเทพมหานคร ปี2544 (แผนที่ 2.1)

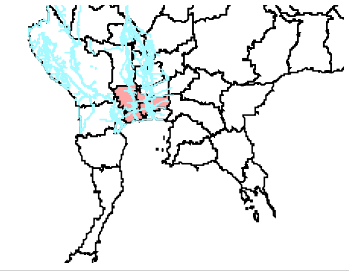
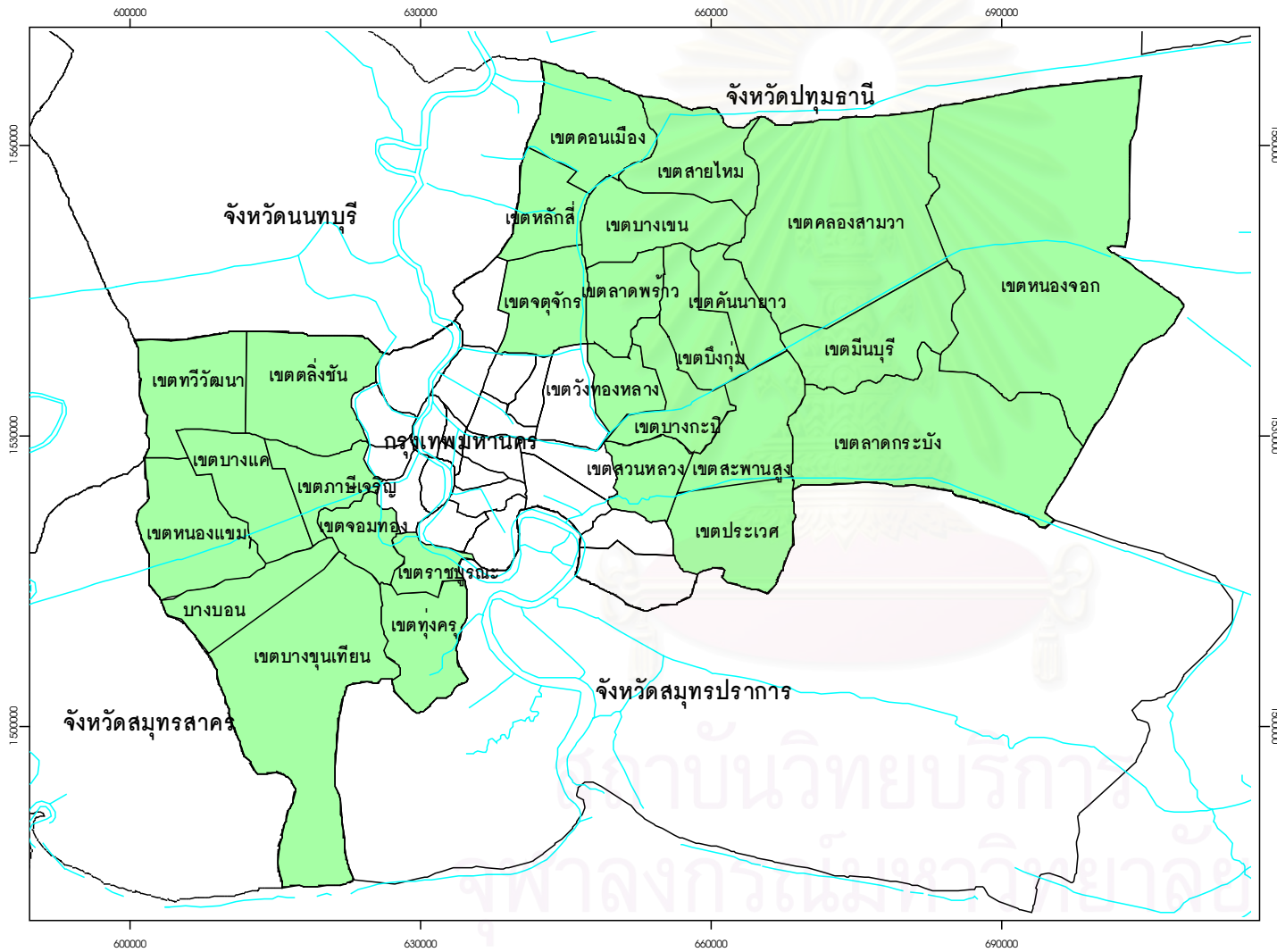
2. พื้นที่จังหวัดในปริมาตรโดยใช้ข้อมูลจากสำมะโนการเกษตร ปี2536 ซึ่งเป็นข้อมูลล่าสุดในระดับจังหวัดและอำเภอ รวมเป็นพื้นที่ทำการเกษตร 1,710,377 ไร่ โดยมีพื้นที่เกษตรกรรม ดังนี้

จ.สมุทรสาครมีพื้นที่ 3 อำเภอ	เป็นพื้นที่ทำการเกษตร 3 อำเภอ
จ.สมุทรปราการมีพื้นที่ 5 อำเภอ	เป็นพื้นที่ทำการเกษตร 5 อำเภอ
จ.นครปฐมมีพื้นที่ 7 อำเภอ	เป็นพื้นที่ทำการเกษตร 7 อำเภอ
จ.ปทุมธานีมีพื้นที่ 7 อำเภอ	เป็นพื้นที่ทำการเกษตร 7 อำเภอ
จ.นนทบุรีมีพื้นที่ 6 อำเภอ	เป็นพื้นที่ทำการเกษตร 6 อำเภอ

พื้นที่เกษตรกรรมทั้งในฝั่งตะวันออกและฝั่งตะวันตกของกรุงเทพมหานครมีลักษณะเป็นพื้นที่ราบเพื่อการเกษตร ลักษณะดินมีความอุดมสมบูรณ์เหมาะสมแก่การเพาะปลูกทั้งการทำนาข้าว สวนผัก สวนผลไม้ และสวนไม้ดอกไม้ประดับ แต่ในปัจจุบันพื้นที่เกษตรและประชากรภาคเกษตรมีแนวโน้มลดลงเรื่อยๆ เนื่องจากผลตอบแทนทางด้านเศรษฐกิจของกิจกรรมเกษตรต่ำกว่ากิจกรรมเศรษฐกิจอื่นๆ นอกจากนี้การทำการเกษตรยังได้รับผลกระทบทางด้านสิ่งแวดล้อมจากการใช้ประโยชน์ที่ดินประเภทอื่นๆ เช่น ที่พักอาศัย และโรงงานอุตสาหกรรม ปัญหาของการดำเนินกิจกรรมในภาคเกษตรของกรุงเทพมหานครและปริมณฑลในเชิงพื้นที่ คือ การลดลงของพื้นที่เกษตรกรรมและผู้ที่ทำงานในภาคเกษตรกรรม เนื่องจากการเข้ามาแทนที่กิจกรรมการเกษตรด้วยกิจกรรมเศรษฐกิจด้านอสังหาริมทรัพย์ และอุตสาหกรรม การค้าและการบริการ ตามกระแสเศรษฐกิจและการดำเนินธุรกิจในภาคเอกชนที่มองว่าพื้นที่ดังกล่าวจะให้ผลตอบแทนสูงกว่าการทำเกษตรกรรม หากไม่มีการวางแผนอนุรักษ์พื้นที่ชนบทและเกษตรกรรม และการส่งเสริมการเกษตร จะยังทำให้เกิดการสูญเสียที่ดินทำกินของเกษตรกรในพื้นที่ต่อไปเรื่อยๆ

จากทฤษฎี แนวความคิด เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่ได้กล่าวมาแล้วนั้น สามารถนำมาใช้เป็นกรอบความคิดในการวิจัยดังนี้

ความเป็นไปได้ในการพัฒนาศูนย์กลางและโครงข่ายเพื่อการส่งออกดอกไม้สดในกรุงเทพมหานครและจังหวัดใกล้เคียง

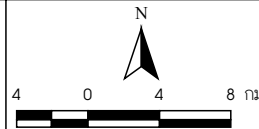

แผนที่ 2.1 แสดงเขตเกษตรกรรม 27 เขต
ในกรุงเทพมหานคร

คำอธิบายสัญลักษณ์

- แม่น้ำ
- เขตจังหวัด
- เขตเกษตรกรรม

ที่มา : สำนักพัฒนาชุมชน กรุงเทพมหานคร

2.8 กรอบความคิดในการวิจัย

งานวิจัยเรื่อง “ความเป็นไปได้ในการพัฒนาศูนย์กลางและโครงข่ายการส่งออกดอกกล้วยไม้สดในกรุงเทพมหานครและจังหวัดใกล้เคียงนั้น” ได้รับแนวความคิดมาจากการได้ทราบถึงความสำคัญของการส่งออกสินค้าเกษตรที่ส่งไปจำหน่ายยังต่างประเทศ และแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาการเกษตร ซึ่งผลผลิตทางการเกษตรหลายชนิดเป็นสินค้าออกที่นำรายได้เข้าสู่ประเทศไทยเป็นจำนวนมาก ซึ่งผลผลิตทางการเกษตรที่ผลิตได้ดีในกรุงเทพฯและจังหวัดใกล้เคียงที่เป็นสินค้าออกที่สำคัญนั้นคือ ดอกกล้วยไม้สด ซึ่งมีปริมาณและมูลค่าการส่งออกก็เพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องมาโดยตลอด เนื่องจากประเทศไทยมีสภาพภูมิประเทศและภูมิอากาศที่เหมาะสมแก่การเจริญเติบโตของกล้วยไม้มากที่สุดจึงทำให้กล้วยไม้ตัดดอกของไทยเป็นที่ยอมรับของตลาดในต่างประเทศสามารถทำรายได้เข้าประเทศปีละหลายล้านบาท แต่ดอกกล้วยไม้สดนั้นมีจุดอ่อนคือ เป็นสินค้าที่เน่าเสียง่าย และไม่สามารถแปรรูปได้เพราะจะทำให้สภาพของดอกกล้วยไม้เปลี่ยนแปลงไปซึ่งไม่ตรงกับความต้องการของตลาดในต่างประเทศ ปริมาณผลผลิตที่ไม่แน่นอน เป็นสินค้าที่เก็บได้แค่ช่วงระยะเวลาหนึ่งเท่านั้นจึงทำให้ในช่วงที่ตลาดในต่างประเทศมีความต้องการสินค้าสูง แต่กล้วยไม้ที่ส่งออกจากประเทศไทยมีจำนวนที่จำกัดเนื่องจากแหล่งผลิตตั้งอยู่กระจัดกระจาย แต่บริษัทส่งออกส่วนใหญ่จะตั้งอยู่ในบริเวณกรุงเทพฯเนื่องจากใกล้กับสนามบินดอนเมืองเพราะเป็นเส้นทางเดียวที่สามารถส่งออกดอกกล้วยไม้สดไปสู่ต่างประเทศภายในเวลาอันรวดเร็ว ดังนั้น การขนส่งกล้วยไม้ตัดดอกจากสวนของเกษตรกร กระบวนการในการจัดเตรียมสินค้า การบรรจุหีบห่อ และขั้นตอนการส่งออกต่างๆ ที่ภาครัฐจะต้องเป็นผู้ให้บริการนั้นจะต้องจัดตั้งขึ้นให้อยู่ในแหล่งเดียวกัน มีการดำเนินการที่สะดวก รวดเร็ว เพื่อลดปริมาณการสูญเสียสินค้าและลดต้นทุนการผลิตของเกษตรกร ดังนั้นผู้วิจัยจึงเห็นว่าการจัดตั้งศูนย์กลางและโครงข่ายการส่งออกดอกกล้วยไม้สดนี้จะสามารถลดปริมาณการสูญเสียผลผลิต ลดต้นทุนการผลิตของเกษตรกร เกิดความสะดวกรวดเร็วในการขอใช้บริการของรัฐ จึงสามารถส่งสินค้าให้ถึงมือของผู้บริโภคในต่างประเทศได้อย่างรวดเร็วและทำให้เกษตรกรมีรายได้ที่ดีขึ้น

ประเด็นหลักของงานวิจัยชิ้นนี้คือ การศึกษาเพื่อหาพื้นที่ที่มีความเป็นไปได้ในการพัฒนาศูนย์กลางและโครงข่ายเพื่อการส่งออกดอกกล้วยไม้สดในพื้นที่ที่เหมาะสมในกรุงเทพมหานครและจังหวัดใกล้เคียง ซึ่งจะวิเคราะห์พื้นที่เป็นระดับเขต/อำเภอ เนื่องจากพื้นที่ที่ยังทำเกษตรกรรมนั้นมีอยู่ในบางเขต/อำเภอเท่านั้น นั่นคือในกรุงเทพมหานคร นครปฐม นนทบุรี และสมุทรสาครมีพื้นที่ทำการเกษตรจำนวน 27 เขต ,7 อำเภอ, 6 อำเภอ และ3 อำเภอ ตามลำดับ โดยใช้ทฤษฎี แนวความคิด งานวิจัยและเอกสารที่เกี่ยวข้องที่ได้กล่าวมาแล้วทั้งหมด มาสรุปเป็นปัจจัยที่สำคัญในการกำหนดที่ตั้งของศูนย์กลางและโครงข่ายเพื่อการส่งออกกล้วยไม้สด โดยแยกเป็น 2 ประเด็นคือ

1. ประเด็นของปัจจัยที่แสดงถึงความเหมาะสมทางด้านกายภาพ ทำเลที่ตั้ง ได้แก่

1.1 ปัจจัยทางด้านแหล่งผลิตและวัตถุดิบ เป็นปัจจัยที่สำคัญในการพิจารณาที่ตั้งศูนย์กลางและโครงข่ายการส่งออกฯ โดยที่ศูนย์กลางฯควรจะต้องอยู่ในแหล่งผลิตหรือใกล้กับแหล่งผลิตเพื่อลดค่าใช้จ่ายในการขนส่งผลผลิตของเกษตรกร ในกรณีที่เกษตรกรรายย่อยจะต้องลำเลียงผลผลิตไปยังบริษัทส่งออกเอง ซึ่งเป็นการลดต้นทุนการผลิต และช่วยลดการบอบช้ำ เน่าเสียของดอกกล้วยไม้ในระหว่างการขนส่ง

1.2 ปัจจัยทางการคมนาคม ในกรณีการขนส่งดอกกล้วยไม้นี้จะต้องอาศัยเส้นทางคมนาคมทางบกในการลำเลียงสินค้าจากศูนย์กลางฯและโครงข่ายฯ ไปยังสนามบินดอนเมือง ถ้าหากการคมนาคมไม่สะดวกจะทำให้ เกิดความล่าช้าในการขนส่ง และทำให้กล้วยไม้สดเน่าเสียก่อนถึงมือผู้บริโภค ในต่างประเทศ

1.3 ปัจจัยทางด้านข้อกำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดิน เนื่องจากการปลูกกล้วยไม้ต้องใช้ปัจจัยการผลิตทางธรรมชาติที่สำคัญคือ น้ำ และอากาศ ถ้าปัจจัย 2 สิ่งนี้เปลี่ยนแปลงไปในด้านลบจะทำให้ผลผลิตลดลง หรือด้อยคุณภาพ ซึ่งเกษตรกรแก้ปัญหาโดยการย้ายสถานที่ผลิตไปยังแหล่งใหม่หรือเลิกผลิตและเปลี่ยนไปประกอบอาชีพอื่น ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อที่ตั้งศูนย์กลางการส่งออกแบบถาวรด้วยเช่นกัน

2. ประเด็นของปัจจัยที่ช่วยอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐานที่จำเป็นสำหรับการจัดตั้งศูนย์กลางฯ และโครงข่ายเพื่อการส่งออก ได้แก่

2.1 ปัจจัยทางการบริการสาธารณูปโภค จำพวกไฟฟ้าและประปา ซึ่งเป็นสิ่งที่จำเป็นอย่างมากในการจัดตั้งและดำเนินงานภายในศูนย์กลางฯและโครงข่ายฯให้เป็นไปได้เป็นอย่างดี

2.2 ปัจจัยทางการสื่อสาร เช่น โทรศัพท์ , ไปรษณีย์ เป็นต้น ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะช่วยอำนวยความสะดวกในการดำเนินงานภายในศูนย์กลางฯ การติดต่อสื่อสารระหว่างผู้ผลิต ผู้ส่งออก และผู้บริโภคในต่างประเทศ รวมไปถึงการเผยแพร่ข่าวสาร การติดตามความเคลื่อนไหวและรสนิยมของตลาดดอกกล้วยไม้ในต่างประเทศ เป็นต้น

2.3 ปัจจัยทางด้านสถาบันการเงิน การค้ากล้วยไม้ส่งออกนั้นเกษตรกรจะได้รับเงินก็ต่อเมื่อสินค้ามันได้ผ่านการตรวจสอบจากบริษัทแล้ว และส่วนใหญ่จะได้รับเป็นเช็ค ซึ่งจะเบิกได้ในเดือนถัดไป ดังนั้นจึงต้องอาศัยสถาบันทางการเงินเพื่อเป็นแหล่งเงินกู้ให้กับเกษตรกร และผู้ส่งออก นำมาลงทุนในกระบวนการผลิต และการส่งออก

สำหรับตัวชี้วัดของ 6 ปัจจัยมีดังนี้

1. ประเด็นของปัจจัยที่แสดงถึงความเหมาะสมทางด้านกายภาพ ท่าเลที่ตั้ง

1.1 ปัจจัยทางด้านแหล่งผลิตและวัตถุดิบ พิจารณาจากสัดส่วนของพื้นที่ปลูกกล้วยไม้ในแต่ละเขต/อำเภอ ต่อพื้นที่รวมทั้งหมด ในพื้นที่ศึกษา

1.2 ปัจจัยทางการคมนาคม พิจารณาจากจำนวนทางหลวงแผ่นดิน และระยะห่างจากเขตคอนเมืองซึ่งเป็นที่ตั้งของสนามบินคอนเมืองไปยังเขต / อำเภอที่มีการปลูกกล้วยไม้

1.3 ปัจจัยทางด้านข้อกำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดิน พิจารณาจากเขต / อำเภอที่ได้วางผังเมืองรวม ซึ่งมีพื้นที่ที่ถูกกำหนดให้เป็นที่ดินเพื่อใช้ในการเกษตร โดยกำหนดไว้ในแผนผังการใช้ประโยชน์ที่ดิน ซึ่งจะไม่มีการอุดหนุนกรรม เข้าไปทำให้เกิดมลพิษ

2. ประเด็นของปัจจัยที่ช่วยอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐานที่จำเป็นสำหรับการจัดตั้งศูนย์กลางฯ และโครงข่ายเพื่อการส่งออก

2.1 ปัจจัยทางการบริการสาธารณูปโภค พิจารณาจากจำนวนสำนักงานสาขาของการไฟฟ้านครหลวง และการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค และจำนวนสำนักงานสาขาของการประปา นครหลวงและการประปาส่วนภูมิภาค

2.2 ปัจจัยทางการสื่อสาร พิจารณาจากจำนวนที่ทำกรไปรษณีย์ จำนวนสาขาของบริษัท ทศท.คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน) ที่เปิดให้บริการ

2.3 ปัจจัยทางด้านสถาบันการเงิน พิจารณาจากจำนวนธนาคารพาณิชย์ ธนาคารออมสิน และธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ในแต่ละเขต/อำเภอ

เมื่อได้ปัจจัยในการเลือกที่ตั้งทั้ง 6 ปัจจัยนี้แล้ว ต่อไปจะถูกนำมาจัดลำดับความสำคัญตามความคิดเห็นของผู้ที่เกี่ยวข้อง เช่น เกษตรกรผู้ปลูกกล้วยไม้ ผู้ส่งออก นักวิชาการ หรือผู้ที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาใช้เป็นเกณฑ์ในการพิจารณาเพื่อหาพื้นที่ที่มีความเป็นไปได้ในการพัฒนาศูนย์กลางและโครงข่ายการส่งออกคอกกล้วยไม้สดในกรุงเทพฯและจังหวัดใกล้เคียงในลำดับต่อไป

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

3.1 ขั้นตอนการศึกษา

1. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี งานวิจัย และเอกสารที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ได้ปัจจัยในการเลือกที่ตั้งศูนย์กลางการส่งออกดอกกล้วยไม้สด
2. รวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องทั้งทางด้านปฐมภูมิและทฤษฎีเพื่อใช้ในการวิเคราะห์
3. วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาบริเวณที่มีความเป็นไปได้ในการพัฒนาศูนย์กลางและโครงข่ายการส่งออกดอกกล้วยไม้สด
4. สรุปผลการศึกษาและเสนอแนะ

3.2 การกำหนดพื้นที่ศึกษา

3.2.1 ขอบเขตการศึกษาด้านพื้นที่

การกำหนดพื้นที่ศึกษาที่เหมาะสมในงานวิจัยครั้งนี้ พิจารณาจากจังหวัดที่มีพื้นที่ปลูกกล้วยไม้มากที่สุด และส่วนใหญ่เป็นการปลูกกล้วยไม้ตัดดอกเพื่อการส่งออก ดังนั้นขอบเขตของพื้นที่ศึกษาจึงถูกกำหนดขึ้นมา 4 จังหวัด ได้แก่ กรุงเทพมหานคร นครปฐม สมุทรสาคร และนนทบุรี ซึ่งประกอบไปด้วยเขตเกษตร 27 เขตในกรุงเทพมหานคร และ 16 อำเภอใน 3 จังหวัดที่เหลือ รวมเนื้อที่ทั้งหมด 3,077,522 ไร่

3.2.2 ขอบเขตการศึกษาด้านด้านผลผลิต

ในพื้นที่ศึกษานี้มีการปลูกกล้วยไม้อยู่ 2 ประเภท ซึ่งเรียกกันโดยทั่วไปว่า ไม้ตลาดและไม้นอก ไม้ตลาด คือ กล้วยไม้ตัดดอกที่ส่งขายภายในประเทศ ส่วนไม้นอก คือ กล้วยไม้ตัดดอกที่ส่งขายยังต่างประเทศ สำหรับในงานวิจัยชิ้นนี้จะศึกษาเฉพาะไม้นอกเท่านั้น

3.3 กลุ่มตัวอย่างและแบบสอบถาม

กลุ่มประชากรเป้าหมายที่ต้องทำการสำรวจความคิดเห็นโดยใช้แบบสอบถามในงานวิจัยชิ้นนี้ ได้แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกกล้วยไม้เพื่อการส่งออก กลุ่มผู้ส่งออกดอกกล้วยไม้ และกลุ่มนักวิชาการและเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้องกับกล้วยไม้และการวางแผน (ตัวอย่างแบบสอบถามอยู่ในภาคผนวก ก)

3.3.1 เกษตรกรผู้ปลูกกล้วยไม้เพื่อการส่งออก

เกษตรกรผู้ปลูกกล้วยไม้ในพื้นที่ศึกษานี้มีทั้งเกษตรกรรายใหญ่คือมีพื้นที่ปลูกตั้งแต่ 10 ไร่ขึ้นไป และเกษตรกรรายย่อยคือมีพื้นที่ปลูกกล้วยไม้น้อยกว่า 10 ไร่ ดังนั้นเพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ของงานวิจัย คือต้องการกำหนดพื้นที่ที่เหมาะสมในการพัฒนาหรือจัดตั้งศูนย์กลางเพื่อการส่งออกดอกกล้วยไม้สดและโครงข่ายย่อย เพื่อรวบรวมจากแหล่งผลิตที่กระจัดกระจาย ในช่วงเวลาที่ดอกไม้ขาดแคลนและตลาดในต่างประเทศมีความต้องการมาก จึงต้องสอบถามเกษตรกรทั้ง 2 กลุ่มนี้

เกษตรกรผู้ปลูกกล้วยไม้เพื่อการส่งออกในพื้นที่ศึกษามีทั้งหมด 957 ราย เป็นเกษตรกรรายใหญ่ 207 ราย และ เกษตรกรรายย่อย 750 ราย (ตารางที่ 3.1 และแผนที่ 3.1) โดยผู้วิจัยได้รายชื่อ และที่อยู่ของเกษตรกรจากทะเบียนเกษตรกรผู้ปลูกกล้วยไม้เพื่อการส่งออก ปี2541 ของกรมส่งเสริมการเกษตร ซึ่งเกษตรกรที่ขึ้นทะเบียนเหล่านี้เป็นกลุ่มที่ภาครัฐจะสามารถเข้าไปพัฒนา ส่งเสริม และดูแลได้อย่างใกล้ชิดเพื่อให้ได้ดอกกล้วยไม้สดที่มีคุณภาพตรงกับความต้องการของตลาดในต่างประเทศ และได้คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างกระจายไปในแต่ละเขต/อำเภอ จำนวน 103 ตัวอย่าง (ตารางที่ 3.2) ซึ่งกลุ่มตัวอย่างดังกล่าวนี้ถูกเลือกแบบโควต้า (Quota Sampling) ตามสัดส่วนจำนวนเกษตรกรทั้งหมดในพื้นที่ศึกษา คือ กรุงเทพมหานคร 25 ตัวอย่าง จังหวัดนนทบุรี 7 ตัวอย่าง จังหวัดนครปฐม 32 ตัวอย่าง และจังหวัดสมุทรสาคร 39 ตัวอย่าง

สำหรับแบบสอบถามที่ใช้ถามเกษตรกรผู้ปลูกกล้วยไม้เพื่อการส่งออกนั้น จะเป็นการถามเกี่ยวกับ รัศมีการให้บริการของศูนย์ฯ การเรียงลำดับความสำคัญของปัจจัยที่ใช้กำหนดที่ตั้งศูนย์ฯ รวมไปถึงข้อเสนอแนะที่เกี่ยวข้องกับการจัดตั้งศูนย์ฯ

3.3.2 ผู้ส่งออกดอกกล้วยไม้

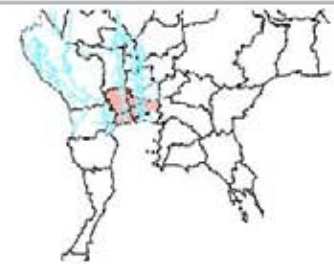
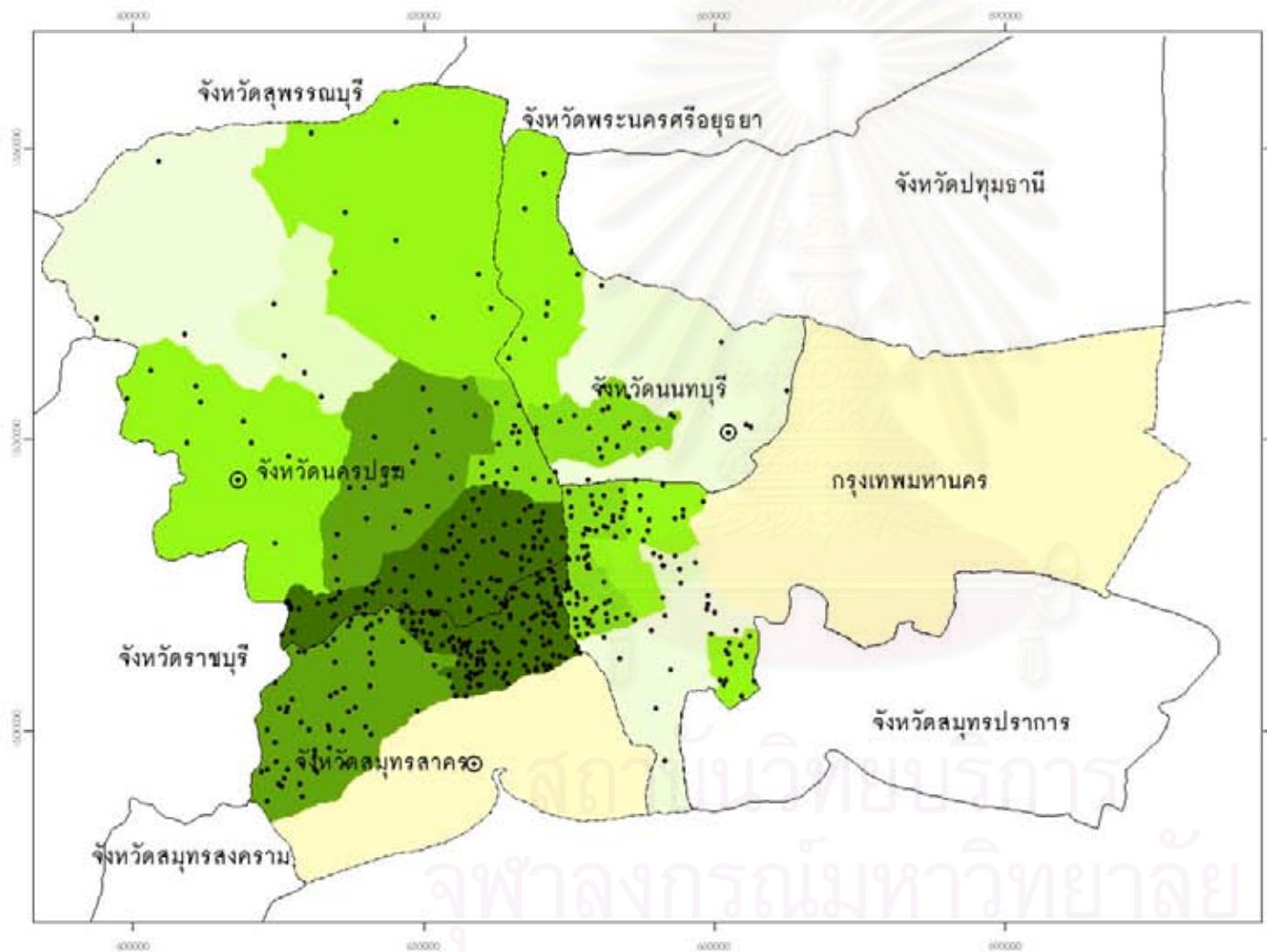
ผู้ส่งออกหรือบริษัทส่งออกดอกกล้วยไม้ที่ตั้งอยู่ในพื้นที่ศึกษามีจำนวน 108 บริษัท ซึ่งผู้วิจัยได้รายชื่อและที่อยู่ของผู้ส่งออกจากกรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ และคัดเลือกมา 104 ราย (ตารางที่ 3.3 และแผนที่ 3.2) ซึ่งกลุ่มตัวอย่างดังกล่าวนี้ถูกเลือกแบบโควต้า (Quota Sampling) ตามสัดส่วนจำนวนผู้ส่งออกทั้งหมดที่กระจายอยู่ในพื้นที่ศึกษา เพื่อให้ได้ข้อมูลและทัศนคติจากผู้ส่งออกที่ประกอบกิจกรรมเดียวกันโดยอยู่ในพื้นที่เดียวกันหรืออยู่ในพื้นที่ต่างกันในทุกเขต / อำเภอที่ ผู้ส่งออกหรือบริษัทส่งออกนั้นตั้งอยู่ ซึ่งแบบสอบถามที่ใช้ถามผู้ส่งออกนั้น จะถามเกี่ยวกับ ข้อคิดเห็นในการจัดตั้งศูนย์ฯ รัศมีการให้บริการของศูนย์ฯ การเรียงลำดับความสำคัญของปัจจัยที่ใช้กำหนดที่ตั้งศูนย์ฯ และข้อเสนอแนะที่เกี่ยวข้องกับการจัดตั้งศูนย์ฯ

ตาราง 3.1 แสดงจำนวนเกษตรกรและพื้นที่ปลูกกล้วยไม้เพื่อการส่งออก ปี2541 แยกเป็นรายเขต / อำเภอ

จังหวัด	เขต/อำเภอ	จำนวนเกษตรกร (ราย)	จำนวนพื้นที่ ทั้งหมด(ไร่)	จำนวนเกษตรกร รายใหญ่(ราย)	จำนวน พื้นที่(ไร่)	จำนวนเกษตรกร รายย่อย(ราย)	จำนวน พื้นที่(ไร่)	
กรุงเทพมหานคร	รวม	232	1,409.72	39	559.55	193	850.17	
	บางบอน	8	38.50	1	10.00	7	28.50	
	บางแค	22	146.00	3	51.00	19	95.00	
	จอมทอง	8	39.50	0	0.00	8	39.50	
	บางขุนเทียน	5	13.37	0	0.00	5	13.37	
	หนองแขม	70	385.60	13	162.30	57	223.30	
	ภาษีเจริญ	17	94.50	2	25.00	15	69.50	
	ราษฎร์บูรณะ	2	27.25	1	19.00	1	8.25	
	คลองตัน	24	193.75	8	112.25	16	81.50	
	ทุ่งครุ	26	163.00	2	60.00	24	103.00	
	ทวีวัฒนา	50	308.25	9	120.00	41	188.25	
	นนทบุรี	รวม	68	641.26	13	375.50	55	265.76
		เมือง	3	2.01	0	0.00	3	2.01
บางใหญ่		42	316.25	8	137.00	34	179.25	
บางกรวย		2	6.00	0	0.00	2	6.00	
ปากเกร็ด		4	20.00	0	0.00	4	20.00	
ไทรน้อย		15	293.00	5	238.50	10	54.50	
บางบัวทอง		2	4.00	0	0.00	2	4.00	
นครปฐม	รวม	283	2,723.50	106	1,893.05	177	830.45	
	บางเลน	15	195.25	8	160.00	7	35.25	
	ดอนตูม	7	91.00	4	81.00	3	10.00	
	กำแพงแสน	5	31.25	0	0.00	5	31.25	
	เมือง	17	204.01	9	168.00	8	36.01	
	นครชัยศรี	44	590.00	25	495.50	19	94.50	
	พุทธมณฑล	31	350.05	15	258.80	16	91.25	
	สามพราน	164	1,261.94	45	729.75	119	532.19	
สมุทรสาคร	รวม	374	2,072.79	49	764.50	325	1,308.29	
	บ้านแพ้ว	109	612.17	14	239.50	95	372.67	
	กระทุ่มแบน	265	1,460.62	35	525.00	230	935.62	
รวมทั้งสิ้น		957	6,847.27	207	3,592.60	750	3,254.67	

ที่มา : ทะเบียนเกษตรกรผู้ปลูกกล้วยไม้เพื่อการส่งออก ปี 2541 ; กรมส่งเสริมการเกษตร

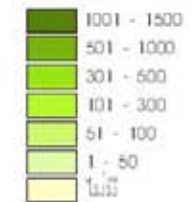
ความเป็นไปได้ในการพัฒนาศูนย์กลางและโครงข่ายเพื่อการส่งออกกล้วยไม้สดในกรุงเทพมหานครและจังหวัดใกล้เคียง

แผนที่ 3.1 แสดงการกระจายตัวของ
เกษตรกรปลูกกล้วยไม้ส่งออก
ปี 2541

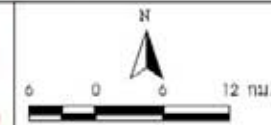
คำอธิบายสัญลักษณ์

พื้นที่ปลูกกล้วยไม้เพื่อการส่งออก
ปี 2541 (หน่วย : ไร่)

• 1 Dot = เกษตรกรผู้ปลูกกล้วยไม้ 2 ราย

ที่มา : กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ

ตารางที่ 3.2 แสดงจำนวนเกษตรกร สัตว์เลี้ยง และจำนวนแบบสอบถาม แยกเป็นรายเขต / อำเภอ

จังหวัด	เขต/อำเภอ	จำนวนเกษตรกรทั้งหมด (ราย)	จำนวนเกษตรกรรายใหญ่ (ราย)	สัดส่วนของจำนวนเกษตรกร รายใหญ่จากเกษตรกรทั้งหมด (%)	จำนวนแบบสอบถาม (ตัวอย่าง)	จำนวนเกษตรกรรายย่อย (ราย)	สัดส่วนของจำนวนเกษตรกร รายย่อย จากเกษตรกรทั้งหมด (%)	จำนวนแบบสอบถาม (ตัวอย่าง)	รวมจำนวนแบบสอบถาม (ตัวอย่าง)
กรุงเทพมหานคร	รวม	232	39		3	193		22	25
	บางบอน	8	1	0.10	0	7	0.73	1	1
	บางแค	22	3	0.31	0	19	1.99	2	2
	จอมทอง	8	0	0.00	0	8	0.84	1	1
	บางขุนเทียน	5	0	0.00	0	5	0.52	1	1
	หนองแขม	70	13	1.36	1	57	5.96	6	7
	ภาษีเจริญ	17	2	0.21	0	15	1.57	2	2
	ราษฎร์บูรณะ	2	1	0.10	0	1	0.10	0	0
	ตลิ่งชัน	24	8	0.84	1	16	1.67	2	3
	ทุ่งครุ	26	2	0.21	0	24	2.51	3	3
	ทวีวัฒนา	50	9	0.94	1	41	4.28	4	5
	นนทบุรี	รวม	68	13		2	55		5
เมือง		3	0	0.00	0	3	0.31	0	0
บางใหญ่		42	8	0.84	1	34	3.55	4	5
บางกรวย		2	0	0.00	0	2	0.21	0	0
ปากเกร็ด		4	0	0.00	0	4	0.42	0	0
ไทรน้อย		15	5	0.52	1	10	1.04	1	2
บางบัวทอง		2	0	0.00	0	2	0.21	0	0
นครปฐม	รวม	283	106		12	177		20	32
	บางเลน	15	8	0.84	1	7	0.73	1	2
	ดอนตูม	7	4	0.42	0	3	0.31	0	0
	กำแพงแสน	5	0	0.00	0	5	0.52	1	1
	เมือง	17	9	0.94	1	8	0.84	1	2
	นครชัยศรี	44	25	2.61	3	19	1.99	2	5
	พุทธมณฑล	31	15	1.57	2	16	1.67	2	4
สมุทรสาคร	รวม	374	49		5	325		34	39
	บ้านแพ้ว	109	14	1.46	1	95	9.93	10	11
	กระทุ่มแบน	265	35	3.66	4	230	24.03	24	28
รวมทั้งสิ้น		957	207	21.63	22	750	78.37	81	103

ที่มา : ทะเบียนเกษตรกรผู้ปลูกกล้วยไม้เพื่อการส่งออก ปี 2541 ; กรมส่งเสริมการเกษตร

ตาราง 3.3 แสดงจำนวนผู้ส่งออก สัตว์ และจำนวนแบบสอบถาม แยกเป็นรายเขต/อำเภอ

จังหวัด	เขต / อำเภอ	จำนวนผู้ส่งออก (ราย)	สัดส่วนของจำนวนผู้ส่งออกจาก จำนวนผู้ส่งออกทั้งหมด (%)	จำนวนแบบสอบถาม (ตัวอย่าง)
กรุงเทพมหานคร	รวม	83		80
	บางแค	10	9.26	9
	ทวีวัฒนา	8	7.41	7
	ตลิ่งชัน	3	2.78	3
	ภาษีเจริญ	6	5.56	6
	ทุ่งครุ	2	1.85	2
	บางรัก	2	1.85	2
	บางขุนเทียน	1	0.93	1
	หนองแขม	8	7.41	7
	บางคอแหลม	3	2.78	3
	ลาดพร้าว	2	1.85	2
	ประเวศ	1	0.93	1
	พระโขนง	5	4.63	5
	ยานนาวา	1	0.93	1
	จตุจักร	4	3.70	4
	หลักสี่	2	1.85	2
	ราชเทวี	1	0.93	1
	สาทร	2	1.85	2
	ราษฎร์บูรณะ	3	2.78	3
	ปทุมวัน	1	0.93	1
	ดอนเมือง	5	4.63	5
	บางกอกน้อย	1	0.93	1
	บางพลัด	1	0.93	1
	สัมพันธวงศ์	1	0.93	1
	บางกะปิ	1	0.93	1
	สวนหลวง	1	0.93	1
	ห้วยขวาง	1	0.93	1
	บางนา	2	1.85	2
	บึงกุ่ม	2	1.85	2
	วัฒนา	1	0.93	1
	บางเขน	1	0.93	1
	จอมทอง	1	0.93	1
	นนทบุรี	รวม	3	
เมือง		1	0.93	1
บางบัวทอง		1	0.93	1
	ปากเกร็ด	1	0.93	1

ตาราง 3.3 แสดงจำนวนผู้ส่งออก สัดส่วน และจำนวนแบบสอบถาม แยกเป็นรายเขต/อำเภอ(ต่อ)

จังหวัด	เขต / อำเภอ	จำนวนผู้ส่งออก (ราย)	สัดส่วนของจำนวนผู้ส่งออกจาก จำนวนผู้ส่งออกทั้งหมด (%)	จำนวนแบบสอบถาม (ตัวอย่าง)
นครปฐม	รวม	18		17
	เมือง	1	0.93	1
	พุทธมณฑล	2	1.85	2
	สามพราน	13	12.04	12
	บางเลน	2	1.85	2
สมุทรสาคร	รวม	4		4
	เมือง	1	0.93	1
	บ้านแพ้ว	1	0.93	1
	กระทุ่มแบน	2	1.85	2
รวมทั้งสิ้น		108	100.00	104

ที่มา : กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ

3.1.3 นักวิชาการและเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้อง

เป็นนักวิชาการ และเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้องกับการวางแผน การพัฒนาการผลิต และการตลาด รวมทั้ง 15 ตัวอย่าง ได้แก่ สมาคมกล้วยไม้แห่งประเทศไทย , อาจารย์ภาค วิชาพืชสวน มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ , ศูนย์บริการทางวิชาการแบบเบ็ดเสร็จสำหรับสินค้า เกษตร กรมวิชาการเกษตร , กรมส่งเสริมการเกษตร, สำนักงานเกษตรจังหวัด 4 จังหวัด ๆ ละ 1 ตัวอย่าง , สำนักงานพาณิชย์จังหวัด 3 จังหวัด ๆ ละ 1 ตัวอย่าง , หอการค้าไทย และหอการค้าจังหวัด 3 จังหวัด ๆ ละ 1 ตัวอย่าง ซึ่งกลุ่มตัวอย่างดังกล่าวนี้ถูกเลือกโดยการสุ่มตัวอย่างกระจายแบบง่าย ซึ่งแบบสอบถามที่ใช้ถามนักวิชาการนั้น จะถามเกี่ยวกับข้อคิดเห็นในการจัดตั้งศูนย์ฯ ภาครัฐมีการให้บริการของศูนย์ฯ การเรียงลำดับความสำคัญของปัจจัยที่ใช้กำหนดที่ตั้งศูนย์ฯ และข้อเสนอแนะที่เกี่ยวข้องกับการจัดตั้งศูนย์ฯ

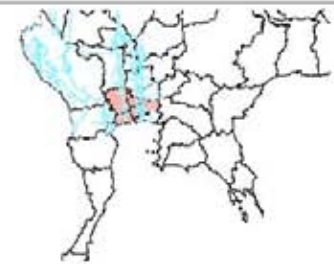
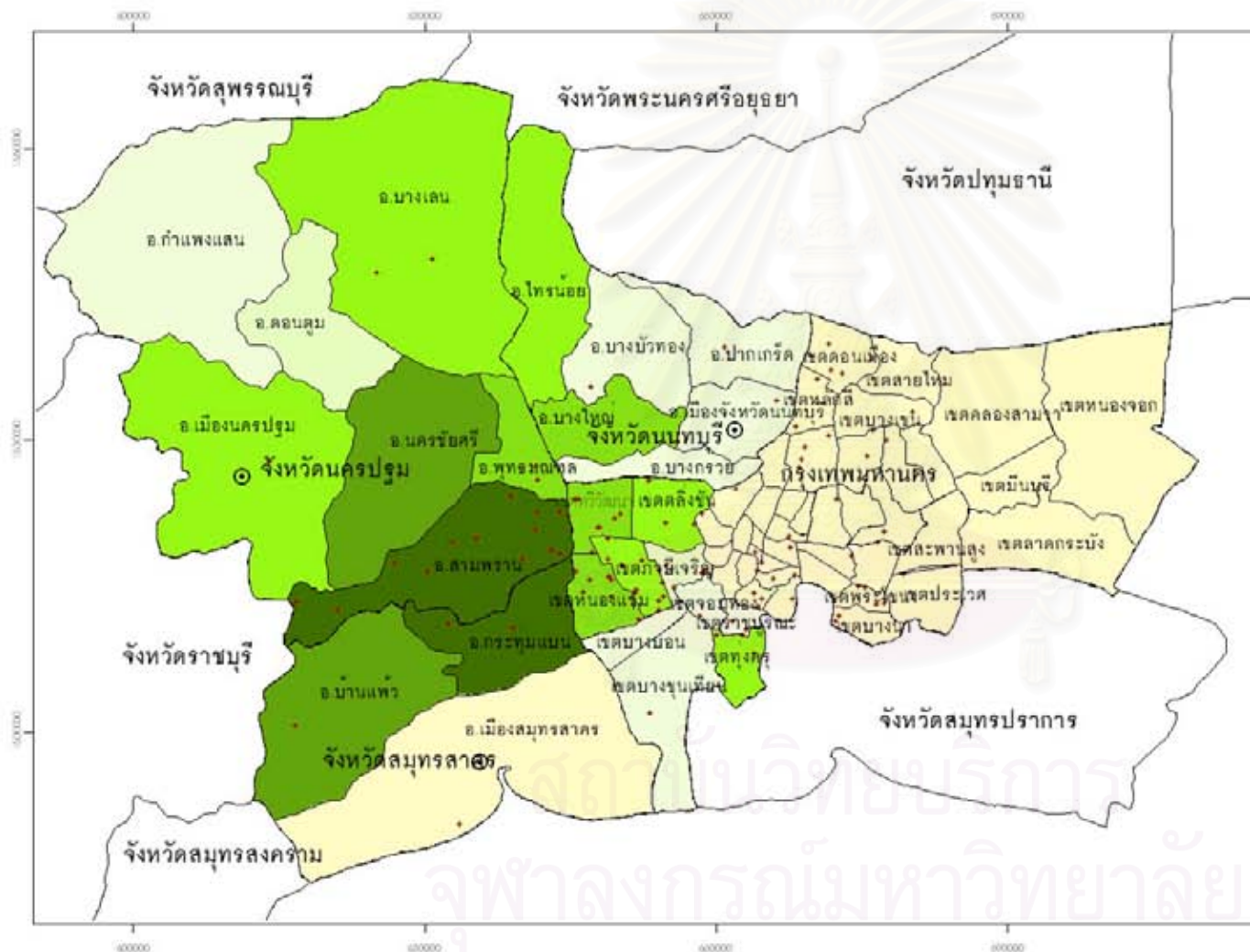
3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บข้อมูลนั้นทำโดยแบ่งข้อมูลออกเป็น 2 ส่วน คือข้อมูลปฐมภูมิและข้อมูลทุติยภูมิ ดังนี้

3.4.1 ข้อมูลปฐมภูมิ

เป็นข้อมูลที่ได้จากการออกสำรวจภาคสนามในพื้นที่ศึกษาโดยใช้แบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่ม ซึ่งเป็นการสัมภาษณ์โดยใช้แบบสอบถาม แต่เนื่องจากที่อยู่ของกลุ่มตัวอย่างนั้นตั้งอยู่กระจัดกระจาย ซึ่งต้องใช้เวลาและเงินทุนเป็นจำนวนมาก ดังนั้นผู้วิจัยจึงต้องใช้ทั้ง

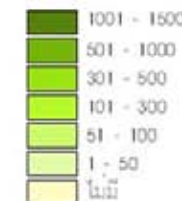
ความเป็นไปได้ในการพัฒนาศูนย์กลางและโครงข่ายเพื่อการส่งออกกล้วยไม้สดในกรุงเทพมหานครและจังหวัดใกล้เคียง

แผนที่ 3.2 แสดงการกระจายตัวของบริษัทส่งออกกล้วยไม้สดปี 2545

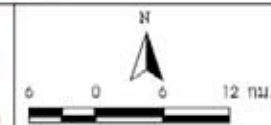
คำอธิบายสัญลักษณ์

พื้นที่ปลูกกล้วยไม้เพื่อภาพส่งออกปี 2541 (หน่วย : ไร่)

• 1 จุด = 1 บริษัท

ที่มา : กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ

การสัมภาษณ์โดยใช้แบบสอบถาม และการส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ไปยังกลุ่มตัวอย่าง พร้อมทั้งแนบจดหมายแนะนำตัวจากภาควิชาการวางแผนภาคและเมือง คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และจดหมายขอความร่วมมือตอบแบบสอบถาม ซึ่งอธิบายวัตถุประสงค์ของงานวิจัยให้กับกลุ่มตัวอย่างได้ทราบ เพื่อให้ผู้ถูกสัมภาษณ์เกิดความเข้าใจในงานวิจัยชิ้นนี้และสามารถให้ข้อมูลได้อย่างถูกต้อง อีกทั้งเป็นการประหยัดเวลาและค่าใช้จ่ายอีกด้วย

ในส่วนของการทดสอบแบบสอบถามนั้น ผู้วิจัยได้ทำการทดสอบแบบสอบถามโดยการนัดสัมภาษณ์ก่อน โดยสัมภาษณ์กลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกกล้วยไม้ 1 ตัวอย่าง กลุ่มผู้ส่งออกดอกกล้วยไม้สด 1 ตัวอย่าง และนักวิชาการอีก 1 ตัวอย่าง รวมทั้งสิ้น 3 ตัวอย่าง

หลังการทดสอบแบบสอบถาม ผู้วิจัยทำการปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามแล้วจึงเริ่มทำการเก็บข้อมูลตามวิธีดังกล่าว

การเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง 3 กลุ่มนี้ ได้รับแบบสอบถามตอบกลับรวมทั้งสิ้น 103 ตัวอย่าง จากทั้งหมด 222 ตัวอย่าง แยกเป็นกลุ่มเกษตรกร 67 ตัวอย่าง กลุ่มผู้ส่งออก 24 ตัวอย่าง และกลุ่มนักวิชาการ และเจ้าหน้าที่ของรัฐ 12 ตัวอย่าง (ตารางที่ 3.4)

ตารางที่ 3.4 แสดงจำนวนแบบสอบถามที่ได้จากกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง	แบบสอบถามที่ใช้วิธีสัมภาษณ์	แบบสอบถามที่ส่งทางไปรษณีย์	รวมจำนวนแบบสอบถาม	จำนวนที่ตอบกลับทางไปรษณีย์	รวมแบบสอบถามตอบกลับทั้งสิ้น	ร้อยละ	สัดส่วน
เกษตรกร	10	93	103	57	67	65	65
ผู้ส่งออก	10	94	104	14	24	23	23
นักวิชาการและเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้อง	5	10	15	7	12	80	12
รวม	25	197	222	78	103	46	100

3.1.2 ข้อมูลทุติยภูมิ

เป็นข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับสภาพทั่วไปและศักยภาพของพื้นที่ศึกษาในด้านต่างๆ โดยเก็บรวบรวมจากแหล่งข้อมูลหลายแห่งที่ได้มีการเก็บข้อมูลเป็นเอกสารทั้งหน่วยงานของรัฐบาลและเอกชนได้แก่

- 1) กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร
 - สำนักงานสถิติแห่งชาติเก็บข้อมูลสำมะโนการเกษตรและสถิติรายจังหวัด

- 2) กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
 - กรมส่งเสริมการเกษตร เก็บข้อมูลจำนวนเกษตรกรผู้ปลูกกล้วยไม้เพื่อการส่งออก และพื้นที่เพาะปลูก
 - กรมพัฒนาที่ดิน เก็บข้อมูลการใช้ที่ดินภาคกลาง
- 3) กระทรวงพาณิชย์
 - กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ เก็บข้อมูลรายชื่อผู้ส่งออกดอกกล้วยไม้สด
 - กรมส่งเสริมการส่งออก เก็บข้อมูลศูนย์บริการส่งออกแบบเบ็ดเสร็จ
- 4) กระทรวงคมนาคม
 - กรมทางหลวง เก็บข้อมูลโครงข่ายคมนาคม
- 5) กระทรวงมหาดไทย
 - กรมโยธาธิการและผังเมือง เก็บข้อมูลผังเมืองรวมนครปฐม,สมุทรสาคร, นนทบุรี
- 6) หน่วยงานรัฐวิสาหกิจ
 - การไฟฟ้านครหลวง และการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค เก็บข้อมูลสาขาของการไฟฟ้าที่เปิดให้บริการด้านไฟฟ้า
 - การประปานครหลวง และการประปาส่วนภูมิภาค เก็บข้อมูลจำนวนสาขาของการประปาที่เปิดให้บริการน้ำประปา
 - ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร เก็บข้อมูลจำนวนธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร
 - ธนาคารออมสิน เก็บข้อมูลจำนวนธนาคารออมสิน
 - บริษัท ทศท.คอร์ปอเรชั่น จำกัด(มหาชน) เก็บข้อมูลจำนวนสาขาของบริษัทที่เปิดให้บริการด้านโทรศัพท์
 - การสื่อสารแห่งประเทศไทย เก็บข้อมูลจำนวนที่ทำกรไปรษณีย์
- 7) หน่วยงานอื่นๆ
 - ธนาคารแห่งประเทศไทย เก็บข้อมูลจำนวนธนาคารพาณิชย์
 - มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เก็บข้อมูลจากสำนักหอสมุดกลางเรื่องกล้วยไม้ส่งออก
 - จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเก็บข้อมูลจากสถาบันวิทยบริการเรื่องกล้วยไม้ส่งออก

- สำนักผังเมืองกรุงเทพมหานครเก็บข้อมูลสภาพทั่วไปของกรุงเทพมหานคร และผังเมืองรวมกรุงเทพมหานคร
- สำนักงานจังหวัด เก็บข้อมูลสภาพทั่วไปของจังหวัด
- สำนักงานเกษตรจังหวัด เก็บข้อมูลสถิติพื้นที่ปลูกกล้วยไม้

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

3.5.1 ขั้นตอนการวิเคราะห์

ในการกำหนดที่ตั้งศูนย์กลางและโครงข่ายการส่งออกกล้วยไม้สดใน กรุงเทพมหานครและจังหวัดใกล้เคียงนั้นจะต้องมีการศึกษาถึงศักยภาพของแต่ละพื้นที่ในด้านต่างๆ ก่อนเนื่องจากแต่ละพื้นที่จะมีศักยภาพและมีความสำคัญไม่เท่ากัน เพื่อให้การวางแผนพัฒนาใน ภาคนี้นี้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลแก่ผู้ที่เกี่ยวข้องมากที่สุด ซึ่งในงานวิจัยชิ้นนี้จะทำการ วิเคราะห์เพื่อหาความเหมาะสมเป็นรายอำเภอโดยเริ่มจาก

1. กำหนดปัจจัยที่ใช้ในการพิจารณาพื้นที่เพื่อกำหนดที่ตั้งศูนย์กลางและโครงข่าย จากทฤษฎีการเลือกที่ตั้ง ,ลักษณะของสินค้าเกษตร ,เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องพร้อมทั้ง กำหนดตัวชี้วัดในแต่ละปัจจัย

2. จัดลำดับความสำคัญของปัจจัยต่างๆ จากการตอบแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่าง ทั้ง 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกกล้วยไม้ กลุ่มผู้ส่งออกกล้วยไม้ และกลุ่มนักวิชาการฯ ด้วยวิธี Average percentage weighting ทำโดยการแจกแจงความถี่ในรูปแบบของตารางแล้ว จึงแปลงข้อมูลความถี่เป็นสัดส่วนร้อยละเพื่อง่ายต่อการวิเคราะห์ จากนั้นจึงนำไปแจกแจงความถี่ สะสมแบบน้อยกว่า (ความถี่สะสมแบบน้อยกว่า เป็นการสะสมความถี่ของชั้นที่มีคะแนนน้อยไปหาชั้นที่มีคะแนนมาก) แล้วนำผลสรุปของการจัดลำดับความสำคัญของปัจจัยมาแปลงเป็นค่าน้ำหนักเพื่อใช้เป็นตัวคูณค่ามาตรฐาน

3. กำหนดค่าน้ำหนักของตัวชี้วัดในแต่ละปัจจัยโดยพิจารณาจากการตอบแบบสอบถามและพิจารณาถึงระดับความสำคัญของตัวแปรแต่ละตัว(ตารางที่ 3.9)

4. รวบรวมข้อมูลของตัวชี้วัดในแต่ละปัจจัย เป็นรายเขต / อำเภอแล้วนำมาคำนวณค่ามาตรฐาน (Standard score หรือ ค่าZ) ซึ่งเป็นการปรับฐานข้อมูลของแต่ละปัจจัยให้เป็นฐานเดียวกัน เพื่อให้ง่ายในการเปรียบเทียบข้อมูลจากสูตร

$$Z = (X_i - X_{av}) / S.D.$$

เมื่อได้ค่ามาตรฐานแล้วจึงนำไปคูณกับค่าน้ำหนักของตัวชี้วัดและคูณค่าน้ำหนักของปัจจัย

5. ทำแผนภูมิฮิสโตแกรมจากผลลัพธ์ค่ามาตรฐานของแต่ละเขต/อำเภอเพื่อจำแนก ศักยภาพของพื้นที่ แต่เพื่อให้การจำแนกศักยภาพของพื้นที่ที่มีความชัดเจนยิ่งขึ้นจึงพิจารณาความ

พร้อมของปัจจัยต่างๆ โดยการนำค่ามาตรฐานของแต่ละเขต / อำเภอ มาแปลงเป็นเครื่องหมาย (+), (-) แล้วพิจารณาตามหลักเกณฑ์โดย

5.1 การวิเคราะห์ที่ตั้งศูนย์กลางการส่งออก จะต้อง

-มีรัศมีการให้บริการตั้งแต่ 1-40 กิโลเมตร ซึ่งใช้เวลาเดินทางไม่เกิน 1 ชั่วโมง

-มีค่าคะแนนมาตรฐานรวมของทุกปัจจัยเป็นบวก

-มีความพร้อมของปัจจัยต่างๆ อย่างน้อย 4 ปัจจัย

5.2 การวิเคราะห์ที่ตั้งโครงข่ายเพื่อการส่งออก จะต้อง

-มีรัศมีการให้บริการตั้งแต่ 1-20 กิโลเมตร ซึ่งใช้เวลาเดินทางไม่เกิน ½ ชั่วโมง

-มีค่าคะแนนมาตรฐานรวมของทุกปัจจัยเป็นบวก

-มีความพร้อมของปัจจัยต่างๆ อย่างน้อย 3 ปัจจัย

6. กำหนดที่ตั้งศูนย์กลางและโครงข่ายเพื่อการส่งออกลงในแผนที่ โดยไม่ให้มีรัศมีซ้อนทับกันหรือซ้อนทับกันน้อยที่สุด

3.5.2 การจัดลำดับความสำคัญของปัจจัย

ใช้วิธีการทางสถิติ คือ Average Percentage Weighting โดยการนำค่าคะแนนหรือความถี่ของแต่ละปัจจัยที่ได้จากการประมวลแบบสอบถามกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่ม มาคำนวณเป็นสัดส่วนร้อยละ แล้วใช้วิธีแจกแจงความถี่สะสมของสัดส่วนเพื่อนำมาพิจารณาจัดลำดับความสำคัญ

$$\text{จากสูตร} \quad P = \frac{X_i \times 100}{N}$$

$$\text{โดยที่} \quad P = \text{ร้อยละของค่าความถี่}$$

$$X_i = \text{ค่าความถี่}$$

$$N = \text{จำนวนข้อมูลผู้ตอบแบบสอบถาม}$$

ตารางที่ 3.5 ตัวอย่างค่าความถี่ของข้อมูลในแต่ละปัจจัย

ลำดับความสำคัญ	ค่าความถี่				
	ปัจจัยที่ 1	ปัจจัยที่ 2	ปัจจัยที่ 3	ปัจจัยที่ 4	ปัจจัยที่ 5
1	2	6	1	1	0
2	3	2	1	2	2
3	4	1	2	3	0
4	1	1	3	2	3
5	0	0	3	2	5

ตารางที่ 3.6 ตัวอย่างสัดส่วนร้อยละของค่าความถี่ของข้อมูลในแต่ละปัจจัย

ลำดับความ สำคัญ	ค่าความถี่				
	ปัจจัยที่ 1	ปัจจัยที่ 2	ปัจจัยที่ 3	ปัจจัยที่ 4	ปัจจัยที่ 5
1	20.0	60.0	10.0	10.0	00.0
2	30.0	20.0	10.0	20.0	20.0
3	40.0	10.0	20.0	30.0	00.0
4	10.0	10.0	30.0	20.0	30.0
5	00.0	00.0	30.0	20.0	50.0

ตารางที่ 3.7 ตัวอย่างความถี่สะสมของสัดส่วนร้อยละของข้อมูลในแต่ละปัจจัย

ลำดับความ สำคัญ	ค่าความถี่				
	ปัจจัยที่ 1	ปัจจัยที่ 2	ปัจจัยที่ 3	ปัจจัยที่ 4	ปัจจัยที่ 5
1	20.00	60.00	10.00	10.00	0.00
2	50.00	80.00	20.00	30.00	20.00
3	90.00	90.00	40.00	60.00	20.00
4	100.00	100.00	70.00	80.00	50.00
5	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00

ตารางที่ 3.8 ตัวอย่างการเรียงลำดับความสำคัญของแต่ละปัจจัย

ลำดับความ สำคัญ	ค่าความถี่				
	ปัจจัยที่ 2	ปัจจัยที่ 1	ปัจจัยที่ 4	ปัจจัยที่ 3	ปัจจัยที่ 5
1	60.00	20.00	10.00	10.00	0.00
2	80.00	50.00	30.00	20.00	20.00
3	90.00	90.00	60.00	40.00	20.00
4	100.00	100.00	80.00	70.00	50.00
5	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00

จากตารางสรุปว่า ปัจจัยที่ 2 มีความสำคัญเป็นลำดับที่ 1 รองลงมาคือปัจจัยที่ 1, ปัจจัยที่ 4, ปัจจัยที่ 3 และปัจจัยที่ 5 ตามลำดับ

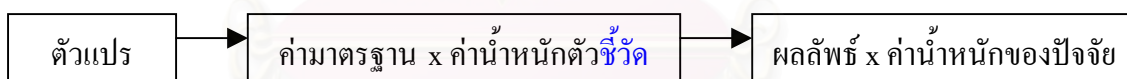
3.1.3 การคำนวณค่ามาตรฐานเพื่อปรับฐานข้อมูล

ข้อมูลพื้นฐานของแต่ละตัวแปรในแต่ละปัจจัยมีฐานข้อมูลที่แตกต่างกันจึงต้องมีการปรับฐานข้อมูลให้เป็นฐานเดียวกันก่อนนำไปคูณกับค่าน้ำหนัก เพื่อง่ายต่อการเปรียบเทียบ

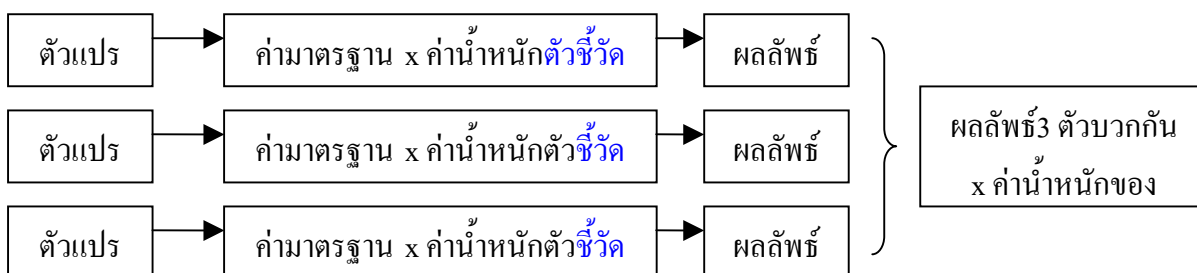
จากสูตร	Z	=	$(X_i - X_{av}) / S.D.$
	S.D.	=	$[\sum (X_i - X_{av})^2 / N]^{1/2}$
โดยที่	Z	=	ค่ามาตรฐาน
	X_i	=	ข้อมูลดิบ
	X_{av}	=	ค่าเฉลี่ยของข้อมูล
	S.D.	=	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
	N	=	จำนวนข้อมูล

อย่างไรก็ตาม เนื่องจากแต่ละปัจจัยมีจำนวนตัวแปรที่นำมาใช้ในการพิจารณาที่แตกต่างกัน จึงต้องมีวิธีการที่จะทำให้ผลลัพธ์ของค่ามาตรฐานของแต่ละปัจจัยมีเพียงค่าเดียว ก่อนที่จะนำมาคูณค่าน้ำหนักของปัจจัย เพื่อนำผลลัพธ์มาบวกกันเป็นผลรวมค่ามาตรฐานของแต่ละอำเภอ ดังนั้นการคำนวณค่ามาตรฐานของปัจจัยต่างๆจึงแบ่งออกเป็น 2 วิธี ดังนี้

1. ปัจจัยที่มีตัวแปร 1 ตัว สามารถนำค่ามาตรฐานไปคูณกับค่าน้ำหนักของตัวชี้วัด แล้วนำผลลัพธ์ที่ได้มาคูณกับค่าน้ำหนักของปัจจัย

2. ปัจจัยที่มีตัวแปรมากกว่า 1 ตัว เนื่องจากบางปัจจัยมีตัวแปรที่ใช้พิจารณามากกว่า 1 ตัว และในตัวแปรแต่ละตัวก็มีความสำคัญที่แตกต่างกันออกไปจึงต้องให้ค่าน้ำหนักของตัวแปรย่อย เพื่อนำมาคูณกับค่ามาตรฐานของตัวแปรย่อย และนำผลลัพธ์ที่ได้จากการคูณของแต่ละตัวแปรในแต่ละปัจจัยมาบวกกัน หลังจากนั้นจึงนำผลลัพธ์ที่ได้มารวมกันเพื่อนำไปคูณกับค่าน้ำหนักของแต่ละปัจจัยต่อไป

แต่ถ้าในกรณีที่มีตัวแปรบางตัวคำนวณค่ามาตรฐานแล้ว ได้ผลลัพธ์ออกมาในทางตรงข้ามกับความเป็นจริง จะต้องปรับค่ามาตรฐานโดยการคูณด้วย -1 เพื่อให้ค่ามาตรฐานที่ได้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน

การให้ค่าน้ำหนักตัวชี้วัดของแต่ละปัจจัยนั้นมาจากการตอบแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่มรวมไปถึงการพิจารณาจากระดับความสำคัญของตัวแปรแต่ละตัวดังตารางที่ 3.9

ตารางที่ 3.9 การให้ค่าน้ำหนักของตัวชี้วัดในแต่ละปัจจัย

ปัจจัย	ตัวชี้วัด	ค่าน้ำหนัก	หมายเหตุ
1. เป็นแหล่งผลิตกล้วยไม้	- สัดส่วนของพื้นที่ปลูกกล้วยไม้ส่งออก	1	มีตัวแปรเดียว
2. การคมนาคม	- จำนวนถนนสายหลัก	2	พิจารณาจากระดับความสำคัญของตัวแปรแต่ละตัวและแบบสอบถาม
	- จำนวนถนนสายรอง	1	
	- ระยะทางจากสนามบินดอนเมือง	3	
3. การบริการด้านสาธารณูปโภค	- จำนวนสาขาที่ให้บริการด้านไฟฟ้า	1	พิจารณาจากระดับความสำคัญของตัวแปรแต่ละตัว และแบบสอบถาม
	- จำนวนสาขาที่ให้บริการด้านประปา	1	
4. การบริการด้านการสื่อสาร	- จำนวนสาขาที่ให้บริการด้านโทรศัพท์	2	พิจารณาจากระดับความสำคัญของตัวแปรแต่ละตัวและแบบสอบถาม
	- จำนวนสาขาที่ทำการไปรษณีย์โทรเลข	1	
5. การบริการด้านสถาบันการเงิน / ธนาคาร	- จำนวนธนาคารพาณิชย์	1	พิจารณาจากระดับความสำคัญของตัวแปรแต่ละตัว และแบบสอบถาม
	- จำนวนธนาคารออมสิน	1	
	- จำนวนธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร	1	
	- จำนวนธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร	1	
6. ข้อกำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดิน	- เป็นพื้นที่ที่ได้รับการวางผังเมือง	1	มีตัวแปรเดียว

หมายเหตุ :

ถนนสายหลัก คือ ถนนที่เชื่อมต่อระหว่างชุมชนและรับการจราจรจากถนนสายประธาน เพื่อกระจายไปตามถนนสายรอง เป็นถนนที่ให้ประโยชน์ในการเชื่อมต่อส่วนต่างๆ ของเมืองเข้าด้วยกัน

ถนนสายรอง คือ ถนนที่รับการจราจรจากถนนสายหลัก กระจายเข้าสู่ถนนสายย่อย ทำหน้าที่เป็นถนนที่บริการเฉพาะในแต่ละย่านของการใช้ประโยชน์ที่ดิน ในบางกรณีอาจเชื่อมต่อไปยังย่านการใช้ที่ดินใกล้เคียงด้วย และรับการจราจรภายในเมือง ซึ่งมีความเร็วค่อนข้างต่ำเท่านั้น

ถนนสายประธาน คือ ถนนสายสำคัญที่เชื่อมชุมชนต่างๆ ถนนประเภทนี้จะรับการจราจรชนิดผ่านเมือง ซึ่งมีปริมาณการจราจรและความเร็วสูง และจะต้องควบคุมการเชื่อมต่อ รวมทั้งการออกแบบทางแยกที่เหมาะสม

3.1.4 วิธีการกำหนดที่ตั้งศูนย์กลางและโครงข่ายเพื่อการส่งออกออกด้วยไม้สด

หลังจากปรับฐานข้อมูลจากตัวแปรต่างๆ แล้ว จากนั้นจึงกำหนดที่ตั้งศูนย์กลางและโครงข่ายเพื่อการส่งออกโดย

1. การจำแนกลำดับความสำคัญของอำเภอ

การคำนวณหาค่ามาตรฐานจะถูกนำมากำหนดลำดับชั้น เพื่อเป็นพื้นฐานในการคัดเลือกอำเภอที่เหมาะสมต่อการกำหนดให้เป็ศูนย์กลางและโครงข่ายเพื่อการส่งออก ซึ่งต้องอาศัยวิธีการ 3 แบบ เพื่อให้การกำหนดที่ตั้งศูนย์กลางและโครงข่ายเพื่อการส่งออกที่ได้จากการวิเคราะห์มีความสมเหตุสมผลมากยิ่งขึ้น ดังนี้

1.1 การจำแนกลำดับความสำคัญของอำเภอ เพื่อกำหนดที่ตั้งศูนย์กลางและโครงข่ายโดยใช้เทคนิคการจัดกลุ่ม (Grouping Technique) ซึ่งจะใช้ผลรวมค่าคะแนนมาตรฐาน (Z) ของทุกปัจจัยมาทำการวิเคราะห์โดยอาศัยการทำฮิสโตแกรม เพื่อดูการกระจายตัวของค่าคะแนนมาตรฐานดังกล่าวบนกราฟ โดยแกนนอนของกราฟแสดงค่ามาตรฐาน และแกนตั้งแสดงจำนวนอำเภอ แล้วทำการแบ่งช่วงสูง-ต่ำของค่าคะแนนมาตรฐาน เพื่อจัดกลุ่มพื้นที่เป็น 3 กลุ่ม คือกลุ่มอำเภอที่มีศักยภาพสูง ศักยภาพปานกลาง และศักยภาพต่ำ ซึ่งผลการวิเคราะห์ในส่วนนี้สามารถนำมาใช้จำแนกระดับชั้นของศูนย์กลางและโครงข่ายเพื่อการส่งออก

1.2 การจำแนกลำดับความสำคัญของอำเภอ โดยพิจารณาความพร้อมของปัจจัยจากค่ามาตรฐานว่ามีผลลัพธ์เป็นบวก (+) หรือ ลบ (-) ตัวอย่างเช่น

ตารางที่ 3.10 ตัวอย่างค่ามาตรฐานของแต่ละปัจจัย

อำเภอ	ปัจจัยที่1	ปัจจัยที่2	ปัจจัยที่3	ปัจจัยที่4	ปัจจัยที่5	รวมจำนวนปัจจัยที่มีค่ามาตรฐานเป็น +
ก	-20.50	-3.24	1.59	6.53	3.21	3
ข	2.14	3.78	-0.36	-0.10	9.51	3
ค	54.36	6.23	12.25	52.17	3.41	5
ง	-0.21	05.69	-10.25	-23.14	-2.52	1
จ	-0.36	-0.68	-0.58	9.31	-0.56	1

ตารางที่ 3.11 ตัวอย่างการพิจารณาความพร้อมของปัจจัยต่างๆ

อำเภอ	ปัจจัยที่1	ปัจจัยที่2	ปัจจัยที่3	ปัจจัยที่4	ปัจจัยที่5	รวมจำนวนปัจจัยที่มีค่ามาตรฐานเป็น +
ค	+	+	+	+	+	5
ข	+	+	-	-	+	3
ง	-	+	-	-	-	1
ก	-	-	+	+	+	3
จ	-	-	-	+	-	1

1.3 การจำแนกลำดับความสำคัญของอำเภอ เพื่อกำหนดที่ตั้งศูนย์กลาง และโครงข่ายเพื่อการส่งออก โดยการกำหนดหลักเกณฑ์ในด้านต่างๆ ดังนี้

ก. ศูนย์กลางการส่งออกคอกกล้วยไม้สด

- รัศมีการให้บริการตั้งแต่ **1-40** กิโลเมตร ซึ่งใช้เวลาเดินทาง**ไม่เกิน 1 ชั่วโมง** (จากแบบสอบถาม)
- มีค่าคะแนนมาตรฐานรวมของกลุ่มปัจจัยเป็นบวก
- มีความพร้อมของปัจจัยต่างๆ**อย่างน้อย 4 ปัจจัย**

ข. โครงข่ายการส่งออกคอกกล้วยไม้สด

- รัศมีการให้บริการตั้งแต่ **1-20** กิโลเมตร ซึ่งใช้เวลาเดินทาง**ไม่เกิน 1/2 ชั่วโมง** (จากแบบสอบถาม)
- มีค่าคะแนนมาตรฐานรวมของกลุ่มปัจจัยเป็นบวก
- มีความพร้อมของปัจจัยต่างๆ**อย่างน้อย 3 ปัจจัย**

2. การกำหนดที่ตั้งศูนย์กลาง และโครงข่ายเพื่อการส่งออกคอกกล้วยไม้สด

เป็นการนำวิธีการจำแนกลำดับความสำคัญของอำเภอทั้ง 3 แบบที่กล่าวมาแล้ว มาพิจารณาร่วมกันโดยมีการดำเนินงานดังนี้

2.1 กำหนดแหล่งที่ตั้งที่เหมาะสมของศูนย์กลางและโครงข่ายในเบื้องต้นลงในแผนที่ โดยจะคัดเลือกเฉพาะอำเภอที่มีผลรวมค่ามาตรฐานอยู่ในกลุ่มที่มีศักยภาพสูง และศักยภาพปานกลาง จากการทำฮีสโตแกรมมาพิจารณาร่วมกับความพร้อมของปัจจัยและหลักเกณฑ์ต่างๆ ที่ได้กำหนดไว้แล้ว

2.2 ทำการวิเคราะห์หวั้ศมึการให้บริการของศูนย์กลางและโครงข่ายโดยมีหลักเกณฑ์ว่า ศูนย์กลางและโครงข่ายแต่ละแห่งไม่ควรมีหวั้ศมึการให้บริการที่ทับซ้อนกัน หรือมีพื้นที่ทับซ้อนกันน้อยที่สุดเพื่อไม่ให้เกิดการสิ้นเปลืองทรัพยากรการพัฒนาโดยไม่จำเป็น

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 4

สภาพทั่วไป การผลิต การตลาด การส่งออก

ในบทนี้เป็นการศึกษาถึงสภาพทั่วไป การกระจายตัวของแหล่งผลิต สถานการณ์ของการผลิต การตลาด ปัญหาในการผลิต การตลาด การส่งออก โครงสร้างของตลาดกล้วยไม้สด ตลาดส่งออกที่สำคัญ และกฎระเบียบในการส่งออกดอกกล้วยไม้ เพื่อทราบถึงศักยภาพของพื้นที่ และเข้าใจในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการผลิต การตลาด และการส่งออกดอกกล้วยไม้สดไปต่างประเทศ

4.1 สภาพทั่วไปของพื้นที่ศึกษา

4.1.1 ลักษณะทางกายภาพ

พื้นที่ศึกษานี้อยู่บริเวณตอนกลางของประเทศ มีเนื้อที่ประมาณ 5,231.72 ตารางกิโลเมตร ซึ่งประกอบไปด้วย 4 จังหวัด ได้แก่ กรุงเทพฯ 1,568.74 ตร.กม. , นครปฐม 2,168.33 ตร.กม. , สมุทรสาคร 872.35 ตร.กม. , นนทบุรี 622.30 ตร.กม. แบ่งเขตการปกครองออกเป็น 50 เขต (กรุงเทพฯ) , 16 อำเภอ มีอาณาเขตติดต่อกับจังหวัดใกล้เคียงดังนี้ (แผนที่ 4.1)

ทิศเหนือ ติดต่อกับ จังหวัดสุพรรณบุรี พระนครศรีอยุธยา ปทุมธานี

ทิศใต้ ติดต่อกับ อ่าวไทย จังหวัดสมุทรปราการ

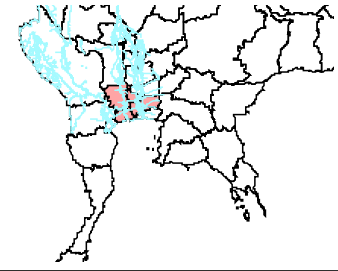
ทิศตะวันออก ติดต่อกับ จังหวัดฉะเชิงเทรา

ทิศตะวันตก ติดต่อกับ จังหวัดกาญจนบุรี ราชบุรี สมุทรสงคราม

สภาพภูมิประเทศ

โดยส่วนใหญ่แล้วจะเป็นที่ราบลุ่มดินตะกอน ซึ่งเรียกว่า “ที่ราบลุ่มเจ้าพระยา” โดยในส่วนของกรุงเทพมหานคร และจังหวัดนนทบุรีจะมีแม่น้ำสายหลักคือแม่น้ำเจ้าพระยาไหลผ่าน ส่วนในจังหวัดนครปฐม และจังหวัดสมุทรสาครนั้นจะมีแม่น้ำท่าจีนไหลผ่าน ซึ่งไหลจากทิศเหนือไปทิศใต้ลงสู่อ่าวไทย มีคลองธรรมชาติและคลองข่อยที่ขุดขึ้นเป็นจำนวนมาก บางพื้นที่จะมีส่วนของพื้นดินที่เป็นดินดอนทั้งนี้ เป็นผลมาจากการทับถมของตะกอนในแม่น้ำ พื้นที่โดยเฉลี่ยอยู่สูงกว่าระดับน้ำทะเลปานกลาง เฉลี่ย 0.5 – 6 เมตร บริเวณที่มีระดับสูงสุดคือ ที่อำเภอกำแพงแสน จ.นครปฐม พื้นที่บางส่วนเป็นที่ราบลุ่มชายฝั่งทะเลยาวประมาณ 41 กิโลเมตรและมีน้ำทะเลท่วมถึง พื้นที่ในบริเวณนี้ยังมีการทรุดตัวของแผ่นดินอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากผล

ความเป็นไปได้ในการพัฒนาศูนย์กลางและโครงข่ายเพื่อการส่งออกดอกกล้วยไม้สดในกรุงเทพมหานครและจังหวัดใกล้เคียง

แผนที่ 4.1 แสดงพื้นที่ศึกษา

คำอธิบายสัญลักษณ์

1.เขตบางพลัด	19.เขตพญาไท
2.เขตบางกอกน้อย	20.เขตบางซื่อ
3.เขตบางกอกใหญ่	21.เขตดินแดง
4.เขตคลองสาน	22.เขตห้วยขวาง
5.เขตธนบุรี	23.เขตวัฒนา
6.เขตภาษีเจริญ	24.เขตคลองเตย
7.เขตจอมทอง	25.เขตพระโขนง
8.เขตราชบุรีบูรณะ	26.เขตพระโขนง
9.เขตบางคอแหลม	27.เขตวังทองหลาง
10.เขตยานนาวา	28.เขตบางกะปิ
11.เขตสาทร	29.เขตสะพานสูง
12.เขตบางรัก	30.เขตคันนายาว
13.เขตปทุมวัน	31.เขตบึงกุ่ม
14.เขตสัมพันธวงศ์	32.เขตลาดพร้าว
15.เขตพระนคร	34.เขตดอนเมือง
16.เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย	35.เขตสายไหม
17.เขตราชเทวี	
18.เขตดุสิต	

ที่มา : สำนักนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อม

ตารางที่ 4.1 แสดงพื้นที่ของจังหวัดต่างๆในภาคกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

จังหวัด	จำนวนอำเภอ	พื้นที่		
		ตารางกิโลเมตร	ไร่	ร้อยละ
กรุงเทพมหานคร	50	1,568.74	980,462.5	20.21
นครปฐม	7	2,168.33	1,355,206.25	27.94
นนทบุรี	6	622.30	388,937.5	8.02
สมุทรสาคร	3	872.35	545,218.75	11.24
ปทุมธานี	7	1,525.86	953,662.5	19.66
สมุทรปราการ	6	1,004.09	627,556.25	12.94
รวม	79	7,761.74	4,851,087.5	100.00

ที่มา : กรมการปกครอง

ของการสูบน้ำบาดาลเพื่อการอุปโภคและบริโภค โดยเฉพาะบริเวณพื้นที่ด้านตะวันออกของ กรุงเทพมหานครที่เรียกว่า “ทุ่งรังสิต” และในจ.สมุทรปราการ มีการทรุดตัวของแผ่นดินเกิดเป็นแอ่งกระทะกระจายอยู่ทั่วไป บริเวณทุ่งรังสิตมีแหล่งน้ำมากมาย ทั้งที่เป็นทางน้ำธรรมชาติและคลองขุดขึ้นเพื่อใช้ในการชลประทาน มีระบบชลประทานเชื่อมโยงระหว่างพื้นที่กรุงเทพมหานคร ตอนบน ปทุมธานี ฉะเชิงเทรา และสมุทรปราการ

สภาพภูมิอากาศ

มีลักษณะแบบร้อนชื้น โดยได้รับอิทธิพลจากลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ และลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือซึ่งพิจารณาจากระดับอุณหภูมิและปริมาณน้ำฝนดังนี้

ฤดูกาล แบ่งออกได้เป็น 3 ฤดู คือ ฤดูร้อน ฤดูฝน และฤดูหนาว โดยที่ฤดูร้อนจะเริ่มตั้งแต่กลางเดือนกุมภาพันธ์ถึงกลางเดือนพฤษภาคม เป็นช่วงที่อากาศร้อนจัด โดยเฉพาะเดือนเมษายนจะมีอุณหภูมิสูงสุดเฉลี่ย 34.9 องศาเซลเซียส ฤดูฝนเริ่มตั้งแต่กลางเดือนพฤษภาคมถึงเดือนตุลาคม ซึ่งเป็นช่วงที่ได้รับอิทธิพลจากลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ซึ่งพัดพาความชุ่มชื้นมาจากมหาสมุทรอินเดีย เดือนกันยายนถึงเดือนตุลาคมของทุกปีจะมีฝนตกหนักเพราะอิทธิพลของมรสุมและพายุไต้ฝุ่น ซึ่งเป็นสาเหตุของน้ำท่วมไหลป่า ฤดูหนาวเริ่มตั้งแต่เดือนพฤศจิกายนถึงเดือนกุมภาพันธ์ ซึ่งเป็นช่วงที่ได้รับอิทธิพลของลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือซึ่งพัดพาเอาอากาศเย็นจากประเทศจีนมาปกคลุมประเทศไทย อุณหภูมิต่ำสุดเฉลี่ยในช่วงเดือนมกราคมประมาณ 20.8 องศาเซลเซียส

ความชื้นสัมพัทธ์ มีค่าเฉลี่ยตลอดปีประมาณ 77 % โดยมีค่าเฉลี่ยรายเดือนระหว่าง 71 % ในเดือนมกราคม และ 82 % ในเดือนกันยายน

ปริมาณน้ำฝน การเปลี่ยนแปลงค่าปริมาณน้ำฝนรายเดือนที่สถานีกรมอุตุนิยมวิทยา มีค่าตั้งแต่ 9.1 มิลลิเมตรในเดือนมกราคม ถึง 344.2 มิลลิเมตรในเดือนกันยายน ปริมาณน้ำฝนตลอดปีโดยเฉลี่ยเท่ากับ 1,496.8 มิลลิเมตร รวมวันที่ฝนตกทั้งหมดโดยประมาณเท่ากับ 129 วัน ในช่วงหนึ่งปี

4.1.2 ทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญ

ทรัพยากรน้ำ พื้นที่ศึกษานี้นับว่าเป็นบริเวณที่มีแหล่งน้ำเป็นจำนวนมากโดยมีทั้งแหล่งน้ำผิวดิน คือ แหล่งน้ำจากแม่น้ำ ลำคลอง ที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติและขุดขึ้น และแหล่งน้ำใต้ดิน หรือ น้ำบาดาล ซึ่งแหล่งน้ำเหล่านี้ไม่เพียงแต่ใช้ประโยชน์ทางการเกษตรกรรมเท่านั้น แต่ยังใช้เป็นแหล่งน้ำดิบที่ใช้ในการอุปโภค บริโภคในชีวิตประจำวัน และที่สำคัญยังใช้เป็นเส้นทางสัญจรและขนส่งสินค้าทางน้ำได้อีกด้วย สำหรับการปลูกกล้วยไม้เพื่อการส่งออกนั้น เกษตรกรในพื้นที่ศึกษาจะใช้น้ำจากแหล่งน้ำธรรมชาติโดยการควบน้ำจากแม่น้ำลำคลอง นำมาผ่านบ่อกรอง แล้วมาบำบัดด้วยบ่อลอย แล้วจึงนำมาใช้รดต้นกล้วยไม้

- แหล่งน้ำผิวดินที่สำคัญในบริเวณนี้ ได้แก่

1. แม่น้ำเจ้าพระยา มีต้นแม่น้ำมาจาก แม่น้ำปิง แม่น้ำวัง แม่น้ำยม แม่น้ำน่าน ซึ่งไหลมาบรรจบกันที่ ปากน้ำโพ จ.นครสวรรค์ ไหลผ่าน จ.อุทัยธานี ชัยนาท สิงห์บุรี อ่างทอง พระนครศรีอยุธยา ปทุมธานี นนทบุรี กรุงเทพมหานคร แล้วลงสู่ปากอ่าวไทยที่อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ

2. แม่น้ำท่าจีน มีต้นแม่น้ำมาจากแม่น้ำเจ้าพระยาที่ อ.วัดสิงห์ จ.ชัยนาท ไหลผ่าน จ.สุพรรณบุรี จ.นครปฐม จ.สมุทรสาคร แล้วไหลลงสู่อ่าวไทย ที่ ต.ท่าฉลอม อ.เมืองสมุทรสาคร

แม่น้ำทั้งสองไหลผ่านบริเวณพื้นที่ศึกษาจากทิศเหนือไปทิศใต้ ออกสู่อ่าวไทยที่จังหวัดสมุทรสาคร ปริมาณน้ำมีมากตลอดปี สามารถนำมาใช้ได้ตลอดเวลา นอกจากแม่น้ำสองสายนี้ ยังมีคลองธรรมชาติอีกมากมาย เช่น คลองพระยาบรรลือ คลองพระพิมล คลองมหาสวัสดิ์ คลองมหาชัย คลองภาษีเจริญ คลองสุนัขหอน เป็นต้น ซึ่งบางคลองสามารถเชื่อมต่อแม่น้ำทั้งสองทำให้น้ำผิวดินหรือน้ำท่าไหลไปมาถึงกัน

- แหล่งน้ำใต้ดิน หรือ น้ำบาดาลในบริเวณ นี้เป็นแหล่งน้ำบาดาลขนาดใหญ่ครอบคลุมหลายพื้นที่ เช่น กรุงเทพมหานคร ปทุมธานี นนทบุรี สมุทรสาคร สมุทรปราการ น้ำใต้ดินแบ่งออกเป็นหลายชั้นโดยพิจารณาถึงระดับความลึก ชนิดของชั้นตะกอน และคุณสมบัติของน้ำใต้ดิน ชั้นน้ำบาดาลที่ระดับความลึกประมาณ 350 เมตรจะให้น้ำได้ดี ประชากรส่วนใหญ่หันมา

ใช้แหล่งน้ำใต้ดินซึ่งในปัจจุบันมีการขุดน้ำบาดาลขึ้นมาใช้กันอย่างแพร่หลาย ส่งผลให้เกิดปัญหา การทรุดตัวของดินเป็นบริเวณกว้างและหลายจุดอย่างต่อเนื่องในทุกๆปี โดยจะมีการทรุดตัวของพื้นที่ 1-3 เซนติเมตรต่อปี และปัญหาน้ำใต้ดินเริ่มเป็นน้ำกร่อย หรือน้ำเค็ม เพราะการสูบน้ำขึ้นมาใช้ มากทำให้น้ำทะเลที่อยู่ใกล้เคียงซึมซาบเข้าไปแทนที่

4.1.3 การใช้ที่ดินถือครองทางการเกษตร

ประเทศไทยเป็นประเทศเกษตรกรรมมาตั้งแต่อดีต ดังนั้นที่ดินส่วนใหญ่ ซึ่งนอกเหนือจากพื้นที่ป่าไม้ แม่น้ำ ภูเขา แล้วนั้น จะถูกใช้ไปเพื่อการเกษตรกรรมและที่อยู่อาศัยเป็นหลัก เมื่อมาถึงปัจจุบันแม้ว่าประเทศไทยจะมีการพัฒนาเข้าสู่ความเป็นประเทศอุตสาหกรรมมากขึ้นกว่าแต่ก่อน แต่ที่ดินส่วนใหญ่ก็ยังถูกใช้ไปเพื่อการเกษตรกรรม จากตารางที่ 4.2 แสดงการใช้ที่ดินทางการเกษตรของประเทศไทย ปี 2542 จะพบว่าเนื้อที่ทั้งหมดของประเทศไทยเป็นจำนวน 320,696,888 ไร่ เป็นเนื้อที่ที่ใช้เพื่อการเกษตรถึง 131,341,384 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 40 ของพื้นที่ทั้งประเทศซึ่งเนื้อที่ถือครองทางการเกษตรโดยส่วนใหญ่ใช้เพื่อการทำนา 65,686,993 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 20 ของพื้นที่ทั้งประเทศรองลงมาคือ ใช้เพื่อการปลูกพืชไร่ 28,786,500 ไร่ ,ไม้ผลและไม้ยืนต้น 26,075,492 ไร่ และที่อยู่อาศัย 3,578,872 ไร่

สำหรับในภาคกลางนั้นมีเนื้อที่ทั้งหมด 64,938,253 ไร่ เป็นเนื้อที่ทั้งหมด 64,938,253 ไร่ เป็นเนื้อที่ถือครองทางการเกษตร 25,941,614 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 40 ของพื้นที่ภาคกลางโดยพื้นที่ถือครองทางการเกษตรส่วนใหญ่ใช้เพื่อการทำนา 10,433,893 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 16 ของพื้นที่ภาคกลางรองลงมาคือปลูกพืชไร่ 7,764,175 ไร่ และปลูกไม้ผลและไม้ยืนต้น 5,395,150 ไร่ เป็นต้น

ส่วนในพื้นที่ศึกษานั้นมีพื้นที่ทั้งหมด 3,267,622 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 1 ของพื้นที่ทั้งประเทศ มีเนื้อที่ถือครองทางการเกษตรเป็นจำนวน 1,214,527 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 37 ของพื้นที่ศึกษา ซึ่งส่วนใหญ่ใช้เพื่อการทำนา 597,749 ไร่คิดเป็นร้อยละ 18 ของพื้นที่ศึกษา รองลงมาคือพื้นที่ปลูกไม้ผลและไม้ยืนต้น 235,750 ไร่ , ปลูกพืชไร่ 111,167 ไร่และพื้นที่ปลูกผักและไม้ดอกอยู่ในลำดับที่ 5 เป็นจำนวน 61,719 ไร่ ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 1.8 ของพื้นที่ศึกษา ,คิดเป็นร้อยละ 0.095 ของพื้นที่ภาคกลาง และร้อยละ 0.019 ของพื้นที่ทั้งประเทศ โดยที่พื้นที่สวนผักและไม้ดอกนั้นจะมีมากที่สุดที่จังหวัดนครปฐม คือ 43,043 ไร่ รองลงมาคือ นนทบุรี จำนวน 15,323 ไร่ ,สมุทรสาคร จำนวน 1,835 ไร่ และกรุงเทพมหานคร 1,518 ไร่ ตามลำดับ

ตารางที่ 4.2 แสดงการใช้ที่ดินทางการเกษตรของประเทศไทย ปี 2542

หน่วย : ไร่

พื้นที่	เนื้อที่ทั้งหมด	เนื้อที่ป่าไม้	รวมเนื้อที่ถือครองทางการเกษตร	ที่อยู่อาศัย	ที่นา	พืชไร่	ไม้ผลและไม้ยืนต้น	สวนผักและไม้ดอก	ทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์	ที่รกร้าง	ที่อื่นๆ และเนื้อที่จำแนกไม่ได้
ทั้งประเทศ	320,696,888	80,610,219	131,341,384	3,578,872	65,686,993	28,786,500	26,075,492	1,025,811	802,414	2,864,219	111,266,368
ภาคกลาง	64,938,253	14,664,165	25,941,614	751,920	10,433,893	7,764,175	5,395,150	355,092	133,739	340,707	25,099,412
พื้นที่ศึกษา	3,267,622	12,043	1,214,527	53,140	597,749	111,167	235,750	61,719	1,260	6,950	2,187,845
กรุงเทพมหานคร	978,263	1,046	130,083	4,724	105,901	0	17,703	1,518	0	0	847,371
นครปฐม	1,355,204	0	748,241	40,993	347,828	111,167	96,233	43,043	1,260	6,011	708,669
สมุทรสาคร	545,217	10,997	151,397	2,732	36,118	0	70,058	1,835	0	593	422,884
นนทบุรี	388,938	0	184,806	4,691	107,902	0	51,756	15,323	0	346	208,921

ที่มา : กรมแผนที่ทหาร , กรมป่าไม้

หมายเหตุ 1.เนื้อที่ป่าไม้ หมายถึง เนื้อที่ที่ยังมีสภาพเป็นป่าไม้

2.เนื้อที่ไม่ได้จำแนก หมายถึง เนื้อที่ที่เหลือจากการหักออกของเนื้อที่ป่าไม้ และ เนื้อที่ถือครองทางการเกษตร ซึ่งเป็นเนื้อที่ป่าสงวนแห่งชาติที่เสื่อมโทรม และสิ้นสภาพป่าและไม้ได้ทำการเกษตร เนื้อที่หนองบึง สุขาภิบาล เทศบาล ทางรถไฟ ถนนที่ราชพัสดุ ที่สาธารณประโยชน์ เป็นต้น

3.ที่รกร้าง หมายถึง เนื้อที่ที่ไม่ได้ทำประโยชน์เลย เกิดพงหญ้ารกจึงไม่สามารถปลูกพืชได้ขณะนั้น แต่ถ้าทำการหักร้างถางออกไปก็สามารถทำการเพาะปลูกได้

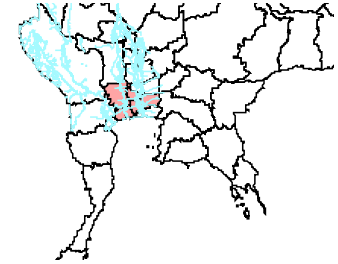
4. ที่อื่นๆ หมายถึง ถนน ทางเดิน คูน้ำ บ่อเลี้ยงปลา สระน้ำ ฯลฯ ที่อยู่ในฟาร์ม

4.1.4 ประชากร

ในปี 2545 พื้นที่ศึกษามีประชากรรวมทั้งสิ้น 7,932,226 คน คิดเป็นร้อยละ 12.73 ของประชากรทั้งประเทศ จังหวัดที่มีประชากรมากที่สุดคือ กรุงเทพมหานคร เป็นจำนวน 5,782,152 คน คิดเป็นร้อยละ 9.28 ของประชากรทั้งประเทศ รองลงมาคือ นนทบุรี นครปฐม และสมุทรสาคร ซึ่งมีจำนวน 905,197 คน, 801,956 คน และ 442,914 คน หรือร้อยละ 1.45 , 1.29 และ 0.71 ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาความหนาแน่นของประชากรปี 2545 ดังตารางที่4.3 พบว่า บริเวณพื้นที่ศึกษามีความหนาแน่นของประชากรต่อพื้นที่ 1,516 คนต่อตารางกิโลเมตร โดยกรุงเทพมหานครมีความหนาแน่นของประชากรมากที่สุด คือ 3,686 คนต่อตารางกิโลเมตร รองลงมาคือ นนทบุรี สมุทรสาคร และนครปฐม คือ 1,455 คน/ตร.กม. ,508 คน/ตร.กม.,370 คน/ตร.กม. ตามลำดับ (แผนที่ 4.2)

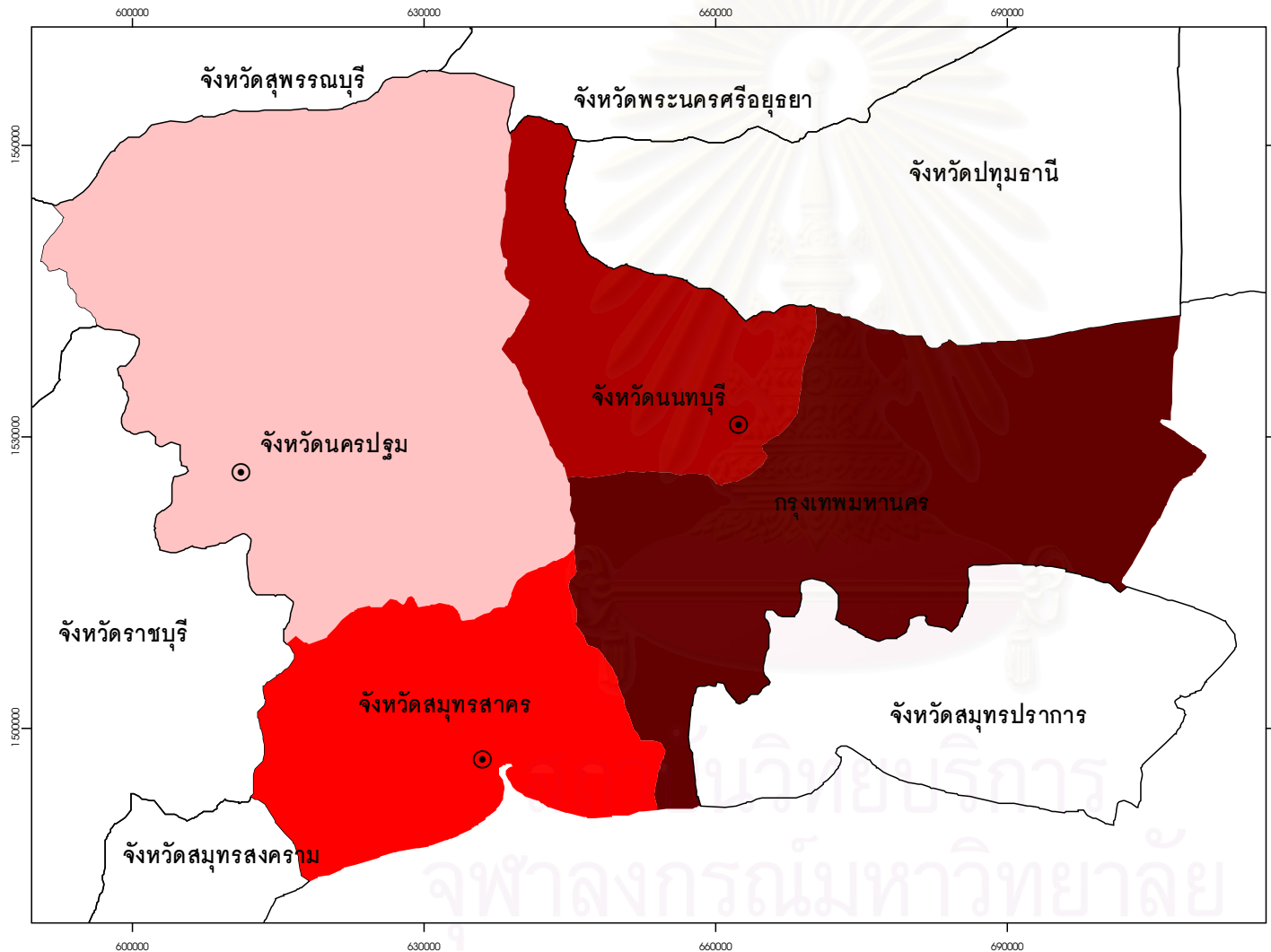
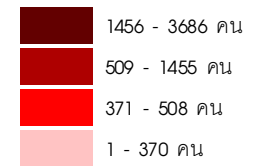
ความเป็นไปได้ในการพัฒนาศูนย์กลางและโครงข่ายเพื่อการส่งออกดอกกล้วยไม้สดในกรุงเทพมหานครและจังหวัดใกล้เคียง

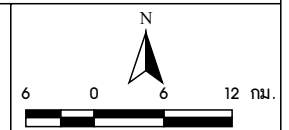
แผนที่ 4.2 ความหนาแน่นของประชากร ปี 2545

คำอธิบายสัญลักษณ์

ความหนาแน่นประชากร

ที่มา : กรมการปกครองกระทรวงมหาดไทย

ตารางที่ 4.3 แสดงพื้นที่ จำนวนประชากร ความหนาแน่น และร้อยละของจังหวัดในพื้นที่ศึกษา
ปีพ.ศ. 2545

จังหวัด	พื้นที่ (ตร.กม.)	จำนวนประชากร (คน)	ความหนาแน่น (คน / ตร.กม.)	ร้อยละ
กรุงเทพมหานคร	1,568.74	5,782,159	3,686	9.28
นครปฐม	2,168.33	801,956	370	1.29
สมุทรสาคร	872.35	442,914	508	0.71
นนทบุรี	622.30	905,197	1,455	1.45
พื้นที่ศึกษา	5,231.72	7,932,226	1,516	12.73
ทั่วราชอาณาจักร	513,155	62,308,887	121	100.00

ที่มา : กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย

จะเห็นได้ว่าประชากรในบริเวณนี้มีการกระจุกตัวอยู่ที่กรุงเทพมหานครมากที่สุดถึงร้อยละ 9 และความหนาแน่นของประชากรในกรุงเทพมหานครมากกว่าในระดับภาค(พื้นที่ศึกษา) ถึง 3 เท่า ซึ่งจะกระจายอยู่ในเขตบางแควมากที่สุดคือ 180,136 คน รองลงมาคือ เขตธนบุรี 177,938 คน และ เขตบางเขน 175,190 คน

ตารางที่ 4.4 แสดงจำนวนและการเปลี่ยนแปลงประชากรในพื้นที่ศึกษากับทั่วราชอาณาจักรปี
พ.ศ.2540-2545

พื้นที่	จำนวนประชากร						การเปลี่ยนแปลงประชากร ปี 2540-2545	
	ปี 2540	ปี 2541	ปี 2542	ปี 2543	ปี 2544	ปี 2545	จำนวน (คน)	ร้อยละ
กรุงเทพ มหานคร	5,604,772	5,647,799	5,662,499	5,680,380	5,726,203	5,782,159	177,387	3.16
นครปฐม	753,599	765,425	774,276	781,138	791,914	801,956	48,357	6.41
สมุทรสาคร	407,146	416,393	421,738	428,814	435,588	442,914	35,768	8.78
นนทบุรี	800,741	826,464	839,029	859,607	884,077	906,197	105,456	13.17
พื้นที่ศึกษา	7,566,258	7,656,081	7,697,542	7,749,939	7,837,782	7,933,226	366,968	4.85
ทั่วราชอาณาจักร	60,816,227	61,466,178	61,661,701	61,878,746	62,308,887	62,799,872	1,983,645	3.26

ที่มา : กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย

การเปลี่ยนแปลงประชากรในพื้นที่ศึกษานั้นพบว่า ในระหว่างปี 2540-2545 มีประชากรเพิ่มขึ้น 366,968 คน คิดเป็นร้อยละ 4.85 โดยพื้นที่ที่มีการเปลี่ยนแปลงมากที่สุดคือ กรุงเทพมหานคร เพิ่มขึ้น 177,387 คน รองลงมาคือ นนทบุรี นครปฐม และสมุทรสาคร เพิ่มขึ้นเป็นจำนวน 105,456 คน , 48,357 คน และ 35,768 คน ตามลำดับ

4.1.5 เศรษฐกิจ

ในปี 2544 มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมภาคกรุงเทพมหานครและปริมณฑลอยู่ในอันดับที่ 1 ของประเทศ (ตารางที่ 4.5) ซึ่งมีมูลค่า (ณ ราคาคงที่ ปี 2531) สูงถึง 1,446,483 ล้านบาท โดยมีอัตราการขยายตัวระหว่างปี 2538-2544 เฉลี่ยร้อยละ -0.82 ต่อปี ซึ่งในปี 2544 ประชากรมีรายได้เฉลี่ยต่อคน จำนวน 124,934 บาทต่อปี

ในช่วงปี 2538-2544 สาขาการผลิตที่มีสัดส่วนเพิ่มขึ้นโดยตลอดมีอยู่ 4 สาขาการผลิต ได้แก่ สาขาอุตสาหกรรม เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 37.98 ในปี 2538 เป็น ร้อยละ 41.81 ในปี 2544 สาขาไฟฟ้า-ประปา เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 2.44 เป็นร้อยละ 2.84 สาขาคมนาคมขนส่ง เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 10.28 เป็นร้อยละ 13.56 และสาขาบริการจากร้อยละ 10.59 เป็นร้อยละ 12.89 ซึ่งสาขาการผลิตที่มีมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมมากที่สุดในปี 2544 คือ สาขาอุตสาหกรรม เป็นจำนวน สูงถึง 604,751 ล้านบาท รองลงมาคือสาขาการค้าส่ง ค้าปลีก จำนวน 230,051 ล้านบาท และสาขาคมนาคมขนส่ง จำนวน 196,184 ล้านบาท ส่วนสาขาเกษตรกรรม อยู่ในลำดับที่ 9 จากทั้งหมด 11 ลำดับ ซึ่งมีมูลค่าเพียง 31,831 ล้านบาท ในปี 2544 (ตารางที่ 4.6)

ตารางที่ 4.5 แสดงมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมรายภาค (คิด ณ ราคาคงที่ปี 2531) ระหว่าง พ.ศ. 2538 - 2544

หน่วย : ล้านบาท

	มูลค่า							สัดส่วนร้อยละ				อัตราการเพิ่มโดยเฉลี่ย (% ต่อปี)						
	พ.ศ. 2538	พ.ศ. 2539	พ.ศ. 2540	พ.ศ. 2541	พ.ศ. 2542	พ.ศ. 2543	พ.ศ. 2544	พ.ศ. 2538 - 2538	พ.ศ. 2540 - 2540	พ.ศ. 2542 - 2542	พ.ศ. 2544 - 2544	2538 - 2539	2539 - 2540	2540 - 2541	2541 - 2542	2542 - 2543	2543 - 2544	2538 - 2544
มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวม ภายในประเทศ	2,941,736	3,115,338	3,072,615	2,749,684	2,871,980	3,005,394	3,063,705	100.00	100.00	100.00	100.00	5.90	-1.37	-10.51	4.45	4.65	1.94	0.68
มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวม ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	330,539	350,381	339,414	314,966	324,939	338,034	340,669	100.00	100.00	100.00	100.00	6.00	-3.13	-7.20	3.17	4.03	0.78	0.50
มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวม ภาคเหนือ	262,758	281,746	271,504	256,548	261,654	267,871	269,700	100.00	100.00	100.00	100.00	7.23	-3.64	-5.51	1.99	2.38	0.68	0.44
มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวม ภาคใต้	254,641	270,315	267,495	257,992	260,436	273,481	277,037	100.00	100.00	100.00	100.00	6.16	-1.04	-3.55	0.95	5.01	1.30	1.41
มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวม ภาคตะวันออก	311,958	362,879	398,881	380,506	411,802	442,547	452,578	100.00	100.00	100.00	100.00	16.32	9.92	-4.61	8.22	7.47	2.27	6.40
มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวม ภาคตะวันตก	125,614	128,794	126,781	114,079	119,782	125,551	130,055	100.00	100.00	100.00	100.00	2.53	-1.56	-10.02	5.00	4.82	3.59	0.58
มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวม ภาคกลาง	136,579	148,559	146,424	128,975	134,197	142,478	147,184	100.00	100.00	100.00	100.00	8.77	-1.44	-11.92	4.05	6.17	3.30	1.25
มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวม ภาค กทม.และปริมณฑล	1,519,647	1,572,664	1,522,116	1,296,618	1,359,169	1,415,433	1,446,483	100.00	100.00	100.00	100.00	3.49	-3.21	-14.81	4.82	4.14	2.19	-0.82

ที่มา : กองบัญชีประชาชาติ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

ตารางที่ 4.6 แสดงมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมภาคกท.และปริมณฑล (คิด ณ ราคาคงที่ ปี 2531) ระหว่าง พ.ศ. 2538 - 2544

หน่วย : ล้านบาท

สาขาการผลิต	มูลค่า							สัดส่วนร้อยละ				อัตราการเพิ่มโดยเฉลี่ย (% ต่อปี)						
	พ.ศ. 2538	พ.ศ. 2539	พ.ศ. 2540	พ.ศ. 2541	พ.ศ. 2542	พ.ศ. 2543	พ.ศ. 2544	พ.ศ. 2538	พ.ศ. 2540	พ.ศ. 2542	พ.ศ. 2544	2538 - 2539	2539 - 2540	2540 - 2541	2541 - 2542	2542 - 2543	2543 - 2544	
เกษตรกรรม	29,593	29,415	29,178	28,463	30,479	32,281	31,831	1.95	1.92	2.24	2.20	-0.60	-0.81	-2.45	7.08	5.91	-1.40	1.22
- ปลูกกรรม	5,687	5,675	5,615	5,324	5,875	5,926	5,852	0.37	0.37	0.43	0.40	-0.21	-1.06	-5.18	10.35	0.87	-1.25	0.48
- ปศุสัตว์	2,104	2,055	1,959	1,813	2,147	2,319	2,422	0.14	0.13	0.16	0.17	-2.33	-4.67	-7.45	18.42	8.01	4.44	2.37
- ประมง	6,602	6,370	7,110	7,066	7,547	8,005	8,154	0.43	0.47	0.56	0.56	-3.51	11.62	-0.62	6.81	6.07	1.86	3.58
- ป่าไม้	0	0	0	0	0	0	1	0.00	0.00	0.00	0.00	-	-	-	-	-	-	-
- บริการการเกษตร	176	172	163	146	159	159	167	0.01	0.01	0.01	0.01	-2.69	-5.25	-10.39	8.81	0.51	4.60	-0.94
- การแปรรูปการเกษตรอย่างง่าย	15,023	15,144	14,331	14,114	14,751	15,872	15,235	0.99	0.94	1.09	1.05	0.80	-5.36	-1.52	4.52	7.59	-4.01	0.23
เหมืองแร่และขุดหิน	1,163	1,144	1,527	1,285	1,122	1,195	1,151	0.08	0.10	0.08	0.08	-1.63	33.47	-15.84	-12.67	6.44	-3.62	-0.17
อุตสาหกรรม	577,095	592,298	580,875	506,470	567,841	593,857	604,751	37.98	38.16	41.78	41.81	2.63	-1.93	-12.81	12.12	4.58	1.83	0.78
ก่อสร้าง	85,428	83,218	71,848	45,936	35,621	31,588	35,023	5.62	4.72	2.62	2.42	-2.59	-13.66	-36.07	-22.46	-11.32	10.87	-13.81
ไฟฟ้า - ประปา	37,094	38,790	39,008	37,015	36,872	39,719	41,039	2.44	2.56	2.71	2.84	4.57	0.56	-5.11	-0.38	7.72	3.32	1.70
คมนาคมขนส่ง	156,176	173,369	176,837	162,413	172,660	186,250	196,184	10.28	11.62	12.70	13.56	11.01	2.00	-8.16	6.31	7.87	5.33	3.87
การค้าส่ง ค้าปลีก	262,056	265,165	255,419	218,242	223,397	232,324	230,051	17.24	16.78	16.44	15.90	1.19	-3.68	-14.56	2.36	4.00	-0.98	-2.15
ธนาคาร ประกันภัย อสังหาริมทรัพย์	160,551	162,012	137,097	71,101	56,629	54,371	55,600	10.56	9.01	4.17	3.84	0.91	-15.38	-48.14	-20.35	-3.99	2.26	-16.20
ที่อยู่อาศัย	26,798	28,955	32,131	33,566	34,344	35,183	35,770	1.76	2.11	2.53	2.47	8.05	10.97	4.47	2.32	2.44	1.67	4.93
บริหารและป้องกันประเทศ	22,749	24,014	24,721	26,788	27,248	27,692	28,564	1.50	1.62	2.00	1.97	5.56	2.94	8.36	1.72	1.63	3.15	3.87
บริการ	160,946	174,284	173,475	165,340	172,955	180,973	186,519	10.59	11.40	12.73	12.89	8.29	-0.46	-4.69	4.61	4.64	3.06	2.49
มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมภาค กท.และปริมณฑล (GRP)	1,519,647	1,572,664	1,522,116	1,296,618	1,359,169	1,415,433	1,446,483	100.00	100.00	100.00	100.00	3.49	-3.21	-14.81	4.82	4.14	2.19	-0.82
รายได้เฉลี่ยต่อคน : per capita (บาทต่อปี)	148,970	150,797	142,788	119,021	122,107	124,631	124,934					1.23	-5.31	-16.64	2.59	2.07	0.24	-2.89

ที่มา : กองบัญชีประชาชาติ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

4.1.6 การสาธารณสุขโลก

4.1.6.1 ไฟฟ้า

การบริการกระแสไฟฟ้าในพื้นที่กรุงเทพมหานคร และนนทบุรี อยู่ภายใต้การดำเนินการของการไฟฟ้านครหลวง (กฟน.) โดยมีขอบเขตการให้บริการในกรุงเทพมหานคร นนทบุรี และสมุทรปราการ ซึ่งปัจจุบันสามารถให้บริการกระแสไฟฟ้าครอบคลุมพื้นที่ที่รับผิดชอบทั้งหมด ซึ่งมีพื้นที่ประมาณ 3,195 ตร.กม. แบ่งพื้นที่รับผิดชอบเป็น 14 เขต มีสถานีไฟฟ้าย่อยจำนวน 130 สถานี สามารถจ่ายกระแสไฟฟ้าได้ 13,350 เอ็มวีเอ ในปี 2545 มีผู้ได้รับบริการกระแสไฟฟ้าเป็นจำนวน 2.29 ล้านราย ปริมาณการจำหน่ายกระแสไฟฟ้า 34,850.99 ล้านหน่วย

การไฟฟ้านครหลวงแบ่งพื้นที่การให้บริการไฟฟ้าออกเป็น 14 เขต ดังนี้

1. การไฟฟ้านครหลวงสาขาวัดเลียบ	ตั้งอยู่ในเขตพระนคร
2. การไฟฟ้านครหลวงสาขามีนบุรี	ตั้งอยู่ในเขตมีนบุรี
3. การไฟฟ้านครหลวงสาขาสามเสน	ตั้งอยู่ในเขตดุสิต
4. การไฟฟ้านครหลวงสาขาธนบุรี	ตั้งอยู่ในเขตบางกอกน้อย
5. การไฟฟ้านครหลวงสาขานนทบุรี	ตั้งอยู่ในอำเภอเมืองนนทบุรี
6. การไฟฟ้านครหลวงสาขาบางกะปิ	ตั้งอยู่ในเขตสวนหลวง
7. การไฟฟ้านครหลวงสาขาราชบุรีบูรณะ	ตั้งอยู่ในเขตราชบุรีบูรณะ
8. การไฟฟ้านครหลวงสาขาสมุทรปราการ	ตั้งอยู่ในอำเภอปากน้ำ
จังหวัดสมุทรปราการ
9. การไฟฟ้านครหลวงสาขาบางใหญ่	ตั้งอยู่ในอำเภอบางใหญ่
จังหวัดนนทบุรี
10. การไฟฟ้านครหลวงสาขาคลองเตย	ตั้งอยู่ในเขตคลองเตย
11. การไฟฟ้านครหลวงสาขานานา	ตั้งอยู่ในเขตบางคอแหลม
12. การไฟฟ้านครหลวงสาขาบางพลี	ตั้งอยู่ในอำเภอบางพลี
จังหวัดสมุทรปราการ
13. การไฟฟ้านครหลวงสาขาบางเขน	ตั้งอยู่ในเขตบางเขน
14. การไฟฟ้านครหลวงสาขาบางขุนเทียน	ตั้งอยู่ในเขตบางขุนเทียน

จ.สมุทรสาคร มีหน่วยงานของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคที่รับผิดชอบให้บริการกระแสไฟฟ้าแก่ประชาชนในพื้นที่จำนวน 4 หน่วยงาน ซึ่งแต่ละแห่งบริหารงานอิสระและไม่ขึ้นตรงต่อกัน คือ

- 1) การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคจังหวัดสมุทรสาคร ตั้งอยู่ที่ อำเภอเมือง

- 2) การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคอำเภอกระทุ่มแบน ตั้งอยู่ที่ อำเภอกระทุ่มแบน
- 3) การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคอำเภออ้อมน้อย ตั้งอยู่ที่ อำเภอกระทุ่มแบน
- 4) การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคอำเภอบ้านแพ้ว ตั้งอยู่ที่ อำเภอบ้านแพ้ว

ปัจจุบันได้ให้บริการการจ่ายกระแสไฟฟ้าให้แก่ประชาชนผู้ขอรับบริการครบทุกหมู่บ้าน ดังนี้

ตารางที่ 4.7 การใช้ไฟฟ้าในจังหวัดสมุทรสาคร ปี 2544

อำเภอ	จำนวนหมู่บ้านทั้งหมด (หมู่บ้าน)	จำนวนผู้ใช้ไฟ (ราย)	หน่วยจำหน่ายไฟฟ้า (กิโลวัตต์ ต่อ ชั่วโมง)
เมืองสมุทรสาคร	115	57,964	2,427,190,000
กระทุ่มแบน	76	62,347	1,941,680,000
บ้านแพ้ว	97	14,217	59,690,000
รวม	288	134,528	4,428,550,000

ที่มา : การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคจังหวัดสมุทรสาคร

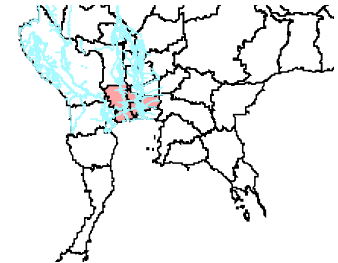
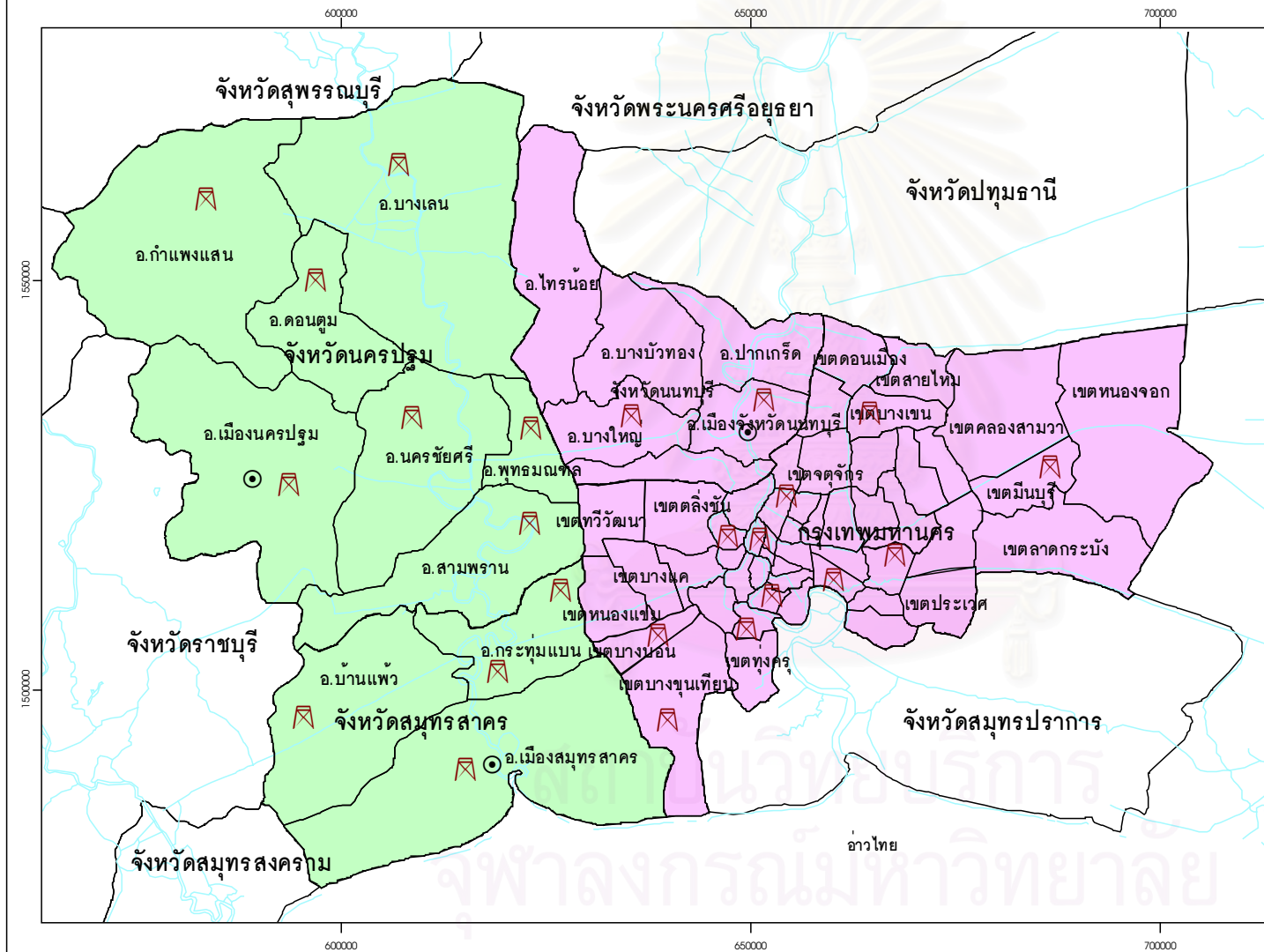
จ.นครปฐม มีหน่วยงานของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคทั้งหมด 7 หน่วยงาน มีการใช้กระแสไฟฟ้าทั้งสิ้น 2,379,585,303 หน่วย มีจำนวนผู้ใช้ไฟฟ้าทั้งสิ้น 168,987 ราย และสามารถให้บริการแก่ประชาชนครบทุกหมู่บ้าน

ตารางที่ 4.8 การใช้ไฟฟ้าในจังหวัดนครปฐม ปี 2544

อำเภอ	จำนวนหมู่บ้านทั้งหมด (หมู่บ้าน)	จำนวนผู้ใช้ไฟ (ราย)	หน่วยจำหน่ายไฟฟ้า (กิโลวัตต์ ต่อ ชั่วโมง)	จำนวนการ ไฟฟ้า (แห่ง)
เมืองนครปฐม	201	60,294	490,810,887	1
ดอนตูม	50	10,149	47,574,092	1
กำแพงแสน	202	21,543	127,393,244	1
บางเลน	171	19,176	194,762,454	1
สามพราน	124	39,069	892,432,546	1
นครชัยศรี	100	24,170	442,189,026	1
พุทธมณฑล	17	5,448	68,095,234	1
รวม	865	179,849	2,263,257,483	7

ที่มา : การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคจังหวัดนครปฐม

ความเป็นไปได้ในการพัฒนาศูนย์กลางและโครงข่ายเพื่อการส่งออกถ่านหินในกรุงเทพมหานครและจังหวัดใกล้เคียง

แผนที่ 4.3 แสดงที่ตั้งสาขาของการไฟฟ้านครหลวงและการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค และขอบเขตการให้บริการ ปี 2547

คำอธิบายสัญลักษณ์

- แม่น้ำ
- ศาลากลางจังหวัด
- สาขาของการไฟฟ้า
- การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค
- การไฟฟ้านครหลวง

ที่มา : การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค เขต 3 (ภาคกลาง) จ.นครปฐม

Logo of the National Institute of Public Health (กรมอนามัย) and a scale bar showing 0, 6, and 12 kilometers.

4.1.6.2 ประปา

กรุงเทพมหานคร และ จ.นนทบุรี การบริการน้ำประปาในพื้นที่กรุงเทพมหานคร และ นนทบุรี ดำเนินการโดยการประปานครหลวงซึ่งมีขอบเขตการให้บริการแก่ประชาชนในพื้นที่ กรุงเทพมหานคร สมุทรปราการ และนนทบุรี ในปีพ.ศ.2544 การประปานครหลวงให้บริการน้ำประปาในพื้นที่ประมาณ 1,280 ตร.กม. หรือประมาณร้อยละ 40 ของพื้นที่กรุงเทพมหานคร สมุทรปราการ และนนทบุรี ซึ่งมีพื้นที่ประมาณ 3,195 ตร.กม. ครอบคลุมพื้นที่ส่วนใหญ่ที่ประชากรอยู่อาศัยและมีความต้องการใช้น้ำประปา โดยมีปริมาณการผลิตจำนวน 1,482 ล้านลูกบาศก์เมตร และปริมาณการจำหน่ายน้ำประปา 930 ล้านลูกบาศก์เมตร ปริมาณที่สูญเสียไปเป็นจำนวน 552 ล้าน ลบ.ม. คิดเป็นอัตราร้อยละ 37 ผู้ได้รับบริการน้ำประปามีจำนวน 1.44 ล้านราย การประปานครหลวงได้แบ่งพื้นที่รับผิดชอบออกเป็นสำนักงานประปาสาขา 14 สาขา และมีกองจัดการพิเศษดูแลรับผิดชอบผู้ใช้น้ำราชการและรัฐวิสาหกิจ

1. การประปานครหลวงสาขาบางกอกน้อย	ตั้งอยู่ในเขตบางกอกน้อย
2. การประปานครหลวงสาขาภาษีเจริญ	ตั้งอยู่ในเขตบางแค
3. การประปานครหลวงสาขาตากสิน	ตั้งอยู่ในเขตจอมทอง
4. การประปานครหลวงสาขานนทบุรี	ตั้งอยู่ในอำเภอเมืองนนทบุรี
5. การประปานครหลวงสาขาประราชัน	ตั้งอยู่ในเขตจตุจักร
6. การประปานครหลวงสาขาบางเขน	ตั้งอยู่ในเขตบางเขน
7. การประปานครหลวงสาขาแมนศรี	ตั้งอยู่ในเขตพญาไท
8. การประปานครหลวงสาขาพญาไท	ตั้งอยู่ในเขตจตุจักร
9. การประปานครหลวงสาขาทุ่งมหาเมฆ	ตั้งอยู่ในเขตสาทร
10. การประปานครหลวงสาขาลาดพร้าว	ตั้งอยู่ในเขตบางกะปิ
11. การประปานครหลวงสาขาสุขุมวิท	ตั้งอยู่ในเขตคลองเตย
12. การประปานครหลวงสาขาพระโขนง	ตั้งอยู่ในเขตบางกอกน้อย
13. การประปานครหลวงสาขาสมุทรปราการ
สมุทรปราการ จังหวัดสมุทรปราการ	ตั้งอยู่ในอำเภอเมือง
14. การประปานครหลวงสาขาบางบัวทอง	ตั้งอยู่ในอำเภอบางบัวทอง
15. กองประปามีนบุรี	ตั้งอยู่ในเขตมีนบุรี

จ. สมุทรสาคร การประปาส่วนภูมิภาคให้บริการประปาแก่ประชาชนในพื้นที่ซึ่งมีหน่วยงานที่ให้บริการประปา 2 หน่วยงาน คือ

1) สำนักงานประปาสมุทรสาคร ให้บริการน้ำประปาแก่ประชาชนในพื้นที่ อ. เมือง (10 ตำบล) และ อ.กระทุ่มแบน (6 ตำบล) โดยในปี 2547 สามารถให้บริการน้ำประปาแก่ประชาชนได้ 11,621 ครัวเรือน ปริมาณน้ำที่ผลิตได้ 1,334,791 ลบ.ม. ปริมาณน้ำที่จำหน่าย 991,867 ลบ.ม. ใช้แหล่งน้ำดิบจากบ่อบาดาล จำนวน 8 บ่อ

2) สำนักงานประปาอ้อมน้อย ตั้งอยู่ในอำเภอกระทุ่มแบน โดยในปี 2547 สามารถให้บริการน้ำประปาแก่ประชาชน จำนวน 18,827 ครัวเรือน ปริมาณน้ำที่ผลิตได้ 1,533,312 ลบ.ม. ปริมาณน้ำที่จำหน่าย 850,703 ลบ.ม.

ตารางที่ 4.9 การใช้น้ำประปาในจังหวัดสมุทรสาคร ปี 2547

การประปาส่วนภูมิภาค	ปริมาณน้ำที่ผลิตได้ (ลบ.ม.)	ปริมาณน้ำที่จำหน่าย (ลบ.ม.)	จำนวนผู้ใช้น้ำ (ราย)
สนง.ประปาสมุทรสาคร	1,334,791	991,867	11,621
สนง.ประปาอ้อมน้อย	1,533,312	850,703	18,827
รวม	2,868,103	1,842,570	20,448

ที่มา : การประปาส่วนภูมิภาคจังหวัดสมุทรสาคร

ปัจจุบันแหล่งน้ำที่ใช้เพื่อการผลิตน้ำประปาส่วนใหญ่ได้จากน้ำบาดาล การให้บริการประปาในปัจจุบันยังไม่ทั่วถึงและไม่เพียงพอต่อความต้องการ สำหรับพื้นที่ชนบทประชาชนใช้น้ำคลอง ส่วนน้ำคั้นนั้นใช้น้ำฝนที่รองเก็บเอาไว้ ซึ่งปัจจุบันการใช้น้ำคลองมีปัญหา เพราะการปล่อยน้ำเสียจากชุมชนและโรงงานอุตสาหกรรมตลอดจนการทำประมงลงสู่แม่น้ำ ลำคลอง ซึ่งเป็นปัญหาของจังหวัดจึงต้องขุดเจาะน้ำบาดาลขึ้นมาใช้เป็นจำนวนมาก ทำให้เกิดการทรุดตัวของแผ่นดินและคุณภาพน้ำบาดาลที่ไม่ได้มาตรฐาน การประปาส่วนภูมิภาคจึงได้พัฒนาโครงการจัดหา น้ำสะอาดขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อนำน้ำผิวดินมาใช้เป็นแหล่งน้ำสำหรับการผลิตประปา วางระบบประปาเชื่อมโยงระหว่างชุมชนและสนองความต้องการใช้น้ำของชุมชนต่างๆอย่างเพียงพอ

จ.นครปฐม การใช้น้ำในเขตพื้นที่จังหวัดนครปฐมส่วนใหญ่จะใช้ในกิจกรรมสำคัญๆ ได้แก่การใช้น้ำเพื่อการอุปโภค พาณิชยกรรม อุตสาหกรรม และการเกษตรกรรม แหล่งน้ำที่สำคัญมาจากการประปา และแหล่งน้ำบาดาล

ในจังหวัดนครปฐมมีหน่วยงานที่รับผิดชอบระบบประปา 4 หน่วยงาน คือ

1. การประปาของเทศบาลเมืองนครปฐม
2. ประปาของการประปาส่วนภูมิภาค
 - สำนักงานประปาสาขาสามพราน ตั้งอยู่ที่ อำเภอสามพราน

3. ประปาของเทศบาลตำบล

4. ประปาของหมู่บ้าน

ในพื้นที่ชุมชนเมืองของนครปฐมมีประปาของเทศบาลเมืองนครปฐม 1 แห่งและประปาเทศบาลตำบล 14 แห่ง สำหรับพื้นที่ชนบทมีประปาหมู่บ้าน 316 หมู่บ้าน ซึ่งรับผิดชอบโดยองค์การบริหารส่วนจังหวัด

ตารางที่ 4.10 ระบบประปาในจังหวัดนครปฐม

ที่ตั้ง	แหล่งน้ำดิบ	หน่วยงานที่รับผิดชอบ
พื้นที่เมือง	คลองชลประทาน	เทศบาลเมือง
- เทศบาลนครนครปฐม	น้ำบาดาล	เทศบาลตำบล
- เทศบาลตำบลบางเลน	น้ำบาดาล	เทศบาลตำบล
- เทศบาลตำบลดอนตูม	น้ำบาดาล	เทศบาลตำบล
- เทศบาลตำบลกำแพงแสน	น้ำบาดาล	เทศบาลตำบล
- เทศบาลตำบลนครชัยศรี	น้ำบาดาล	เทศบาลตำบล
- เทศบาลตำบลสามพราน	น้ำบาดาล	เทศบาลตำบล
พื้นที่ชนบท		
- ประปาหมู่บ้าน	คลอง,น้ำบาดาล	องค์การบริหารส่วนจังหวัด

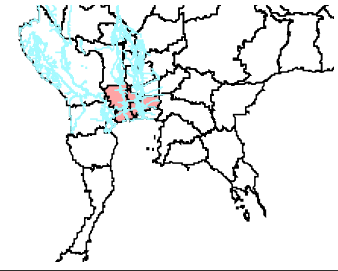
ที่มา : องค์การบริหารส่วนจังหวัดนครปฐม

ตารางที่ 4.11 การใช้น้ำประปาในจังหวัดนครปฐมปี 2544

อำเภอ	กำลังการผลิต (ลบ.ม.)	ปริมาณน้ำที่ผลิตได้ (ลบ.ม.)	ปริมาณน้ำที่จำหน่าย (ลบ.ม.)	จำนวนผู้ใช้น้ำ (ราย)
เมืองนครปฐม	22,405,200	21,959,976	10,926,784	26,878
กำแพงแสน	584,000	584,000	538,134	1,815
ดอนตูม	572,742	487,742	302,031	921
นครชัยศรี	3,126,480	1,486,478	956,319	3,568
บางเลน	3,169,618	1,355,838	1,102,531	3,135
สามพราน	7,314,600	6,031,784	3,800,914	13,202
พุทธมณฑล	569,176	569,176	562,104	1,250
รวม	37,741,816	32,474,994	18,188,817	50,769

ที่มา : การประปาส่วนภูมิภาคจังหวัดนครปฐม

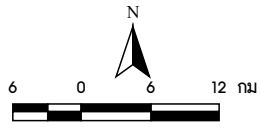
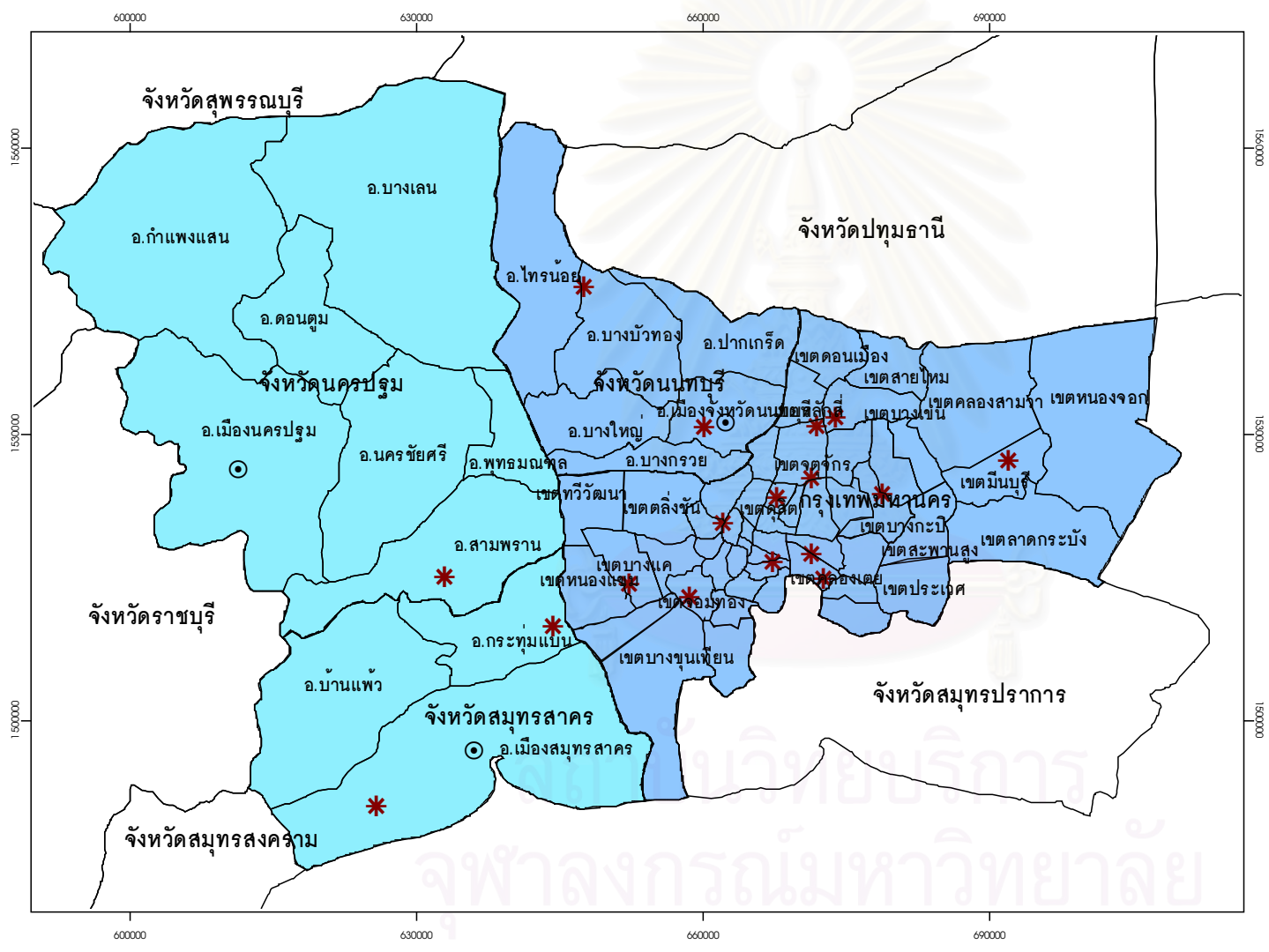
ความเป็นไปได้ในการพัฒนาศูนย์กลางและโครงข่ายเพื่อการส่งออกดอกกล้วยไม้สดในกรุงเทพมหานครและจังหวัดใกล้เคียง

แผนที่ 4.4 แสดงที่ตั้งสาขาของการประปา
นครหลวงและการประปาส่วนภูมิภาค
และขอบเขตการให้บริการ ปี 2547

- คำอธิบายสัญลักษณ์**
- * 1 จุด = สำนักงานประปา 1 แห่ง
 - การประปานครหลวง
 - การประปาส่วนภูมิภาค

ที่มา : สำนักงานสถิติแห่งชาติ
การประปานครหลวง
การประปาส่วนภูมิภาค

4.1.7 การสื่อสาร

4.1.7.1 โทรศัพท์

กรุงเทพมหานคร และ จ.นนทบุรี มีบริษัท ทศท. คอร์ปอเรชั่น จำกัด(มหาชน) เป็นหน่วยงานหลักในการให้บริการด้านโทรศัพท์แก่ประชาชน โดยแบ่งพื้นที่การให้บริการเป็นเขตนครหลวงและภูมิภาค ในพื้นที่เขตนครหลวงครอบคลุมกรุงเทพมหานคร ปทุมธานี นนทบุรี และสมุทรปราการ นอกจากนี้ยังให้สัมปทาน บริษัท เทเลคอมเอเชีย จำกัด จำนวน 2.6 ล้านเลขหมายทำให้ปัจจุบันพื้นที่เขตนครหลวงมีจำนวน 342 ชุมสาย ชุมสายย่อย 749 ชุมสาย มีเลขหมายทั้งหมด 4,413,290 เลขหมาย ที่เปิดให้บริการแล้วจำนวน 3,465,347 เลขหมาย แบ่งเป็นโทรศัพท์ธรรมดา 3,385,757 เลขหมาย และโทรศัพท์สาธารณะ 79,590 เลขหมาย มีหมายเลขว่าง 947,943 เลขหมาย

ในปัจจุบันมีการพัฒนาการให้บริการโทรศัพท์เพื่อสนองความต้องการของประชาชนที่มีมากขึ้น โดยให้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ประมาณ 7 ล้านเลขหมายในเขตนครหลวง นอกจากนี้มีระบบโทรศัพท์ติดตามตัว (Paging Service) โทรศัพท์พื้นฐานติดตามตัว(PCT) การบริการสื่อสารข้อมูล (Data Net) การสื่อสารด้วยดาวเทียม ฯลฯ ที่รองรับความต้องการของประชาชนและภาคธุรกิจได้อย่างรวดเร็ว

จังหวัดสมุทรสาคร การให้บริการโทรศัพท์ในพื้นที่ จ.สมุทรสาครปี 2544 มีจำนวนเลขหมายโทรศัพท์ทั้งสิ้น 20,332 เลขหมาย มีผู้เช่าใช้บริการ 19,226 เลขหมาย ซึ่งในจำนวนนี้เป็นโทรศัพท์บ้านมากที่สุด 15,438 เลขหมาย รองลงมาได้แก่ ธุรกิจ สาธารณะ ราชการ

ตารางที่ 4.12 แสดงสถิติบริการโทรศัพท์ ในจังหวัดสมุทรสาคร ปีงบประมาณ 2539-2544

ปี	จำนวนชุมสาย	จำนวนเลขหมายที่มี	จำนวนเลขหมายที่มีผู้เช่าจำแนกตามประเภทผู้เช่า					
			รวม	ธุรกิจ	บ้าน	สาธารณะ	ราชการ	ท.ศ.ท.
2539	4	15,408	14,442	1,754	12,012	229	356	82
2540	4	18,040	15,210	1,881	12,272	559	381	117
2541	5	19,064	16,185	1,889	13,048	720	401	127
2542	5	19,184	18,019	1,970	14,562	914	444	129
2543	5	19,924	18,845	2,014	15,056	1,147	495	133
2544	5	20,332	19,226	2,157	15,438	964	531	136

ที่มา : สำนักงานสถิติแห่งชาติ

จังหวัดนครปฐม การให้บริการโทรศัพท์ใน จังหวัดนครปฐม ปี2544 มีจำนวนเลขหมายโทรศัพท์ทั้งสิ้น 45,296 เลขหมาย เป็นเลขหมายที่มีผู้เช่า 40,108 เลขหมาย ในจำนวนนี้เป็นโทรศัพท์บ้านมากที่สุด รองลงมาได้แก่ ธุรกิจ ราชการ สาธารณะ และ ทศท. ตามลำดับ

ตารางที่ 4.13 แสดงสถิติบริการโทรศัพท์ในจังหวัดนครปฐม ปีงบประมาณ 2539-2544

ปี	จำนวน ชุมสาย	จำนวนเลข หมาย	จำนวนเลขหมายที่มีผู้เช่า					
			รวม	บ้าน	ธุรกิจ	ราชการ	ทศท.	สาธารณะ
2539	11	26,336	25,985	20,151	3,933	1,042	226	633
2540	11	28,620	26,329	20,035	4,015	1,104	329	846
2541	11	41,441	29,644	22,746	4,027	1,247	422	1,202
2542	12	43,100	34,525	27,250	4,158	1,367	476	1,274
2543	12	43,166	37,677	29,749	4,413	1,437	484	1,594
2544	14	45,296	40,108	31,605	4,875	1,657	545	1,426
2545	19	51,120	45,139	35,303	5,165	1,995	658	2,018

ที่มา : สำนักงานสถิติแห่งชาติ

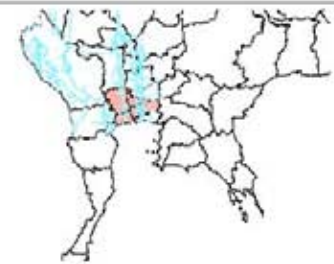
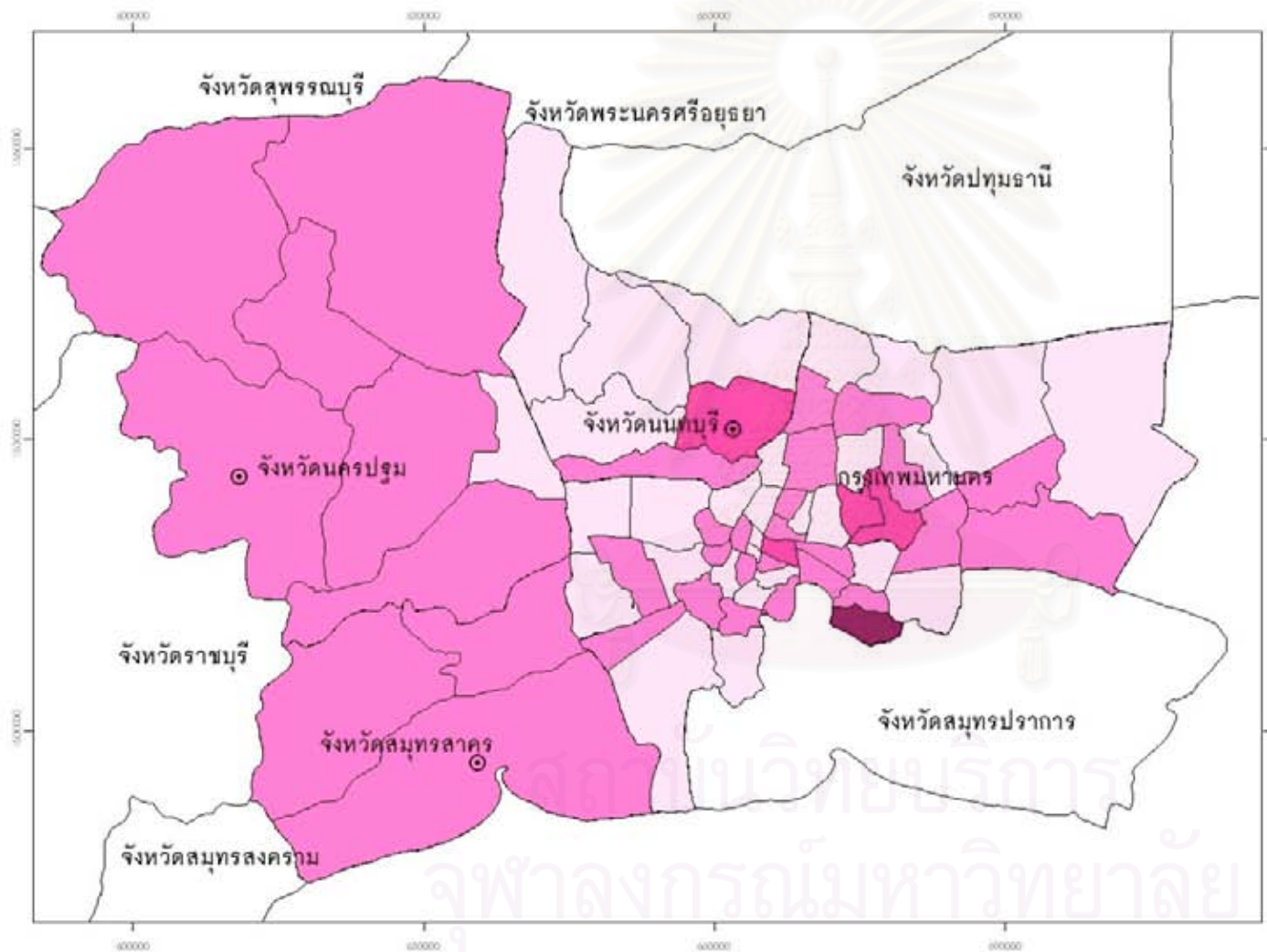
สำหรับจำนวนสาขาการให้บริการด้านโทรศัพท์ในกรุงเทพมหานคร มีจำนวน 39 สาขา, นครปฐม จำนวน 6 สาขา, นนทบุรี 3 สาขา และสมุทรสาคร 3 สาขา(แผนที่ 4.5)

4.1.7.2 ไปรษณีย์

ในพื้นที่ศึกษานี้มีที่ทำการไปรษณีย์โทรเลขของการสื่อสารแห่งประเทศไทยที่ให้บริการแก่ประชาชนในปี 2544 เป็นจำนวน 156 แห่ง ได้แก่ กรุงเทพมหานคร 128 แห่ง นครปฐม 13 แห่ง สมุทรสาคร 5 แห่ง และนนทบุรี 10 แห่ง ซึ่งสามารถให้บริการได้ครอบคลุมทั่วทุกพื้นที่ในเขตที่ได้รับผิดชอบ(แผนที่ 4.6)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ความเป็นไปได้ในการพัฒนาศูนย์กลางและโครงข่ายเพื่อการส่งออกกล้วยไม้สดในกรุงเทพมหานครและจังหวัดใกล้เคียง

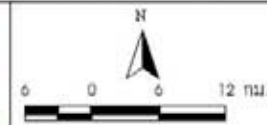
แผนที่ 4.5 ความหนาแน่นของจำนวนสาขาสำนักงานบริการโทรศัพท์ ปี 2546

คำอธิบายสัญลักษณ์

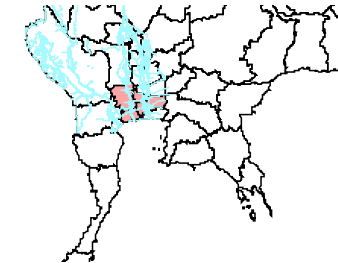
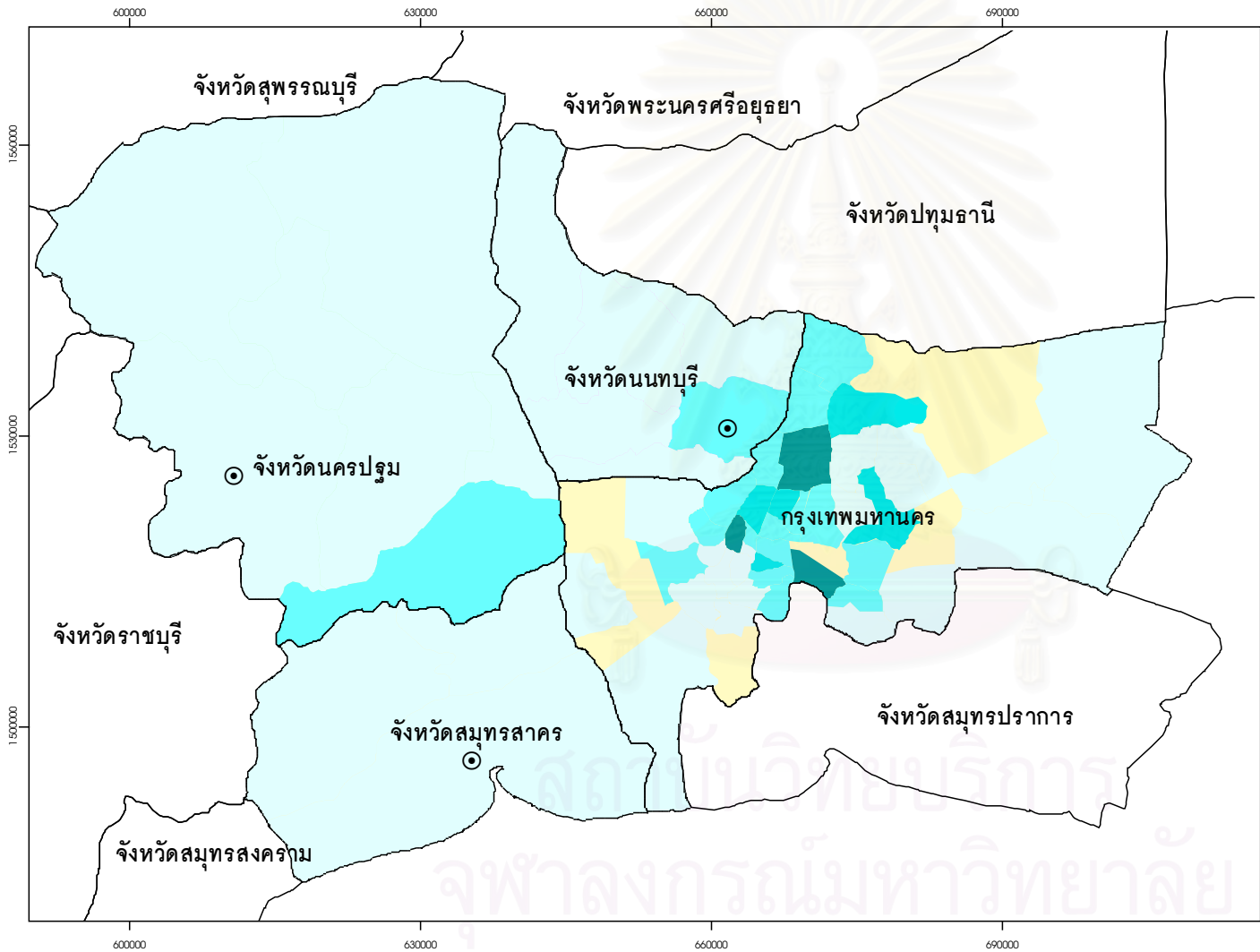
จำนวนสำนักงานบริการโทรศัพท์

ที่มา : สำนักงานสถิติแห่งชาติ
เว็บไซต์: ส.ศ.ศ., กระทรวงการคลัง

ความเป็นไปได้ในการพัฒนาศูนย์กลางและโครงข่ายเพื่อการส่งออกดอกกล้วยไม้สดในกรุงเทพมหานครและจังหวัดใกล้เคียง

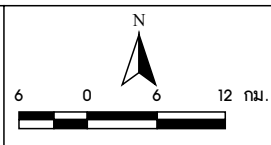

แผนที่ 4.6 ความหนาแน่นของที่ทำกา
ไปรษณีย์ ปี 2545

คำอธิบายสัญลักษณ์

ที่มา : สำนักงานสถิติแห่งชาติ

4.1.8 การคมนาคมขนส่ง

กรุงเทพมหานคร และปริมณฑล เป็นศูนย์กลางหลักของประเทศในทุกด้าน ทั้งทางด้าน เศรษฐกิจ สังคม การบริหาร การศึกษา การสาธารณสุข เป็นต้น ส่งผลให้เกิดการกระจุกตัวของประชากร และกิจกรรมทางเศรษฐกิจ จึงได้มีการพัฒนาระบบโครงข่ายคมนาคมทางบกในพื้นที่นี้เป็นจำนวนมาก ทำให้สามารถติดต่อกับพื้นที่ต่างๆ ได้สะดวก สามารถลำเลียงผลผลิตทางการเกษตรได้อย่างรวดเร็วซึ่งถนนที่สำคัญในบริเวณนี้ ได้แก่

ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 1 (ถนนพหลโยธิน) เป็นเส้นทางที่เชื่อมโยงกรุงเทพมหานครไปสู่จังหวัดในภาคกลางและภาคเหนือ

ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 2 (ถนนมิตรภาพ) เป็นเส้นทางที่เชื่อมโยงกรุงเทพมหานครไปสู่จังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 3 (ถนนสุขุมวิท) เป็นเส้นทางที่เชื่อมโยงกรุงเทพมหานคร ไปสู่จังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง

ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 4 (ถนนเพชรเกษม) และทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 35 (ธนบุรี – ปากท่อ) เป็นเส้นทางที่เชื่อมโยงกรุงเทพมหานคร ไปสู่จังหวัดในภาคตะวันตกและภาคใต้

ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 9 เป็นถนนวงแหวนในภาคกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 321 มีแนวถนนแยกจากทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 4 ที่บริเวณด้านตะวันตกของตัวเมืองนครปฐม ไปสู่อำเภอเมืองสุพรรณบุรี

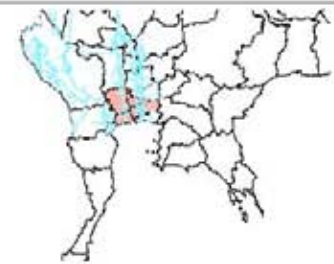
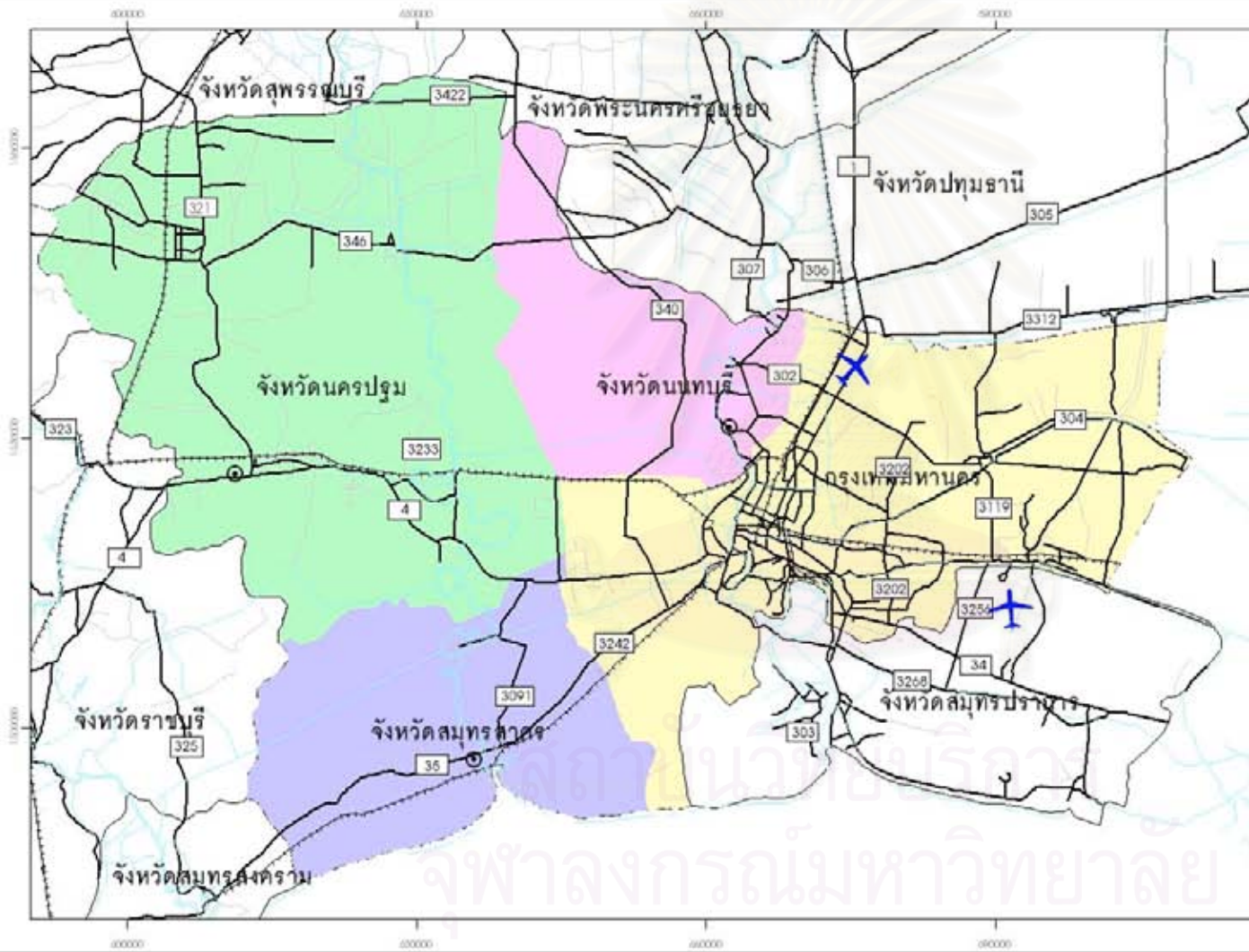
ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 338 (ปิ่นเกล้า – นครชัยศรี) แนวถนนเริ่มต้นจากกรุงเทพมหานคร พาดผ่านไปทางทิศตะวันตก บรรจบกับถนนเพชรเกษมที่อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม

ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 346 เป็นถนนที่เชื่อมต่อระหว่างจังหวัดปทุมธานีกับกาญจนบุรี โดยมีแนวพาดผ่านพื้นที่ตอนเหนือของจังหวัดนครปฐม

ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 3097 และ 3234 แนวถนนแยกจากถนนเพชรเกษมบริเวณด้านตะวันออกของตัวเมืองนครปฐมไปทางทิศใต้ ผ่านจังหวัดสมุทรสาคร ไปบรรจบกับทางหลวงแผ่นดินสาย 35

ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 3040 แนวถนนแยกจากทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 321 ที่บริเวณด้านเหนือของจังหวัดนครปฐม ไปทางทิศตะวันตกเชื่อม โยงกับจังหวัดกาญจนบุรี เป็นต้น

ความเป็นไปได้ในการพัฒนาศูนย์กลางและโครงข่ายเพื่อการส่งออกกล้วยไม้สดในกรุงเทพมหานครและจังหวัดใกล้เคียง

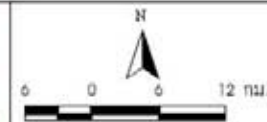

แผนที่ 4.7 แผนที่แสดงเส้นทางคมนาคม

คำอธิบายสัญลักษณ์

- ถนนสายหลัก
- ถนนสายรอง
- ทางน้ำ
- - - - - ทางรถไฟ
- ✕ สนามบิน
- ⊙ ศาลากลางจังหวัด

ที่มา : คำนวณโดยนายและนายที่ผู้จัดทำ

4.2 การกระจายตัวของแหล่งผลิตในพื้นที่ศึกษา

พื้นที่เพาะปลูกกล้วยไม้ในประเทศไทยส่วนใหญ่อยู่ในเขตกรุงเทพมหานครและจังหวัดใกล้เคียง เช่น นครปฐม สมุทรสาคร นนทบุรี ปทุมธานี ราชบุรี และพระนครศรีอยุธยา เนื่องจากสภาพภูมิอากาศ เหมาะสมกับการเจริญเติบโตของกล้วยไม้โดยเฉพาะกล้วยไม้สกุลหวายที่ตลาดในต่างประเทศนิยมสั่งซื้อจากประเทศไทยเป็นจำนวนมาก อีกทั้งยังใกล้แหล่งน้ำ ตลาด และมีการคมนาคมขนส่งที่สะดวก ทั้งทางบก และทางอากาศ แต่ในปัจจุบันพื้นที่ปลูกกล้วยไม้มีแนวโน้มที่จะย้ายออกจากกรุงเทพมหานคร ไปยังจังหวัดใกล้เคียงมากยิ่งขึ้น เนื่องจาก ที่ดินในบริเวณกรุงเทพมหานครมีราคาสูง และปัญหาในเรื่องของมลภาวะทางน้ำเช่น น้ำท่วม น้ำทะเลหนุน การปล่อยน้ำเสียจากโรงงานและแหล่งชุมชนลงสู่แม่น้ำ ลำคลอง ฯลฯ และมลภาวะทางอากาศ ซึ่งมีผลต่อการเจริญเติบโตและคุณภาพของกล้วยไม้ส่งออก

ตารางที่ 4.14 แสดงพื้นที่ปลูกกล้วยไม้เพื่อการส่งออกแยกเป็นรายจังหวัด ปี 2539 และ ปี 2541

พื้นที่	ปี 2539	ปี 2541	การเปลี่ยนแปลง (ไร่) (ลดลง -, เพิ่มขึ้น +)
	พื้นที่ปลูก(ไร่)	พื้นที่ปลูก(ไร่)	
กรุงเทพมหานคร	2,288	1,410	-878
นครปฐม	3,145	2,723	-422
สมุทรสาคร	2,912	2,073	-839
นนทบุรี	367	642	+275
ปทุมธานี	25	15	-10
อยุธยา	318	167	-151
ราชบุรี	601	871	+270
รวม	12,856	7,901	

ที่มา : กรมส่งเสริมการเกษตร

จากตาราง จะเห็นว่าในปี 2541 พื้นที่ปลูกกล้วยไม้เพื่อส่งออกในกรุงเทพมหานครมีปริมาณลดลงจากปี 2539 มากถึง 878 ไร่ ส่วนในจังหวัดนครปฐมมีปริมาณลดลง 422 ไร่ และในจังหวัดสมุทรสาคร มีปริมาณลดลง 839 ไร่ จากการสอบถามเกษตรกรพบว่าส่วนหนึ่งเกิดจากปัญหาเรื่องน้ำและอากาศดังที่ได้กล่าวมาแล้ว และอีกส่วนหนึ่งคือไม่มีผู้สืบทอดการทำสวนกล้วยไม้ส่งออก เมื่อเกษตรกรอายุมากขึ้น ไม่สามารถทำสวนต่อไปได้จึงเลิกทำสวนกล้วยไม้ และเมื่อสังเกตตารางที่ 4.13 จะพบว่าพื้นที่ปลูกในจังหวัดนนทบุรี และราชบุรี มีพื้นที่ปลูกเพิ่มขึ้นเป็นจำนวน 275 ไร่ และ 270 ไร่ ตามลำดับ ซึ่ง 2 จังหวัดนี้ตั้งอยู่ไม่ไกลจากกรุงเทพมหานคร (สนามบินดอนเมือง) การคมนาคมสะดวก และยังไม่ประสบปัญหาเรื่องน้ำและอากาศ ดังนั้นแนวโน้มการ

ขยายตัวในอนาคตของพื้นที่ปลูกกล้วยไม้ส่งออกน่าจะขยายตัวไปทางด้านเหนือและทางด้านตะวันตกของกรุงเทพมหานคร

4.3 สถานการณ์ของการผลิตและการตลาดของดอกกล้วยไม้สด

กล้วยไม้เป็นไม้ตัดดอกส่งออกที่มีความสำคัญเป็นอันดับ 1 ในบรรดาไม้ตัดดอกส่งออกทั้งหมดของประเทศไทย เนื่องจากสามารถทำรายได้จากการส่งออกในแต่ละปีเป็นจำนวนมาก และไทยจัดเป็นประเทศที่อยู่ในอันดับต้นๆ ในการส่งออกดอกกล้วยไม้สด ซึ่งกล้วยไม้จากประเทศไทยได้รับความชื่นชมจากต่างประเทศในเรื่องของสีสัน และ รูปร่างของดอก

จากตารางปริมาณและมูลค่าการส่งออกดอกกล้วยไม้สดในระยะ 5 ปีที่ผ่านมา จะพบว่าปริมาณการส่งออกมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นคือในปี 2542 มีปริมาณการส่งออกดอกกล้วยไม้สด 13,125 ตัน และในปี 2546 มีปริมาณการส่งออก 17,420 ตัน เพิ่มขึ้น 4,295 ตันหรือประมาณร้อยละ 33

ตารางที่ 4.15 แสดงปริมาณและมูลค่าการส่งออกดอกกล้วยไม้สด ปี 2541-2546

ปริมาณ : ตัน
มูลค่า : ล้านบาท

เดือน	2541		2542		2543		2544		2545		2546	
	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า
ม.ค.	1,003	102.07	993	89.73	489	59.61	1,606	129.18	1,191	132.02	1,403	134.74
ก.พ.	1,019	103.64	908	78.15	616	64.43	1,085	116.26	1,282	137.57	1,262	139.24
มี.ค.	1,085	93.88	1,148	92.55	480	52.91	1,040	111.73	1,232	139.29	1,531	174.88
เม.ย.	857	71.88	743	68.65	1,261	91.33	974	111.08	965	106.12	1,294	142.22
พ.ค.	821	74.60	809	67.89	869	105.33	1,060	119.80	1,145	136.54	1,223	155.12
มิ.ย.	630	54.08	719	59.20	756	75.68	868	101.49	953	109.46	1,051	132.43
ก.ค.	627	53.00	812	67.12	856	87.56	901	99.03	952	104.83	1,126	137.43
ส.ค.	829	71.93	1,859	87.13	1,065	107.90	1,146	128.14	1,219	138.20	1,368	162.93
ก.ย.	1,065	99.47	1,166	106.58	1,300	131.97	1,340	146.93	1,424	167.18	1,743	206.81
ต.ค.	1,391	121.23	1,448	133.54	1,601	160.46	1,544	162.06	1,691	179.10	2,119	236.75
พ.ย.	1,217	97.94	1,884	109.82	1,140	128.30	1,164	124.91	1,348	143.16	1,524	159.60
ธ.ค.	1,136	102.89	1,335	100.66	1,345	165.75	1,213	143.97	1,569	159.58	1,776	203.30
รวม	11,680	1,046.63	13,125	1,061.05	11,778	1,231.23	13,941	1,494.58	14,971	1,653.05	17,420	1,985.43

ที่มา : สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร โดยความร่วมมือของ กรมศุลกากร

สำหรับมูลค่าการส่งออกนั้นมีการเปลี่ยนแปลงขึ้นลงไม่แน่นอน แต่จะอยู่ในช่วงปีละประมาณ 200-300 ล้านบาท อย่างไรก็ตาม หลังจากปี 2542 เป็นต้นมามูลค่าการส่งออกดอกกล้วยไม้สดมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น เนื่องจากความพยายามในการนำเทคโนโลยีใหม่ๆ เข้ามาใช้ในการพัฒนาและปรับปรุงคุณภาพการผลิต และการส่งออกให้ดียิ่งขึ้น

และจะสังเกตได้ว่าในช่วงเดือนมกราคม ถึงมีนาคม และช่วงเดือนกันยายน ถึง ธันวาคมจะมีปริมาณการส่งออกดอกกล้วยไม้สดจากประเทศไทยเป็นจำนวนมาก เนื่องจากในช่วงเดือนมกราคม ถึงมีนาคมนั้นประเทศในแถบอเมริกาเหนืออากาศหนาวเย็นมาก จึงขาดแคลนดอกไม้ที่สามารถปลูกได้ในประเทศ ส่วนในช่วงเดือนกันยายน ถึง ธันวาคม นั้นจะเป็นช่วงเทศกาลต่างๆ เช่น วันคริสต์มาส และปีใหม่ ฯลฯ ความต้องการกล้วยไม้ตัดดอกของไทยจึงมีมาก

4.3.1 ระยะเวลาการปลูกและการตัดดอก

การเจริญเติบโตของกล้วยไม้ต้องอาศัยปัจจัยหลายอย่าง คือ แสงสว่าง ความชื้น และอุณหภูมิซึ่งระยะเวลาที่แสงสว่าง ความชื้น และอุณหภูมิสูงนั้น คือ ฤดูร้อน เป็นระยะเวลาที่มีกลางวันยาวนานที่สุดทำให้กล้วยไม้เจริญเติบโตได้ดี โดยเฉพาะกล้วยไม้สกุลหวายจะเจริญเติบโตได้ดีตั้งแต่เดือน กุมภาพันธ์ แล้วหลังจากนี้ไปประมาณ 1-2 เดือน กล้วยไม้จะแตกหน่อและราก และเจริญเติบโตขึ้นเรื่อยๆจนถึงฤดูฝน เมื่อกล้วยไม้ได้น้ำฝนก็จะเติบโตเต็มที่แล้วแทงช่อดอกประมาณเดือนสิงหาคม และกันยายน พอหมดฤดูฝนย่างเข้าฤดูหนาว อากาศแห้งแล้ง กล้วยไม้จะเริ่มพักตัว

ตารางที่ 4.16 แสดงระยะเวลาการเจริญเติบโตของกล้วยไม้ตัดดอก

การเจริญเติบโต	ฤดูร้อน			ฤดูฝน					ฤดูหนาว			
	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.
เริ่มปลูก	[Bar spanning from Feb to Mar]											
แตกหน่อและรากแล้วเติบโตขึ้นเรื่อยๆ	[Bar spanning from Feb to Jun]											
แทงช่อดอก						[Bar spanning from Jun to Jul]						
พักตัว						[Bar spanning from Aug to Mar]						

ที่มา : กิรติ เหลืองหิรัญ,วิทยานิพนธ์เรื่องการวิเคราะห์อุปสงค์การส่งออกกล้วยไม้ตัดดอกของไทย

ไปตลาดร่วมยุโรปที่สำคัญบางประเทศ , มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ,2543

ดอกกล้วยไม้มีลักษณะเป็นช่อดอก ดังนั้นช่อดอกกล้วยไม้ที่ตัดแล้วจึงมีทั้งดอกบานและดอกตูมอยู่ในช่อเดียวกัน ดอกกล้วยไม้แต่ละชนิดและแต่ละเกรดหรือแต่ละขนาด มีจำนวนดอกบานและดอกตูมไม่เท่ากันในขณะที่ทำการตัดดอก อายุของดอกกล้วยไม้ที่เหมาะสมสำหรับการตัดนั้นขึ้นอยู่กับความต้องการของตลาดด้วย คือ ตลาดในต่างประเทศต้องการจำนวนดอกกล้วยไม้ที่บานแล้วอยู่ภายในช่อดอกมาก เนื่องจากจะมีอายุการบานทนมากกว่าการตัดช่อดอกที่มีดอกบานเป็นจำนวนน้อย

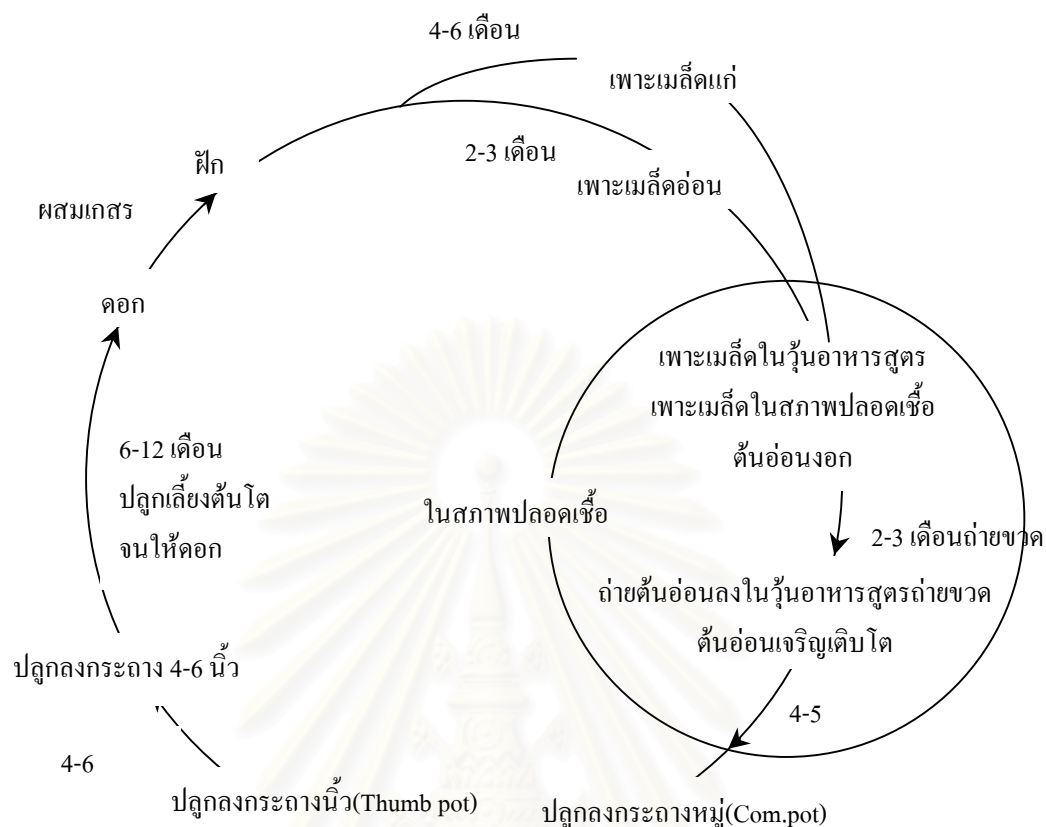
การตัดดอกกล้วยไม้เพื่อการส่งออกส่วนมากจะตัดในตอนเช้า เพื่อที่บริษัทส่งออกจะมารับดอกกล้วยไม้และขนส่งกลับไปยังบริษัทเพื่อทำการคัดเลือก กัดเกรด บรรจุลงกล่อง รมยาฆ่าเชื้อไฟ และส่งไปยังสนามบินให้เสร็จภายในวันเดียว เพื่อให้ถึงมือของลูกค้าในต่างประเทศให้เร็วที่สุด

4.3.2 การปฏิบัติต่อดอกกล้วยไม้หลังการตัดดอก

อายุการบานทนหรืออายุการใช้งานของดอกกล้วยไม้หลังการตัดจากต้นเดิมแล้วจะมีอายุสั้นกว่าดอกกล้วยไม้ที่ปล่อยให้บานอยู่บนต้นเดิมเพราะจะถูกตัดขาดจากแหล่งน้ำและอาหารที่ได้รับจากต้นเดิมดังนั้นอายุการใช้งานของดอกกล้วยไม้ที่ตัดมาแล้วจะขึ้นอยู่กับอาหารและน้ำที่สะสมภายในช่อดอก สภาพแวดล้อมและการปฏิบัติต่อดอกกล้วยไม้ ถ้าสภาพแวดล้อมและการปฏิบัติต่อดอกกล้วยไม้ไม่เหมาะสม จะทำให้อายุการใช้งานของดอกกล้วยไม้สั้นลงอย่างรวดเร็ว โดยทั่วไปกล่าวว่า 1/3 ของอายุการใช้งานของดอกกล้วยไม้ขึ้นอยู่กับการปฏิบัติและการดูแลรักษาต้น และดอกกล้วยไม้ในแปลงปลูก และ 2/3 ของอายุการใช้งานขึ้นอยู่กับการปฏิบัติต่อดอกกล้วยไม้ที่

ตัดมาแล้ว จึงเห็นได้ว่าการปฏิบัติต่อดอกกล้วยไม้ที่ตัดมาแล้วย่อมมีผลกระทบต่ออายุการใช้งานของดอกกล้วยไม้ทั้งนั้น

ภาพที่ 4.1 แสดงวงจรชีวิตของกล้วยไม้สกุลหวายบางชนิด

ที่มา : กรมส่งเสริมการเกษตร,คู่มือการผลิตกล้วยไม้เพื่อการส่งออก,2529.

4.3.2.1 เวลาของการตัดดอก

ส่วนมากตัดในตอนเช้า(05.00-09.00น.)เพื่อที่บริษัทส่งออกจะได้มารับดอกกล้วยไม้ และขนส่งไปยังโรงเรือนเพื่อ คัดเลือก คัดเกรด บรรจุ นำส่งด่านตรวจกักกันโรคพืชและด่านศุลกากรให้เสร็จภายในวันเดียว การตัดดอกกล้วยไม้ในตอนเช้ามืดคือ อุณหภูมิต่ำทำให้ดอกกล้วยไม้มีอัตราการหายใจและการคายน้ำต่ำ ดอกกล้วยไม้ยังอยู่ในสภาพที่สดมาก ดอกกล้วยไม้ที่ขายภายในประเทศส่วนใหญ่มักตัดดอกในตอนบ่ายหรือเย็น แล้วนำดอกกล้วยไม้ไปขายที่ปากคลองตลาดในตอนเย็นหรือกลางคืนตั้งแต่เวลา01.00-02.00น.

4.3.2.2 วิธีการตัดดอก

ผู้ปลูกดอกกล้วยไม้มักนิยมใช้มือหักโคนก้านช่อดอกโดยเฉพาะกล้วยไม้สกุลหวาย เพราะมีขนาดเล็กและเปราะ จึงง่ายสำหรับการใช้มือหักและทำได้รวดเร็ว แต่การใช้มือหักโคน

ก้านช่อดอกอาจจะทำให้เกิดการชำรุดตรงบริเวณที่ใช้มือออกแรงหักจะทำให้ก้านช่อดอกเน่าเร็ว และดูค้ำได้น้อย ผู้ส่งออกจะตัดโคนก้านช่อดอกให้พื้นรอยชำที่เกิดจากการหักก่อนที่จะเสียบโคน ก้านช่อดอกในหลอดพลาสติกที่มีน้ำซึ่งอาจทำให้ก้านช่อดอกสั้นเกินไป ผู้ปลูกไม่นิยมตัดดอก กกล้วยไม้โดยการใช้นิ้วหรือกรรไกรเพราะนอกจากจะเสียเวลาแล้ว อาจจะทำให้เกิดการแพร่กระจาย ของเชื้อไวรัสที่ติดมากับนิ้วหรือกรรไกรที่ใช้ตัดดอกกล้วยไม้ที่เป็นโรคไวรัสไปยังต้นกล้วยไม้อื่นๆ แม้ว่าจะมีน้ำยาสำหรับจุ่มมือหรือกรรไกรก่อนการตัดดอกกล้วยไม้แต่ละครั้ง แต่ละค้ำ แต่การทำ เช่นนี้จะทำให้เสียเวลามาก ในระหว่างที่กำลังตัดดอกกล้วยไม้ไม่ควรวางดอกที่ตัดแล้วบนพื้นดิน หรือในอ้อมแขนเพราะทำให้ดอกเปื้อน หรือกลีบดอกเสียหาย

4.3.2.3 การคัดเกรดดอกกล้วยไม้

กล้วยไม้ที่ผ่านการคัดเกรดมี 2 พวก คือดอกกล้วยไม้ส่งออกที่เรียกว่า “ไม้นอก” และ ดอกกล้วยไม้ขายภายในประเทศที่เรียกว่า “ไม้นอก” ดอกกล้วยไม้ส่งออกนั้นบริษัทส่งออกจะแบ่ง ออกเป็น 2 เกรด เช่น หวายปอมปาดัวร์ ขนาดช่อยาวมีดอกบานไม่ต่ำกว่า 6 ดอกและมีดอกตูมไม่ต่ำ กว่า 1 ดอก และหวายปอมปาดัวร์ขนาดช่อสั้นมีดอกบาน 4-5 ดอกและมีดอกตูมไม่ต่ำกว่า 1 ดอก ส่วนดอกกล้วยไม้ที่ตกเกรดจะถูกคัดไว้ขายภายในประเทศ

4.3.2.4 การมัดก้านดอกกล้วยไม้

ผู้ปลูกจะทำการมัดก้านดอกกล้วยไม้แต่ละประเภท สำหรับดอกกล้วยไม้ส่งออกนั้นมัด ก้านตามขนาดหรือเกรด แต่ละเกรดและแต่ละก้านมี 10 ช่อดอก จัดปลายโคนช่อดอกให้เสมอกันแล้ว มัดด้วยยางรัด สำหรับการมัดก้านดอกกล้วยไม้ขายภายในประเทศจะมัดช่อดอกต่างจากดอกกล้วยไม้ ส่งออกคือให้ช่อยาวที่สุดอยู่ตรงกลาง ช่อที่ยาวรองลงมาจะอยู่ทั้งสองข้าง

4.3.2.5 การให้น้ำดอกกล้วยไม้

ทำได้โดยการพรมน้ำ ใช้ผ้าขาวบางเปียกคลุม หรือแช่โคนก้านช่อดอกในน้ำ น้ำที่ให้อ ควรจะเป็นน้ำที่มีคุณภาพดีมีปริมาณเกลือแร่และจุลินทรีย์น้อย เช่น น้ำกลั่น น้ำฝน น้ำกรอง

4.3.2.6 การขนส่งดอกกล้วยไม้

ผู้ปลูกนำดอกกล้วยไม้ไปส่งเองที่บริษัทส่งออก หรือผู้ส่งออกนำรถยนต์ไปรับที่สวน กล้วยไม้ในกรณีที่ผู้ปลูกนำดอกไปส่งเอง พาหนะที่ใช้จะเป็นรถกระบะเล็ก รถเก๋งส่วนตัว หรือรถ ตู้ การวางจะต้องไม่วางซ้อนทับกันมาก หรืออาจวางในลังไม้ที่สูงประมาณ 30 ซม.ซึ่งลังไม้ สามารถวางซ้อนกันได้ และควรคำนึงถึงการระบายอากาศภายในตัวรถยนต์ รถยนต์ที่มีการระบาย

อากาศไม่ดี ดอกกล้วยไม้อาจได้รับอันตรายจากแก๊สเอทิลีนที่เกิดจากการทำงานของเครื่องยนต์ที่ไหลเข้ามา ทำให้ดอกเหี่ยวร่วง สีซีด การขนส่งดอกกล้วยไม้ที่ขายในประเทศ ผู้ปลูกอาจนำดอกกล้วยไม้ใส่ถุงไม้ใส่ขนาดใหญ่ไปขายเองที่ตลาดโดยใช้รถยนต์กระบะเล็ก(ปิกอัพ) ซึ่งจะไม่มีฟิลิฟิลันเหมือนดอกกล้วยไม้ส่งออก

4.3.2.7 การปฏิบัติงานของผู้ส่งออก

ผู้ส่งออกเปรียบเสมือนคนกลาง คือ ทำหน้าที่รวบรวมดอกกล้วยไม้และนำส่งผู้สั่งซื้อในต่างประเทศ เมื่อผู้ส่งออกได้รับการสั่งซื้อจากลูกค้าในต่างประเทศ ผู้ส่งออกจะแจ้งปริมาณดอกกล้วยไม้ที่ต้องการให้ผู้ปลูกแต่ละรายทราบ ผู้ส่งออกจะนำดอกกล้วยไม้จากผู้ปลูกมายังโรงคัดเลือกและบรรจุ ทำการคัดเกรด ให้น้ำ บรรจุลงในกล่องกระดาษ และนำส่งลูกค้าโดยทางเครื่องบิน

4.3.2.8 การขนส่งดอกกล้วยไม้จากผู้ปลูกมายังโรงคัดเลือกและบรรจุ

ผู้ส่งออกอาจใช้รถยนต์กระบะเล็ก หรือรถห้องเย็น 12 องศาเซลเซียส นำดอกกล้วยไม้จากแหล่งปลูกมายังโรงคัดเลือกและบรรจุ ดอกกล้วยไม้ที่ขนส่งมายังโรงคัดเลือกและบรรจุแล้ว ควรจะรีบนำดอกกล้วยไม้ลงจากรถเพื่อทำการคัดเกรดและให้น้ำ

4.3.2.9 การให้น้ำดอกกล้วยไม้

เมื่อดอกกล้วยไม้จากผู้ปลูกมาถึงโรงคัดเลือกและบรรจุแล้วมีดอกกล้วยไม้มาก ดอกกล้วยไม้บางส่วนจะถูกนำไปแช่น้ำที่ขังมัดกำเพื่อยืดอกขณะรอการคัดเลือก โดยให้โคนก้านช่อดอกแช่อยู่ในถาดที่มีน้ำ ส่วนที่เหลือจะถูกทยอยนำไปคัดเกรด เป็นช่อยาวพิเศษ (ยาว50-65ซม.) ช่อยาว(ยาว45-50ซม.) ช่อสั้น (ยาว40-45ซม.) และช่อสั้นสุด (ยาว30-40ซม.) โดยคนงานจะตรวจความยาวของช่อดอก จำนวนดอกบานและตูม ความสมบูรณ์ของช่อดอก ดอกกล้วยไม้ที่ผ่านการคัดเกรดแล้วจะถูกตัดปลายโคนก้านช่อทิ้ง 0.5-1 ซม. ด้วยมีด หรือกรรไกรที่คมและทำให้เกิดการชำที่รอยตัดน้อยที่สุด ดอกกล้วยไม้ของไทยที่ส่งออกเป็นการบรรจุเปียก (wet pack) คือดอกกล้วยไม้ได้รับน้ำขณะทำการขนส่งไปยังต่างประเทศ ซึ่งทำได้ 2 วิธี คือ วิธีที่หนึ่ง ใช้สำลีชุบน้ำหุ้มโคนก้านช่อดอกที่มีมัดกำและหุ้มสำลีด้วยถุงพลาสติกและรัดยางที่ปากถุงเหนือสำลี วิธีนี้จะมัดกำละ 10 ช่อ วิธีที่สองคือ การใช้หลอดพลาสติกบรรจุน้ำและมีฝาปิดที่ยึดหยุ่นได้และมีรูตรงกลางเพื่อให้ก้านช่อดอกสอดลงไปได้และน้ำที่อยู่ในหลอดจะไม่ไหลออกมา

4.3.2.10 การฝั่ง

ทำการฝั่งช่อดอกบนตะแกรงเพราะอาจมีหยดน้ำเกาะติดตามชอกกليب หรือ เกสรซึ่งจะทำให้ดอกเน่าเสียในระหว่างบรรจุหีบห่อและขนส่งได้ โดยการใช้พัคลมเป่าเบาๆ

4.3.2.11 การคัดเกรด

มาตรฐานของดอกกล้วยไม้ส่งออกจะต้องมีลักษณะคุณภาพที่ดี ไม่มีดอกร่วงและดอกเสีย ปลอดภัยจากศัตรูพืช ปลอดภัยจากความเสียหายอันเนื่องจากศัตรูพืช ซึ่งโดยทั่วไปได้มีการแบ่งขนาดของกล้วยไม้ส่งออกดังนี้

1. ชั้นพิเศษ (Extra Class)
2. ชั้นหนึ่ง (Class 1)
3. ชั้นสอง (Class 2)
4. ชั้นสาม (Class 3)

ตารางที่ 4.17 แสดงมาตรฐานของกล้วยไม้สกุลหวาย

ลักษณะ	ชั้นพิเศษ	ชั้นหนึ่ง	ชั้นสอง	ชั้นสาม
ความยาวช่อดอก (ซม.)	ไม่น้อยกว่า 55	ไม่น้อยกว่า 45	ไม่น้อยกว่า 35	ไม่น้อยกว่า 30
จำนวนดอก / ช่อ	ไม่น้อยกว่า 12	ไม่น้อยกว่า 10	ไม่น้อยกว่า 8	ไม่น้อยกว่า 6
จำนวนดอกบาน / ช่อ	ไม่น้อยกว่า 7	ไม่น้อยกว่า 6	ไม่น้อยกว่า 5	ไม่น้อยกว่า 4

ที่มา : กรมวิชาการเกษตร

4.3.2.12 การบรรจุดอกกล้วยไม้

ขึ้นอยู่กับวิธีการให้น้ำดอกกล้วยไม้และผู้รับปลายทาง ดอกกล้วยไม้ที่ให้น้ำด้วยลำติเปียกจะบรรจุในถุงพลาสติกเจาะรูถุงละ 1 กำและจะไม่ปิดปากถุง จากนั้นจะถูกบรรจุลงในกล่องกระดาษที่บุด้วยกระดาษเยื่อสีขาว 2-3 ชั้น กล่องสูงไม่เกิน 20 ซม.มีฝาปิด ส่วนดอกกล้วยไม้ที่ให้น้ำโดยการบรรจุในหลอดพลาสติก จะบรรจุในถุงพลาสติกเจาะรูที่ปากเปิดด้านความยาวของถุงพลาสติกขนาด 27X8 นิ้ว พวกลูกหวายปอมปาดัวร์ช่อยาวบรรจุ 6ช่อ/ถุง และช่อสั้นบรรจุ 9 ช่อ/ถุง แล้วจึงปิดปากถุงพลาสติกบางจุดด้วยเครื่องปิดผนึก จากนั้นจะถูกบรรจุลงในกล่องกระดาษที่บุด้วยกระดาษเยื่อสีขาว 2-3 ชั้น โดยบรรจุ 4ถุง/กล่องและจะถูกนำไปบรรจุในกล่องขนาดใหญ่ 10กล่องเล็ก/กล่องใหญ่

4.3.2.13 การรมเมทิลโบลไมด์

ในกรณีประเทศผู้ซื้อ เช่น กลุ่มสหภาพยุโรป ได้แก่ อิตาลี ฝรั่งเศส สหรัฐอเมริกา และประเทศญี่ปุ่น เป็นต้น ที่ระบุไม่ให้มีเพ็ลลิวไฟติดไปกับดอกไม้ จำเป็นต้องทำการรมสารเมทิลโบลไมด์ เพื่อกำจัดเพ็ลลิวไฟก่อนการส่งออกโดยทำการรมในตู้รมขนาด 3x3x2.5 เมตร ใช้อัตรา 24 กรัมต่อลูกบาศก์เมตร เป็นเวลา 90 นาที จะสามารถฆ่าเพ็ลลิวไฟทุกระยะการเจริญเติบโตได้ในระยะเวลา 16 ชั่วโมง หลังจากการรม

4.3.2.14 การขนส่งดอกกล้วยไม้จากโรงเรือนคัดเลือกและบรรจุไปยังสนามบิน

จะใช้รถยนต์ 2 ชนิดเท่านั้น คือ รถกระบะเล็ก และรถห้องเย็น 12 องศาเซลเซียส การวางกล่องกระดาษในรถกระบะเล็กสามารถวางชิดกันได้ แต่การวางกล่องกระดาษในรถห้องเย็นไม่ควรวางชิดกัน ควรคำนึงถึงการหมุนเวียนของอากาศเย็นรอบๆกล่องกระดาษจากเครื่องทำความเย็น จะต้องวางกล่องกระดาษให้เป็นแถวเว้นห่างกันตามความยาวของรถยนต์ห้องเย็น และห่างจากผนังห้องเย็นทั้ง 4 ด้าน ต้องตรวจให้แน่ใจว่าเครื่องทำความเย็นทำงานตามอุณหภูมิที่ต้องการ และควรมีเทอร์โมมิเตอร์แขวนในห้องเย็นสำหรับตรวจวัดอุณหภูมิภายในห้องเย็น

4.3.3 โครงสร้างของตลาดกล้วยไม้สด

ตลาดกล้วยไม้แบ่งออกได้เป็น 2 ประเภทคือ

4.3.3.1 ตลาดในประเทศ

ประมาณร้อยละ 54 ของกล้วยไม้ทั้งหมดจะถูกส่งออกไปจำหน่ายยังต่างประเทศ และที่เหลืออีกร้อยละ 46 จะจำหน่ายในตลาดภายในประเทศ ส่วนใหญ่กล้วยไม้ที่จำหน่ายภายในประเทศ คือกล้วยไม้ที่มีคุณภาพไม่ตรงตามมาตรฐานการส่งออก จึงไม่สามารถส่งไปจำหน่ายในต่างประเทศได้สำหรับตลาดในประเทศนั้น ยังสามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ประเภท ได้แก่

1.1 ตลาดขายส่ง ตลาดขายส่งกล้วยไม้ที่สำคัญได้แก่ ปากคลองตลาด กรุงเทพมหานคร , ตลาดสี่มุมเมือง รังสิต และตลาดไท ปทุมธานี ซึ่งตลาดทั้งสามเป็นตลาดไม้ดอกที่สำคัญของประเทศ

1.2 ตลาดขายปลีก ได้แก่ ร้านดอกไม้ทั่วไป ผู้ค้าตามแผงลอย ผู้รับจัดดอกไม้ในวัด ผู้รับจัดดอกไม้ในโรงแรม และผู้ค้าดอกไม้ในตลาดสด

ดอกกล้วยไม้ที่จำหน่ายภายในประเทศ (บางที่เรียกว่า ไม้ตลาด) ส่วนหนึ่งมาจาก ดอกกล้วยไม้ที่ตัดแล้วและถูกส่งไปยังบริษัทส่งออก จะถูกนำไปคัดเกรด ดอกกล้วยไม้ที่ตกเกรดหรือไม่ได้มาตรฐานของดอกกล้วยไม้ส่งออกจะถูกคัดไว้สำหรับขายภายในประเทศ

ส่วนรายได้จากการขายดอกกล้วยไม้ภายในประเทศนั้น มักจะได้รับเงินสดทันทีเมื่อนำสินค้าไปส่ง สำหรับราคาของดอกกล้วยไม้ที่จำหน่ายภายในประเทศจะมีราคาถูกกว่าดอกกล้วยไม้ที่ส่งไปขายยังต่างประเทศ

4.3.3.2 ตลาดต่างประเทศ

ดอกกล้วยไม้ที่ผ่านการคัดเกรด หรือคัดคุณภาพแล้วจะถูกส่งไปจำหน่ายยังต่างประเทศ (บางที่เรียกว่า ไม้นอก) ดังนั้นดอกกล้วยไม้ส่งออกจึงมีคุณภาพดีกว่าดอกกล้วยไม้ที่จำหน่ายภายในประเทศ ไม่มีตำหนิที่กลีบดอก หรือเกสร ช่อดอกและจำนวนดอกตรงตามมาตรฐานที่บริษัทกำหนด

รายได้จากการขายดอกกล้วยไม้สดเพื่อส่งออกนั้น เกษตรกรจะได้รับหลังจากสินค้านั้นได้ผ่านการตรวจสอบจากบริษัทแล้ว โดยราคาจะขึ้นกับปริมาณความต้องการของตลาดและปริมาณดอกกล้วยไม้ในแต่ละฤดูกาล ถ้าดอกกล้วยไม้ออกมามาก ราคาจะถูกลง การค้ากับบริษัทส่งออกนี้เกษตรกรจะไม่ได้เงินสดทันทีเพราะบริษัทผู้ส่งออกส่วนมากจะจ่ายเป็นเช็ค โดยที่เกษตรกรจะเบิกเงินจากธนาคารได้หลังจากส่งดอกไม้ให้บริษัทแล้วประมาณ 1 เดือน

4.3.4 ตลาดส่งออกที่สำคัญ

ประเทศผู้นำเข้าดอกกล้วยไม้ที่สำคัญของไทยได้แก่ ญี่ปุ่น อเมริกา อิตาลี เนเธอร์แลนด์ ไต้หวัน เยอรมนี ฮองกง ฯลฯ (ตารางที่ 4.18 และแผนที่ 4.8) ชนิดและพันธุ์กล้วยไม้ที่ตลาดในแต่ละประเทศต้องการนั้น จะมีความแตกต่างกันไปตามรสนิยมของประชาชนในแต่ละประเทศ อย่างไรก็ตามกล้วยไม้พันธุ์ใหม่ๆ ที่มีคุณภาพดี จะมีราคาสูงกว่าดอกกล้วยไม้พันธุ์ที่มีมานาน

ตารางที่ 4.18 แสดงรายชื่อประเทศผู้นำเข้า ปริมาณ และมูลค่าในการนำเข้ากล้วยไม้ตัดดอก

ปริมาณ : เมตริกตัน

มูลค่า : 1,000 บาท

มูลค่าต่อหน่วย : บาท / กก.

ประเทศ	ปี 2542			ปี 2543		
	ปริมาณ	มูลค่า	มูลค่าต่อหน่วย	ปริมาณ	มูลค่า	มูลค่าต่อหน่วย
ญี่ปุ่น	4,983	542,204	109	4,763	593,021	125
สหรัฐอเมริกา	1,771	166,877	94	2,249	231,746	103
อิตาลี	1,888	122,475	65	1,802	157,493	87
ไต้หวัน	922	38,770	42	715	40,770	57
ฮ่องกง	771	29,221	38	732	22,853	31
เนเธอร์แลนด์	310	35,397	114	361	53,094	147
เยอรมนี	238	26,425	111	157	23,417	149
แคนาดา	141	15,244	108	154	16,223	105
เกาหลีใต้	76	10,831	143	70	12,817	183
จีน	379	6,341	17	146	12,745	87
ประเทศอื่นๆ	1,646	67,260	41	629	67,050	107
รวม	13,125	1,061,045	81	11,778	123,1229	105

ที่มา : สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

ประเทศผู้นำเข้าดอกกล้วยไม้ของไทยแบ่งเป็น 3 กลุ่ม คือ

4.3.4.1 ญี่ปุ่น

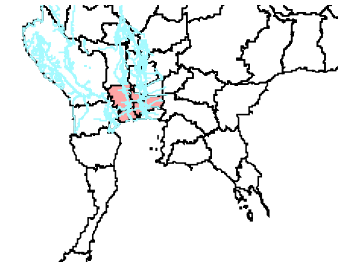
ไทยส่งออกกล้วยไม้ตัดดอกไปยังญี่ปุ่นมากเป็นอันดับ 1 มาตลอด ซึ่งในญี่ปุ่นนั้น ไทยต้องแข่งขันกับ สิงคโปร์ มาเลเซีย ไต้หวัน และนิวซีแลนด์ รวมทั้งยังต้องแข่งขันกับไม้ตัดดอกประเภทอื่นๆ โดยเฉพาะดอกเบญจมาศจาก เนเธอร์แลนด์ ไต้หวัน มาเลเซีย เกาหลีใต้ และจีน ดอกกุหลาบและลิลลี่จากอินเดีย เนเธอร์แลนด์ และเกาหลีใต้ อย่างไรก็ตามกล้วยไม้ไทยเป็นที่ชื่นชอบของคนญี่ปุ่นที่นิยมดอกไม้ต่างถิ่นที่มีความสวยงามแปลกแตกต่างกันออกไป โดยที่ไทยครองตลาดไม้ตัดดอกนำเข้าอันดับ 2 รองจากเนเธอร์แลนด์

ความต้องการไม้ตัดดอกในญี่ปุ่นอยู่ในเกณฑ์สูงเนื่องมาจากในญี่ปุ่นมีหลากหลายเทศกาลที่ต้องให้ของขวัญ เช่น วันแม่ และช่วงเดือนแห่งการแต่งงาน เทศกาลไหว้บรรพบุรุษ เป็นต้น

4.3.4.2 สหรัฐอเมริกา

แนวโน้มการนำเข้ากล้วยไม้ของไทยยังคงเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ โดยไทยครองส่วนแบ่งตลาดถึง 98 % ของการนำเข้ากล้วยไม้พันธุ์ Dendrobium (หวาย) และ 60% ของการนำเข้ากล้วยไม้พันธุ์

ความเป็นไปได้ในการพัฒนาศูนย์กลางและโครงข่ายเพื่อการส่งออกดอกไม้สดในกรุงเทพมหานครและจังหวัดใกล้เคียง

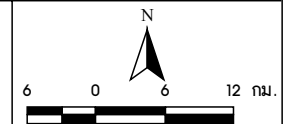
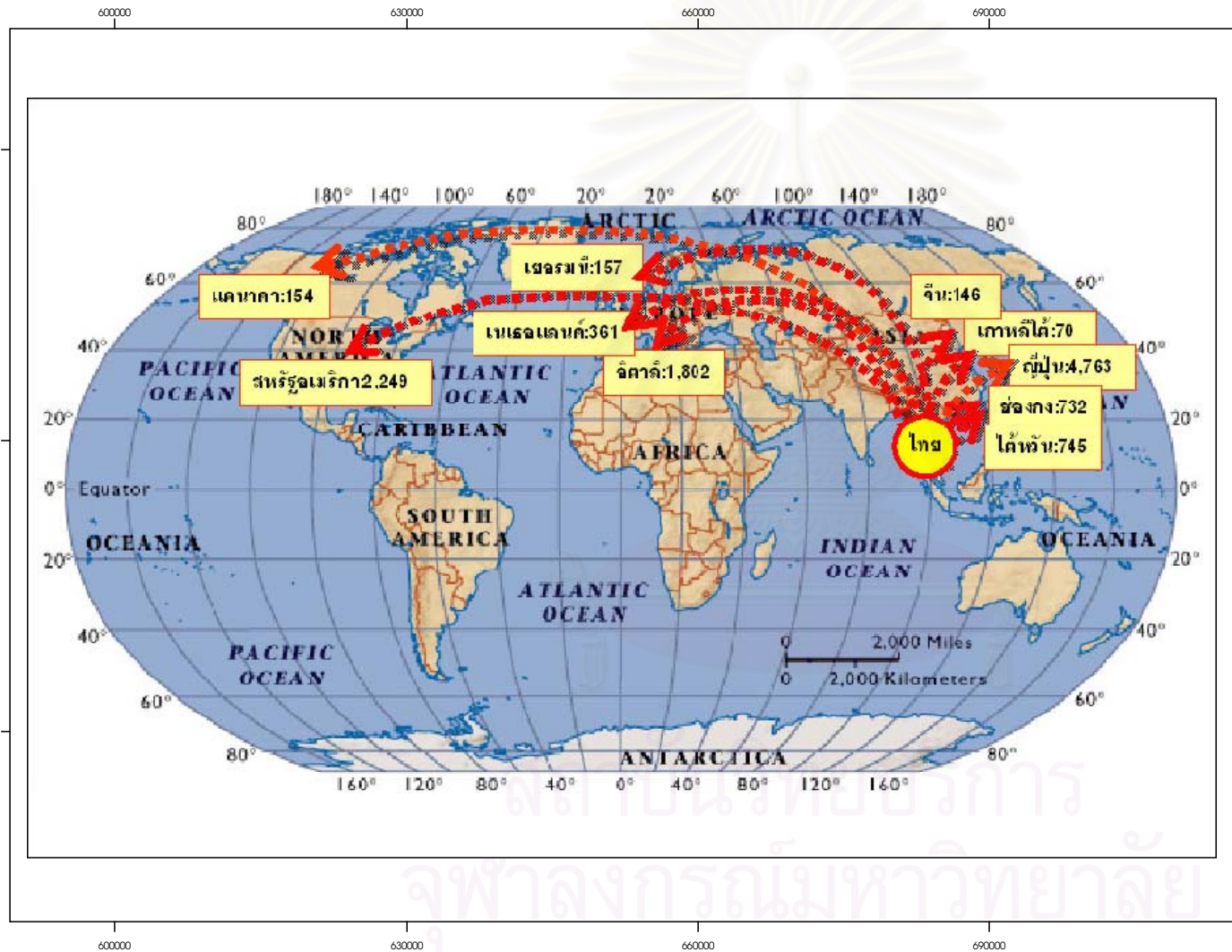

แผนที่ 4.8 แสดงรายชื่อประเทศผู้นำเข้า
กล้วยไม้ตัดดอกจากไทย ปี 2543

คำอธิบายสัญลักษณ์

- แคนาดา : 154
- สหรัฐอเมริกา : 2,249
- เยอรมนี : 157
- เนเธอร์แลนด์ : 361
- อิตาลี : 1,802
- จีน : 146
- เกาหลีใต้ : 70
- ญี่ปุ่น : 4,763
- ฮ่องกง : 732
- ไต้หวัน : 745

ที่มา : ธนาคารแห่งประเทศไทย

อื่นๆ สิ่งที่ต้องจับตามองสำหรับการส่งออกของตลาดสหรัฐอเมริกา คือการพัฒนาและเพิ่มศักยภาพการผลิตกล้วยไม้ มลรัฐฮาวาย รวมทั้งมลรัฐอื่นๆ ที่เริ่มหันมาลงทุนปลูกกล้วยไม้เอง

4.3.4.3 สหภาพยุโรป

เป็นประเทศสำคัญที่นำเข้ากล้วยไม้พันธุ์ Dendrobium ประเทศสหภาพยุโรปที่ต้องการกล้วยไม้มากคือ อิตาลี ประมาณ 67 % ของการนำเข้ากล้วยไม้ทั้งหมด รองลงมาคือ เนเธอร์แลนด์ โดยไทยเป็นประเทศส่งออกดอกกล้วยไม้ที่สำคัญของสหภาพยุโรป ซึ่งครองส่วนแบ่งตลาดประมาณ 87 %

ข้อควรระวังสำหรับการส่งออกดอกกล้วยไม้ไปยังสหภาพยุโรป คือสหภาพยุโรปมีนโยบายจัดระบบมาตรฐานสินค้าเกษตรให้ประเทศผู้ส่งออก เพื่อสร้างมาตรฐานสุขอนามัยด้านพืชให้เป็นที่ยอมรับทั้งประเทศผู้นำเข้าและส่งออก (ศูนย์วิจัยกสิกรรมไทย ,2547)

4.4 ปัญหาในการผลิต การตลาด และการส่งออก

4.4.1 ปัญหาด้านการผลิต

- ต้นทุนการผลิตสูง ทำให้ราคาส่งออกไม่สามารถแข่งขันได้ในตลาดต่างประเทศ
- ค่าแรงงานสูง และต้องใช้แรงงานในการดำเนินการมาก
- คุณภาพของดอกกล้วยไม้ต่ำ คือ ความบานทนของดอกมีอายุสั้น เกษตรกรตัดไม้ไม่ได้ขนาด การบรรจุหีบห่อแน่นเกินไป
- ปัญหาโรคและแมลงระบาด โดยได้มีการตรวจพบเพลี้ยไฟในดอกกล้วยไม้ไทยที่ส่งออกไปยังตลาดร่วมยุโรปเสมอ ซึ่งได้ทำการเผาทิ้งทันที
- ปริมาณผลผลิตไม่สม่ำเสมอ ซึ่งในฤดูแล้งผลผลิตไม่เพียงพอกับความ ต้องการและคุณภาพลดลง
- สภาพแวดล้อมเป็นพิษ เช่น แหล่งน้ำตามธรรมชาติไม่สะอาด อากาศมีฝุ่นควันจากโรงงานอุตสาหกรรม

4.4.2 ปัญหาด้านการตลาด

- พ่อค้าจากต่างประเทศเข้ามารับซื้อกล้วยไม้จากไทยเอง

- ความไม่ซื่อสัตย์ในการชำระเงินของพ่อค้า กล่าวคือ พ่อค้านำเข้าจากต่างประเทศไม่ชำระค่าสินค้าให้แก่พ่อค้าส่งออกของไทย
- การตัดราคากันเองของพ่อค้าส่งออกของไทย เพื่อที่จะเพิ่มส่วนแบ่งตลาดของตน ทำให้ราคาส่งออกโดยรวมต่ำลง

4.4.3 ปัญหาด้านการส่งออก

- เทียบบินไปต่างประเทศมีน้อย และค่าระวางแพง
- การจราจรในกรุงเทพฯ ติดขัดมาก
- ขั้นตอนและพิธีการในการส่งออกใช้เวลานานในการติดต่อกับหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง
- คู่แข่งในต่างประเทศได้เปรียบกว่าไทย เช่น สิงคโปร์มีดอกกล้วยไม้ที่มีคุณภาพและจำหน่ายได้ราคาดี รวมทั้งค่าระวางถูก

4.5 กฎระเบียบในการส่งออกดอกกล้วยไม้สด

4.4.2 ประกาศกระทรวงพาณิชย์ว่าด้วยการส่งสินค้าออกไปนอกราชอาณาจักร (ฉบับที่ 93) พ.ศ.2542 กล่าวว่า เพื่อให้การส่งดอกกล้วยไม้ออกไปต่างประเทศเป็นไปด้วยความเรียบร้อยเป็นผลดีต่อเศรษฐกิจของประเทศโดยรวม ผู้ส่งดอกกล้วยไม้ออกไปนอกราชอาณาจักรจะต้องปฏิบัติดังนี้

- ผู้ส่งดอกกล้วยไม้ออกไปนอกราชอาณาจักรจะต้องเป็นผู้ที่ได้จดทะเบียนเป็นผู้ส่งดอกกล้วยไม้ออกไปนอกราชอาณาจักรไว้ต่อกรมวิชาการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ตามหลักเกณฑ์ เงื่อนไข และวิธีการที่กรมวิชาการเกษตรกำหนด และกรมวิชาการเกษตรแจ้งบัญชีรายชื่อและหมายเลขทะเบียนผู้ส่งออกดอกกล้วยไม้ให้กรมศุลกากรทราบ เพื่อประกอบการส่งออก

- ดอกกล้วยไม้ที่ส่งออกไปยังสหภาพยุโรปจะต้องมีใบรับรองปลอดศัตรูพืชจากกรมวิชาการเกษตรไปแสดงต่อพนักงานศุลกากรในการส่งออก

- ผู้ส่งออกต้องรายงานการส่งดอกกล้วยไม้ออกไปนอกราชอาณาจักรต่อกรมวิชาการเกษตร

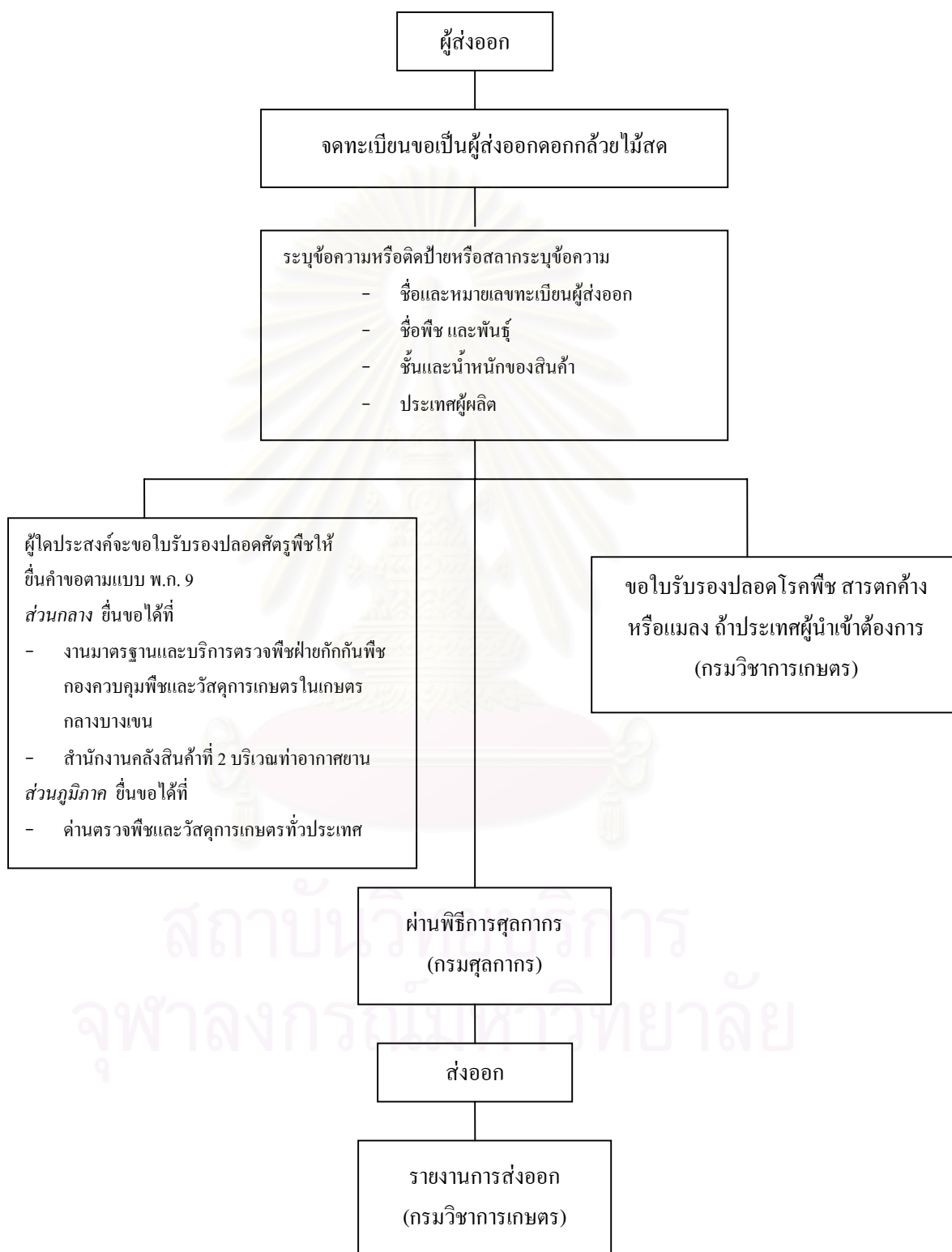
4.5.2 ประกาศกรมวิชาการเกษตร เรื่องมาตรการป้องกันปัญหาเพลิงไหม้สำหรับดอกกล้วยไม้ส่งออกว่า

- ดอกกล้วยไม้ที่จะส่งไปจำหน่ายยังตลาดร่วมยุโรปได้จะต้องปลอดเพลิงไหม้ และผ่านการรับรองจากกรมวิชาการเกษตรแล้ว ดังนั้นผู้ส่งออกทุกรายจะต้องจดทะเบียนเป็นผู้ส่งออกดอกกล้วยไม้กับกรมวิชาการเกษตร (แผนภาพที่ 4.2) เมื่อจะส่งออกแต่ละครั้งจะต้องผ่านกรมฯ เพื่อกำจัดเพลิงไหม้ แล้วกรมวิชาการเกษตรจะออกใบรับรองปลอดศัตรูพืชให้เป็นรายครั้ง โดยที่โรงรมยาจะต้องผ่านการรับรองและขึ้นทะเบียนโรงรมยากับกรมวิชาการเกษตรแล้วเท่านั้น จากนั้นกรมวิชาการเกษตรจะส่งรายชื่อโรงรมยาและหมายเลขทะเบียนให้แก่ผู้ส่งออกดอกกล้วยไม้ และประเทศผู้นำเข้าที่สำคัญ ส่วนหนังสือรับรองโรงรมยานั้นจะมีอายุ 1 ปี

จากกฎระเบียบดังกล่าวทำให้ทราบว่า ในการที่จะจัดตั้งศูนย์กลางและโครงข่ายเพื่อการส่งออกดอกกล้วยไม้สดนั้น จะต้องมีการบริการต่างๆ จากหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง เช่น กรมส่งเสริมการเกษตร ฯลฯ เข้ามาให้บริการอยู่ในศูนย์ เพื่อให้เกิดความสะดวก รวดเร็ว และก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับทุกฝ่าย

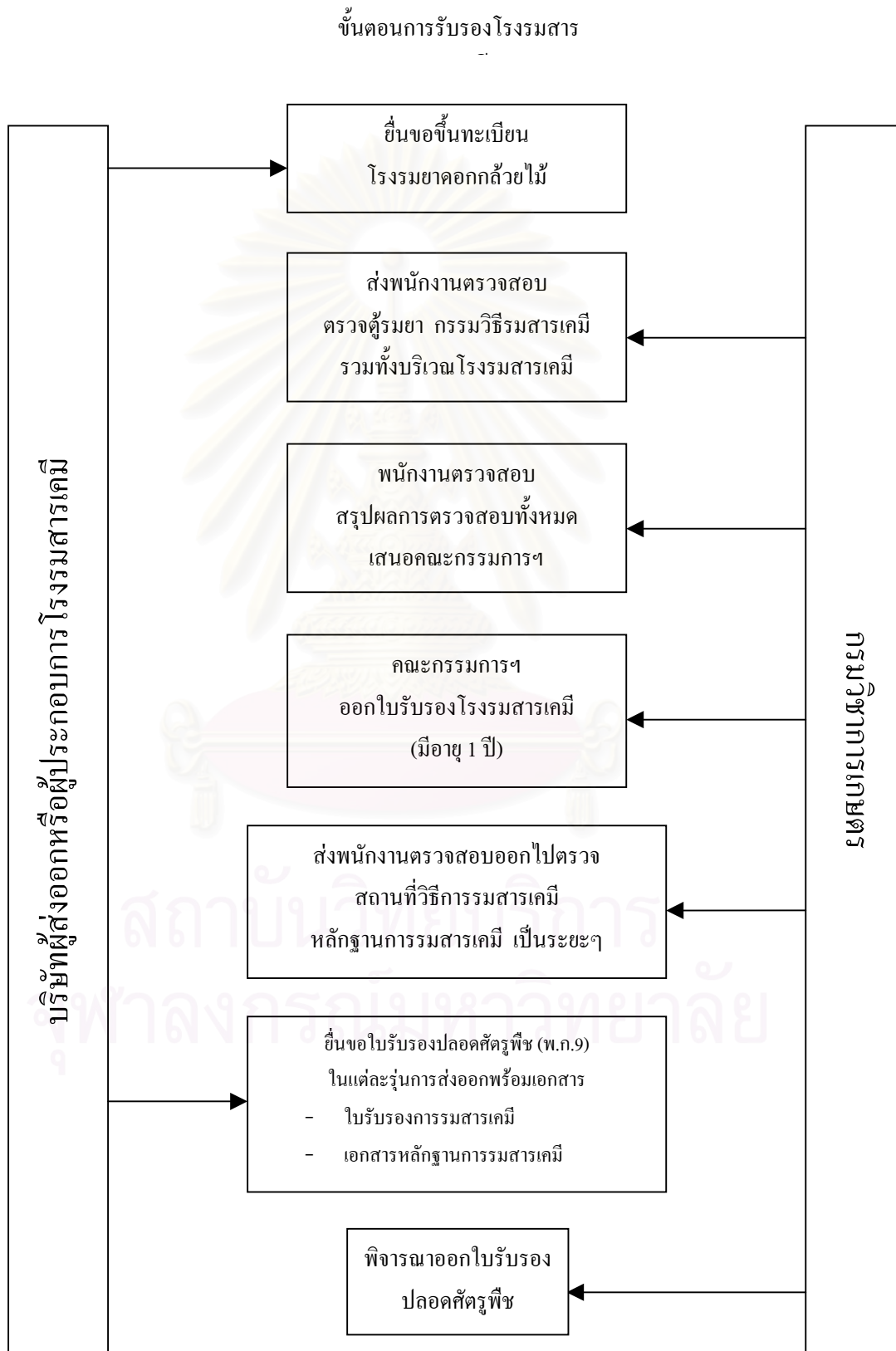
สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แผนภูมิที่ 4.1 แสดงสรุปขั้นตอนการส่งออกดอกกล้วยไม้สด

ที่มา : กรมวิชาการเกษตร

แผนภูมิที่ 4.2 แสดงขั้นตอนการปฏิบัติให้เป็นไปตามมาตรการป้องกันปัญหาเพลิงไฟ สำหรับคอกกล้วยไม้ส่งออก

บทที่ 5

การวิเคราะห์เพื่อกำหนดที่ตั้งศูนย์กลางและโครงข่ายเพื่อการส่งออก

ในบทนี้จะเป็นการวิเคราะห์ เพื่อกำหนดที่ตั้งศูนย์กลางและโครงข่ายเพื่อการส่งออก ดอกกล้วยไม้สด ตามขั้นตอนของการศึกษาที่ได้กล่าวถึงไว้ในบทที่ 3 ซึ่งมีทั้งหมด 6 ขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดที่ตั้งศูนย์กลางและโครงข่ายเพื่อการส่งออก
2. นำปัจจัยที่ได้มาทำแบบสอบถาม
3. รวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามและนำมาจัดลำดับความสำคัญของปัจจัย แล้วนำมาแปลงเป็นค่าน้ำหนักในแต่ละปัจจัย
4. ศึกษาศักยภาพในแต่ละจังหวัดเป็นรายอำเภอตามปัจจัยที่นำมาใช้ในการวิเคราะห์
5. ปรับฐานข้อมูลของแต่ละปัจจัยให้เป็นฐานเดียวกันโดยใช้วิธีการคำนวณค่ามาตรฐาน
6. สรุปที่ตั้งศูนย์กลางและโครงข่ายเพื่อการส่งออกดอกกล้วยไม้สดในกรุงเทพมหานครและจังหวัดใกล้เคียง

5.1 การศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดที่ตั้ง

การศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดที่ตั้งศูนย์กลางและโครงข่ายเพื่อการส่งออก จากแนวคิด ทฤษฎี งานวิจัย และเอกสารที่เกี่ยวข้อง ซึ่งได้กล่าวไว้ในบทที่ 2 สามารถสรุปเป็นปัจจัยที่เกี่ยวข้องและจะนำมาใช้พิจารณากำหนดที่ตั้งได้ทั้งหมด 6 ปัจจัย ดังนี้

- ปัจจัยที่ 1 เป็นแหล่งผลิต มีวัตถุดิบมาก
- ปัจจัยที่ 2 การคมนาคมสะดวก
- ปัจจัยที่ 3 การบริการด้านสาธารณูปโภค
- ปัจจัยที่ 4 การบริการด้านการสื่อสาร
- ปัจจัยที่ 5 การบริการด้านสถาบันการเงิน / ธนาคาร
- ปัจจัยที่ 6 ข้อกำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดิน

5.2 การจัดทำแบบสอบถาม

หลังจากที่ได้ศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องทั้งหมดแล้ว จึงนำปัจจัยทั้งหมดมาจัดทำแบบสอบถามเพื่อนำไปใช้ในการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง 3 กลุ่ม

5.3 การจัดลำดับความสำคัญของปัจจัย

หลังจากทำการเก็บข้อมูลโดยแบบสอบถามเสร็จเรียบร้อยแล้ว จึงรวบรวมข้อมูลใน ส่วนของการจัดลำดับความสำคัญของปัจจัยทั้ง 6 ปัจจัยมาประมวลและสรุปผลการเรียงลำดับความ สำคัญตามความต้องการและทัศนคติของกลุ่มประชากรที่เกี่ยวข้อง

จากนั้นจึงทำการจัดลำดับความสำคัญของปัจจัยโดยวิธี Average Percentage Weighting โดยการนำค่าความถี่ของแต่ละปัจจัยมาแปลงเป็นสัดส่วนร้อยละ นำสัดส่วนมาแจกแจง ความถี่สะสม และพิจารณาลำดับความสำคัญตามตารางแนวนอน ผลปรากฏดังนี้

5.3.1 กลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกกล้วยไม้ ได้จัดลำดับความสำคัญของปัจจัยดังนี้

- ลำดับที่ 1 เป็นแหล่งผลิต (มีวัตถุดิบมาก)
- ลำดับที่ 2 การคมนาคมขนส่งสะดวก
- ลำดับที่ 3 การบริการด้านสาธารณสุขโลก
- ลำดับที่ 4 การบริการด้านการสื่อสาร
- ลำดับที่ 5 การบริการด้านสถาบันการเงิน / ธนาคาร
- ลำดับที่ 6 ข้อกำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดิน

5.3.2 กลุ่มผู้ส่งออก ได้จัดลำดับความสำคัญของปัจจัยดังนี้

- ลำดับที่ 1 เป็นแหล่งผลิต (มีวัตถุดิบมาก)
- ลำดับที่ 2 การบริการด้านการสื่อสาร
- ลำดับที่ 3 การบริการด้านสาธารณสุขโลก
- ลำดับที่ 4 การคมนาคมขนส่งสะดวก
- ลำดับที่ 5 การบริการด้านสถาบันการเงิน / ธนาคาร
- ลำดับที่ 6 ข้อกำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดิน

5.3.3 กลุ่มผู้เชี่ยวชาญและเจ้าหน้าที่ของรัฐ ได้จัดลำดับความสำคัญของปัจจัยดังนี้

- ลำดับที่ 1 การคมนาคมขนส่งสะดวก
- ลำดับที่ 2 เป็นแหล่งผลิต (มีวัตถุดิบมาก)
- ลำดับที่ 3 การบริการด้านการสื่อสาร
- ลำดับที่ 4 การบริการด้านสาธารณสุขโลก
- ลำดับที่ 5 การบริการด้านสถาบันการเงิน / ธนาคาร
- ลำดับที่ 6 ข้อกำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดิน

ตารางที่ 5.1 ความถี่สะสมของร้อยละของ คะแนนความถี่การจัดลำดับความสำคัญของ
ปัจจัย 6 ปัจจัยโดยเกษตรกร 67 ราย

ลำดับที่	ความถี่สะสมของร้อยละของคะแนนความถี่ของการจัดลำดับความสำคัญ					
	แหล่งผลิต	การคมนาคม	การ สาธารณสุขโลก	การสื่อสาร	สถาบันการ เงิน	ข้อกำหนด การใช้ ประโยชน์ที่ ดิน
1	50.74	23.88	5.97	2.98	7.46	8.59
2	70.14	74.62	19.40	16.41	7.46	11.93
3	83.57	82.08	52.23	38.79	23.88	19.39
4	97.00	89.54	67.15	76.10	40.30	29.84
5	97.00	100.00	89.53	89.53	80.59	43.27
6	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00

ที่มา : จากการสำรวจโดยใช้แบบสอบถาม

ตารางที่ 5.2 ความถี่สะสมของร้อยละของ คะแนนความถี่ของการจัดลำดับความสำคัญของ
ปัจจัย 6 ปัจจัยโดยผู้ส่งออก 24 ราย

ลำดับที่	ความถี่สะสมของร้อยละของคะแนนความถี่ของการจัดลำดับความสำคัญ					
	แหล่งผลิต	การคมนาคม	การ สาธารณสุขโลก	การสื่อสาร	สถาบันการ เงิน	ข้อกำหนด การใช้ ประโยชน์ที่ ดิน
1	50.00	37.50	0.00	0.00	12.50	0.00
2	62.50	62.50	12.50	50.00	12.50	0.00
3	62.50	87.50	62.50	75.00	12.50	0.00
4	100.00	100.00	87.50	100.00	12.50	0.00
5	100.00	100.00	100.00	100.00	75.00	25.00
6	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00

ที่มา : จากการสำรวจโดยใช้แบบสอบถาม

ตารางที่ 5.3 ความถี่สะสมของร้อยละของคะแนนความถี่การจัดลำดับความสำคัญของปัจจัย 6
ปัจจัยโดยนักวิชาการและเจ้าหน้าที่ของรัฐ 12 ราย

ลำดับที่	ความถี่สะสมของร้อยละของคะแนนความถี่ของการจัดลำดับความสำคัญ					
	แหล่งผลิต	การคมนาคม	การ สาธารณสุขโลก	การสื่อสาร	สถาบันการ เงิน	ข้อกำหนด การใช้ ประโยชน์ที่ ดิน
1	41.66	58.33	0.00	0.00	0.00	0.00
2	66.66	100.00	16.66	0.00	0.00	16.66
3	83.32	100.00	41.66	33.33	25.00	16.66
4	83.32	100.00	83.32	58.33	58.33	16.66
5	83.32	100.00	100.00	83.33	74.99	58.32
6	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00

ที่มา : จากการสำรวจโดยใช้แบบสอบถาม

การจัดลำดับความสำคัญของปัจจัยรวมทั้ง 3 กลุ่มได้ผลออกมาดังนี้

ลำดับที่ 1 เป็นแหล่งผลิต (มีวัตถุดิบมาก)

ลำดับที่ 2 การคมนาคมขนส่งสะดวก

ลำดับที่ 3 การบริการด้านสาธารณสุขโลก

ลำดับที่ 4 การบริการด้านการสื่อสาร

ลำดับที่ 5 การบริการด้านสถาบันการเงิน / ธนาคาร

ลำดับที่ 6 ข้อกำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดิน

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 5.4 ความถี่สะสมของ ร้อยละของคะแนนความถี่การจัดลำดับความสำคัญของ
ปัจจัย 6 ปัจจัยโดยกลุ่มตัวอย่าง 3 กลุ่มจำนวน 103 ราย

ลำดับที่	ความถี่สะสมของร้อยละของคะแนนความถี่ของการจัดลำดับความสำคัญ					
	แหล่งผลิต	การคมนาคม	การ สาธารณสุขโลก	การสื่อสาร	สถาบันการ เงิน	ข้อกำหนด การใช้ ประโยชน์ที่ ดิน
1	49.51	31.06	3.88	1.94	7.76	5.82
2	67.95	74.74	17.47	22.32	7.76	9.70
3	78.62	85.41	53.39	46.59	21.35	14.55
4	96.09	93.17	73.77	79.59	35.91	21.34
5	96.09	100.00	93.18	91.24	78.62	40.75
6	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00

ที่มา : จากการสำรวจโดยใช้แบบสอบถาม

เมื่อได้ผลสรุปของการจัดลำดับความสำคัญของปัจจัยแล้ว มาแปลงเป็นค่าน้ำหนักเพื่อนำไปใช้เป็นตัวคูณค่ามาตรฐานของแต่ละปัจจัยต่อไป โดยปัจจัยที่มีความสำคัญเป็นลำดับที่ 1 ให้มีค่าน้ำหนักเป็น 6 ส่วนลำดับรองลงมาให้ค่าน้ำหนักเป็น 5,4,3,...,1ตามลำดับ ดังนี้

ลำดับที่ 1 เป็นแหล่งผลิต	ค่าน้ำหนักเป็น 6
ลำดับที่ 2 การคมนาคมขนส่ง	ค่าน้ำหนักเป็น 5
ลำดับที่ 3 การบริการด้านสาธารณสุขโลก	ค่าน้ำหนักเป็น 4
ลำดับที่ 4 การบริการด้านการสื่อสาร	ค่าน้ำหนักเป็น 3
ลำดับที่ 5 การบริการด้านสถาบันการเงิน	ค่าน้ำหนักเป็น 2
ลำดับที่ 6 ข้อกำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดิน	ค่าน้ำหนักเป็น 1

5.4 การศึกษาศักยภาพของอำเภอในแต่ละปัจจัย

การศึกษาศักยภาพของอำเภอต่างๆ ในพื้นที่ศึกษานั้น ได้กล่าวไปข้างแล้วในบทที่ 4 ซึ่งในบทนี้จะกล่าวถึงทั้ง 6 ปัจจัยโดยสรุปดังนี้ (รายละเอียดในภาคผนวก ค)

5.4.1 ปัจจัยที่ 1 เป็นแหล่งผลิต

จากการศึกษาพบว่าใน นครปฐม และนนทบุรี มีการปลูกกล้วยไม้กระจายอยู่ทั่วทุกอำเภอแต่สำหรับกรุงเทพมหานครซึ่งเป็นเขตเกษตร 27 เขตนั้น มีการปลูกกล้วยไม้ส่งออกเพียงแค่ 10 เขตเท่านั้น ได้แก่ เขตคลองสาน เขตหนองแขม เขตราชบุรีบูรณะ เขตจอมทอง เขตบางแค เขตทวีวัฒนา เขตทุ่งครุ เขตบางบอน และใน สมุทรสาคร มีการปลูก 2 ใน 3 อำเภอ คือ อำเภอกระทุ่มแบน และอำเภอบ้านแพ้ว สำหรับบริเวณที่มีการปลูกดอกกล้วยไม้ส่งออกมาก ในกรุงเทพมหานคร ได้แก่ เขตหนองแขม 385 ไร่ , เขตทวีวัฒนา 308 ไร่ ในจังหวัดสมุทรสาครได้แก่ อำเภอกระทุ่มแบน 1,460 ไร่ ,อำเภอบ้านแพ้ว 612 ไร่ , ในจังหวัดนครปฐมได้แก่ อำเภอสามพราน 1,261 ไร่ ,อำเภอนครชัยศรี 590 ไร่ , อำเภอพุทธมณฑล 350 ไร่และในจังหวัดนนทบุรี ได้แก่ อำเภอบางใหญ่ 316 ไร่ , อำเภอไทรน้อย 293 ไร่ เป็นต้น

5.4.2 ปัจจัยที่ 2 การคมนาคมขนส่ง

จากการศึกษาเส้นทางคมนาคมขนส่งทั้งทางถนนสายหลักและถนนสายรองที่ตัดผ่านในแต่ละเขตหรืออำเภอนั้น พบว่าบริเวณที่มีจำนวนถนนสายหลักและถนนสายรองตัดผ่านพื้นที่ในกรุงเทพมหานครมากที่สุด ได้แก่ เขตลาดกระบัง ,เขตจตุจักร จำนวน 22 สาย เขตมีนบุรี 19 สาย เขตคลองสาน 15 สาย เขตบางแค 15 สาย ในจังหวัดนครปฐม ได้แก่ อ.กำแพงแสน 6 สาย ,อ.สามพราน 5 สาย ในจังหวัดนนทบุรี ได้แก่ อ.บางใหญ่ อ.บางบัวทอง อ.ไทรน้อย อ.ปากเกร็ด 3 สาย และในสมุทรสาคร ได้แก่ อ.เมืองสมุทรสาคร 4 สาย เป็นต้น

ส่วนระยะทางที่ใช้ในการเดินทางเพื่อขนส่งดอกกล้วยไม้จากแหล่งผลิตไปยังสนามบินดอนเมือง (เขตดอนเมือง) เป็นการวัดโดยประมาณจากแผนที่ของกรมทางหลวงซึ่ง เขต / อำเภอที่มีระยะทางจากแหล่งผลิตไปถึงเขตดอนเมืองที่สั้นที่สุดใน จ.นนทบุรีได้แก่ อ.บางกรวย , อ.ปากเกร็ด 17 กม. , อ.เมืองนนทบุรี 19 กม. ,อ.บางใหญ่ 29 กม. ในกรุงเทพมหานคร ได้แก่ เขตคลองสาน 25 กม. , เขตจอมทอง 33 กม. , เขตภาษีเจริญ 35 กม. , เขตราชบุรีบูรณะ 37 กม.,เขตทุ่งครุ 43 กม. ในจ.นครปฐม ได้แก่ อ.บางเลน 87 กม. , อ.สามพราน 92 กม. และในจ.สมุทรสาคร ได้แก่ อ.กระทุ่มแบน 83 กม. เป็นต้น

5.4.3 ปัจจัยที่ 3 การบริการด้านสาธารณูปโภค

จากการศึกษาในเรื่องการให้บริการด้านไฟฟ้าแก่ประชาชนในพื้นที่ศึกษาพบว่าในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร และ นนทบุรี อยู่ภายใต้การดำเนินงานของการไฟฟ้านครหลวง ซึ่งมีขอบเขตการให้บริการในกรุงเทพมหานคร , นนทบุรี และสมุทรปราการ ซึ่ง การไฟฟ้านครหลวง

สามารถให้บริการกระแสไฟฟ้าแก่ประชาชนได้ครอบคลุมพื้นที่รับผิดชอบทั้งหมด ซึ่งเป็นเนื้อที่ประมาณ 3,195 ตร.กม.

ส่วนใน จังหวัดสมุทรสาคร และจังหวัดนครปฐม นั้น อยู่ภายใต้การดำเนินงานของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค ซึ่งใน 2 จังหวัดนี้การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคสามารถให้บริการกระแสไฟฟ้าแก่ประชาชนได้ครบทุกหมู่บ้าน

สำหรับการให้บริการน้ำประปานั้นในเขตกรุงเทพมหานคร , นนทบุรี อยู่ภายใต้การดำเนินงานของการประปานครหลวง ซึ่งมีขอบเขตการให้บริการ ใน กรุงเทพมหานคร , นนทบุรี , สมุทรปราการ โดยที่การให้บริการน้ำประปาของการประปานครหลวงนั้น ครอบคลุมพื้นที่ส่วนใหญ่ที่มีประชากรอยู่อาศัยและมีความต้องการใช้น้ำประปา

ส่วนใน จังหวัดสมุทรสาคร และจังหวัดนครปฐม นั้น อยู่ภายใต้การดำเนินงานของการประปาส่วนภูมิภาค , การประปาเทศบาลเมือง , การประปาเทศบาลนคร , การประปาของเทศบาลตำบล , การประปาของหมู่บ้าน ซึ่งในสมุทรสาคร นั้นการให้บริการน้ำประปายังไม่ทั่วถึงและเพียงพอต่อความต้องการใช้น้ำ การประปาส่วนภูมิภาคได้มีโครงการจัดหาน้ำสะอาดขึ้นมาเพื่อสนองความต้องการใช้น้ำในชุมชนต่างๆอย่างเพียงพอ

5.4.4 ปัจจัยที่ 4 การบริการด้านการสื่อสาร

จากการศึกษาการให้บริการโทรศัพท์ในพื้นที่ศึกษาพบว่า กรุงเทพมหานคร , นนทบุรี อยู่ภายใต้การดำเนินงานของบริษัท ทศท. คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน) ซึ่งการดำเนินงานนั้นได้แบ่งเขตรับผิดชอบออกเป็นเขตนครหลวง และเขตภูมิภาค โดยในพื้นที่เขตนครหลวง ให้บริการโทรศัพท์แก่ประชาชนในบริเวณกรุงเทพมหานคร นนทบุรี ปทุมธานี และสมุทรปราการ นอกจากนี้ยังให้สัมปทาน บริษัท เทเลคอมเอเชีย จำกัด ทำให้พื้นที่ในเขตนครหลวงมีเลขหมายทั้งหมด 4,413,290 เลขหมาย เปิดให้บริการแล้ว 3,465,347 เลขหมาย มีเลขหมายว่าง 947,943 เลขหมาย

ส่วนในจังหวัดสมุทรสาคร และ จังหวัดนครปฐม มีเลขหมายทั้งสิ้น 65,628 เลขหมาย เปิดให้บริการแล้ว 59,334 เลขหมาย มีเลขหมายว่าง 6,294 เลขหมาย

ในปัจจุบันมีการให้บริการโทรศัพท์ไร้สายเพื่อสนองความต้องการของประชาชนได้มากขึ้นโดยมีเครือข่ายการให้บริการครอบคลุมทั่วทุกพื้นที่ทั้งในและต่างประเทศ

สำหรับการให้บริการของการสื่อสารแห่งประเทศไทย ในพื้นที่ศึกษาพบว่ามีการไปรษณีย์โทรเลขเปิดให้บริการเป็นจำนวน 156 แห่ง สำหรับในกรุงเทพมหานคร เขตที่มีจำนวนที่

ทำการไปรษณีย์มากที่สุดได้แก่ เขตคลองเตย 9 แห่ง,เขตจตุจักร 8 แห่ง , เขตพระนคร 7 แห่ง ในจังหวัดนครปฐม ได้แก่อ.สามพราน 4 แห่ง ในจังหวัดนนทบุรี ได้แก่อ.เมืองนนทบุรี 4 แห่ง และในจังหวัดสมุทรสาคร ได้แก่อ.เมืองสมุทรสาคร , อ.กระทุ่มแบน 2 แห่ง ส่วนพื้นที่ที่ไม่มีที่ทำการไปรษณีย์ได้แก่ เขตวัฒนา เขตบางแค เขตสายไหม เขตสะพานสูง เขตคลองสามวา เขตทวีวัฒนา เขตทุ่งครุ เขตบางบอน กรุงเทพมหานคร

5.4.5 ปัจจัยที่ 5 การบริการด้านสถาบันการเงิน การธนาคาร

จากการศึกษาข้อมูลด้านธนาคารในปี 2545 พบว่า ในพื้นที่ศึกษามีธนาคารที่เปิดให้บริการประชาชนเป็นจำนวน 1,523 แห่ง ซึ่งในจำนวนนี้เป็นธนาคารพาณิชย์ 1,411 แห่ง เป็นธนาคารออมสิน 92 แห่ง และเป็นธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร 20 แห่ง กระจายอยู่ทั่วไปเกือบทุกอำเภอ / เขต โดยเขตที่มีจำนวนธนาคารมากที่สุดได้แก่ เขตคลองเตย 81 แห่ง , เขตพระนคร 67 แห่ง , เขตบางกะปิ 67 แห่ง ,เขตปทุมวัน 67 แห่ง ,เขตจตุจักร 65 แห่ง , เขตธนบุรี 45 แห่ง ,อำเภอเมืองนครปฐม 28 แห่ง , อำเภอเมืองนนทบุรี 55 แห่ง , อำเภอเมืองสมุทรสาคร 24 แห่ง เป็นต้น

5.4.6 ปัจจัยที่ 6 ข้อกำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดิน

สำนักผังเมือง สังกัดกรุงเทพมหานคร และกรมโยธาธิการและผังเมือง สังกัดกระทรวงมหาดไทย ได้มีการวางมาตรการในการใช้ประโยชน์ที่ดิน เพื่อให้เมืองมีการเจริญเติบโตอย่างเป็นระบบ เป็นระเบียบและปลอดภัย ง่ายต่อการพัฒนาประเทศ รวมไปถึงการรักษาสภาพแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติให้คงอยู่ควบคู่ไปกับการเจริญเติบโตของเมือง

ในพื้นที่ศึกษา คือ กรุงเทพมหานคร นครปฐม สมุทรสาคร และนนทบุรี นั้น ได้มีการวางผังเมืองบ้างแล้ว โดยที่ กรุงเทพมหานคร นั้นอยู่ภายใต้ความรับผิดชอบของ สำนักผังเมือง กรุงเทพมหานคร ซึ่งได้มีการวางผังการใช้ประโยชน์ที่ดินทั้งจังหวัดแล้ว คือ ผังเมืองรวมกรุงเทพมหานคร และได้ทำการปรับปรุงครั้งที่ 2 เมื่อปี 2545

สำหรับจังหวัด นนทบุรี นครปฐม และสมุทรสาคร อยู่ภายใต้ความรับผิดชอบของกรมโยธาธิการและผังเมือง โดยที่ นนทบุรี นั้นได้มีการวางผังเต็มพื้นที่ทั้งจังหวัด เช่นกัน คือ ผังเมืองรวมจังหวัดนนทบุรี ส่วนจังหวัดนครปฐม นั้นยังวางผังไม่เต็มทั้งจังหวัด มีการวางผังใน 2 อำเภอ ได้แก่ ในบริเวณ อ.เมืองนครปฐม คือ ผังเมืองรวมเมืองนครปฐม และใน อ.สามพราน คือ ผังเมืองรวมชุมชนอ้อมใหญ่ ในจังหวัดสมุทรสาครนั้น วางผังไม่เต็มจังหวัดเช่นกัน มีการวางผัง

ใน 2 อำเภอ ได้แก่ อ.เมืองสมุทรสาคร คือ ผังเมืองรวมเมืองสมุทรสาคร และใน อ.กระทุ่มแบน คือ ผังเมืองรวมเมืองกระทุ่มแบน

5.5 การปรับฐานข้อมูล

การศึกษาศักยภาพของ เขต / อำเภอต่างๆในพื้นที่ศึกษา จำนวน 27 เขต และ 16 อำเภอ (รวมเป็น 43 เขต / อำเภอ) ในแต่ละปีจชัย เพื่อจำแนกพื้นที่ตามลำดับความสำคัญของศักยภาพที่แต่ละพื้นที่มีอยู่ โดยการนำเอาวิธีการทางสถิติ คือ การคำนวณค่ามาตรฐาน มาใช้เป็นเครื่องมือวัด และปรับฐานข้อมูลให้เป็นฐานเดียวกัน เพื่อง่ายต่อการนำข้อมูลมาเปรียบเทียบ แล้วจึงนำค่ามาตรฐานของแต่ละปีจชัยมาคูณด้วยค่าน้ำหนัก และนำผลลัพธ์มารวมกัน จากนั้นจึงนำผลลัพธ์ที่ได้มาจำแนกลำดับความสำคัญของเขต/อำเภอต่างๆ ดังนี้

5.5.1 การจำแนกลำดับความสำคัญของเขต/อำเภอโดยใช้เทคนิคการจัดกลุ่ม

การจำแนกลำดับความสำคัญโดยวิธีนี้ ทำโดยการนำผลรวมค่ามาตรฐานของปีจชัยทั้ง 6 ปีจชัยมาทำแผนภูมิฮิสโตแกรม ซึ่งผลจากการวิเคราะห์โดยการคำนวณค่ามาตรฐานแล้วพบว่า เขต / อำเภอที่มีผลรวมค่ามาตรฐานมากกว่า 0 มีจำนวน 11 เขต / อำเภอและมีเขต / อำเภอที่มีผลรวมค่ามาตรฐานต่ำกว่า 0 มีจำนวน 32 เขต / อำเภอ ดังนี้

1) เขต / อำเภอ ที่มีค่ามาตรฐานมากกว่า 0 มีจำนวน 11 เขต / อำเภอ ได้แก่

1.1)	เขตลาดกระบัง	กรุงเทพมหานคร
1.2)	เขตบางเขน	กรุงเทพมหานคร
1.3)	เขตมีนบุรี	กรุงเทพมหานคร
1.4)	เขตบางกะปิ	กรุงเทพมหานคร
1.5)	เขตจตุจักร	กรุงเทพมหานคร
1.6)	เขตหลักสี่	กรุงเทพมหานคร
1.7)	เขตสวนหลวง	กรุงเทพมหานคร
1.8)	เขตจอมทอง	กรุงเทพมหานคร
1.9)	อำเภอสามพราน	จังหวัดนครปฐม
1.10)	อำเภอเมืองนนทบุรี	จังหวัดนนทบุรี
1.11)	อำเภอกระทุ่มแบน	จังหวัดสมุทรสาคร

2) เขต / อำเภอ ที่มีค่ามาตรฐานน้อยกว่า 0 มีจำนวน 32 เขต / อำเภอ

1.1)	เขตหนองจอก	กรุงเทพมหานคร

1.2)	เขตคลังชั้น	กรุงเทพมหานคร
1.3)	เขตบางขุนเทียน	กรุงเทพมหานคร
1.4)	เขตภาษีเจริญ	กรุงเทพมหานคร
1.5)	เขตหนองแขม	กรุงเทพมหานคร
1.6)	เขตราษฎร์บูรณะ	กรุงเทพมหานคร
1.7)	เขตบึงกุ่ม	กรุงเทพมหานคร
1.8)	เขตประเวศ	กรุงเทพมหานคร
1.9)	เขตดอนเมือง	กรุงเทพมหานคร
1.10)	เขตลาดพร้าว	กรุงเทพมหานคร
1.11)	เขตบางแค	กรุงเทพมหานคร
1.12)	เขตสายไหม	กรุงเทพมหานคร
1.13)	เขตคันนายาว	กรุงเทพมหานคร
1.14)	เขตสะพานสูง	กรุงเทพมหานคร
1.15)	เขตวังทองหลาง	กรุงเทพมหานคร
1.16)	เขตคลองสามวา	กรุงเทพมหานคร
1.17)	เขตทวีวัฒนา	กรุงเทพมหานคร
1.18)	เขตทุ่งครุ	กรุงเทพมหานคร
1.19)	เขตบางบอน	กรุงเทพมหานคร
1.20)	อำเภอเมืองนครปฐม	จังหวัดนครปฐม
1.21)	อำเภอกำแพงแสน	จังหวัดนครปฐม
1.22)	อำเภอนครชัยศรี	จังหวัดนครปฐม
1.23)	อำเภอดอนตูม	จังหวัดนครปฐม
1.24)	อำเภอบางเลน	จังหวัดนครปฐม
1.25)	อำเภอพุทธมณฑล	จังหวัดนครปฐม
1.26)	อำเภอบางกรวย	จังหวัดนนทบุรี
1.27)	อำเภอบางใหญ่	จังหวัดนนทบุรี
1.28)	อำเภอบางบัวทอง	จังหวัดนนทบุรี
1.29)	อำเภอไทรน้อย	จังหวัดนนทบุรี
1.30)	อำเภอปากเกร็ด	จังหวัดนนทบุรี
1.31)	อำเภอเมืองสมุทรสาคร	จังหวัดสมุทรสาคร
1.32)	อำเภอบ้านแพ้ว	จังหวัดสมุทรสาคร

แผนภูมิ 5.1 แผนภูมิฮิสโตแกรมของการแบ่งกลุ่มศักยภาพของพื้นที่จากค่ามาตรฐานรวมทุกปัจจัย ในพื้นที่ 43 เขต/อำเภอ

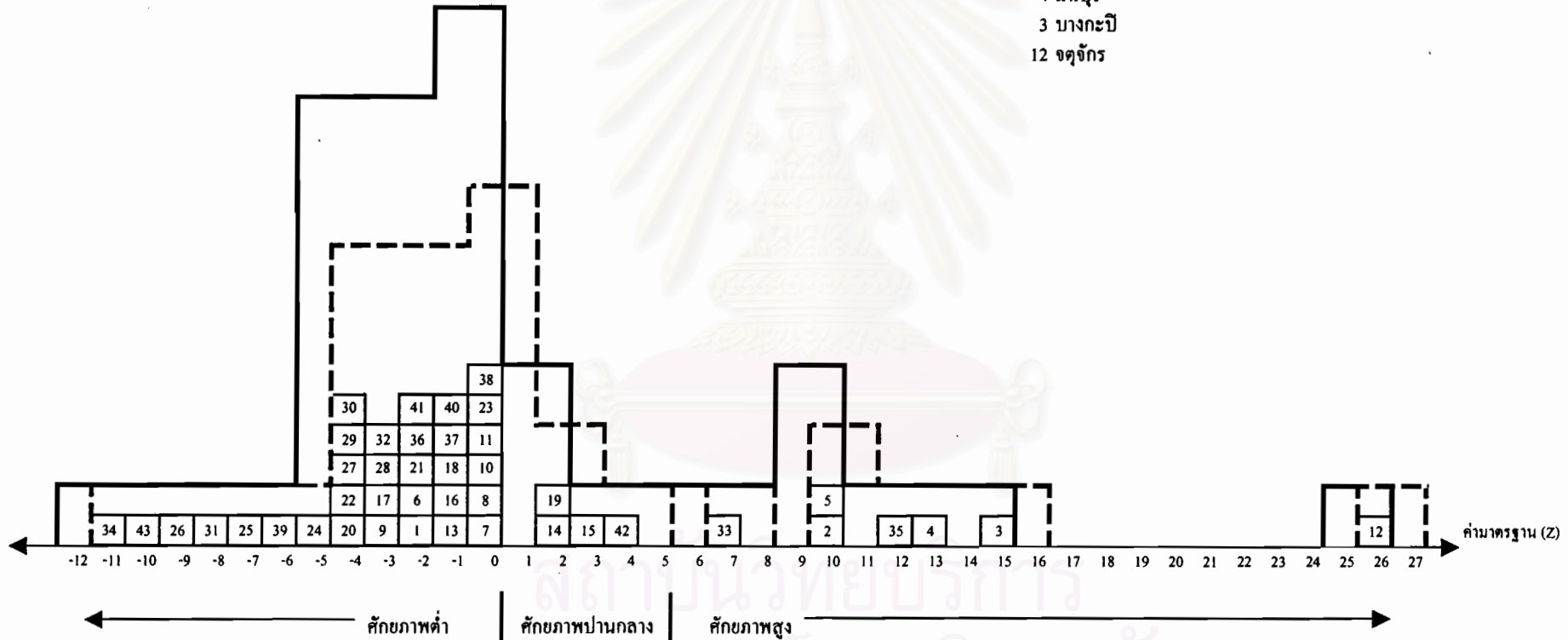
ศักยภาพต่ำ มี 32 เขต / อำเภอ

ศักยภาพปานกลาง มี 4 เขต / อำเภอ

ศักยภาพสูง มี 7 เขต / อำเภอ

- 19 หลักสี่
- 14 สวนหลวง
- 15 จอมทอง
- 42 อ.กระทุ่มแบน

- 33 อ.สามพราน
- 5 ลาดกระบัง
- 2 บางเขน
- 35 อ.เมืองนนทบุรี
- 4 มีนบุรี
- 3 บางกะปิ
- 12 จตุจักร

และผลจากการนำผลลัพธ์ค่ามาตรฐานมาทำแผนภูมิฮิสโตแกรม (แผนภูมิ 5.1) แล้วแบ่งช่วงสูงต่ำของค่าคะแนนมาตรฐานแล้วสามารถแบ่งออกได้ 3 กลุ่ม ดังนี้

กลุ่มที่ 1 เขต / อำเภอที่มีศักยภาพสูง คือมีผลรวมค่ามาตรฐานตั้งแต่ 5 ขึ้นไปมีทั้งหมด 7 เขต / อำเภอ ได้แก่

1.1)	อำเภอสามพราน	จังหวัดนครปฐม
1.2)	อำเภอเมืองนนทบุรี	จังหวัดนนทบุรี
1.3)	เขตลาดกระบัง	กรุงเทพมหานคร
1.4)	เขตบางกะปิ	กรุงเทพมหานคร
1.5)	เขตบางเขน	กรุงเทพมหานคร
1.6)	เขตจตุจักร	กรุงเทพมหานคร
1.7)	เขตมีนบุรี	กรุงเทพมหานคร

กลุ่มที่ 2 เขต / อำเภอที่มีศักยภาพปานกลาง คือมีผลรวมค่ามาตรฐานตั้งแต่ 0 ถึง 5 มีทั้งหมด 4 เขต / อำเภอ ได้แก่

1.1)	เขตหลักสี่	กรุงเทพมหานคร
1.2)	เขตสวนหลวง	กรุงเทพมหานคร
1.3)	เขตจอมทอง	กรุงเทพมหานคร
1.4)	อำเภอกระทุ่มแบน	จังหวัดสมุทรสาคร

กลุ่มที่ 3 เขต / อำเภอที่มีศักยภาพต่ำ คือมีผลรวมค่ามาตรฐานต่ำกว่า 0 ลงมา มีทั้งหมด 32 เขต / อำเภอ ได้แก่

1.1)	เขตหนองจอก	กรุงเทพมหานคร
1.2)	เขตตลิ่งชัน	กรุงเทพมหานคร
1.3)	เขตบางขุนเทียน	กรุงเทพมหานคร
1.4)	เขตภาษีเจริญ	กรุงเทพมหานคร
1.5)	เขตหนองแขม	กรุงเทพมหานคร
1.6)	เขตราษฎร์บูรณะ	กรุงเทพมหานคร
1.7)	เขตบึงกุ่ม	กรุงเทพมหานคร
1.8)	เขตประเวศ	กรุงเทพมหานคร
1.9)	เขตดอนเมือง	กรุงเทพมหานคร
1.10)	เขตลาดพร้าว	กรุงเทพมหานคร
1.11)	เขตบางแค	กรุงเทพมหานคร

1.12)	เขตสายไหม	กรุงเทพมหานคร
1.13)	เขตคันนายาว	กรุงเทพมหานคร
1.14)	เขตสะพานสูง	กรุงเทพมหานคร
1.15)	เขตวังทองหลาง	กรุงเทพมหานคร
1.16)	เขตคลองสามวา	กรุงเทพมหานคร
1.17)	เขตทวีวัฒนา	กรุงเทพมหานคร
1.18)	เขตทุ่งครุ	กรุงเทพมหานคร
1.19)	เขตบางบอน	กรุงเทพมหานคร
1.20)	อำเภอเมืองนครปฐม	จังหวัดนครปฐม
1.21)	อำเภอกำแพงแสน	จังหวัดนครปฐม
1.22)	อำเภอนครชัยศรี	จังหวัดนครปฐม
1.23)	อำเภอดอนตูม	จังหวัดนครปฐม
1.24)	อำเภอบางเลน	จังหวัดนครปฐม
1.25)	อำเภอพุทธมณฑล	จังหวัดนครปฐม
1.26)	อำเภอบางกรวย	จังหวัดนนทบุรี
1.27)	อำเภอบางใหญ่	จังหวัดนนทบุรี
1.28)	อำเภอบางบัวทอง	จังหวัดนนทบุรี
1.29)	อำเภอไทรน้อย	จังหวัดนนทบุรี
1.30)	อำเภอปากเกร็ด	จังหวัดนนทบุรี
1.31)	อำเภอเมืองสมุทรสาคร	จังหวัดสมุทรสาคร
1.32)	อำเภอบ้านแพ้ว	จังหวัดสมุทรสาคร

หลังจากได้ทำการจัดกลุ่ม เขต / อำเภอที่มีศักยภาพต่างกันเป็น 3 ระดับแล้วจึงได้คัดเลือกเฉพาะเขต / อำเภอที่อยู่ในกลุ่มของพื้นที่ที่มีศักยภาพสูง และศักยภาพปานกลางซึ่งมีจำนวน 11 เขต/ อำเภอ มาวิเคราะห์เพื่อกำหนดที่ตั้งศูนย์กลางและโครงข่ายเพื่อการส่งออกคอกกล้วยไม้สด

5.5.2 การจำแนกลำดับความสำคัญโดยการพิจารณาความพร้อมของปัจจัยต่างๆ

การพิจารณาความพร้อมของปัจจัยต่างๆ ทำได้โดยการนำค่ามาตรฐานของแต่ละ เขต / อำเภอ ในแต่ละปัจจัยมาแปลงเป็นเครื่องหมาย (+) หรือ(-) เพื่อให้การกำหนดที่ตั้งศูนย์กลางมีความเหมาะสมมากยิ่งขึ้น ซึ่งสามารถสรุปผลได้ดังนี้

5.5.2.1 เขต / อำเภอ ที่มีความพร้อมทั้ง 6 ปัจจัยนั้นไม่มี

5.5.2.2 เขต / อำเภอ ที่มีความพร้อมทั้ง 5 ปัจจัยนั้นมีจำนวน 8 เขต / อำเภอ
ได้แก่

1) เขตบางกะปิ	กรุงเทพมหานคร
2) เขตมีนบุรี	กรุงเทพมหานคร
3) เขตจตุจักร	กรุงเทพมหานคร
4) เขตบางเขน	กรุงเทพมหานคร
5) อำเภอเมืองนครปฐม	จังหวัดนครปฐม
6) อำเภอนครชัยศรี	จังหวัดนครปฐม
7) อำเภอสามพราน	จังหวัดนครปฐม
8) อำเภอเมืองนนทบุรี	จังหวัดนนทบุรี

5.5.2.3 เขต / อำเภอ ที่มีความพร้อมทั้ง 4 ปัจจัยนั้นมีจำนวน 10 เขต / อำเภอ
ได้แก่

1) เขตลาดกระบัง	กรุงเทพมหานคร
2) เขตบางขุนเทียน	กรุงเทพมหานคร
3) เขตจอมทอง	กรุงเทพมหานคร
4) เขตหลักสี่	กรุงเทพมหานคร
5) อำเภอบางเลน	จังหวัดนครปฐม
6) อำเภอบางบัวทอง	จังหวัดนนทบุรี
7) อำเภอบางใหญ่	จังหวัดนนทบุรี
8) อำเภอเมืองสมุทรสาคร	จังหวัดสมุทรสาคร
9) อำเภอกระทุ่มแบน	จังหวัดสมุทรสาคร
10) อำเภอบ้านแพ้ว	จังหวัดสมุทรสาคร

5.5.2.4 เขต / อำเภอ ที่มีความพร้อมทั้ง 3 ปัจจัยนั้นมีจำนวน 10 เขต / อำเภอ
ได้แก่

1) เขตหนองจอก	กรุงเทพมหานคร
2) เขตคลองสาน	กรุงเทพมหานคร
3) เขตหนองแขม	กรุงเทพมหานคร
4) เขตราชบุรีบูรณะ	กรุงเทพมหานคร
5) เขตบึงกุ่ม	กรุงเทพมหานคร
6) เขตสวนหลวง	กรุงเทพมหานคร
7) เขตบางแค	กรุงเทพมหานคร

8) เขตวังทองหลาง	กรุงเทพมหานคร
9) อำเภอกำแพงแสน	จังหวัดนครปฐม
10) อำเภอบางกรวย	จังหวัดนนทบุรี

5.2.2.5 เขต / อำเภอ ที่เหลือ 15 เขต / อำเภอ เป็นพื้นที่ที่มีความพร้อมของปัจจัยตั้งแต่ 2 ปัจจัยลงมา

5.6 สรุปที่ตั้งศูนย์กลางและโครงข่ายเพื่อการส่งออกดอกกล้วยไม้สดในกรุงเทพมหานครและจังหวัดใกล้เคียง

จากการคำนวณค่ามาตรฐานและนำผลลัพธ์ที่ได้มาทำแผนภูมิฮิสโตแกรม เพื่อจัดแบ่งกลุ่มพื้นที่ออกเป็น 3 ระดับ คือ พื้นที่ที่มีศักยภาพสูง ศักยภาพปานกลาง และศักยภาพต่ำ แล้วจึงทำการคัดเลือกเฉพาะพื้นที่ที่มีศักยภาพสูงและศักยภาพปานกลางออกมาได้ 11 เขต / อำเภอดังนี้

พื้นที่ที่มีศักยภาพสูง ได้แก่

1. เขตจตุจักร
2. เขตลาดกระบัง
3. เขตบางเขน
4. เขตมีนบุรี
5. เขตบางกะปิ
6. อำเภอสามพราน
7. อำเภอเมืองนนทบุรี

พื้นที่ที่มีศักยภาพปานกลาง ได้แก่

1. เขตหลักสี่
2. เขตสวนหลวง
3. เขตจอมทอง
4. อำเภอกระทุ่มแบน

และนำพื้นที่ดังกล่าวมาพิจารณาร่วมกับความพร้อมของปัจจัยต่างๆ ทั้ง 6 ปัจจัย โดยมีรายละเอียดในการวิเคราะห์ที่ตั้งศูนย์กลางและโครงข่ายเพื่อการส่งออกดอกกล้วยไม้สดดังตาราง

ตารางที่ 5.5 แสดงรายละเอียดเพื่อการพิจารณาศักยภาพของพื้นที่ศึกษา

เขต / อำเภอ	ศักยภาพ	ความพร้อมของปัจจัย						จำนวนปัจจัยที่มีค่า Z เป็นบวก	ผลรวมค่ามาตรฐาน	ขนาดพื้นที่ปลูกกล้วยไม้
		แหล่งผลิต	คมนาคม	สาธารณูปโภค	สื่อสาร	การบริหาร	ข้อกำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดิน			
อ.สามพราน	สูง	+	-	+	+	+	+	5	6.73	1261.94
เขตลาดกระบัง	สูง	-	+	-	+	+	+	4	9.38	0
เขตบางเขน	สูง	-	+	+	+	+	+	5	9.67	0
อ.เมืองนนทบุรี	สูง	-	+	+	+	+	+	5	11.88	2
เขตมีนบุรี	สูง	-	+	+	+	+	+	5	12.85	0
เขตบางกะปิ	สูง	-	+	+	+	+	+	5	14.51	0
เขตจตุจักร	สูง	-	+	+	+	+	+	5	25.15	0
เขตหลักสี่	ปานกลาง	-	+	+	+	-	+	4	1.85	0
เขตสวนหลวง	ปานกลาง	-	+	+	+	-	+	3	1.71	0
เขตจอมทอง	ปานกลาง	-	+	+	+	-	+	4	2.62	0
อ.กระทุ่มแบน	ปานกลาง	+	-	+	+	-	+	4	3.89	1460.62

ที่มา : จากการวิเคราะห์

5.6.1 การวิเคราะห์ที่ตั้งศูนย์กลางการส่งออกดอกกล้วยไม้สด

จากคำจำกัดความของคำว่า “ศูนย์กลางเพื่อการส่งออก คือ อาณาบริเวณที่ถูกกำหนดให้เป็นเขตปฏิบัติการเพื่อการส่งออกเป็นการถาวร ในลักษณะของการปฏิบัติการแบบเบ็ดเสร็จ (One Stop Service) ตั้งแต่การรวบรวมผลผลิตจากแหล่งผลิตของเกษตรกร และจากโครงข่ายย่อยนำมาคัดเกรด บรรจุหีบห่อ ตรวจสอบมาตรฐานสินค้า ผ่านพิธีการศุลกากร และการขนส่งไปยังสนามบินเพื่อการส่งออกสู่ตลาดในต่างประเทศ” โดยมีหลักเกณฑ์อยู่ว่า

- 1) รัศมีการให้บริการตั้งแต่ 1-40 กิโลเมตร ซึ่งใช้เวลาเดินทางไม่เกิน 1 ชั่วโมง (จากการประมวลผลแบบสอบถาม)
- 2) มีค่าคะแนนมาตรฐานรวมของทุกปัจจัยเป็นบวก
- 3) มีความพร้อมของปัจจัยต่างๆ อย่างน้อย 4 ปัจจัย

การพิจารณาพื้นที่ที่มีความเหมาะสม จะพิจารณาจากพื้นที่ที่มีศักยภาพสูงก่อน จากนั้นจึงพิจารณาพื้นที่ที่มีศักยภาพรองลงมา และจะพิจารณาพื้นที่ที่มีความพร้อมของปัจจัยทั้ง 6 ปัจจัยก่อนแล้วจึงค่อยพิจารณาพื้นที่ที่มีจำนวนความพร้อมของปัจจัยในลำดับรองลงมาและใช้หลักเกณฑ์ในเรื่องของรัศมีการให้บริการมาประกอบโดยที่ รัศมีการให้บริการนั้นจะต้องไม่ซ้อนทับกัน

หรือซ้อนทับกันน้อยที่สุด หรือสามารถให้บริการพื้นที่ที่เป็นแหล่งผลิตกล้วยไม้ส่งออกมากที่สุด เพื่อทำให้เกิดการประหยัดเงินลงทุนในการที่จะพัฒนาพื้นที่ให้เป็นศูนย์กลางการส่งออก ช่วยให้เกษตรกรหรือผู้ส่งออกลดต้นทุนในการขนส่งดอกกล้วยไม้มายังศูนย์กลางนี้ และลดการนำเข้าของสินค้าอีกด้วย

จากตารางที่ 5.5 แสดงรายละเอียดในการพิจารณาศักยภาพของพื้นที่ศึกษาจะพบว่าพื้นที่ที่มีศักยภาพสูงและมีความพร้อมของปัจจัยมากที่สุดได้แก่ อ.สามพราน เขตบางเขน อ.เมืองนนทบุรี เขตมีนบุรี เขตบางกะปิ เขตจตุจักร คือมีศักยภาพสูงและมีความพร้อมของปัจจัยเป็นจำนวน 5 ปัจจัย แต่พื้นที่ดังกล่าวนี้ มีเพียง 2 แห่งที่มีการปลูกกล้วยไม้เพื่อการส่งออกนั่นคือ อ.สามพราน และ อ.เมืองนนทบุรี ซึ่งศูนย์กลางเพื่อการส่งออกนั้นควรจะให้บริการแก่พื้นที่ที่เป็นแหล่งผลิตกล้วยไม้ส่งออกมากที่สุดเพื่อการประหยัดในการขนส่งและลดการนำเข้าของสินค้า ดังนั้นจึงพิจารณาถึงพื้นที่ที่เป็นแหล่งผลิตกล้วยไม้เพื่อการส่งออก(แผนที่ 5.2) ที่อยู่ในพื้นที่ศึกษาซึ่งมีทั้งหมด 25 เขต / อำเภอ ได้แก่ 10 เขตทางด้านตะวันตกของกรุงเทพมหานคร , 7 อำเภอในจังหวัดนครปฐม , 6 อำเภอในจังหวัดนนทบุรี , 2 อำเภอในจังหวัดสมุทรสาคร โดยนำข้อมูลของแต่ละปัจจัยใน 25 เขต/อำเภอ มาคำนวณค่ามาตรฐาน และแบ่งกลุ่มพื้นที่ด้วยแผนภูมิฮิสโตแกรมอีกครั้ง

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

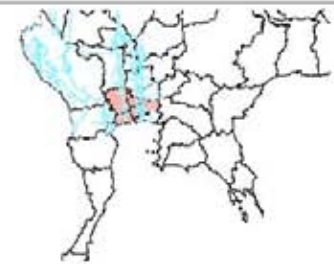
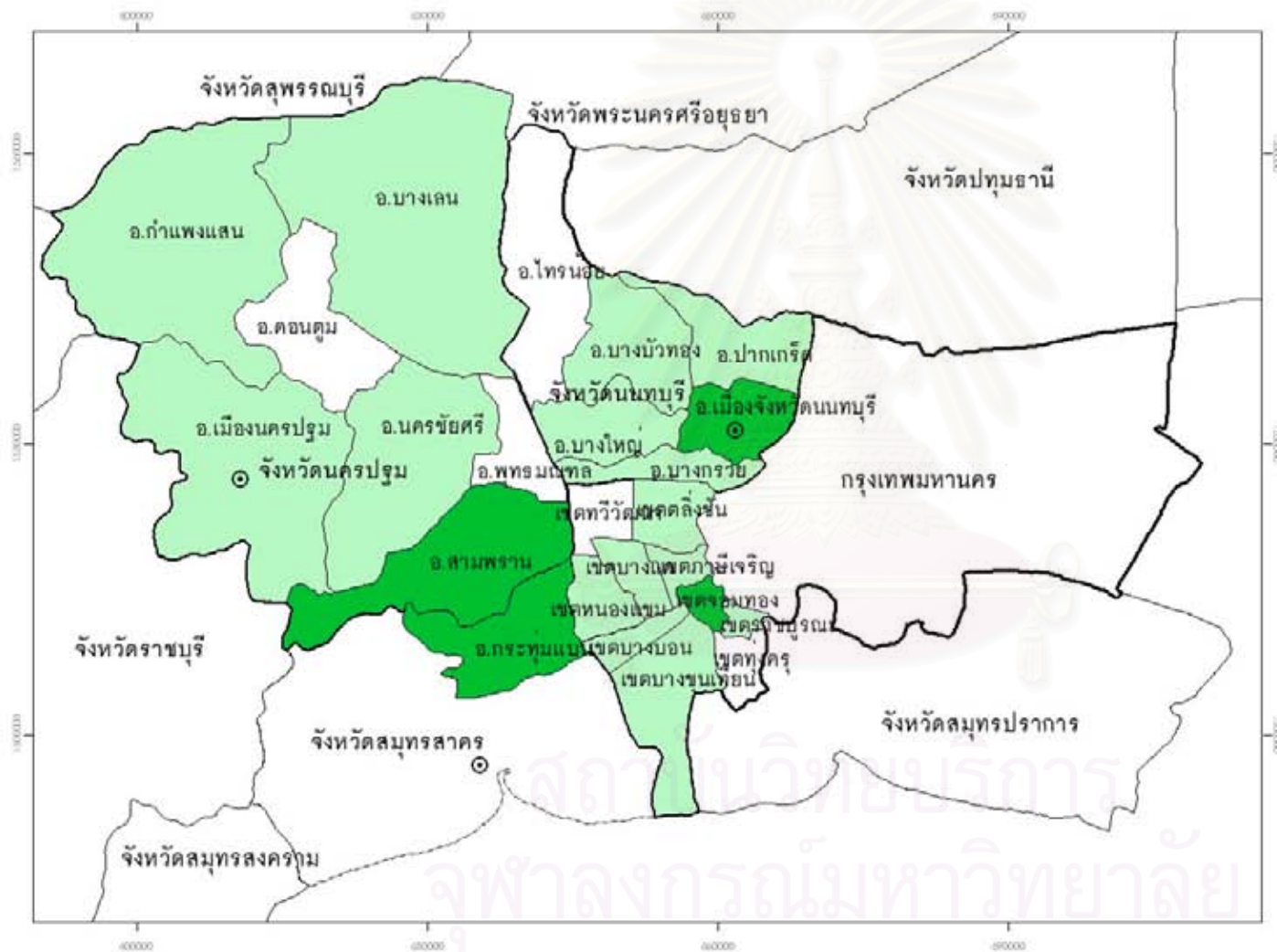
ตารางที่ 5.6 แสดงรายละเอียดเพื่อการพิจารณาศักยภาพของพื้นที่ศึกษาเฉพาะเขต / อำเภอที่มีการปลูกกล้วยไม้เพื่อการส่งออก

เขต / อำเภอ	ศักยภาพ	ความพร้อมของปัจจัย						จำนวนปัจจัยที่มีค่า Z เป็นบวก	ผลรวมค่ามาตรฐาน	ขนาดพื้นที่ปลูกกล้วยไม้
		แหล่งผลิต	คมนาคม	สาธารณูปโภค	สื่อสาร	การธนาคาร	ข้อกำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดิน			
อ.กระทุ่มแบน	สูง	+	-	+	+	-	+	4	7.23	1406.62
เขตจอมทอง	สูง	-	+	+	+	-	+	4	7.9	39.5
อ.สามพราน	สูง	+	-	+	+	+	+	5	12.09	1261.94
อ.เมืองนนทบุรี	สูง	-	+	+	+	+	+	5	18.85	2.01
เขตบางบอน	ปานกลาง	-	+	-	+	-	+	3	-2.92	38.5
อ.บางเลน	ปานกลาง	-	-	+	+	+	-	3	-1.88	195.25
อ.กำแพงแสน	ปานกลาง	-	-	+	+	+	-	3	-1.57	31.25
เขตหนองแขม	ปานกลาง	+	+	-	-	-	+	3	-1.92	385.6
อ.นครชัยศรี	ปานกลาง	+	-	+	+	+	+	5	-0.77	590
เขตดิ่งชัน	ปานกลาง	-	+	-	-	-	+	2	-0.48	193.75
อ.บางใหญ่	ปานกลาง	+	+	+	-	+	+	5	0.58	316.25
อ.บางกรวย	ปานกลาง	-	+	-	+	-	+	3	0.04	6
อ.เมืองนครปฐม	ปานกลาง	-	-	+	+	+	+	4	0.31	204.01
เขตบางแค	ปานกลาง	-	+	+	+	-	+	4	1.29	146
เขตบางขุนเทียน	ปานกลาง	-	+	+	-	+	+	4	1.88	13.37
อ.ปากเกร็ด	ปานกลาง	-	+	-	-	-	+	2	2.46	20
อ.บางบัวทอง	ปานกลาง	-	+	+	-	+	+	4	2.83	4
เขตภาษีเจริญ	ปานกลาง	-	+	-	-	+	+	3	2.19	94.5
เขตราชบุรีบูรณะ	ปานกลาง	-	+	+	+	+	+	5	3.21	27.25

ที่มา : จากการวิเคราะห์

ตารางที่ 5.6 แสดงรายละเอียดในการพิจารณาศักยภาพของพื้นที่ศึกษา เฉพาะเขต / อำเภอที่มีการปลูกกล้วยไม้เพื่อการส่งออก จะเห็นว่าพื้นที่ที่มีความเป็นไปได้ในการที่จะพัฒนาให้เป็นศูนย์กลางการส่งออกดอกกล้วยไม้สดนั้นได้แก่บริเวณอำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม เมื่อพิจารณาถึงความพร้อมของปัจจัยต่างๆในพื้นที่นั้น มีค่าเป็นบวกอยู่ 5 ปัจจัย ซึ่งปัจจัยที่มีค่ามาตรฐานเป็นลบคือ ปัจจัยทางด้านการคมนาคม โดยมีจำนวนถนนสายหลัก 2 สายที่ผ่านในอำเภอนี้คือทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 4 และทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 338 และถนนสายรองอีก 3 สายคือทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 3234 , 3310 , 3414 ที่สามารถเชื่อมโยงพื้นที่ระหว่างศูนย์กลางในอำเภอสามพราน กับเขตต่างๆในบริเวณใกล้เคียงได้ จึงไม่น่าที่จะมีปัญหาทางการจราจร

ความเป็นไปได้ในการพัฒนาศูนย์กลางและโครงข่ายเพื่อการส่งออกกล้วยไม้สดในกรุงเทพมหานครและจังหวัดใกล้เคียง

แผนที่ 5.3 แสดงเขตและอำเภอที่มีศักยภาพสูงและปานกลางในบริเวณที่มีการปลูกกล้วยไม้เพื่อการส่งออก

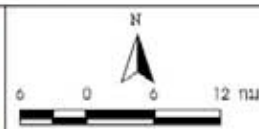
คำอธิบายสัญลักษณ์

- ที่ตั้งอำเภอ
- เมืองจังหวัดนนทบุรี
 - เมืองนครปฐม
 - เมืองสมุทรสาคร

พื้นที่ที่มีศักยภาพ

- ปานกลาง
- สูง

ที่มา : ธนาคารแห่งประเทศไทย

ในเรื่องของข้อกำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดินนั้น บริเวณอำเภอสามพรานจะอยู่ในเขตผังเมืองรวมชุมชนอ้อมใหญ่ ซึ่งในส่วนของที่ดินประเภทชนบทและเกษตรกรรมนั้นได้กำหนดไว้ว่า “ให้ใช้ประโยชน์เพื่อเกษตรกรรมเป็นส่วนใหญ่โดยให้ใช้พื้นที่เพื่อเกษตรกรรมหรือเกี่ยวข้องกับเกษตรกรรม สถาบันราชการ การสาธารณูปโภคและสาธารณูปการไม่น้อยกว่าร้อยละ 85 ของที่ดินประเภทนี้ในแต่ละบริเวณ และห้ามใช้ประโยชน์ในที่ดินเพื่อ (1) จัดสรรที่ดินเพื่อการอยู่อาศัย ประกอบการพาณิชย์ หรือประกอบอุตสาหกรรม (2) โรงงานทุกประเภทเว้นแต่โรงงานที่ประกอบกิจการโดยไม่เป็นพิษต่อชุมชน หรือสิ่งแวดล้อมตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ” (กฎกระทรวง ฉบับที่ 279 ,พ.ศ.2539) จากข้อกำหนดดังกล่าวจะทำให้พื้นที่บริเวณอำเภอสามพรานยังคงมีสภาพแวดล้อมที่ดี เหมาะกับการทำสวนกล้วยไม้เพื่อการส่งออก การตั้งศูนย์กลางนี้จะต้องใช้พื้นที่เป็นบริเวณกว้าง ซึ่งในบริเวณที่ถูกกำหนดให้เป็นพื้นที่สีเขียวนี้ที่ดินจะมีราคาต่ำกว่าบริเวณอื่น(โดยในบริเวณอำเภอสามพราน ราคาประเมินที่ดินในปี พ.ศ. 2543-2546 โดยกรมที่ดินนั้น ราคาต่ำสุดประมาณ 500 บาทต่อตารางวา และราคาสูงสุดประมาณ 30,000 บาทต่อตารางวา) ส่งผลให้ศูนย์กลางเพื่อการส่งออกแบบถาวรนี้สามารถให้บริการแก่เกษตรกรหรือผู้ส่งออกได้ยาวนาน และคุ้มค่ากับการลงทุน

สำหรับสภาพพื้นที่ของอำเภอสามพรานนั้น มีพื้นที่ 249,347 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 155,842 ไร่ มีสภาพภูมิประเทศเป็นที่ราบลุ่มภาคกลาง ไม่มีภูเขา มีแม่น้ำท่าจีนไหลผ่าน 12 ตำบล เป็นระยะทางยาวประมาณ 22 กิโลเมตร มีบึงขนาดใหญ่ 1 บึงคือ บึงบางช้าง และมีคูคลองที่ใช้เป็นเส้นทางคมนาคม และใช้ประโยชน์ในด้านเกษตรกรรมอีกถึง 150 คูคลอง ลักษณะของดินเป็นดินตะกอน ทำให้พื้นที่โดยส่วนใหญ่ในอำเภอสามพรานมีความอุดมสมบูรณ์ เหมาะสำหรับการทำนาและทำสวน จึงส่งผลให้ อำเภอสามพรานมีพื้นที่ทำการเกษตรเกษตรถึง 67,072 ไร่ คิดเป็น 43% ของพื้นที่ทั้งอำเภอ โดยแบ่งเป็นที่นา 7,250 ไร่ พื้นที่ปลูกไม้ผลและไม้ยืนต้น 48,112 ไร่ พื้นที่ปลูกพืชผัก 1,488 ไร่ พื้นที่ปลูกไม้ดอกและไม้ประดับ 3,442 ไร่ พื้นที่ทำการปศุสัตว์ 1,229 ไร่ พื้นที่ทำการประมง 2,143 ไร่ และพื้นที่การเกษตรอื่นๆ 3,408 ไร่ พืชเศรษฐกิจที่สำคัญในอำเภอสามพรานคือ ฝรั่งซึ่งมีพื้นที่เพาะปลูกทั้งสิ้น 12,057 ไร่ มีผลผลิต 60,285 ตันมีมูลค่า 482 ล้านบาท พันธุ์ที่ปลูกกันมากคือ พันธุ์เป็นสีทอง และพันธุ์กลมสาเลี รองลงมาคือชมพู มีพื้นที่เพาะปลูก 7,165 ไร่ มีผลผลิตรวม 17,913 ตัน มีมูลค่า 322 ล้านบาท พันธุ์ที่นิยมปลูกคือ พันธุ์ทับทิมจันทร์ และพันธุ์ทูลเกล้า , ส้มโอมีพื้นที่เพาะปลูก 5,382 ไร่ มีผลผลิตรวมทั้งอำเภอ 7 ล้านผล มีมูลค่า 210 ล้านบาท พันธุ์ที่นิยมปลูกได้แก่ พันธุ์ขาวน้ำผึ้ง ,พันธุ์ขาวทองดี,พันธุ์ขาววง และพันธุ์ขาวแป้น ส่วนมะพร้าวอ่อนมีพื้นที่ปลูก 5,337 ไร่ ผลผลิตรวม 22 ล้านผล มีมูลค่า 36 ล้านบาท สำหรับไม้ดอกไม้ประดับนั้น กล้วยไม้มีการปลูกมากที่สุดคือมีพื้นที่ปลูกทั้งสิ้น 3,491 ไร่ มีผลผลิตรวม 262 ล้านช่อ ซึ่งเป็นการปลูกกล้วยไม้ตระกูลหวายถึง 90 % และจากการลงพื้นที่

เพื่อแจกแบบสอบถามทำให้ทราบว่า แหล่งปลูกกล้วยไม้ในบริเวณอำเภอสามพรานนี้ยังคงมีสภาพแวดล้อมที่ดีมาก เนื่องจากสวนกล้วยไม้ต่างๆ จะตั้งอยู่ห่างจากบริเวณถนนใหญ่ และตั้งอยู่ริมแม่น้ำ

ถ้าคลอง บางสวนจะต้องนั่งเรือไป อีกทั้งสภาพที่อยู่อาศัยไม่แออัด ไม่มีแหล่งของที่อยู่อาศัยหนาแน่นในบริเวณนี้ ทำให้สวนกล้วยไม้เหล่านี้ห่างไกลจากมลพิษต่างๆ ส่งผลให้คุณภาพของดอกกล้วยไม้ส่งออกนั้นมีคุณภาพและได้มาตรฐานการส่งออกสู่ต่างประเทศ

ศูนย์กลางเพื่อการส่งออกดอกกล้วยไม้สดในพื้นที่ศึกษานี้ผู้วิจัยพิจารณาให้มีเพียง 1 ศูนย์เท่านั้นเนื่องจากในรัศมีการให้บริการ 40 กิโลเมตร (จากการประมวลผลแบบสอบถาม) นั้นครอบคลุมพื้นที่พื้นที่ที่มีการเพาะปลูกกล้วยไม้เพื่อการส่งออกในบริเวณพื้นที่ศึกษานี้เกือบหมด จะเหลือเพียงพื้นที่บางส่วนของอำเภอบางเลน , อำเภอกำแพงแสน , อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม และอำเภอไทรน้อย จังหวัดนนทบุรีเท่านั้นที่อยู่นอกเขตการให้บริการของศูนย์กลางเพื่อการส่งออก(แผนที่ 5.4)

5.6.2 การวิเคราะห์ที่ตั้งโครงข่ายเพื่อการส่งออกดอกกล้วยไม้สด

“โครงข่ายเพื่อการส่งออก นั้นมีคำจำกัดความว่า คืออาณาบริเวณที่ถูกกำหนดให้เป็นเขตปฏิบัติการเพื่อการรวบรวมผลผลิตจากแหล่งผลิตของเกษตรกรเพียงอย่างเดียวโดยจะไม่มีการค้าดำเนินการในกระบวนการส่งออกเนื่องจากโครงข่ายย่อยนี้จะไม่ตั้งเป็นการถาวร จะดำเนินการในช่วงที่ปริมาณความต้องการกล้วยไม้ของตลาดในต่างประเทศสูง คือราวเดือนมกราคม – มีนาคม และ เดือนตุลาคม – ธันวาคม” โดยมีหลักเกณฑ์อยู่ว่า

- 1) รัศมีการให้บริการตั้งแต่ 1-20 กิโลเมตร ซึ่งใช้เวลาเดินทางไม่เกิน 1/2 ชั่วโมง (จากการประมวลผลแบบสอบถาม)
- 2) มีค่าคะแนนมาตรฐานรวมของทุกปัจจัยเป็นบวก
- 3) มีความพร้อมของปัจจัยต่างๆ อย่างน้อย 3 ปัจจัย

การพิจารณาพื้นที่ที่มีความเหมาะสมในการตั้งโครงข่ายเพื่อการส่งออกนั้นมีการพิจารณาคัดค้านกับการพิจารณาหาที่ตั้งศูนย์กลางเพื่อการส่งออกจะต่างกันแค่เพียงหลักเกณฑ์บางตัวเท่านั้น ซึ่งจากการที่ได้กำหนดที่ตั้งศูนย์กลางๆ ไปแล้วนั้นก็เหลือพื้นที่บางส่วนที่อยู่นอกเหนือเขตการให้บริการของศูนย์กลางๆ ได้แก่

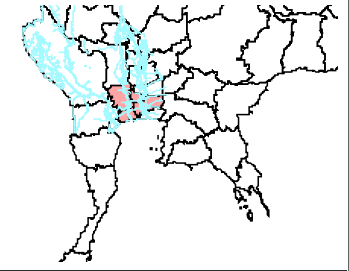
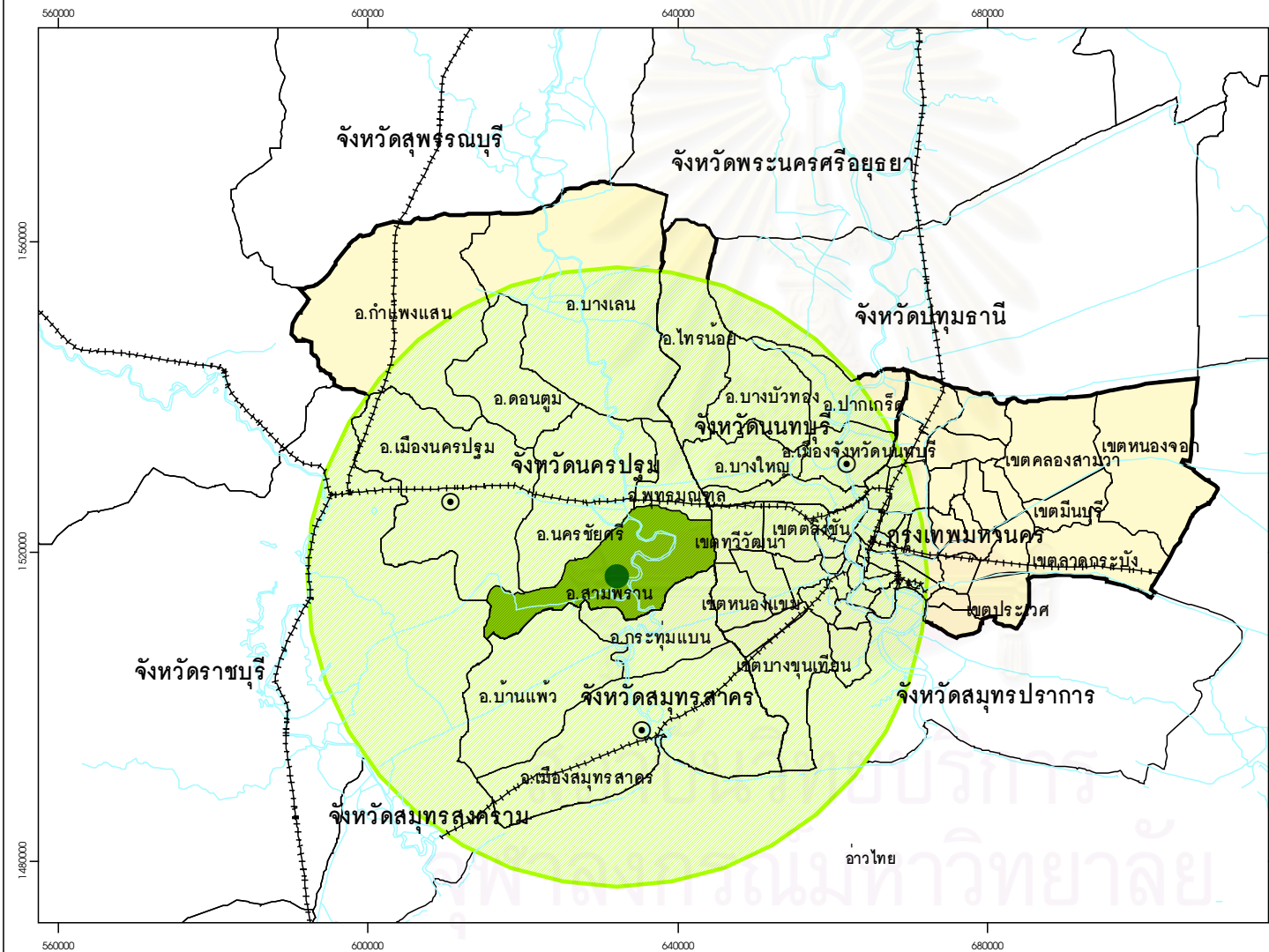
1. อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม มีศักยภาพปานกลาง มีความพร้อมของปัจจัย 4 ปัจจัย มีพื้นที่เพาะปลูก 204 ไร่

2. อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม มีศักยภาพปานกลาง มีความพร้อมของปัจจัย 3 ปัจจัย มีพื้นที่เพาะปลูก 195 ไร่
3. อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม มีศักยภาพปานกลาง มีความพร้อมของปัจจัย 3 ปัจจัย มีพื้นที่เพาะปลูก 31 ไร่
4. อำเภอไทรน้อย จังหวัดนนทบุรี มีศักยภาพต่ำ มีความพร้อมของปัจจัย 3 ปัจจัย มีพื้นที่เพาะปลูก 293 ไร่

เมื่อพิจารณาตารางที่ 5.6 จะเห็นว่าพื้นที่ที่มีความเป็นไปได้ในการที่จะพัฒนาให้เป็น โครงข่ายเพื่อการส่งออกกล้วยไม้สดนั้นได้แก่ บริเวณอ.บางใหญ่ จ.นนทบุรี และอ.เมืองนครปฐม จ.นครปฐม จากหลักเกณฑ์ที่มีศักยภาพของพื้นที่ปานกลาง ผลรวมค่ามาตรฐานเป็นบวก จำนวนความพร้อมของปัจจัยมีค่าเท่ากับ 5 และ 4 ตามลำดับ อีกทั้งยังเป็นบริเวณที่มีการปลูกกล้วยไม้ส่งออกถึง 316 และ 204 ไร่ ตามลำดับ จากแผนที่ที่ 5.5 จะเห็นว่าโครงข่ายที่อ.บางใหญ่ จะให้บริการแก่แหล่งผลิตที่อยู่ในบริเวณทางด้านตะวันออกและทางด้านเหนือของศูนย์กลางฯ อ.สามพราน ส่วนโครงข่ายที่อ.เมืองนครปฐม จะให้บริการแก่แหล่งผลิตที่อยู่ในบริเวณทางด้านตะวันตกและทางด้านเหนือของศูนย์กลางฯ อ.สามพราน ซึ่งจากการศึกษาในครั้งนี้ส่วนหนึ่งทำให้ทราบว่าแนวโน้มการขยายตัวของแหล่งผลิตกล้วยไม้ส่งออกจะเพิ่มขึ้นในบริเวณ จ.นนทบุรี ,จ.ราชบุรี จะทำให้โครงข่ายที่ตั้งขึ้นใน 2 พื้นที่นี้สามารถให้บริการแก่เกษตรกรและผู้ส่งออกได้ตรงตามวัตถุประสงค์มากที่สุด

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ความเป็นไปได้ในการพัฒนาศูนย์กลางและโครงข่ายเพื่อการส่งออกกล้วยไม้สดในกรุงเทพมหานครและจังหวัดใกล้เคียง

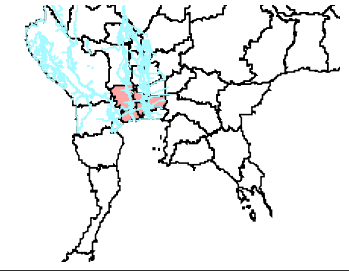
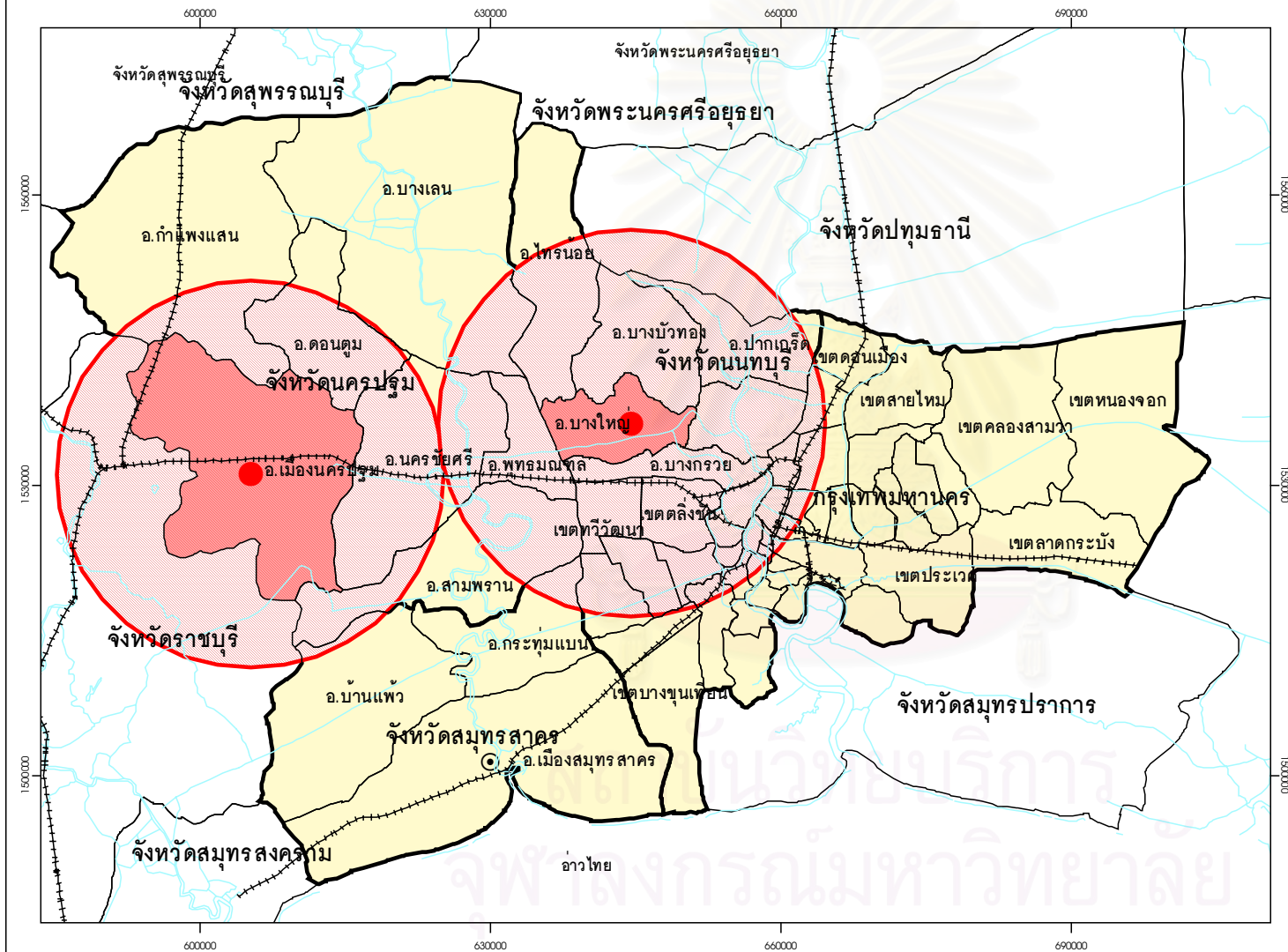

แผนที่ 5.4 แสดงบริเวณที่มีความเป็นไปได้ในการพัฒนาศูนย์กลางเพื่อการส่งออกและรัศมีการให้บริการ

- คำอธิบายสัญลักษณ์**
- +++++ ทางรถไฟ
 - แม่น้ำ
 - พื้นที่ศึกษา
 - รัศมีศูนย์กลาง 40 กิโลเมตร
 - อำเภอสามพราน

ที่มา : การศึกษา (ผู้วิจัย,2547)

ความเป็นไปได้ในการพัฒนาศูนย์กลางและโครงข่ายเพื่อการส่งออกกล้วยไม้สดในกรุงเทพมหานครและจังหวัดใกล้เคียง

แผนที่ 5.5 แสดงบริเวณที่มีความเป็นไปได้ในการพัฒนาโครงข่ายเพื่อการส่งออกและรัศมีการให้บริการ

- คำอธิบายสัญลักษณ์**
- ทางรถไฟ
 - ~~~~~ แม่น้ำ
 - พื้นที่ศึกษา
 - ▨ รัศมีโครงข่าย 20 กิโลเมตร
 - อำเภอบางใหญ่ จังหวัดนนทบุรี และอำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม

ที่มา : การศึกษา (ผู้วิจัย 2547)

6 0 6 12 กม.

N

ศูนย์วิจัยและบริการ
ภาควิชาวิศวกรรมมหาวิทาลัย

บทที่ 6

สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ

ในบทสุดท้ายนี้เป็นการสรุปผลการศึกษา และการให้ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษา
ในครั้งต่อไป

6.1 สรุปผลการศึกษา

จากการศึกษาพื้นที่บริเวณกรุงเทพมหานครและจังหวัดใกล้เคียง ได้แก่ นครปฐม
สมุทรสาคร และนนทบุรี ซึ่งประกอบไปด้วย พื้นที่ที่มีการปลูกกล้วยไม้เพื่อการส่งออกจำนวน 10
เขตซึ่งอยู่ทางด้านตะวันตกของกรุงเทพมหานคร, 7อำเภอในจังหวัดนครปฐม, 6อำเภอในจังหวัด
นนทบุรี และ 2 อำเภอในจังหวัดสมุทรสาคร ทำให้ทราบว่าบริเวณนี้เป็นพื้นที่ที่มีความเหมาะสม
ทั้งในเรื่องของสภาพแวดล้อมในการผลิตดอกกล้วยไม้เพื่อการส่งออก ความสะดวกในการส่งออก
สู่ตลาดในต่างประเทศโดยทางเครื่องบิน และความพร้อมในด้านอื่นๆ เช่น ระบบโครงข่าย
คมนาคมทางบก, ระบบโครงสร้างพื้นฐาน, แหล่งเงินทุน และการให้บริการของรัฐ เป็นต้น ดังนั้น
จึงน่าจะเป็นไปได้ที่จะมีการพัฒนาที่ตั้งศูนย์กลางและโครงข่ายเพื่อการส่งออกดอกกล้วยไม้
สดในพื้นที่บริเวณนี้ ซึ่งจากการศึกษาสามารถสรุปผลตามการวิเคราะห์ที่ตั้งแต่บทที่ 2 เป็นต้นมาได้
ดังนี้

6.1.1 การศึกษาในเรื่องปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดที่ตั้ง

การศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดที่ตั้งศูนย์กลางและโครงข่ายเพื่อการส่งออก
ดอกกล้วยไม้สด โดยอาศัยแนวความคิด ทฤษฎีการเลือกที่ตั้งเพื่อประหยัดค่าขนส่ง ลดการนำเสีย
ของสินค้า และเรื่องของราคาที่ดิน ตลอดจนงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สามารถสรุปเป็นปัจจัยที่เกี่ยวข้อง
ซึ่งนำมาใช้ในการวิเคราะห์เพื่อการกำหนดที่ตั้งได้ 6 ปัจจัย พร้อมตัวชี้วัดในแต่ละปัจจัย ดังนี้

1. เป็นแหล่งผลิต ตัวชี้วัดคือ สัดส่วนพื้นที่ปลูกกล้วยไม้ในแต่ละเขต /
อำเภอ ต่อพื้นที่รวมทั้งหมด
2. การคมนาคมขนส่ง ตัวชี้วัดคือ จำนวนทางหลวงแผ่นดินสายหลัก สาย
รอง และระยะทางจากเขตคอนเมืองถึงเขต / อำเภอที่มีการปลูกกล้วยไม้ส่ง
ออก

3. การบริการด้านสาธารณูปโภค ตัวชี้วัดคือ จำนวนสาขาของ สำนักงาน การไฟฟ้านครหลวง,สำนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค,สำนักงานการประปา นครหลวง และสำนักงานการประปาสวนภูมิภาค
4. การบริการด้านการสื่อสาร ตัวชี้วัดคือ จำนวนสาขาของ บริษัท ทศท. คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน) และที่ทำการไปรษณีย์โทรเลข
5. การบริการด้านสถาบันการเงิน ตัวชี้วัดคือ จำนวนสาขาของธนาคาร พาณิชย์ ธนาคารออมสิน และธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์
6. ข้อกำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดิน ตัวชี้วัดคือ พื้นที่ที่มีการวางผังเมือง

6.1.2 การจัดลำดับความสำคัญของปัจจัย

การจัดลำดับความสำคัญของปัจจัย ได้มาจากการเก็บข้อมูลแบบสอบถามจากกลุ่ม ประชากรที่เกี่ยวข้อง 3 กลุ่มได้แก่ เกษตรกรผู้ปลูกกล้วยไม้ส่งออก ผู้ส่งออกกล้วยไม้สด และ นักวิชาการและเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้อง จากนั้นจึงนำผลจากการตอบแบบสอบถามมาจัดลำดับ ความสำคัญของปัจจัยทั้ง 6 ปัจจัย ตามความคิดเห็นของกลุ่มประชากรที่เกี่ยวข้อง และนำผลการจัด ลำดับความสำคัญของปัจจัยมาให้ค่าน้ำหนักตามลำดับความสำคัญได้ดังนี้

ลำดับที่ 1 เป็นแหล่งผลิต	ค่าน้ำหนักเป็น 6
ลำดับที่ 2 การคมนาคมขนส่ง	ค่าน้ำหนักเป็น 5
ลำดับที่ 3 การบริการด้านสาธารณูปโภค	ค่าน้ำหนักเป็น 4
ลำดับที่ 4 การบริการด้านการสื่อสาร	ค่าน้ำหนักเป็น 3
ลำดับที่ 5 การบริการด้านสถาบันการเงิน	ค่าน้ำหนักเป็น 2
ลำดับที่ 6 ข้อกำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดิน	ค่าน้ำหนักเป็น 1

6.1.3 การศึกษาข้อมูลพื้นฐานศักยภาพของ เขต / อำเภอต่างๆ

ในตอนแรกได้ทำการพิจารณาพื้นที่เกษตร 27 เขต ในกรุงเทพมหานครและ 16 อำเภอ ใน 3 จังหวัดที่เหลือ ผลปรากฏว่า พื้นที่ที่มีศักยภาพสูงและ ปานกลางจะอยู่ในบริเวณที่ไม่มี การปลูกกล้วยไม้เพื่อการส่งออก ซึ่งศูนย์กลางเพื่อการส่งออกนั้นควรจะให้บริการแก่พื้นที่ที่เป็นแหล่ง ผลิตกล้วยไม้ส่งออกมากที่สุด เพื่อประหยัดในการขนส่ง และลดการเน่าเสียของสินค้า จึงได้ พิจารณาพื้นที่ที่เป็นแหล่งผลิตกล้วยไม้ส่งออกที่อยู่ในพื้นที่ศึกษาได้แก่ 10 เขตในกรุงเทพมหานคร , 7อำเภอในจังหวัดนครปฐม , 6 อำเภอในจังหวัดนนทบุรี , 2 อำเภอในจังหวัดสมุทรสาคร ซึ่งการ ศึกษาศักยภาพของพื้นที่ต่างๆในแต่ละปัจจัยนั้นเพื่อเป็นการจำแนกพื้นที่อำเภอออกตามลำดับความ สำคัญของศักยภาพที่แต่ละพื้นที่มีอยู่ โดยการนำเอาวิธีการทางสถิติ คือ การคำนวณค่ามาตรฐาน

(Standard score) มาใช้เป็นเครื่องมือวัด และเป็นการปรับฐานข้อมูลให้เป็นฐานเดียวกัน เพื่อให้ง่ายต่อการนำข้อมูลมาเปรียบเทียบกันแล้วจึงนำค่ามาตรฐานของแต่ละปีจายมาคูณด้วยค่าน้ำหนัก และนำผลลัพธ์มารวมกัน จากนั้นจึงนำผลลัพธ์ที่ได้มาเรียงลำดับความสำคัญของเขต / อำเภอต่างๆ ปรากฏผลดังนี้

6.1.3.1 การจำแนกลำดับความสำคัญของอำเภอโดยใช้เทคนิคการจัดกลุ่ม

การจำแนกลำดับความสำคัญโดยวิธีนี้ กระทำได้โดยการนำผลลัพธ์ค่ามาตรฐานของแต่ละเขตมาทำแผนภูมิฮิสโตแกรมแล้วแบ่งพื้นที่ออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่

กลุ่มที่ 1 เขต / อำเภอที่มีศักยภาพสูง มี 4 เขต / อำเภอ ได้แก่

1. เขตจอมทอง	กรุงเทพมหานคร
2. อำเภอสามพราน	จังหวัดนครปฐม
3. อำเภอกระทุ่มแบน	จังหวัดสมุทรสาคร
4. อำเภอเมืองนนทบุรี	จังหวัดนนทบุรี

กลุ่มที่ 2 เขต / อำเภอที่มีศักยภาพปานกลาง มี 15 เขต / อำเภอ ได้แก่

1. เขตบางบอน	กรุงเทพมหานคร
2. เขตหนองแขม	กรุงเทพมหานคร
3. เขตตลิ่งชัน	กรุงเทพมหานคร
4. เขตบางแค	กรุงเทพมหานคร
5. เขตบางขุนเทียน	กรุงเทพมหานคร
6. เขตภาษีเจริญ	กรุงเทพมหานคร
7. เขตราชบุรีบูรณะ	กรุงเทพมหานคร
8. อำเภอบางเลน	จังหวัดนครปฐม
9. อำเภอกำแพงแสน	จังหวัดนครปฐม
10. อำเภอนครชัยศรี	จังหวัดนครปฐม
11. อำเภอเมืองนครปฐม	จังหวัดนครปฐม
12. อำเภอบางใหญ่	จังหวัดนนทบุรี
13. อำเภอบางกรวย	จังหวัดนนทบุรี
14. อำเภอปากเกร็ด	จังหวัดนนทบุรี
15. อำเภอบางบัวทอง	จังหวัดนนทบุรี

กลุ่มที่ 3 เขต / อำเภอที่มีศักยภาพต่ำมี 6 เขต / อำเภอ ได้แก่

1. เขตทุ่งครุ	กรุงเทพมหานคร
2. เขตทวีวัฒนา	กรุงเทพมหานคร
3. อำเภอไทรน้อย	จังหวัดนนทบุรี
4. อำเภอดอนตูม	จังหวัดนครปฐม
5. อำเภอพุทธมณฑล	จังหวัดนครปฐม
6. อำเภอบ้านแพ้ว	จังหวัดสมุทรสาคร

6.1.3.2 การจำแนกลำดับความสำคัญโดยการพิจารณาความพร้อมของปัจจัยต่างๆ

การพิจารณาความพร้อมของปัจจัยต่างๆ ทำได้โดยการนำค่ามาตรฐานของแต่ละอำเภอในแต่ละปัจจัยมาแปลงเป็นเครื่องหมาย (+) หรือ (-) เพื่อให้การกำหนดที่ตั้งศูนย์กลางมีความเหมาะสมและชัดเจนมากยิ่งขึ้น ซึ่งสามารถสรุปผลได้ดังนี้

- 1) เขต / อำเภอ ที่มีความพร้อมทั้ง 6 ปัจจัยนั้นไม่มี
- 2) เขต / อำเภอ ที่มีความพร้อมทั้ง 5 ปัจจัยนั้นมีจำนวน 5 เขต / อำเภอ ได้แก่

2.1) เขตราชบุรีบูรณะ	กรุงเทพมหานคร
2.2) อำเภอนครชัยศรี	จังหวัดนครปฐม
2.3) อำเภอสามพราน	จังหวัดนครปฐม
2.4) อำเภอเมืองนนทบุรี	จังหวัดนนทบุรี
2.5) อำเภอบางใหญ่	จังหวัดนนทบุรี
- 3) เขต / อำเภอ ที่มีความพร้อมทั้ง 4 ปัจจัยนั้นมีจำนวน 7 เขต / อำเภอ ได้แก่

3.1) เขตบางขุนเทียน	กรุงเทพมหานคร
3.2) เขตจอมทอง	กรุงเทพมหานคร
3.3) เขตบางแค	กรุงเทพมหานคร
3.4) อำเภอมืองนครปฐม	จังหวัดนครปฐม
3.5) อำเภอบางบัวทอง	จังหวัดนนทบุรี
3.6) อำเภอกระทุ่มแบน	จังหวัดสมุทรสาคร
3.7) อำเภอบ้านแพ้ว	จังหวัดสมุทรสาคร

4) เขต / อำเภอ ที่มีความพร้อมทั้ง 3 ปัจจัยนั้นมีจำนวน 8 เขต / อำเภอ ได้แก่

4.1)	เขตภาษีเจริญ	กรุงเทพมหานคร
4.2)	เขตหนองแขม	กรุงเทพมหานคร
4.3)	เขตทวีวัฒนา	กรุงเทพมหานคร
4.4)	เขตบางบอน	กรุงเทพมหานคร
4.5)	อำเภอกำแพงแสน	จังหวัดนครปฐม
4.6)	อำเภอบางเลน	จังหวัดนครปฐม
4.7)	อำเภอบางกรวย	จังหวัดนนทบุรี
4.8)	อำเภอไทรน้อย	จังหวัดนนทบุรี

5) เขต / อำเภอ ที่เหลือ 5 เขต / อำเภอ เป็นพื้นที่ที่มีความพร้อมของปัจจัยตั้งแต่ 2 ปัจจัยลงมา

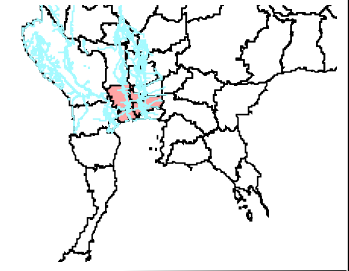
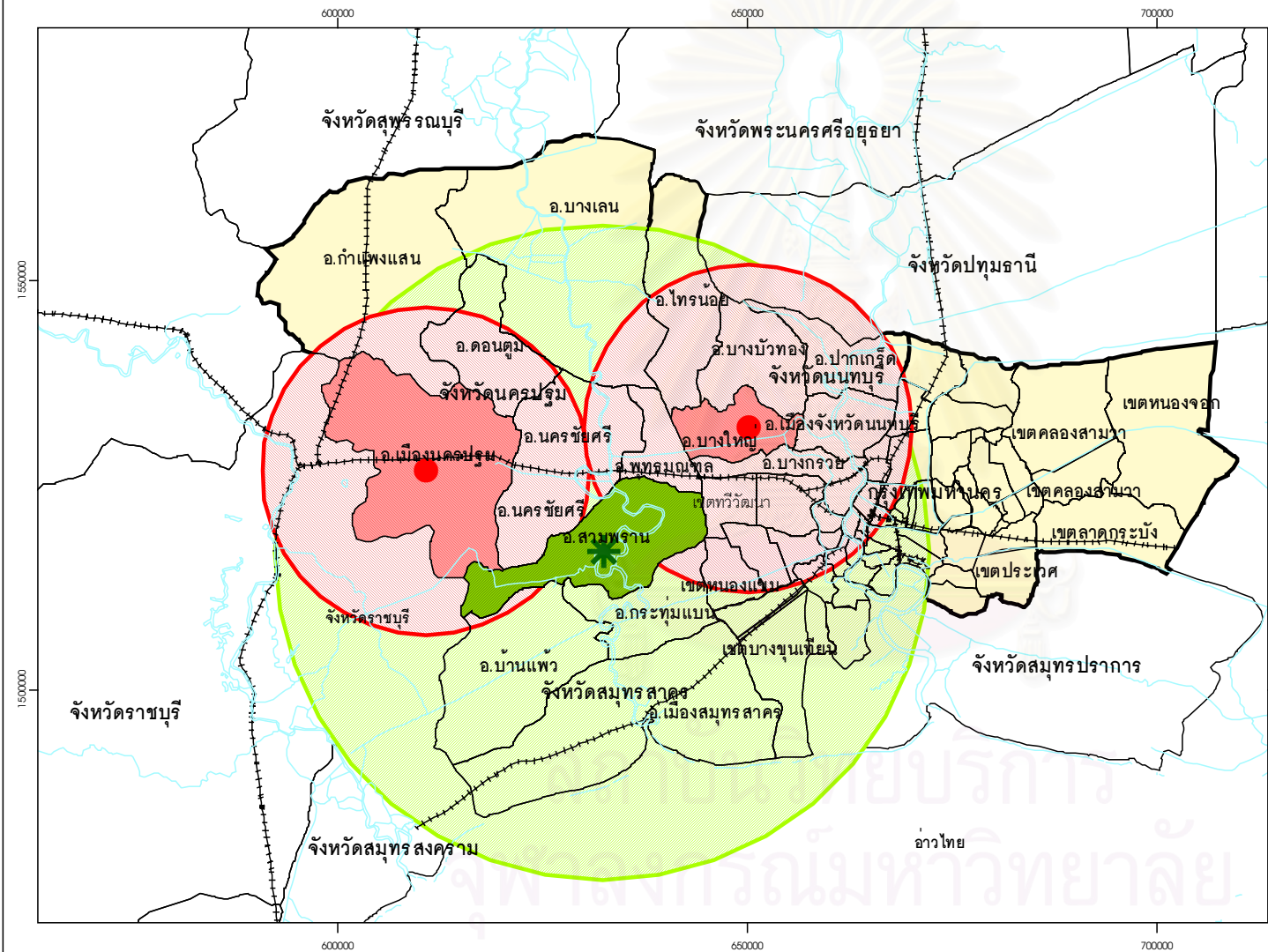
6.1.4 สรุปที่ตั้งศูนย์กลางและโครงข่ายเพื่อการส่งออกดอกกล้วยไม้สดใน กรุงเทพมหานครและจังหวัดใกล้เคียง

เมื่อได้ค่ามาตรฐานมาทำแผนภูมิฮิสโตแกรมแล้วแบ่งกลุ่มเขต / อำเภอตามศักยภาพของพื้นที่มาพิจารณาร่วมกับความพร้อมของปัจจัยต่างๆ โดยคำนึงถึงรัศมีการให้บริการและสามารถให้บริการแก่พื้นที่ที่เป็นแหล่งเพาะปลูกกล้วยไม้ได้เป็นจำนวนมาก จึงได้ผลสรุปดังนี้(แผนที่ 6.1)

- ศูนย์กลางเพื่อการส่งออกดอกกล้วยไม้สด มีแห่งเดียวคือที่ อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม เป็นพื้นที่ที่มีศักยภาพปานกลาง มีความพร้อมของปัจจัยต่างๆ 5 ปัจจัย เป็นแหล่งผลิตกล้วยไม้ที่สำคัญ คือมีพื้นที่เพาะปลูกถึง 1,262 ไร่ มีรัศมีการให้บริการประมาณ 40 กิโลเมตร ซึ่งครอบคลุมพื้นที่เพาะปลูกกล้วยไม้เกือบทั้งหมดในพื้นที่ศึกษา ได้แก่ อ.นครชัยศรี , อ.พุทธมณฑล , อ.สามพราน จังหวัดนครปฐม , อ.บ้านแพ้ว , อ.กระทุ่มแบน , อ.เมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร , อ.บางบัวทอง , อ.บางใหญ่ , อ.ปากเกร็ด , อ.บางกรวย , อ.เมืองนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี , เขตทวีวัฒนา , เขตตลิ่งชัน , เขตหนองแขม , เขตบางแค , เขตภาษีเจริญ , เขตจอมทอง , เขตบางบอน , เขตราชบุรีบูรณะ , เขตบางขุนเทียน , เขตทุ่งครุ กรุงเทพมหานคร และครอบคลุมพื้นที่บางส่วนใน อ.เมืองนครปฐม , อ.ดอนตูม , อ.บางเลน , อ.กำแพงแสน จังหวัดนครปฐม และ อ.ไทรน้อย จังหวัดนนทบุรี

- โครงข่ายเพื่อการส่งออกดอกกล้วยไม้สด มี 2 แห่ง คือที่อำเภอบางใหญ่ จังหวัดนนทบุรี และอำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม ซึ่งเป็นผลมาจากการพิจารณาศักยภาพของพื้นที่ศึกษา ความพร้อมของปัจจัยต่างๆ ประกอบกับแนวโน้มของแหล่งผลิตที่จะขยายตัว

ความเป็นไปได้ในการพัฒนาศูนย์กลางและโครงข่ายเพื่อการส่งออกดอกกล้วยไม้สดในกรุงเทพมหานครและจังหวัดใกล้เคียง

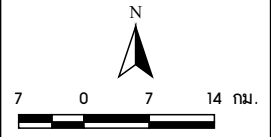

แผนที่ 6.1 แสดงบริเวณที่มีความเป็นไปได้ในการจัดตั้งศูนย์กลางและโครงข่ายเพื่อการส่งออกและรัศมีการให้บริการ

คำอธิบายสัญลักษณ์

- ทางรถไฟ
- แม่น้ำ
- รัศมีศูนย์กลาง 40 กิโลเมตร
- รัศมีโครงข่าย 20 กิโลเมตร
- ศูนย์กลางส่งออก
อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม
- ศูนย์กลางโครงข่าย
อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม
อำเภอบางใหญ่ จังหวัดนนทบุรี

ที่มา : การศึกษา (ผู้วิจัย 2547)

ในอนาคต ซึ่งบริเวณที่มีแนวโน้มที่จะขยายพื้นที่ในการผลิตเพิ่มขึ้นคือบริเวณจังหวัดราชบุรี และจังหวัดนครปฐม โครงการฯนี้มีรัศมีการให้บริการประมาณ 20 กิโลเมตร โดยโครงการฯที่อำเภอบางใหญ่ จังหวัดนครปฐม มีรัศมีการให้บริการครอบคลุมพื้นที่ อ.พุทธมณฑล จ.นครปฐม, อ.ไทรน้อย , อ.บางบัวทอง ,อ.ปากเกร็ด ,อ.เมืองนครปฐม,อ.บางกรวย จ.นครปฐม,เขตทวีวัฒนา ,เขตบางแค และเขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร ส่วนโครงการฯที่อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม มีรัศมีการให้บริการครอบคลุมพื้นที่ อ.เมืองนครปฐม และพื้นที่บางส่วนใน อ.กำแพงแสน , อ.นครชัยศรี , อ.ดอนตูม ในจังหวัดนครปฐม และพื้นที่บางส่วนในอ.บ้านโป่ง ,อ.บางแพ จ.ราชบุรี

- ส่วนพื้นที่ที่อยู่นอกเขตรัศมีการให้บริการของทั้งศูนย์กลางฯ และโครงการฯ ทั้ง 2 แห่งได้แก่พื้นที่บางส่วนของ อ.กำแพงแสน ,อ.บางเลน ,อ.ดอนตูม จ.นครปฐม และอ.ไทรน้อย จ.นครปฐม

6.2 การอภิปรายปัจจัยที่ได้จากการศึกษา

จากการวิเคราะห์แบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่ม และการศึกษาข้อมูลทุติยภูมิสรุปว่าปัจจัยที่มีความเป็นไปได้ในการพัฒนาที่ตั้งศูนย์กลางและโครงการฯเพื่อการส่งออกดอกกล้วยไม้สดนั้นได้แก่

บริเวณที่เป็นแหล่งผลิต คือบริเวณที่มีการปลูกกล้วยไม้เพื่อส่งออกเป็นจำนวนมาก

การคมนาคมขนส่ง คือบริเวณที่มีระยะห่างจากท่าอากาศยานดอนเมืองน้อยที่สุดนั้นมีความสำคัญมากกว่าบริเวณที่มีจำนวนถนนสายหลัก และถนนสายรองซึ่งมีความสำคัญรองลงมา

ข้อกำหนดด้านการใช้ประโยชน์ที่ดิน คือบริเวณที่มีการวางผังการใช้ประโยชน์ที่ดินของสำนักผังเมืองกรุงเทพมหานคร และกรมโยธาธิการและผังเมืองซึ่งควรอยู่ในพื้นที่สีเขียวคือที่ดินประเภทชนบทและเกษตรกรรม ซึ่งมีความเหมาะสมต่อการเป็นแหล่งปลูกกล้วยไม้ส่งออก และราคาที่ดินถูก เกษตรกรสามารถลงทุนในการขยายพื้นที่เพาะปลูกได้ง่าย

ปัจจัยทั้ง 3 ข้อดังกล่าว จะส่งเสริมให้เกิดความเป็นไปได้ในการตั้งศูนย์กลาง และโครงการฯเพื่อการส่งออกในแง่ของการประหยัดค่าขนส่ง ลดการนำเสียของสินค้า และที่ดินราคาถูก ซึ่งจะช่วยลดต้นทุนในการผลิตของเกษตรกรและต้นทุนในการสร้างศูนย์กลางและโครงการฯของภาครัฐบาล

การบริการด้านสาธารณูปโภค คือการให้บริการด้านไฟฟ้า, ประปา ที่จะใช้ภายในศูนย์กลางและโครงการฯ เพื่อให้เกิดความสะดวกในขั้นตอนการดำเนินงาน ซึ่งกลุ่มตัวอย่างเห็นว่าคุณค่าสำคัญเท่าเทียมกัน

การสื่อสาร คือการให้บริการด้านโทรศัพท์, ปรินต์โทรเลข ในปัจจุบันการสื่อสารในยุคโลกไร้พรมแดนนั้นมีทั้งโทรศัพท์เคลื่อนที่, อินเทอร์เน็ต ที่ทำให้การติดต่อสื่อสารมีความสะดวกรวดเร็วนั้นสำคัญกว่าการติดต่อสื่อสารทางไปรษณีย์

การบริการของสถาบันการเงิน คือจำนวนสาขาของธนาคารต่างๆที่เปิดให้บริการในแต่ละพื้นที่ซึ่งเห็นว่ามีผลสำคัญเท่ากัน สำหรับกลุ่มเกษตรกรนั้นส่วนใหญ่ใช้เงินทุนของตนเองหรือจากการช่วยเหลือของญาติพี่น้อง แต่ถ้าเป็นเรื่องของการทำธุรกิจระหว่างเกษตรกร, ผู้ส่งออก และลูกค้าในต่างประเทศนั้นจะดำเนินการผ่านทางธนาคารต่างๆที่อยู่ใกล้เคียง

ปัจจัยทั้ง 3 ข้อนี้ จะช่วยส่งเสริมให้เกิดความสะดวกและคล่องตัวในการดำเนินงานภายในศูนย์กลาง และโครงข่ายเพื่อการส่งออก และสะดวกในการทำธุรกรรมต่างๆระหว่างผู้ผลิต ผู้ส่งออก และผู้บริโภคในต่างประเทศ

6.3 ข้อเสนอแนะ

ในด้านการผลิต

ตลาดในต่างประเทศมีความต้องการชนิดและพันธุ์กล้วยไม้ที่แตกต่างกันไปตามรสนิยมของประชาชนในแต่ละประเทศ ซึ่งกล้วยไม้พันธุ์ใหม่ๆที่มีคุณภาพดีและประเทศนั้นๆ ไม่สามารถปลูกเองได้ ย่อมจะเป็นที่สนใจของตลาดและทำให้ดอกกล้วยไม้พันธุ์ใหม่นั้นมีมูลค่าสูงกว่าดอกกล้วยไม้พันธุ์ที่มีมานานแล้ว ดังนั้นจึงน่าที่จะมีการคิดค้นดอกกล้วยไม้เขตร้อนพันธุ์ใหม่ๆขึ้นมาอย่างต่อเนื่องเพื่อแข่งขันกับตลาดในต่างประเทศโดยเจาะกลุ่มลูกค้าที่นิยมดอกไม้ต่างถิ่นที่มีความสวยงามและแปลกตา อย่างเช่นในประเทศญี่ปุ่น ซึ่งในปัจจุบันไทยครองส่วนแบ่งตลาดไม้ตัดดอกนำเข้าเป็นอันดับที่ 2 รองจากประเทศเนเธอร์แลนด์

ในด้านแหล่งผลิต

ควรจะต้องมีการจัดระเบียบพื้นที่ชุมชน (Zoning) เพื่อป้องกันการขยายตัวของแหล่งชุมชน หมู่บ้านจัดสรร หรือโรงงานอุตสาหกรรม เข้ามาในบริเวณพื้นที่ปลูกกล้วยไม้ส่งออก ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อเจริญเติบโตของกล้วยไม้ที่ต้องอาศัยแร่ธาตุจากน้ำและอากาศเป็นอาหาร ถ้าผลผลิตไม่มีคุณภาพ เกษตรกรทำสวนกล้วยไม้แล้วขาดทุน ก็ต้องยกเลิกการทำสวนกล้วยไม้ส่งออกในบริเวณนี้แล้วย้ายไปทำสวนกล้วยไม้ในบริเวณอื่น หรือเปลี่ยนไปประกอบอาชีพอื่น ทำให้แหล่งผลิตกล้วยไม้ส่งออกเปลี่ยนแปลงไป ศูนย์กลางและโครงข่ายเพื่อการส่งออกที่ตั้งขึ้นเพื่อให้บริการแก่แหล่งผลิตกล้วยไม้ส่งออกนั้นก็เลยไม่สามารถใช้ประโยชน์ได้เต็มที่ ไม่คุ้มค่ากับที่ได้ลงทุนไป แต่ถ้าภาครัฐบาลมีการส่งเสริมและสนับสนุนอย่างจริงจังและเป็นรูปธรรมอย่างเช่น การตั้งศูนย์กลางเพื่อการส่งออก หรือการจัดระเบียบพื้นที่ชุมชน(Zoning) ในบริเวณที่มีการปลูกกล้วยไม้เพื่อ

การส่งออกที่ยังไม่มีการจัดระเบียบชุมชน(Zoning) พื้นที่ที่เป็นแหล่งผลิตเดิมก็ยังคงอยู่ และอาจเกิดแหล่งผลิตใหม่ๆเพิ่มขึ้น เนื่องจากเกษตรกรเห็นว่าภาครัฐมีการสนับสนุนอย่างต่อเนื่องและจริงจัง แล้วในขณะที่เดียวกันการจัดระเบียบพื้นที่ชุมชน(Zoning) ในแหล่งผลิตกล้วยไม้ส่งออกนั้นสามารถจัดเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรได้อีกทางหนึ่งด้วย

ในด้านการดำเนินงานภายในศูนย์กลางและโครงข่ายฯ

ควรจัดให้มีการบริการที่ครบวงจร(One Stop Service) ตั้งแต่ขั้นตอนการรวบรวมผลผลิตจากแหล่งผลิต การคัดแยกคุณภาพ(Grade) การบรรจุหีบห่อ ไปจนถึงขั้นตอนการตรวจสอบสินค้าและการส่งไปยังสนามบินเพื่อส่งออกสู่ต่างประเทศ ซึ่งการดำเนินงานภายในศูนย์กลางฯนั้นควรมีทั้งภาครัฐและเอกชนเข้ามาดำเนินงานร่วมกันโดย

ภาครัฐบาล จะเป็นผู้ดำเนินการในด้านการสร้างอาคาร การจัดหาโครงสร้างพื้นฐานต่างๆ เช่นไฟฟ้า ประปา โทรศัพท์เพื่ออำนวยความสะดวกในการดำเนินงานภายในศูนย์ การกำหนดราคาซื้อ-ขาย และให้มีตัวแทนจากหน่วยงานของรัฐเข้ามาตั้งศูนย์ประสานงานอยู่ภายในศูนย์กลางฯเช่น ศูนย์ประสานงานของกรมวิชาการเกษตร , ศูนย์ประสานงานของกรมส่งเสริมการเกษตร , ศูนย์ประสานงานของกรมศุลกากร , ศูนย์ประสานงานของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร และ ศูนย์ประสานงานของธนาคารออมสิน เป็นต้น เพื่อให้เกิดความสะดวกและรวดเร็วในขั้นตอนต่างๆในการติดต่อกับหน่วยงานของรัฐหลายๆหน่วยงาน

ส่วนภาคเอกชน จะดำเนินงานในด้าน การบริการด้านแหล่งเงินทุนโดยธนาคารพาณิชย์ , การผลิตบรรจุภัณฑ์ , การขนส่งจากแหล่งผลิตมายังศูนย์กลางฯ และจากศูนย์กลางฯไปยังสนามบิน , การจ้างแรงงานในการดำเนินการปฏิบัติต่อดอกกล้วยไม้หลังการตัดดอก โดยที่การดำเนินงานนั้นจะต้องมีคณะกรรมการที่เป็นตัวแทนจากรัฐบาล เอกชน และตัวแทนจากกลุ่มเกษตรกร เข้ามากำกับดูแลและควบคุมทุกระบบตั้งแต่เกษตรกรผู้ผลิต บริษัทส่งออก และหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพ

ผลการวิจัยในครั้งนี้ จะเป็นประโยชน์ในการวางแผนพัฒนาภาค หรือจังหวัด จากการนำข้อมูลศักยภาพทางด้านกายภาพของจังหวัดมาพิจารณา โดยเฉพาะอย่างยิ่งเป็นเรื่องของการส่งออกสินค้าเกษตรที่สามารถทำรายได้ให้กับประเทศเป็นจำนวนหลายล้านบาทต่อปี ทำให้ดอกกล้วยไม้ของไทยถูกยกระดับให้มีความสำคัญต่อการพัฒนาประเทศไม่แพ้สินค้าเกษตรชนิดอื่นๆ หรือนำไปใช้ประกอบการพิจารณาศักยภาพของพื้นที่อื่นๆ ที่มีการปลูกพืชชนิดเดียวกันหรือพืชประเภทไม้ตัดดอกที่มีแนวโน้มที่จะพัฒนาไปถึงระดับที่สามารถส่งออกไปต่างประเทศได้ ซึ่งผล

ของการวิจัยนี้สามารถนำไปใช้เป็นข้อมูลประกอบการวางแผนพัฒนาภาค หรือจังหวัด หรือพื้นที่ภายในภาคเพื่อให้เกิดความเชื่อมโยงในการวางแผนในระดับต่างๆ ให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน

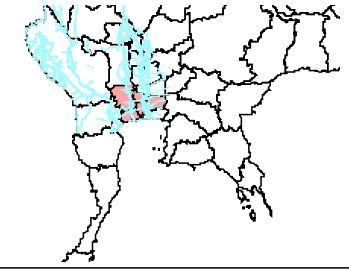
6.4 ข้อเสนอแนะอื่นๆ

ถึงแม้ว่ากรุงเทพมหานครจะมีบทบาททางเศรษฐกิจในแง่ของการคมนาคมขนส่ง การค้าและการบริการมากกว่าทางด้านเกษตรกรรม แต่พื้นที่เกษตรกรรมในกรุงเทพมหานครในกรุงเทพมหานครก็ยังมีมีความสำคัญมากไม่เพียงแต่เป็นแหล่งผลิตผลผลิตทางการเกษตรแต่เพียงอย่างเดียวเท่านั้น แต่ยังมีมีความสำคัญในแง่ของการชะลอการขยายตัวของกรุงเทพมหานครแถบชานเมือง และเป็นพื้นที่รองรับน้ำและผันน้ำจากภาคกลางตอนบน แต่เนื่องจากผลตอบแทนที่ได้รับจากการทำการเกษตรนั้นลดต่ำลงซึ่งเป็นผลมาจากการได้รับผลกระทบทางสิ่งแวดล้อมจากโรงงานอุตสาหกรรมและการขยายตัวของแหล่งชุมชน จึงทำให้พื้นที่เกษตรกรรมถูกใช้ไปเพื่อกิจกรรมทางเศรษฐกิจในด้านอื่นๆ มากขึ้น ดังนั้นจึงควรที่จะมีมาตรการที่จะรักษาพื้นที่เกษตรให้คงอยู่โดยส่งเสริมให้เกษตรกรรายได้เพิ่มขึ้นในแง่ของการทำธุรกิจในภาคเกษตร หรืออุตสาหกรรมที่ต่อเนื่องจากการเกษตร เป็นต้น

6.5 ข้อเสนอแนะสำหรับพื้นที่นอกเขตรัศมีการให้บริการของศูนย์กลางและโครงข่ายเพื่อการส่งออก

ถึงแม้ผลการศึกษาจะสรุปให้มีที่ตั้งที่เหมาะสมสำหรับศูนย์กลางเพื่อการส่งออก 1 แห่ง และโครงข่ายเพื่อการส่งออกอีก 2 แห่ง ซึ่งมีรัศมีการให้บริการครอบคลุมพื้นที่เกือบทั้งหมดในพื้นที่ที่ศึกษาแล้ว แต่ก็ยังเหลือพื้นที่บางส่วนของศูนย์กลางฯ และโครงข่ายฯ ทั้ง 2 ไม่สามารถให้บริการได้ทั่วถึง ได้แก่บริเวณ อำเภอกำแพงแสน อำเภอดอนตูม อำเภอบางเลน ในจังหวัดนครปฐม และอำเภอไทรน้อย ในจังหวัดนนทบุรี ซึ่งข้อมูล ณ ปัจจุบันที่ได้ทำการศึกษานี้ พื้นที่บริเวณดังกล่าวไม่เหมาะสมในการตั้งศูนย์กลางฯ หรือโครงข่ายฯ แต่ถ้าในอนาคตพื้นที่บริเวณนี้มีการเปลี่ยนแปลงทั้งในเรื่องความพร้อมของปัจจัยต่างๆ และการให้ความช่วยเหลือและสนับสนุนจากรัฐบาลทั้งในด้านการผลิตและการส่งออก พื้นที่บริเวณนี้อาจเป็นแหล่งผลิตกล้วยไม้ส่งออกที่สำคัญอีกแห่งหนึ่ง ดังนั้นจึงมีข้อเสนอแนะสำหรับการพัฒนาพื้นที่บริเวณนี้คือการกำหนดให้มีโครงข่ายเพื่อการส่งออกขึ้นมาอีก 1 แห่ง (จากข้อมูลการวิเคราะห์ ณ ปัจจุบัน) เพื่อให้บริการแก่เกษตรกรในช่วงระยะเวลาที่ศูนย์กลางฯ มีความต้องการคอกกล้วยไม้สดเป็นจำนวนมาก นั่นคือ โครงข่ายเพื่อการส่งออกที่อำเภอบางเลน (แผนที่ 6.2) โดยพิจารณาจากตารางที่ 6.1 เปรียบเทียบพื้นที่ 4 อำเภอที่อยู่นอกเขตรัศมีการให้บริการของศูนย์กลาง และโครงข่ายเพื่อการส่งออก จะเห็นว่า อ.บางเลนมีความเหมาะสมกว่าพื้นที่อื่นๆ เนื่องจากศักยภาพของพื้นที่อยู่ในระดับปานกลาง จำนวนความ

ความเป็นไปได้ในการพัฒนาศูนย์กลางและโครงข่ายเพื่อการส่งออกดอกกล้วยไม้สดในกรุงเทพมหานครและจังหวัดใกล้เคียง

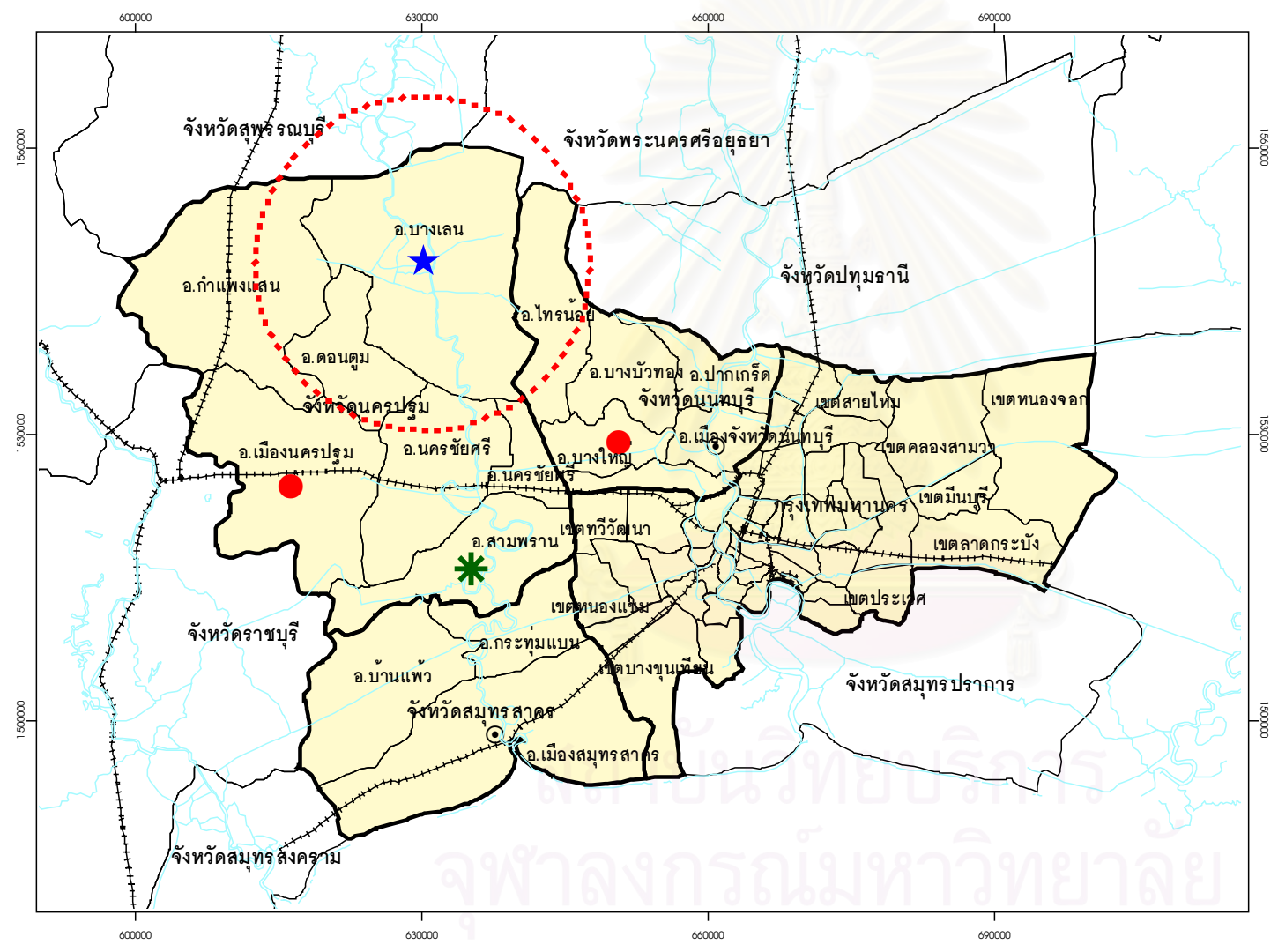
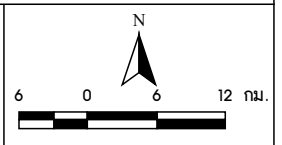

แผนที่ 6.2 แสดงบริเวณที่มีความเป็นไปได้ในการพัฒนาโครงข่ายเพื่อการส่งออกและจัดบริการให้บริการสำหรับพื้นที่นอกเขตจัดบริการให้บริการของศูนย์กลางและโครงข่ายฯ ทั้ง 3 แห่ง

คำอธิบายสัญลักษณ์

- รัศมีโครงข่าย 20 กิโลเมตร
- โครงข่ายเพื่อการส่งออก
อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม

ที่มา : การศึกษา (ผู้วิจัย 2547)

พร้อมของปัจจัยมี 3 ปัจจัย ถึงแม้ว่าผลรวมของค่ามาตรฐานจะมีค่าเป็นลบ แต่ขนาดของพื้นที่ปลูกกล้วยไม้ก็มีมากถึง 192 ไร่ ซึ่งถือว่าเป็นแหล่งผลิตที่มีความสำคัญพอสมควร แต่ถ้าในอนาคตความพร้อมของปัจจัยต่างๆ มีการเปลี่ยนแปลง พื้นที่ที่เหมาะสมในการพัฒนาให้เป็นโครงข่ายนี้ก็อาจมีการเปลี่ยนแปลงเช่นเดียวกัน

ตารางที่ 6.1 แสดงรายละเอียดการพิจารณาศักยภาพของพื้นที่นอกเขตรัศมีการให้บริการของศูนย์กลางฯและโครงข่ายฯ

เขต/ อำเภอ	ศักยภาพ	ความพร้อมของปัจจัย						จำนวน ปัจจัยที่ มีค่า มาตรฐาน เป็น บวก	ผลรวม ค่า มาตรฐาน	ขนาด พื้นที่ ปลูก กล้วยไม้ (ไร่)
		แหล่ง ผลิต	การ คมนาคม	การ สาธารณสุข สากล	การ สื่อสาร	สถาบัน การเงิน	ข้อ กำหนด การใช้ ประโยชน์ ที่ดิน			
อ.บาง เลน	ปาน กลาง	-	-	+	+	+	-	3	-1.88	195.25
อ.กำแพง แสน	ปาน กลาง	-	-	+	+	+	-	3	-1.57	31.25
อ.ดอน ตูม	ต่ำ	-	-	+	+	-	-	2	-8.43	91
อ.ไทร น้อย	ต่ำ	+	+	-	-	-	+	3	-4.07	293

ที่มา : จากการวิเคราะห์

6.6 ข้อเสนอแนะในการทำงานวิจัยในครั้งต่อไป

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการศึกษาเบื้องต้น เพื่อกำหนดที่ตั้งศูนย์กลางและโครงข่ายเพื่อการส่งออกดอกกล้วยไม้สดในระดับ เขต / อำเภอในพื้นที่ 4 จังหวัดซึ่งเป็นแหล่งปลูกกล้วยไม้เพื่อการส่งออกที่สำคัญของประเทศไทย โดยได้ทำการศึกษาเฉพาะการค้าดอกกล้วยไม้สดเท่านั้น ซึ่งในปัจจุบันมีการค้าต้นกล้วยไม้ และการจัดช่อ (Bouquet) ส่งให้แก่ลูกค้าในต่างประเทศเป็นจำนวนมากขึ้น

จากการศึกษาในครั้งนี้ทำให้ทราบว่าพื้นที่ปลูกกล้วยไม้เพื่อการส่งออกนั้นมีการเปลี่ยนแปลง โดยมีแนวโน้มที่จะขยายตัวไปทางด้านตะวันตกและด้านเหนือของกรุงเทพมหานครมากขึ้น ซึ่งจะขยายพื้นที่ปลูกไปยังจังหวัดราชบุรี , จังหวัดกาญจนบุรี และจังหวัดนนทบุรี เนื่องมาจากปัญหาอากาศเสีย และปัญหาน้ำเน่าเสียที่ปล่อยออกมาจากโรงงานอุตสาหกรรมและแหล่งชุมชน ซึ่งมีผลต่อการเจริญเติบโตและคุณภาพของกล้วยไม้ส่งออก

ดังนั้นการวิจัยในครั้งต่อไปจึงน่าจะทำการศึกษาในพื้นที่ที่เชื่อมต่อกับพื้นที่ที่ได้ทำการศึกษาในครั้งนี้ได้แก่บริเวณจังหวัดราชบุรี , จังหวัดกาญจนบุรี , จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เป็นต้น และน่าที่จะได้มีการวิเคราะห์หาปัจจัยอื่นๆเพิ่มเติม เช่น พื้นที่ที่ถูกน้ำท่วม , ราคาที่ดิน , การชลประทาน ฯลฯ รวมไปถึงการนำระบบสารสนเทศทางภูมิศาสตร์ (GIS) มาใช้เป็นเทคนิคในการวิเคราะห์พื้นที่ เพื่อทำการวิเคราะห์พื้นที่เพื่อกำหนดที่ตั้งศูนย์กลางและโครงข่ายเพื่อการส่งออกนั้นสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

กาญจณี พลจันทร์. ทฤษฎีแหล่งที่ตั้งและการใช้วิเคราะห์. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2526.

การคำภายใน, กรม. รายงานผลการสำรวจแหล่งจัดตั้งตลาดกลาง. กรุงเทพมหานคร :ม.ป.ป.

กิริติ เหลืองหิรัญ. การวิเคราะห์อุปสงค์การส่งออกกล้วยไม้ตัดดอกของไทยไปตลาดร่วมยุโรปที่สำคัญบางประเทศ. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์เกษตร คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2540.

คอนซัลแทนท์ ออฟ เทคโนโลยี จำกัด, บริษัท. โครงการศึกษาข้อมูลเพื่อการวางแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสาคร. กรุงเทพมหานคร : 2546.

ฉัตรทิพย์ นาถสุภา. พัฒนาการเศรษฐกิจประเทศไทย. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์วิทยากร, 2511.

ดารณี ถวิลพิพัฒน์กุล. เศรษฐศาสตร์สำหรับนักวางแผนภาค. กรุงเทพมหานคร : ภาควิชาการวางแผนภาคและเมือง คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ม.ป.ป.

ทองโรจน์ อ่อนจันทร์. เศรษฐศาสตร์เกษตร. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, 2526.

ทำนอง สิงคาลวนิช. การเกษตรกับการพัฒนา. พระนคร : โรงพิมพ์ร่วมมิตรไทย, 2514

ชเนศ กองประเสริฐ. การพัฒนาอุตสาหกรรมเกษตรของประเทศไทย. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, 2526.

ประพันธ์ เสวตนันท์. เศรษฐศาสตร์ภูมิภาค. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ดวงกมล, 2520.

บันลือ คำวชิรพิทักษ์. เศรษฐศาสตร์การเกษตร. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2523.

ผังเมือง, สำนัก. โครงการวางและจัดทำผังเมืองรวมกรุงเทพมหานคร(ปรับปรุงครั้งที่ 2) ด้านเศรษฐกิจและการวิเคราะห์แนวโน้มการลงทุน. กรุงเทพมหานคร : ม.ป.พ., 2545.

พรสุดา เชี่ยวชาญพานิชย์. แนวทางการพัฒนาที่ตั้งศูนย์กลางและโครงข่ายเพื่อการส่งออกผลไม้ในภาคตะวันออก. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาการวางแผนภาค คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2540.

โมเซอร์, อาร์เธอร์ เทโอเดอร์. การพัฒนาการเกษตรให้ก้าวหน้า. ขอนแก่น : คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2528.

วันทนา.http://www.bot.or.th/bothompage/BankAtWork/Payment/Highlight/bank_name.asp. กรุงเทพมหานคร : ธนาคารแห่งประเทศไทย, 2548.

วิชาการเกษตร, กรม. วิธีการและขั้นตอนการส่งออกดอกกล้วยไม้จำหน่ายต่างประเทศ. จำนวน 5,000 เล่ม. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร : ชุมชุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด, 2545.

วิชาการเกษตร, กรม. เอกสารประกอบการสัมมนา เรื่อง กล้วยไม้ไทยเพื่อการส่งออก.

กรุงเทพมหานคร : ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย, 2544.

ศูนย์บริการวิชาการ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์. การศึกษาข้อมูลเพื่อการวางแผนและจัดทำผังเมืองรวมจังหวัดนครปฐม. กรุงเทพมหานคร : 2544.

เศรษฐกิจการเกษตร, สำนักงาน. แนวทางการพัฒนาไม้ดอกไม้ประดับในแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 8 (2450-2544). เอกสารเศรษฐกิจการเกษตรเลขที่ 64 กรกฎาคม. กรุงเทพมหานคร, 2539.

เศรษฐกิจการพาณิชย์, กรม. รายงานโครงการศึกษาวิจัยเพื่อจัดตั้งเขตส่งออกสินค้าเกษตร.

กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, ม.ป.ป.

สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. ระเบียบวิธีการวิจัยทางสังคมศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 11. กรุงเทพมหานคร : เฟื่องฟ้าพรินติ้ง จำกัด, 2544

สุขใจ ชำรงชัยกุลเกษม. รายงานผลการศึกษาวเคราะห์การผลิตและการตลาดคอกกล้วยไม้สด.

กรุงเทพมหานคร : ฝ่ายวิจัยสินค้าเกษตรกรรม กองวิจัยสินค้าและการตลาด กรมเศรษฐกิจการพาณิชย์, 2531.

ส่งเสริมการเกษตร, กรม. คู่มือการผลิตกล้วยไม้เพื่อการส่งออก. จำนวน 700 เล่ม. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร : ม.ป.ป.

สมคิด ทักษิณวิสุทธ์. หลักการตลาดสินค้าเกษตร ฉบับปรับปรุง. กรุงเทพมหานคร : ภาควิชาเศรษฐศาสตร์เกษตรและทรัพยากร คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2543.

สร้อยสุข พงษ์พูล. แนวทางการพัฒนาที่ตั้งและโครงข่ายท่าข้าว กรณีศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารบัณฑิต สาขาวิชาการวางแผนภาค คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2540.

ส่วนพัฒนาธุรกิจอิเล็กทรอนิกส์ ด้านมัลติมีเดีย บริษัท ท.ศ.ท. คอร์ปอเรชั่น จำกัด

(มหาชน). <http://www.totweb.net/totweb/jsp/thai/contact/index.jsp>. กรุงเทพมหานคร :

บริษัท ทศท.คอร์ปอเรชั่น จำกัด(มหาชน), 2548.

เอกจิต วงศ์สุภชาติกุล. ทฤษฎีแหล่งที่ตั้งกับแนวความคิดเกี่ยวกับการพัฒนาภูมิภาค.

กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ธรรมศาสตร์, 2523.

ภาคผนวก

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ก. ตัวอย่างแบบสอบถาม
แบบสอบถามสำหรับเกษตรกรผู้ปลูกกล้วยไม้

ที่อยู่.....ตำบล.....อำเภอ.....จังหวัด.....
เบอร์โทรศัพท์.....เนื้อที่สวนกล้วยไม้.....ไร่

โปรดกาเครื่องหมาย ลงในช่องสี่เหลี่ยม และกรอกข้อความลงในช่องว่างให้ครบถ้วนและถูกต้องเพื่อผู้วิจัยจะสามารถนำไปทำการวิเคราะห์ข้อมูลในลำดับต่อไป

1. สถานะ เจ้าของสวนกล้วยไม้ ผู้เช่าสวนกล้วยไม้
 ผู้เช่าที่ดินเปล่า อื่นๆ.....
2. สถานภาพการศึกษา ประถมศึกษา มัธยมศึกษา ปวช.
 ปริญญาตรี สูงกว่าปริญญาตรี ปวส.

3. ในอนาคตท่านคิดว่าจะประกอบอาชีพนี้ต่อไปหรือไม่
 ประกอบอาชีพนี้ต่อไป เปลี่ยนไปประกอบอาชีพอื่น

4. การขนส่งผลผลิตจากสวนของท่านไปยังผู้ส่งออก
 เจ้าของสวนนำไปส่งเอง ผู้ส่งออกมารับที่สวน
 มีผู้รับจ้างขนส่ง / จ้างบริษัทขนส่งสินค้า

5. แหล่งเงินทุนในการทำสวนกล้วยไม้ของท่าน
 ทุนตนเอง
 ธนาคารพาณิชย์ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ สถาบันการเงินอื่นๆ
 สหกรณ์ต่างๆ (ระบุ).....
 กู้เงินนอกระบบ
 อื่นๆ (ระบุ).....

6. แหล่งน้ำที่ท่านใช้เพื่อการทำสวนกล้วยไม้มาจาก
 จากธรรมชาติ เช่น แม่น้ำ ลำคลอง แหล่งน้ำขุดขึ้น เช่น น้ำบาดาล
 จากแหล่งน้ำชลประทาน น้ำประปา

7. ในการทำสวนกล้วยไม้ของท่าน ท่านประสบปัญหาหรือไม่ (เช่น น้ำท่วม น้ำทะเลหนุน อากาศพิษ ฯลฯ)

ประสบปัญหา ได้แก่

- 1.).....
2.).....
3.).....
4.).....

ไม่ประสบปัญหา

8. ในอนาคตท่านคิดว่าจะขยายพื้นที่ปลูกกล้วยไม้หรือไม่

- ขยายพื้นที่ปลูกกล้วยไม้ไปในบริเวณใกล้เคียง
- ขยายพื้นที่ปลูกโดยย้ายไปปลูกในอำเภออื่น หรือจังหวัดอื่น คือบริเวณ.....
เพราะ.....
- ไม่ขยายพื้นที่ปลูกเพราะ.....

9. ท่านคิดว่ารัศมีการให้บริการของศูนย์กลางการส่งออกฯ ควรอยู่ในระยะกี่กิโลเมตร

- 1-40 กิโลเมตร ซึ่งใช้เวลาเดินทางประมาณ 1 ชั่วโมง (ถ้าใช้อัตราความเร็ว 60กม./ 1ชั่วโมง)
- 1-60 กิโลเมตร ซึ่งใช้เวลาเดินทางประมาณ 1 ชั่วโมง (ถ้าใช้อัตราความเร็ว 60กม./ 1ชั่วโมง)
- 1-80 กิโลเมตร ซึ่งใช้เวลาเดินทางประมาณ 2 ชั่วโมง (ถ้าใช้อัตราความเร็ว 60กม./ 1ชั่วโมง)
- อื่นๆ (ระบุ)

หมายเหตุ รัศมีการให้บริการ คือ ระยะทางจากสวนกล้วยไม้ถึงศูนย์กลางการส่งออก

10. ท่านคิดว่ารัศมีการให้บริการของโครงข่ายเพื่อการส่งออกฯ ควรอยู่ในระยะกี่กิโลเมตร

- 1-20 กิโลเมตร ซึ่งใช้เวลาเดินทางประมาณ 1/2 ชั่วโมง (ถ้าใช้อัตราความเร็ว 60กม./ 1ชั่วโมง)
- 1-40 กิโลเมตร ซึ่งใช้เวลาเดินทางประมาณ 1 ชั่วโมง (ถ้าใช้อัตราความเร็ว 60กม./ 1ชั่วโมง)
- 1-60 กิโลเมตร ซึ่งใช้เวลาเดินทางประมาณ 1 ชั่วโมง (ถ้าใช้อัตราความเร็ว 60กม./ 1ชั่วโมง)
- อื่นๆ (ระบุ)

หมายเหตุ รัศมีการให้บริการ คือ ระยะทางจากสวนกล้วยไม้ถึงโครงข่ายเพื่อการส่งออก

11. ท่านคิดว่าปัจจัยใดมีความสำคัญต่อการจัดตั้งศูนย์กลางเพื่อการส่งออกคอกกล้วยไม้สด (เรียงลำดับ

ความสำคัญจากมากที่สุด =1 และรองลงมาเป็น 2,3,.....,6 ตามลำดับ ลงใน (....) และกาเครื่องหมาย ✓ ใน

(.....) เป็นแหล่งผลิตกล้วยไม้ ส่งออก

(.....) มีการคมนาคมสะดวก

จำนวนถนนหลายสาย มีความสำคัญกว่า ระยะทางสั้น

ระยะทางสั้น มีความสำคัญกว่า จำนวนถนนหลายสาย

สำคัญเท่ากัน

(.....) เป็นบริเวณที่มีการให้บริการด้านสาธารณูปโภคโดย

ไฟฟ้า มีความสำคัญมากกว่า ประปา

ประปา มีความสำคัญมากกว่า ไฟฟ้า

สำคัญเท่ากัน

(.....) เป็นบริเวณที่มีการให้บริการด้านการสื่อสารโดย

โทรศัพท์ มีความสำคัญมากกว่า ไปรษณีย์

ไปรษณีย์ มีความสำคัญมากกว่า โทรศัพท์

สำคัญเท่ากัน

(.....) เป็นบริเวณที่มีการให้บริการของสถาบันการเงิน / ธนาคาร

(.....) ข้อกำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดินของสำนักผังเมือง กรุงเทพมหานคร และ กรมโยธาธิการและผังเมือง กระทรวงมหาดไทย

12. ถ้าหากมีการจัดตั้งศูนย์กลางเพื่อการส่งออกดอกกล้วยไม้สดท่านจะมาใช้บริการหรือไม่

ใช่

ไม่ใช่

เพราะ.....

ขอขอบพระคุณอย่างสูงที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แบบสอบถามสำหรับนักวิชาการและเจ้าหน้าที่ของรัฐ

ชื่อ - นามสกุล

ตำแหน่ง.....

หน่วยงานที่สังกัด.....

หน้าที่ที่ปฏิบัติ.....

โปรดกาเครื่องหมาย ลงในช่องสี่เหลี่ยม และกรอกข้อความลงในช่องว่างให้ครบถ้วนและถูกต้องเพื่อผู้วิจัยจะสามารถนำไปทำการวิเคราะห์ข้อมูลในลำดับต่อไป

- ท่านเคยทราบเกี่ยวกับแนวคิดในการจัดตั้งศูนย์กลางเพื่อการส่งออกคอกกล้วยไม้สดหรือไม่

☐ เคยทราบ	☐ ไม่เคยทราบ
----------------------------------	-------------------------------------
- ท่านเห็นด้วยหรือไม่ถ้าจะมีการจัดตั้งศูนย์กลางเพื่อการส่งออกคอกกล้วยไม้สด

☐ เห็นด้วย	☐ ไม่เห็นด้วย
-----------------------------------	--------------------------------------

 เพราะเหตุใด.....

- ท่านคิดว่ารัฐมีการให้บริการของศูนย์กลางการส่งออกฯ ควรอยู่ในระยะกี่กิโลเมตร

☐ 1-40 กิโลเมตร	ซึ่งใช้เวลาเดินทางประมาณ 1 ชั่วโมง (ถ้าใช้อัตราความเร็ว 60กม./ 1ชั่วโมง)
☐ 1-60 กิโลเมตร	ซึ่งใช้เวลาเดินทางประมาณ 1 ชั่วโมง (ถ้าใช้อัตราความเร็ว 60กม./ 1ชั่วโมง)
☐ 1-80 กิโลเมตร	ซึ่งใช้เวลาเดินทางประมาณ 2 ชั่วโมง (ถ้าใช้อัตราความเร็ว 60กม./ 1ชั่วโมง)
☐ อื่นๆ (ระบุ)	

 หมายเหตุ รัฐมีการให้บริการ คือ ระยะทางจากสวนกล้วยไม้ถึงศูนย์กลางการส่งออก
- ท่านคิดว่ารัฐมีการให้บริการของโครงข่ายเพื่อการส่งออกฯ ควรอยู่ในระยะกี่กิโลเมตร

☐ 1-20 กิโลเมตร	ซึ่งใช้เวลาเดินทางประมาณ 1/2 ชั่วโมง (ถ้าใช้อัตราความเร็ว 60กม./ 1ชั่วโมง)
☐ 1-40 กิโลเมตร	ซึ่งใช้เวลาเดินทางประมาณ 1 ชั่วโมง (ถ้าใช้อัตราความเร็ว 60กม./ 1ชั่วโมง)
☐ 1-60 กิโลเมตร	ซึ่งใช้เวลาเดินทางประมาณ 1 ชั่วโมง (ถ้าใช้อัตราความเร็ว 60กม./ 1ชั่วโมง)
☐ อื่นๆ (ระบุ)	

 หมายเหตุ รัฐมีการให้บริการ คือ ระยะทางจากสวนกล้วยไม้ถึงโครงข่ายเพื่อการส่งออก
- ท่านคิดว่าการดำเนินการภายในศูนย์กลางเพื่อการส่งออกคอกกล้วยไม้สดนี้ควรเป็นรูปแบบใด

☐ รัฐบาลเป็นผู้ดำเนินการ ในด้าน.....	เพราะ.....
☐ เอกชนเป็นผู้ดำเนินการ ในด้าน.....	เพราะ.....
☐ ทั้งสองดำเนินการร่วมกัน โดย	รัฐบาลดำเนินการด้าน.....

.....
 เอกชนดำเนินการด้าน.....

6. ท่านคิดว่าการจัดตั้งศูนย์กลางการส่งออกคอกกล้วยไม้สดนี้ใครจะ ได้รับประโยชน์มากที่สุด

- เกษตรกรผู้ปลูก
- ผู้ส่งออก
- รัฐบาลผู้ดำเนินการบริหารศูนย์ฯ
- เอกชนผู้ดำเนินการบริหารศูนย์ฯ
- อื่นๆ (ระบุ)

7. ท่านคิดว่าปัจจัยใดมีความสำคัญต่อการจัดตั้งศูนย์กลางเพื่อการส่งออกคอกกล้วยไม้สด (เรียงลำดับ

ความสำคัญจากมากที่สุด =1 และรองลงมาเป็น 2,3,..6 ตามลำดับ ลงใน (.....) และกาเครื่องหมาย ✓ ใน

(.....) เป็นแหล่งผลิตกล้วยไม้ ส่งออก

(.....) มีการคมนาคมสะดวก

- จำนวนถนนหลายสาย มีความสำคัญกว่า ระยะทางสั้น
- ระยะทางสั้น มีความสำคัญกว่า จำนวนถนนหลายสาย
- สำคัญเท่ากัน

(.....) เป็นบริเวณที่มีการให้บริการด้านสาธารณูปโภคโดย

- ไฟฟ้า มีความสำคัญมากกว่า ประปา
- ประปา มีความสำคัญมากกว่า ไฟฟ้า
- สำคัญเท่ากัน

(.....) เป็นบริเวณที่มีการให้บริการด้านการสื่อสารโดย

- โทรศัพท์ มีความสำคัญมากกว่า ไปรษณีย์
- ไปรษณีย์ มีความสำคัญมากกว่า โทรศัพท์
- สำคัญเท่ากัน

(.....) เป็นบริเวณที่มีการให้บริการของสถาบันการเงิน / ธนาคาร

(.....) ข้อกำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดินของสำนักผังเมือง กรุงเทพมหานคร และ กรมโยธาธิการและผังเมือง กระทรวงมหาดไทย

8. ข้อเสนอแนะอื่นๆ

.....

ขอขอบพระคุณที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

9. ท่านเห็นด้วยหรือไม่ถ้าจะมีการจัดตั้งศูนย์กลางเพื่อการส่งออกกล้วยไม้สด

เห็นด้วย

ไม่เห็นด้วย

เพราะเหตุใด.....

.....

10. ท่านคิดว่าการดำเนินการภายในศูนย์กลางเพื่อการส่งออกกล้วยไม้สดนี้ควรเป็นรูปแบบใด

รัฐบาลเป็นผู้ดำเนินการ

เพราะ.....

เอกชนเป็นผู้ดำเนินการ

เพราะ.....

ทั้งสองดำเนินการร่วมกันโดย

รัฐบาลดำเนินการด้าน.....

.....

เอกชนดำเนินการด้าน.....

.....

11. ท่านคิดว่ารัศมีการให้บริการของศูนย์กลางการส่งออกฯ ควรอยู่ในระยะกี่กิโลเมตร

1-40 กิโลเมตร ซึ่งใช้เวลาเดินทางประมาณ 1 ชั่วโมง (ถ้าใช้อัตราความเร็ว 60กม./ 1ชั่วโมง)

1-60 กิโลเมตร ซึ่งใช้เวลาเดินทางประมาณ 1 ชั่วโมง (ถ้าใช้อัตราความเร็ว 60กม./ 1ชั่วโมง)

1-80 กิโลเมตร ซึ่งใช้เวลาเดินทางประมาณ 2 ชั่วโมง (ถ้าใช้อัตราความเร็ว 60กม./ 1ชั่วโมง)

อื่นๆ (ระบุ)

หมายเหตุ รัศมีการให้บริการ คือ ระยะทางจากสวนกล้วยไม้ถึงศูนย์กลางการส่งออก

12. ท่านคิดว่ารัศมีการให้บริการของโครงข่ายเพื่อการส่งออกฯ ควรอยู่ในระยะกี่กิโลเมตร

1-20 กิโลเมตร ซึ่งใช้เวลาเดินทางประมาณ 1/2 ชั่วโมง (ถ้าใช้อัตราความเร็ว 60กม./ 1ชั่วโมง)

1-40 กิโลเมตร ซึ่งใช้เวลาเดินทางประมาณ 1 ชั่วโมง (ถ้าใช้อัตราความเร็ว 60กม./ 1ชั่วโมง)

1-60 กิโลเมตร ซึ่งใช้เวลาเดินทางประมาณ 1 ชั่วโมง (ถ้าใช้อัตราความเร็ว 60กม./ 1ชั่วโมง)

อื่นๆ (ระบุ)

หมายเหตุ รัศมีการให้บริการ คือ ระยะทางจากสวนกล้วยไม้ถึงโครงข่ายเพื่อการส่งออก

13. ท่านคิดว่าปัจจัยใดมีความสำคัญต่อการจัดตั้งศูนย์กลางเพื่อการส่งออกกล้วยไม้สด (เรียงลำดับ

ความสำคัญจากมากที่สุด =1 และรองลงมาเป็น 2,3,...,6 ตามลำดับ ลงใน (...)) และกาเครื่องหมาย ✓ ใน

(.....) เป็นแหล่งผลิตกล้วยไม้ ส่งออก

(.....) มีการคมนาคมสะดวก

จำนวนถนนหลายสาย มีความสำคัญกว่า ระยะทางสั้น

ระยะทางสั้น มีความสำคัญกว่า จำนวนถนนหลายสาย

สำคัญเท่ากัน

(.....) เป็นบริเวณที่มีการให้บริการด้านสาธารณูปโภคโดย

- ไฟฟ้า มีความสำคัญมากกว่า ประปา
- ประปา มีความสำคัญมากกว่า ไฟฟ้า
- สำคัญเท่ากัน

(.....) เป็นบริเวณที่มีการให้บริการด้านการสื่อสารโดย

- โทรศัพท์ มีความสำคัญมากกว่า ไปรษณีย์
- ไปรษณีย์ มีความสำคัญมากกว่า โทรศัพท์
- สำคัญเท่ากัน

(.....) เป็นบริเวณที่มีการให้บริการของสถาบันการเงิน / ธนาคาร

(.....) ข้อกำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดินของสำนักผังเมือง กรุงเทพมหานคร และ กรมโยธาธิการและผังเมือง กระทรวงมหาดไทย

14. ถ้าหากมีการจัดตั้งศูนย์กลางเพื่อการส่งออกดอกกล้วยไม้สดท่านจะมาใช้บริการหรือไม่

- ใช่
- ไม่ใช่

เพราะ.....

15. ข้อเสนอแนะอื่นๆ ในการจัดตั้งศูนย์กลางการส่งออกดอกกล้วยไม้สด

.....

.....

.....

.....

ขอขอบพระคุณที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ข

การจัดลำดับความสำคัญด้วยวิธี Average Percentage Weighting

การจัดลำดับความสำคัญของปัจจัยด้วยวิธี Average Percentage Weighting โดยการใช้วิธีการทางสถิติ ได้แก่ การแจกแจงความถี่ การคิดสัดส่วนร้อยละ และการแจกแจงความถี่สะสมมาประยุกต์ใช้แบบผสมผสาน

ข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมทั้งข้อมูลปฐมภูมิ และข้อมูลทุติยภูมิ จะอยู่ในรูปข้อมูลดิบ (Raw Data) ข้อมูลเหล่านี้ยังไม่การจัดอย่างเป็นระบบและปะปนกันอยู่ ทำให้ยากต่อการระบุว่าคุณสมบัติในลักษณะนี้มีจำนวนเท่าใด ดังนั้น จึงมีความจำเป็นต้องจัดเตรียมข้อมูลให้เป็นระเบียบเพื่อความสะดวกในการวิเคราะห์ โดยอาจใช้วิธีการเรียงลำดับความสำคัญแบบธรรมดา หรือการใช้วิธีแจกแจงความถี่

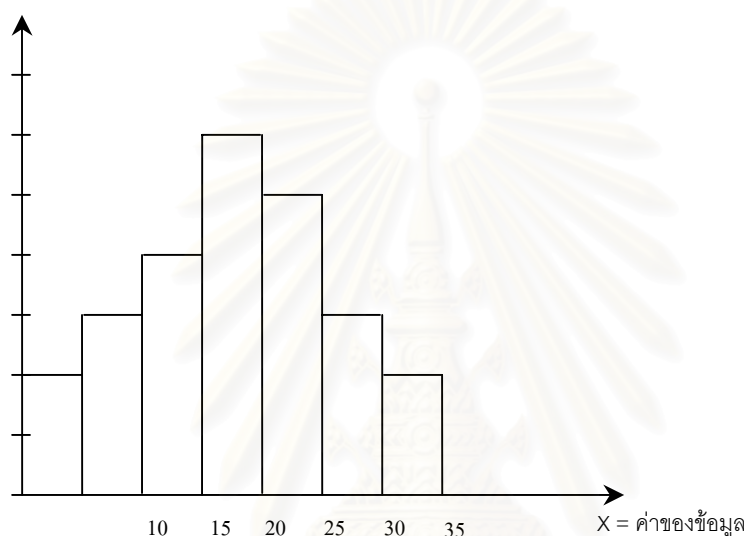
การแจกแจงความถี่ (Frequency Distribution) เป็นการจัดเรียงลำดับข้อมูล โดยจัดให้เป็นพวกหรือหมวดหมู่ ซึ่งจะถูกจำแนกออกเป็นชั้นๆ ตามลำดับค่าของข้อมูล แล้วนับจำนวนข้อมูลที่มืออยู่จริง ในแต่ละหมวดหมู่นั้น ข้อมูลที่ได้จากการเรียงลำดับด้วยวิธีการนี้ สามารถทำได้ 2 แบบ คือ การแจกแจงความถี่ในรูปแบบตาราง ที่เรียกว่า ตารางแจกแจงความถี่ และการแจกแจงความถี่ในรูปแบบกราฟ ซึ่งในส่วนของ การจัดลำดับความสำคัญของการศึกษาครั้งนี้ จะแสดงในรูปแบบของตารางเพียงอย่างเดียว และเพื่อให้ง่ายต่อการวิเคราะห์จึงมีการแปลงข้อมูลความถี่เป็นสัดส่วนร้อยละ ก่อนที่จะนำไปแจกแจงความถี่สะสมในขั้นต่อไป

การแจกแจงความถี่สะสม (Cumulative Frequency Distribution) หมายถึง ความถี่ในชั้นนั้นรวมถึงความถี่ของข้อมูลชั้นอื่นที่มีข้อมูลน้อยกว่าหรือมากกว่าชั้นนั้น ซึ่งความถี่สะสม สามารถแยกได้ตามลักษณะการรวมได้ 2 แบบ คือ ความถี่สะสมแบบน้อยกว่า (Less than) เป็นการสะสมความถี่ของชั้นที่มีคะแนนน้อย ไปหาชั้นที่มีคะแนนมาก และความถี่สะสมแบบมากกว่า (More than) เป็นการสะสมความถี่ของชั้นที่มีค่าคะแนนมากไปหาชั้นที่มีคะแนนน้อย อย่างไรก็ตามในทางปฏิบัติมักนิยมใช้ความถี่สะสมแบบน้อยกว่า และในการวิจัยครั้งนี้ก็ได้เลือกใช้ความถี่สะสมแบบน้อยกว่ามาใช้ในการจัดลำดับความสำคัญของปัจจัยเช่นเดียวกัน

การแจกแจงลำดับความสำคัญด้วยเทคนิคการจัดกลุ่มด้วยแผนภูมิฮิสโตแกรม

การแจกแจงลำดับความสำคัญด้วยเทคนิคการจัดกลุ่ม เป็นวิธีการนำข้อมูลที่เป็นค่ามาตรฐานที่ได้คำนวณไว้แล้ว มาจัดแบ่งกลุ่มด้วยการแสดงด้วยรูปฮิสโตแกรม (Histogram) ซึ่งเป็นแผนภูมิหรือกราฟแท่ง โดยการประมวลผลจากโปรแกรม SPSS for Windows โดยแทนอนแทนค่าคะแนน ความกว้างของแท่งคือช่วงหรือขอบเขตคะแนน และแทนตั้งแทนด้วยค่าความถี่ของข้อมูล

Y = จำนวนตำบล

การแสดงด้วยรูปแผนภูมิฮิสโตแกรม (Histogram) เป็นวิธีการแจกแจงความถี่ด้วยกราฟ ซึ่งทำให้สามารถมองเห็นความถี่ของข้อมูลอย่างชัดเจน และเข้าใจได้ง่ายกว่าการแจกแจงความถี่ด้วยตาราง วิธีการแสดงด้วยแผนภูมิฮิสโตแกรม ได้นำมาประยุกต์ใช้ในการแบ่งกลุ่มข้อมูลประเภทต่างๆ โดยพิจารณาจากการเกาะกลุ่มของข้อมูล หากช่วงค่าคะแนน หรือช่วงของข้อมูลใดมีการเกาะกลุ่มกันมากๆ ของอำเภอ ก็ถือเป็นกลุ่มเดียวกัน และช่วงค่าคะแนนหรือช่วงของข้อมูลช่วงใดมีการแยกตัวของกราฟแท่งออกไป หรือเป็นช่วงที่มีการเปลี่ยนแปลงสูงก็จะแบ่งออกเป็นกลุ่มหนึ่ง ซึ่งวิธีการนี้ มีข้อดี คือ เป็นวิธีการแบ่งกลุ่มอย่างง่าย แต่มีข้อเสีย คือ ผลการแบ่งลำดับชั้นที่ได้ อาจไม่เชื่อมโยงกับข้อเท็จจริงในแง่ของการนำไปสู่การปฏิบัติ ดังนั้น การศึกษาจึงต้องเพิ่มเติมประเด็นของการจำแนกลำดับความสำคัญด้วยวิธีการอื่นๆ ด้วย เพื่อให้การวิเคราะห์มีความสมเหตุสมผลมากขึ้น

ภาคผนวก ก

ตารางแสดงผลการจัดลำดับความสำคัญของปัจจัยและการคำนวณค่าคะแนนมาตรฐาน

ตารางที่ ก-1 คะแนนความถี่การจัดลำดับความสำคัญของปัจจัย 6 ปัจจัยโดยเกษตรกร 67 ราย

ลำดับที่	ความถี่ของการจัดลำดับความสำคัญ					ข้อกำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดิน
	แหล่งผลิต	การคมนาคม	การสาธารณสุข	การสื่อสาร	สถาบันการเงิน	
1	34	16	4	2	5	6
2	13	34	9	9	0	2
3	9	5	22	15	11	5
4	9	5	10	25	11	7
5	0	7	15	9	27	9
6	2	0	7	7	13	38

ที่มา : จากการสำรวจโดยใช้แบบสอบถาม

ตารางที่ ก-2 คะแนนความถี่การจัดลำดับความสำคัญของปัจจัย 6 ปัจจัยโดยผู้ส่งออก 24 ราย

ลำดับที่	ความถี่ของการจัดลำดับความสำคัญ					ข้อกำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดิน
	แหล่งผลิต	การคมนาคม	การสาธารณสุข	การสื่อสาร	สถาบันการเงิน	
1	12	9	0	0	3	0
2	3	6	3	12	0	0
3	0	6	12	6	0	0
4	9	3	6	6	0	0
5	0	0	3	0	15	6
6	0	0	0	0	6	18

ที่มา : จากการสำรวจโดยใช้แบบสอบถาม

ตารางที่ ค-3 คะแนนความถี่การจัดลำดับความสำคัญของปัจจัย 6 ปัจจัยโดยนักวิชาการและเจ้าหน้าที่ของรัฐ 12 ราย

ลำดับที่	ความถี่ของการจัดลำดับความสำคัญ					
	แหล่งผลิต	การคมนาคม	การ สาธารณสุขโลก	การสื่อสาร	สถาบันการเงิน	ข้อกำหนดการ ใช้ประโยชน์ที่ ดิน
1	5	7	0	0	0	0
2	3	5	2	0	0	2
3	2	0	3	4	3	0
4	0	0	5	3	4	0
5	0	0	2	3	2	5
6	2	0	0	2	3	5

ที่มา : จากการสำรวจโดยใช้แบบสอบถาม

ตารางที่ ค-4 คะแนนความถี่การจัดลำดับความสำคัญของปัจจัย 6 ปัจจัยโดยกลุ่มตัวอย่าง 3 กลุ่ม 103 ราย

ลำดับที่	ความถี่ของการจัดลำดับความสำคัญ					
	แหล่งผลิต	การคมนาคม	การ สาธารณสุขโลก	การสื่อสาร	สถาบันการเงิน	ข้อกำหนดการ ใช้ประโยชน์ที่ ดิน
1	51	32	4	2	8	6
2	19	45	14	21	0	4
3	11	11	37	25	14	5
4	18	8	21	34	15	7
5	0	7	20	12	44	20
6	4	0	7	9	22	61

ที่มา : จากการสำรวจโดยใช้แบบสอบถาม

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ ก-5 ร้อยละของ คะแนนความถี่การจัดลำดับความสำคัญของปัจจัย 6 ปัจจัยโดยเกษตรกร 67 ราย

ลำดับที่	ร้อยละของคะแนนความถี่ของการจัดลำดับความสำคัญ					
	แหล่งผลิต	การคมนาคม	การ สาธารณสุขโลก	การสื่อสาร	สถาบันการเงิน	ข้อกำหนดการ ใช้ประโยชน์ที่ ดิน
1	50.74	23.88	5.97	2.98	7.46	8.95
2	19.40	50.74	13.43	13.43	0	2.98
3	13.43	7.46	32.83	22.38	16.42	7.46
4	13.43	7.46	14.92	37.31	16.42	10.45
5	0	10.45	22.38	13.43	40.29	13.43
6	2.98	0	10.45	10.45	19.40	56.72

ที่มา : จากการสำรวจโดยใช้แบบสอบถาม

ตารางที่ ก-6 ร้อยละของ คะแนนความถี่การจัดลำดับความสำคัญของปัจจัย 6 ปัจจัยโดยผู้ส่งออก 24 ราย

ลำดับที่	ร้อยละของคะแนนความถี่ของการจัดลำดับความสำคัญ					
	แหล่งผลิต	การคมนาคม	การ สาธารณสุขโลก	การสื่อสาร	สถาบันการเงิน	ข้อกำหนดการ ใช้ประโยชน์ที่ ดิน
1	50	37.5	0	0	12.5	0
2	12.5	25	12.5	50	0	0
3	0	25	50	25	0	0
4	37.5	12.5	25	25	0	0
5	0	0	12.5	0	62.5	25
6	0	0	0	0	25	75

ที่มา : จากการสำรวจโดยใช้แบบสอบถาม

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ ก-7 ร้อยละของคะแนนความถี่การจัดลำดับความสำคัญของปัจจัย 6 ปัจจัยโดยนักวิชาการและ
เจ้าหน้าที่ของรัฐ 12 ราย

ลำดับที่	ร้อยละของคะแนนความถี่ของการจัดลำดับความสำคัญ					
	แหล่งผลิต	การคมนาคม	การ สาธารณสุขโลก	การสื่อสาร	สถาบันการเงิน	ข้อกำหนดการ ใช้ประโยชน์ที่ ดิน
1	41.66	58.33	0	0	0	0
2	25	41.66	16.66	0	0	16.66
3	16.66	0	25	33.33	25	0
4	0	0	41.66	25	33.33	0
5	0	0	16.66	25	16.66	25
6	16.66	0	0	16.66	25	41.66

ที่มา : จากการสำรวจโดยใช้แบบสอบถาม

ตารางที่ ก-8 ร้อยละของคะแนนความถี่การจัดลำดับความสำคัญของปัจจัย 6 ปัจจัยโดยกลุ่มตัวอย่าง 3 กลุ่ม
จำนวน 103 ราย

ลำดับที่	ร้อยละของคะแนนความถี่ของการจัดลำดับความสำคัญ					
	แหล่งผลิต	การคมนาคม	การ สาธารณสุขโลก	การสื่อสาร	สถาบันการเงิน	ข้อกำหนดการ ใช้ประโยชน์ที่ ดิน
1	49.51	31.06	3.88	1.94	7.76	5.82
2	18.44	43.68	13.59	20.38	0	3.88
3	10.67	10.67	35.92	24.27	13.59	4.85
4	17.47	7.76	20.38	33.00	14.56	6.79
5	0	6.79	19.41	11.65	42.71	19.41
6	3.88	0	6.79	8.73	21.35	59.22

ที่มา : จากการสำรวจโดยใช้แบบสอบถาม

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ ค-9 ความถี่สะสมของร้อยละของ คะแนนความถี่การจัดลำดับความสำคัญของปัจจัย 6 ปัจจัย โดย
เกษตรกร 67 ราย

ลำดับที่	ความถี่สะสมของร้อยละของคะแนนความถี่ของการจัดลำดับความสำคัญ					
	แหล่งผลิต	การคมนาคม	การ สาธารณูปโภค	การสื่อสาร	สถาบันการเงิน	ข้อกำหนดการ ใช้ประโยชน์ที่ ดิน
1	50.74	23.88	5.97	2.98	7.46	8.59
2	70.14	74.62	19.40	16.41	7.46	11.93
3	83.57	82.08	52.23	38.79	23.88	19.39
4	97.00	89.54	67.15	76.10	40.30	29.84
5	97.00	100.00	89.53	89.53	80.59	43.27
6	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00

ที่มา : จากการสำรวจโดยใช้แบบสอบถาม

ตารางที่ ค-10 ความถี่สะสมของร้อยละของ คะแนนความถี่ของการจัดลำดับความสำคัญของปัจจัย 6 ปัจจัย โดย
ผู้ส่งออก 24 ราย

ลำดับที่	ความถี่สะสมของร้อยละของคะแนนความถี่ของการจัดลำดับความสำคัญ					
	แหล่งผลิต	การคมนาคม	การ สาธารณูปโภค	การสื่อสาร	สถาบันการเงิน	ข้อกำหนดการ ใช้ประโยชน์ที่ ดิน
1	50.00	37.50	0.00	0.00	12.50	0.00
2	62.50	62.50	12.50	50.00	12.50	0.00
3	62.50	87.50	62.50	75.00	12.50	0.00
4	100.00	100.00	87.50	100.00	12.50	0.00
5	100.00	100.00	100.00	100.00	75.00	25.00
6	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00

ที่มา : จากการสำรวจโดยใช้แบบสอบถาม

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ ก-11 ความดีสะสมของร้อยละของคะแนนความดีการจัดการจัดลำดับความสำคัญของปัจจัย 6 ปัจจัยโดย
นักวิชาการและเจ้าหน้าที่ของรัฐ 12 ราย

ลำดับที่	ความดีสะสมของร้อยละของคะแนนความดีของการจัดลำดับความสำคัญ					
	แหล่งผลิต	การคมนาคม	การ สาธารณสุขโลก	การสื่อสาร	สถาบันการเงิน	ข้อกำหนดการ ใช้ประโยชน์ที่ ดิน
1	41.66	58.33	0.00	0.00	0.00	0.00
2	66.66	100.00	16.66	0.00	0.00	16.66
3	83.32	100.00	41.66	33.33	25.00	16.66
4	83.32	100.00	83.32	58.33	58.33	16.66
5	83.32	100.00	100.00	83.33	74.99	58.32
6	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00

ที่มา : จากการสำรวจโดยใช้แบบสอบถาม

ตารางที่ ก-12 ความดีสะสมของ ร้อยละของคะแนนความดีการจัดการจัดลำดับความสำคัญของปัจจัย 6 ปัจจัย โดย
กลุ่มตัวอย่าง 3 กลุ่มจำนวน 103 ราย

ลำดับที่	ความดีสะสมของร้อยละของคะแนนความดีของการจัดลำดับความสำคัญ					
	แหล่งผลิต	การคมนาคม	การ สาธารณสุขโลก	การสื่อสาร	สถาบันการเงิน	ข้อกำหนดการ ใช้ประโยชน์ที่ ดิน
1	49.51	31.06	3.88	1.94	7.76	5.82
2	67.95	74.74	17.47	22.32	7.76	9.70
3	78.62	85.41	53.39	46.59	21.35	14.55
4	96.09	93.17	73.77	79.59	35.91	21.34
5	96.09	100.00	93.18	91.24	78.62	40.75
6	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00

ที่มา : จากการสำรวจโดยใช้แบบสอบถาม

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ ก-13 แสดงข้อมูลพื้นฐานที่นำมาใช้ในการคำนวณค่ามาตรฐานของปัจจัยต่างๆ 43เขต / อำเภอ

ลำดับที่	จังหวัด / เขต / อำเภอ	1			2			3		4		5			6	
		สัดส่วนพื้นที่เพาะปลูก ปี 2541			จำนวนถนน (สาย)			ระยะห่างจาก เขตคอนเมือง (กม.)	จำนวนสำนักงาน บริการไฟฟ้า	จำนวนสำนักงาน บริการประปา	การสื่อสาร		จำนวน ร.พ.อเนกประสงค์ (แห่ง)	จำนวน ร.ขอเงิน (แห่ง)	จำนวนร.ส.ส. (แห่ง)	พื้นที่อยู่ในเขต วางผัง
		พื้นที่ (ไร่)	พื้นที่ (ไร่)	ร้อยละ	สายหลัก	สายรอง	จำนวนสำนักงาน บริการโทรศัพท์				จำนวนที่ทำการ ไปรษณีย์					
	กรุงเทพมหานคร	840,194.38	1,409.72		56	186		8	8	19	50	431	24	6		
1	เขตหนองจอก	147,663.13	0	0.00	1	13	36	0	0	0	1	3	1	1	1	
2	เขตบางเขน	26,326.88	0	0.00	3	1	5	1	1	1	6	23	2	0	1	
3	เขตบางกะปิ	17,826.88	0	0.00	3	7	23	0	1	2	5	63	4	0	1	
4	เขตมีนบุรี	39,778.13	0	0.00	6	13	20	1	1	1	1	11	1	1	1	
5	เขตลาดกระบัง	77,411.88	0	0.00	6	16	35	0	0	1	2	9	1	1	1	
6	เขตคลองสาน	18,424.38	193.75	2.83	1	14	25	0	0	0	1	5	1	0	1	
7	เขตบางขุนเทียน	75,429.38	13.37	0.20	2	7	48	1	0	0	1	21	0	1	1	
8	เขตภาษีเจริญ	11,146.25	94.5	1.38	1	3	35	0	0	0	3	34	1	1	1	
9	เขตหนองแขม	22,390.63	385.6	5.63	1	9	44	0	0	0	1	12	1	0	1	
10	เขตราษฎร์บูรณะ	9,863.75	27.25	0.40	1	2	37	1	0	1	2	25	1	0	1	
11	เขตบึงกุ่ม	15,194.38	0	0.00	2	3	19	0	0	1	1	28	0	0	1	
12	เขตจตุจักร	20,567.50	0	0.00	5	17	10	0	2	1	8	58	6	1	1	
13	เขตประเวศ	32,806.25	0	0.00	3	1	27	0	0	0	2	26	1	0	1	
14	เขตสวนหลวง	14,798.75	0	0.00	3	1	27	1	0	0	4	26	1	0	1	
15	เขตจอมทอง	16,415.63	39.5	0.58	3	4	33	0	1	1	1	17	1	0	1	
16	เขตคอนเมือง	23,001.88	0	0.00	0	9	0	0	0	0	3	25	1	0	1	
17	เขตลาดพร้าว	13,660.63	0	0.00	2	5	19	0	0	0	1	16	0	0	1	

ตารางที่ ก-13 แสดงข้อมูลพื้นฐานที่นำมาใช้ในการคำนวณค่ามาตรฐานของปัจจัยต่างๆ 43 เขต / อำเภอ (ต่อ)

ลำดับที่	จังหวัด / เขต / อำเภอ	1			2			3		4		5			6
		สัดส่วนพื้นที่เพาะปลูก ปี 2541			จำนวนถนน (สาย)		ระยะห่างจาก เขตคอนเมือง (กม.)	จำนวนสำนักงาน บริการไฟฟ้า	จำนวนสำนักงาน บริการประปา	การสื่อสาร		จำนวน ร.พาณิชย์ (แห่ง)	จำนวน ร.อมลสิน (แห่ง)	จำนวนร.ก.ส. (แห่ง)	พื้นที่อยู่ในเขต วางผังแล้ว
		พื้นที่ (ไร่)	พื้นที่ (ไร่)	ร้อยละ	สายหลัก	สายรอง				จำนวนสำนักงาน บริการโทรศัพท์	จำนวนที่ทำการ ไปรษณีย์				
18	เขตบางแค	27,785.00	146	2.13	1	14	45	0	1	1	0	2	0	0	1
19	เขตหลักสี่	14,275.63	0	0.00	2	1	4	0	1	1	3	3	0	0	1
20	เขตสายไหม	27,884.38	0	0.00	2	5	13	0	0	0	0	3	0	0	1
21	เขตคันนายาว	16,237.50	0	0.00	2	3	14	0	0	0	2	6	1	0	1
22	เขตสะพานสูง	17,577.50	0	0.00	1	3	20	0	0	1	0	1	0	0	1
23	เขตวังทองหลาง	12,228.13	0	0.00	1	1	18	0	0	2	2	4	0	0	1
24	เขตคลองสามวา	69,178.75	0	0.00	1	10	25	0	0	0	0	0	0	0	1
25	เขตทวีวัฒนา	31,386.88	308.25	4.50	0	13	53	0	0	0	0	1	0	0	1
26	เขตทุ่งครุ	19,213.13	163	2.38	0	3	43	0	0	0	0	0	0	0	1
27	เขตบางบอน	21,721.25	38.5	0.56	1	8	49	0	0	1	0	4	0	0	1
	จ.นครปฐม	1,355,204.00	2,723.50		9	21	805	7	1	6	13	63	7	6	3
28	อ.เมืองนครปฐม	260,900.00	204.01	2.98	1	3	136	1	0	1	2	25	2	1	1
29	อ.กำแพงแสน	253,137.00	31.25	0.46	2	4	118	1	0	1	2	7	1	1	0
30	อ.นครชัยศรี	162,507.00	590	8.62	2	2	146	1	0	1	1	9	1	1	1
31	อ.ดอนตูม	107,096.00	91	1.33	0	4	108	1	0	1	1	1	0	1	0
32	อ.บางเลน	368,022.00	195.25	2.85	1	3	87	1	0	1	2	4	1	1	0
33	อ.สามพราน	155,842.00	1,261.94	18.43	2	3	92	1	1	1	4	14	2	1	1
34	อ.พุทธมณฑล	47,700.00	350.05	5.11	1	2	118	1	0	0	1	3	0	0	0

ตารางที่ ก-13 แสดงข้อมูลพื้นฐานที่นำมาใช้ในการคำนวณค่ามาตรฐานของปัจจัยต่างๆ 43เขต / อำเภอ (ต่อ)

ลำดับที่	จังหวัด / เขต / อำเภอ	1			2			3		4		5			6	
		สัดส่วนพื้นที่เพาะปลูก ปี 2541			จำนวนถนน (สาย)			ระยะห่างจาก เขตตอนเมือง (กม.)	จำนวนสำนักงาน บริการไฟฟ้า	จำนวนสำนักงาน บริการประปา	การสื่อสาร		จำนวน ร.พาณิชย์ (แห่ง)	จำนวน ร.อมติน (แห่ง)	จำนวนร.ศ. (แห่ง)	พื้นที่อยู่ในเขต วางผังแล้ว
		พื้นที่ (ไร่)	พื้นที่ (ไร่)	ร้อยละ	สายหลัก	สายรอง	จำนวนสำนักงาน บริการโทรศัพท์				จำนวนที่ทำการ ไปรษณีย์					
	จ.นนทบุรี	388,939.00	641.26		10	5	194	2	2	3	10	96	7	4	6	
35	อ.เมืองนนทบุรี	48,136.00	2.01	0.03	1	1	19	1	1	2	4	51	3	1	1	
36	อ.บางกรวย	35,880.00	6	0.09	1	0	17	0	0	1	1	9	1	0	1	
37	อ.บางใหญ่	60,249.00	316.25	4.62	1	2	29	1	0	0	1	7	1	1	1	
38	อ.บางบัวทอง	72,774.00	4	0.06	2	1	38	0	1	0	2	7	1	1	1	
39	อ.ไทรน้อย	116,260.00	293	4.28	2	1	74	0	0	0	1	1	0	1	1	
40	อ.ปากเกร็ด	55,640.00	20	0.29	3	0	17	0	0	0	1	21	1	0	1	
	จ.สมุทรสาคร	493,184.77	2,072.79		2	6	372	4	2	3	5	43	3	2		
41	อ.เมืองสมุทรสาคร	234,950.16	0	0.00	1	3	127	1	1	1	2	22	1	1	1	
42	อ.กระทุ่มแบน	63,273.96	1,460.62	21.33	1	2	83	2	1	1	2	16	1	0	1	
43	อ.บ้านแพ้ว	194,960.65	612.17	8.94	0	1	162	1	0	1	1	5	1	1	0	

ตารางที่ ค-14 แสดงค่ามาตรฐานของปัจจัยต่างๆ 43เขต / อำเภอ

ลำดับที่	จังหวัด / อำเภอ	ค่ามาตรฐานของปัจจัยต่างๆ 43เขต / อำเภอ												
		1 สัดส่วนพื้นที่เพาะปลูก ปี 2541	2 จำนวนถนน		3 ระยะห่างจากเขตคอนเมือง	4 จำนวนสำนักงานบริการไฟฟ้า	5 จำนวนสำนักงานบริการประปา	6 การสื่อสาร		7 จำนวนร.พาณิชย์	8 จำนวนร.อมตเงิน	9 จำนวนร.ก.ส.	10 พื้นที่อยู่ในเขตวางผังแล้ว	
			สาขาหลัก	สาขารอง				จำนวนสำนักงานบริการโทรศัพท์	จำนวนที่ทำการไปรษณีย์					
	กรุงเทพมหานคร													
1	เขตหนองจอก	-0.52	-0.56	1.67	-0.30	-0.71	-0.60	-0.85	-0.49	-0.76	0.04	1.18	-0.10	
2	เขตบางเขน	-0.52	0.92	-0.86	-1.04	0.62	1.38	0.24	2.52	0.60	0.92	-0.85	-0.10	
3	เขตบางกะปิ	-0.52	0.92	0.41	-0.61	-0.71	1.38	1.33	1.92	3.30	2.67	-0.85	-0.10	
4	เขตมีนบุรี	-0.52	3.14	1.67	-0.68	0.62	1.38	0.24	-0.49	-0.22	0.04	1.18	-0.10	
5	เขตลาดกระบัง	-0.52	3.14	2.30	-0.33	-0.71	-0.60	0.24	0.11	-0.35	0.04	1.18	-0.10	
6	เขตคลองสาน	0.11	-0.56	1.88	-0.57	-0.71	-0.60	-0.85	-0.49	-0.62	0.04	-0.85	-0.10	
7	เขตบางขุนเทียน	-0.47	0.18	0.41	-0.02	0.62	-0.60	-0.85	-0.49	0.46	-0.84	1.18	-0.10	
8	เขตภาษีเจริญ	-0.21	-0.56	-0.44	-0.33	-0.71	-0.60	-0.85	0.71	1.34	0.04	1.18	-0.10	
9	เขตหนองแขม	0.73	-0.56	0.83	-0.11	-0.71	-0.60	-0.85	-0.49	-0.15	0.04	-0.85	-0.10	
10	เขตราษฎร์บูรณะ	-0.43	-0.56	-0.65	-0.28	0.62	-0.60	0.24	0.11	0.73	0.04	-0.85	-0.10	
11	เขตบึงกุ่ม	-0.52	0.18	-0.44	-0.71	-0.71	-0.60	0.24	-0.49	0.94	-0.84	-0.85	-0.10	
12	เขตจตุจักร	-0.52	2.40	2.51	-0.92	-0.71	3.35	0.24	3.73	2.96	4.43	1.18	-0.10	
13	เขตประเวศ	-0.52	0.92	-0.86	-0.52	-0.71	-0.60	-0.85	0.11	0.80	0.04	-0.85	-0.10	
14	เขตสวนหลวง	-0.52	0.92	-0.86	-0.52	0.62	-0.60	-0.85	1.32	0.80	0.04	-0.85	-0.10	
15	เขตจอมทอง	-0.39	0.92	-0.23	-0.38	-0.71	1.38	0.24	-0.49	0.19	0.04	-0.85	-0.10	
16	เขตคอนเมือง	-0.52	-1.30	0.83	-1.16	-0.71	-0.60	-0.85	0.71	0.73	0.04	-0.85	-0.10	
17	เขตลาดพร้าว	-0.52	0.18	-0.01	-0.71	-0.71	-0.60	-0.85	-0.49	0.12	-0.84	-0.85	-0.10	
18	เขตบางแค	-0.04	-0.56	1.88	-0.09	-0.71	1.38	0.24	-1.09	-0.82	-0.84	-0.85	-0.10	
19	เขตหลักสี่	-0.52	0.18	-0.86	-1.06	-0.71	1.38	0.24	0.71	-0.76	-0.84	-0.85	-0.10	
20	เขตสายไหม	-0.52	0.18	-0.01	-0.85	-0.71	-0.60	-0.85	-1.09	-0.76	-0.84	-0.85	-0.10	

ตารางที่ ค-14 แสดงค่ามาตรฐานของปัจจัยต่างๆ 43เขต / อำเภอ (ต่อ)

ลำดับที่	จังหวัด / อำเภอ	1	2			3		4		5			6
		สัดส่วนพื้นที่เพาะปลูกปี 2541	จำนวนถนน		ระยะห่างจากเขตตอนเมือง	จำนวนสำนักงานบริการไฟฟ้า	จำนวนสำนักงานบริการประปา	การสื่อสาร		จำนวนร.พาณิชย์	จำนวนร.อมติน	จำนวนร.ก.ส.	พื้นที่อยู่ในเขตวางผังแล้ว
			สายหลัก	สายรอง				จำนวนสำนักงานบริการโทรศัพท์	จำนวนที่ทำการไปรษณีย์				
21	เขตกินนายาว	-0.52	0.18	-0.44	-0.83	-0.71	-0.60	-0.85	0.11	-0.55	0.04	-0.85	-0.10
22	เขตสะพานสูง	-0.52	-0.56	-0.44	-0.68	-0.71	-0.60	0.24	-1.09	-0.89	-0.84	-0.85	-0.10
23	เขตวังทองหลาง	-0.52	-0.56	-0.86	-0.73	-0.71	-0.60	1.33	0.11	-0.69	-0.84	-0.85	-0.10
24	เขตคลองสามวา	-0.52	-0.56	1.04	-0.57	-0.71	-0.60	-0.85	-1.09	-0.96	-0.84	-0.85	-0.10
25	เขตทวีวัฒนา	0.48	-1.30	1.67	0.10	-0.71	-0.60	-0.85	-1.09	-0.89	-0.84	-0.85	-0.10
26	เขตทุ่งครุ	0.01	-1.30	-0.44	-0.14	-0.71	-0.60	-0.85	-1.09	-0.96	-0.84	-0.85	-0.10
27	เขตบางบอน	-0.39	-0.56	0.62	0.00	-0.71	-0.60	0.24	-1.09	-0.69	-0.84	-0.85	-0.10
	จ.นครปฐม												
28	อ.เมืองนครปฐม	0.15	-0.56	-0.44	2.07	0.62	-0.60	0.24	0.11	0.73	0.92	1.18	-0.10
29	อ.กำแพงแสน	-0.41	0.18	-0.23	1.65	0.62	-0.60	0.24	0.11	-0.49	0.04	1.18	-1.01
30	อ.นครชัยศรี	1.40	0.18	-0.65	2.31	0.62	-0.60	0.24	-0.49	-0.35	0.04	1.18	-0.10
31	อ.คอนคาบ	-0.22	-1.30	-0.23	1.41	0.62	-0.60	0.24	-0.49	-0.89	-0.84	1.18	-1.01
32	อ.บางเลน	0.12	-0.56	-0.44	0.91	0.62	-0.60	0.24	0.11	-0.69	0.04	1.18	-1.01
33	อ.สามพราน	3.57	0.18	-0.44	1.03	0.62	1.38	0.24	1.32	-0.01	0.92	1.18	-0.10
34	อ.พุทธมณฑล	0.62	-0.56	-0.65	1.65	0.62	-0.60	-0.85	-0.49	-0.76	-0.84	-0.85	-1.01
	จ.นนทบุรี												
35	อ.เมืองนนทบุรี	-0.51	-0.56	-0.86	-0.71	0.62	1.38	1.33	1.32	2.49	1.79	1.18	-0.10
36	อ.บางกรวย	-0.50	-0.56	-1.07	-0.76	-0.71	-0.60	0.24	-0.49	-0.35	0.04	-0.85	-0.10
37	อ.บางใหญ่	0.51	-0.56	-0.65	-0.47	0.62	-0.60	-0.85	-0.49	-0.49	0.04	1.18	-0.10
38	อ.บางบัวทอง	-0.50	0.18	-0.86	-0.26	-0.71	1.38	-0.85	0.11	-0.49	0.04	1.18	-0.10
39	อ.ไทรน้อย	0.43	0.18	-0.86	0.60	-0.71	-0.60	-0.85	-0.49	-0.89	-0.84	1.18	-0.10

ตารางที่ ค-14 แสดงค่ามาตรฐานของปัจจัยต่างๆ 43เขต / อำเภอ (ต่อ)

ลำดับที่	จังหวัด / อำเภอ	1	2			3		4		5			6
		สัดส่วนพื้นที่เพาะปลูก ปี 2541	จำนวนถนน		ระยะห่างจากเขตคอมเมือง	จำนวนสำนักงานบริการไฟฟ้า	จำนวนสำนักงานบริการประปา	การสื่อสาร		จำนวนร.พาณิชย์	จำนวนร.อมสิน	จำนวนร.ก.ศ.	พื้นที่อยู่ในเขตวางผังแล้ว
			สายหลัก	สายรอง				จำนวนสำนักงานบริการโทรศัพท์	จำนวนที่ทำการไปรษณีย์				
40	อ.ปากเกร็ด	-0.45	0.92	-1.07	-0.76	-0.71	-0.60	-0.85	-0.49	0.46	0.04	-0.85	-0.10
	จ.สมุทรสาคร												
41	อ.เมืองสมุทรสาคร	-0.52	-0.56	-0.44	1.86	0.62	1.38	0.24	0.11	0.53	0.04	1.18	-0.10
42	อ.กระทุ่มแบน	4.22	-0.56	-0.65	0.81	1.96	1.38	0.24	0.11	0.12	0.04	-0.85	-0.10
43	อ.บ้านแพ้ว	1.47	-1.30	-0.86	2.69	0.62	-0.60	0.24	-0.49	-0.62	0.04	1.18	-1.01
	จำนวนอำเภอทั้งหมด	43	45	43	43	43	43	45	43	45	43	43	45
	ค่าเฉลี่ย	2.33	1.76	5.07	48.79	0.53	0.30	0.78	1.81	14.18	0.95	0.42	1.11
	S.D.	4.51	1.35	4.75	42.06	0.75	0.51	0.92	1.66	14.78	1.14	0.49	1.10

ตารางที่ ก-15 แสดงผลคะแนนของปัจจัยต่างๆจากการคูณด้วยค่าน้ำหนักของตัวชี้วัด43เขต / อำเภอ

ลำดับที่	จังหวัด / อำเภอ	1	2			3		4		5			6
		สัดส่วนพื้นที่เพาะปลูกปี 2541	จำนวนถนน		ระยะห่างจากเขตคอนเมือง	จำนวนสำนักงานบริการไฟฟ้า	จำนวนสำนักงานบริการประปา	การสื่อสาร		จำนวนร.พาณิชย์	จำนวนร.อมถิน	จำนวนร.ก.ส.	
			สายหลัก	สายรอง				จำนวนสำนักงานบริการโทรศัพท์	จำนวนที่ทำการไปรษณีย์				
	กรุงเทพมหานคร												
1	เขตหนองจอก	-0.52	-1.12	1.67	0.91	-0.71	-0.60	-1.70	-0.49	-0.76	0.04	1.18	-0.10
2	เขตบางเขน	-0.52	1.84	-0.86	3.12	0.62	1.38	0.49	2.52	0.60	0.92	-0.85	-0.10
3	เขตบางกะปิ	-0.52	1.84	0.41	1.84	-0.71	1.38	2.67	1.92	3.30	2.67	-0.85	-0.10
4	เขตมีนบุรี	-0.52	6.28	1.67	2.05	0.62	1.38	0.49	-0.49	-0.22	0.04	1.18	-0.10
5	เขตลาดกระบัง	-0.52	6.28	2.30	0.98	-0.71	-0.60	0.49	0.11	-0.35	0.04	1.18	-0.10
6	เขตคลองสาม	0.11	-1.12	1.88	1.70	-0.71	-0.60	-1.70	-0.49	-0.62	0.04	-0.85	-0.10
7	เขตบางขุนเทียน	-0.47	0.36	0.41	0.06	0.62	-0.60	-1.70	-0.49	0.46	-0.84	1.18	-0.10
8	เขตภาษีเจริญ	-0.21	-1.12	-0.44	0.98	-0.71	-0.60	-1.70	0.71	1.34	0.04	1.18	-0.10
9	เขตหนองแขม	0.73	-1.12	0.83	0.34	-0.71	-0.60	-1.70	-0.49	-0.15	0.04	-0.85	-0.10
10	เขตราษฎร์บูรณะ	-0.43	-1.12	-0.65	0.84	0.62	-0.60	0.49	0.11	0.73	0.04	-0.85	-0.10
11	เขตบึงกุ่ม	-0.52	0.36	-0.44	2.12	-0.71	-0.60	0.49	-0.49	0.94	-0.84	-0.85	-0.10
12	เขตจตุจักร	-0.52	4.80	2.51	2.77	-0.71	3.35	0.49	3.73	2.96	4.43	1.18	-0.10
13	เขตประเวศ	-0.52	1.84	-0.86	1.55	-0.71	-0.60	-1.70	0.11	0.80	0.04	-0.85	-0.10
14	เขตสวนหลวง	-0.52	1.84	-0.86	1.55	0.62	-0.60	-1.70	1.32	0.80	0.04	-0.85	-0.10
15	เขตจอมทอง	-0.39	1.84	-0.23	1.13	-0.71	1.38	0.49	-0.49	0.19	0.04	-0.85	-0.10
16	เขตคอนเมือง	-0.52	-2.60	0.83	3.48	-0.71	-0.60	-1.70	0.71	0.73	0.04	-0.85	-0.10
17	เขตลาดพร้าว	-0.52	0.36	-0.01	2.12	-0.71	-0.60	-1.70	-0.49	0.12	-0.84	-0.85	-0.10

ตารางที่ ค-15 แสดงผลคะแนนของปัจจัยต่างๆจากการคูณด้วยค่าคะแนนปัจจัยย่อย 43เขต / อำเภอ(ต่อ)

ลำดับที่	จังหวัด / อำเภอ	1 สัดส่วนพื้นที่เพาะปลูกปี 2541	2		ระยะห่างจากเขตคอนเมือง	3		4		5			6 พื้นที่อยู่ในเขตวางผังแล้ว
			จำนวนถนน			จำนวนสำนักงานบริการ ไฟฟ้า	จำนวนสำนักงานบริการประปา	การสื่อสาร		จำนวนร.พาณิชย์	นางจ.ร.อมสิน	จำนวนร.ก.ศ.	
			สายหลัก	สายรอง				จำนวนสำนักงานบริการโทรศัพท์	จำนวนที่ทำการไปรษณีย์				
18	เขตบางแค	-0.04	-1.12	1.88	0.27	-0.71	1.38	0.49	-1.09	-0.82	-0.84	-0.85	-0.10
19	เขตหลักสี่	-0.52	0.36	-0.86	3.19	-0.71	1.38	0.49	0.71	-0.76	-0.84	-0.85	-0.10
20	เขตสายไหม	-0.52	0.36	-0.01	2.55	-0.71	-0.60	-1.70	-1.09	-0.76	-0.84	-0.85	-0.10
21	เขตคันนายาว	-0.52	0.36	-0.44	2.48	-0.71	-0.60	-1.70	0.11	-0.55	0.04	-0.85	-0.10
22	เขตสะพานสูง	-0.52	-1.12	-0.44	2.05	-0.71	-0.60	0.49	-1.09	-0.89	-0.84	-0.85	-0.10
23	เขตวังทองหลาง	-0.52	-1.12	-0.86	2.20	-0.71	-0.60	2.67	0.11	-0.69	-0.84	-0.85	-0.10
24	เขตคลองสามวา	-0.52	-1.12	1.04	1.70	-0.71	-0.60	-1.70	-1.09	-0.96	-0.84	-0.85	-0.10
25	เขตทวีวัฒนา	0.48	-2.60	1.67	-0.30	-0.71	-0.60	-1.70	-1.09	-0.89	-0.84	-0.85	-0.10
26	เขตทุ่งครุ	0.01	-2.60	-0.44	0.41	-0.71	-0.60	-1.70	-1.09	-0.96	-0.84	-0.85	-0.10
27	เขตบางบอน	-0.39	-1.12	0.62	-0.01	-0.71	-0.60	0.49	-1.09	-0.69	-0.84	-0.85	-0.10
	จ.นครปฐม												
28	อ.เมืองนครปฐม	0.15	-1.12	-0.44	-6.22	0.62	-0.60	0.49	0.11	0.73	0.92	1.18	-0.10
29	อ.กำแพงแสน	-0.41	0.36	-0.23	-4.94	0.62	-0.60	0.49	0.11	-0.49	0.04	1.18	-1.01
30	อ.นครชัยศรี	1.40	0.36	-0.65	-6.93	0.62	-0.60	0.49	-0.49	-0.35	0.04	1.18	-0.10
31	อ.ดอนตูม	-0.22	-2.60	-0.23	-4.22	0.62	-0.60	0.49	-0.49	-0.89	-0.84	1.18	-1.01
32	อ.บางเลน	0.12	-1.12	-0.44	-2.73	0.62	-0.60	0.49	0.11	-0.69	0.04	1.18	-1.01
33	อ.สามพราน	3.57	0.36	-0.44	-3.08	0.62	1.38	0.49	1.32	-0.01	0.92	1.18	-0.10
34	อ.พุทธมณฑล	0.62	-1.12	-0.65	-4.94	0.62	-0.60	-1.70	-0.49	-0.76	-0.84	-0.85	-1.01

ตารางที่ ค-15 แสดงผลคะแนนของปัจจัยต่างๆจากการคูณด้วยค่าคะแนนปัจจัยย่อย 43เขต / อำเภอ (ต่อ)

ลำดับที่	จังหวัด / อำเภอ	1 สัดส่วนพื้นที่เพาะปลูกปี 2541	2			3		4		5			6 พื้นที่อยู่ในเขตวางผังแล้ว
			จำนวนถนน		ระยะห่างจากเขตตอนเมือง	จำนวนสำนักงานบริการไฟฟ้า	จำนวนสำนักงานบริการประปา	การสื่อสาร		จำนวนร.พาณิชย์	จำนวนร.อมสึน	จำนวนร.ก.ศ.	
			สายหลัก	สายรอง				จำนวนสำนักงานบริการโทรศัพท์	จำนวนที่ทำการไปรษณีย์				
	จ.นนทบุรี												
35	อ.เมืองนนทบุรี	-0.51	-1.12	-0.86	2.12	0.62	1.38	2.67	1.32	2.49	1.79	1.18	-0.10
36	อ.บางกรวย	-0.50	-1.12	-1.07	2.27	-0.71	-0.60	0.49	-0.49	-0.35	0.04	-0.85	-0.10
37	อ.บางใหญ่	0.51	-1.12	-0.65	1.41	0.62	-0.60	-1.70	-0.49	-0.49	0.04	1.18	-0.10
38	อ.บางบัวทอง	-0.50	0.36	-0.86	0.77	-0.71	1.38	-1.70	0.11	-0.49	0.04	1.18	-0.10
39	อ.ไทรน้อย	0.43	0.36	-0.86	-1.80	-0.71	-0.60	-1.70	-0.49	-0.89	-0.84	1.18	-0.10
40	อ.ปากเกร็ด	-0.45	1.84	-1.07	2.27	-0.71	-0.60	-1.70	-0.49	0.46	0.04	-0.85	-0.10
	จ.สมุทรสาคร												
41	อ.เมืองสมุทรสาคร	-0.52	-1.12	-0.44	-5.58	0.62	1.38	0.49	0.11	0.53	0.04	1.18	-0.10
42	อ.กระทุ่มแบน	4.22	-1.12	-0.65	-2.44	1.96	1.38	0.49	0.11	0.12	0.04	-0.85	-0.10
43	อ.บ้านแพ้ว	1.47	-2.60	-0.86	-8.07	0.62	-0.60	0.49	-0.49	-0.62	0.04	1.18	-1.01

ตารางที่ ก-16 แสดงผลรวมคะแนนของปัจจัยต่างๆ 43 เขต / อำเภอ

ลำดับที่	จังหวัด / อำเภอ	1	2	3	4	5	6	รวมทุกปัจจัย
		แหล่งผลิต	การคมนาคม	การบริการด้าน สาธารณสุขโรค	การบริการ ด้านการสื่อสาร	การบริการด้าน สถาบันการเงิน ธนาคาร	ข้อกำหนดด้านการใช้ ประโยชน์ที่ดิน	
	กรุงเทพมหานคร							
1	เขตหนองจอก	-0.52	1.48	-1.32	-2.28	0.45	0.00	-2.18
2	เขตบางเขน	-0.52	4.10	2.17	3.27	0.65	0.00	9.67
3	เขตบางกะปิ	-0.52	4.07	0.65	5.22	5.09	0.00	14.51
4	เขตมีนบุรี	-0.52	9.94	2.17	0.26	0.99	0.00	12.85
5	เขตลาดกระบัง	-0.52	9.50	-1.32	0.86	0.86	0.00	9.38
6	เขตคลองจั่น	0.11	2.48	-1.32	-2.28	-1.44	0.00	-2.45
7	เขตบางขุนเทียน	-0.47	0.83	0.20	-2.28	0.79	0.00	-0.94
8	เขตภาษีเจริญ	-0.21	-0.55	-1.32	-1.08	2.54	0.00	-0.62
9	เขตหนองแขม	0.73	0.07	-1.32	-2.28	-0.97	0.00	-3.77
10	เขตราษฎร์บูรณะ	-0.43	-0.90	0.20	0.86	-0.09	0.00	-0.36
11	เขตบึงกุ่ม	-0.52	2.05	-1.32	0.26	-0.77	0.00	-0.29
12	เขตจตุจักร	-0.52	10.03	2.62	4.48	8.54	0.00	25.15
13	เขตประเวศ	-0.52	2.53	-1.32	-1.68	-0.03	0.00	-1.02
14	เขตสวนหลวง	-0.52	2.53	0.20	-0.48	-0.03	0.00	1.71
15	เขตจอมทอง	-0.39	2.73	0.65	0.26	-0.63	0.00	2.62
16	เขตดอนเมือง	-0.52	1.75	-1.32	-1.08	-0.09	0.00	-1.26
17	เขตลาดพร้าว	-0.52	2.48	-1.32	-2.28	-1.58	0.00	-3.22
18	เขตบางแค	-0.04	1.05	0.65	-0.34	-2.52	0.00	-1.20
19	เขตหลักสี่	-0.52	2.70	0.65	1.47	-2.45	0.00	1.85
20	เขตสายไหม	-0.52	2.90	-1.32	-2.89	-2.45	0.00	-4.27
21	เขตคันนายาว	-0.52	2.41	-1.32	-1.68	-1.37	0.00	-2.48
22	เขตสะพานสูง	-0.52	0.52	-1.32	-0.34	-2.58	0.00	-4.24
23	เขตวังทองหลาง	-0.52	0.24	-1.32	3.41	-2.38	0.00	-0.57
24	เขตคลองสามวา	-0.52	1.64	-1.32	-2.89	-2.65	0.00	-5.74
25	เขตทวีวัฒนา	0.48	-1.19	-1.32	-2.89	-2.58	0.00	-7.50
26	เขตทุ่งครุ	0.01	-2.58	-1.32	-2.89	-2.65	0.00	-9.43
27	เขตบางบอน	-0.39	-0.50	-1.32	-0.34	-2.38	0.00	-4.93
	จ.นครปฐม							
28	อ.เมืองนครปฐม	0.15	-7.75	0.20	0.86	2.81	0.00	-3.73
29	อ.กำแพงแสน	-0.41	-4.80	0.20	0.86	0.72	-1.21	-4.63
30	อ.นครชัยศรี	1.40	-7.21	0.20	0.26	0.86	0.00	-4.50
31	อ.ดอนตูม	-0.22	-7.01	0.20	0.26	-0.56	-1.21	-8.54
32	อ.บางเลน	0.12	-4.26	0.20	0.86	0.52	-1.21	-3.77
33	อ.สามพราน	3.57	-3.15	2.17	2.07	2.07	0.00	6.73

ตารางที่ ก-16 แสดงผลรวมคะแนนของปัจจัยต่างๆ 43เขต / อำเภอ(ต่อ)

ลำดับที่	จังหวัด / อำเภอ	1	2	3	4	5	6	รวมทุกปัจจัย
		แหล่งผลิต	การคมนาคม	การบริการด้าน สาธารณสุขโลก	การบริการ ด้านการสื่อสาร	การบริการด้าน สถาบันการเงินการ ธนาคาร	พื้นที่อยู่ ในเขตวางผังแล้ว	
34	อ.พุทธมณฑล	0.62	-6.68	0.20	-2.28	-2.45	-1.21	-11.81
	จ.นนทบุรี							
35	อ.เมืองนนทบุรี	-0.51	0.17	2.17	4.61	5.43	0.00	11.88
36	อ.บางกรวย	-0.50	0.10	-1.32	0.26	-1.17	0.00	-2.62
37	อ.บางใหญ่	0.51	-0.33	0.20	-2.28	0.72	0.00	-1.18
38	อ.บางบัวทอง	-0.50	0.28	0.65	-1.68	0.72	0.00	-0.53
39	อ.ไทรน้อย	0.43	-2.29	-1.32	-2.28	-0.56	0.00	-6.02
40	อ.ปากเกร็ด	-0.45	3.03	-1.32	-2.28	-0.36	0.00	-1.39
	จ.สมุทรสาคร							
41	อ.เมืองสมุทรสาคร	-0.52	-7.11	2.17	0.86	1.73	0.00	-2.86
42	อ.กระทุ่มแบน	4.22	-4.18	3.69	0.86	-0.70	0.00	3.89
43	อ.บ้านแพ้ว	1.47	-11.49	0.20	0.26	0.59	-1.21	-10.18

ตารางที่ ค-17 แสดงความพร้อมของปัจจัยต่างๆ 43เขต / อำเภอ

ลำดับที่	จังหวัด / อำเภอ	1	2	3	4	5	6	รวมปัจจัยที่เป็นบวก
		สัดส่วนพื้นที่เพาะปลูกปี 2541	การคมนาคม	การบริหารด้านสาธารณสุขโรค	การบริหารด้านการสื่อสาร	การบริหารด้านสถาบันการเงินธนาคาร	พื้นที่อยู่ในเขตวางผังแล้ว	
	กรุงเทพมหานคร							
1	เขตหนองจอก	-	+	-	-	+	+	3
2	เขตบางเขน	-	+	+	+	+	+	5
3	เขตบางกะปิ	-	+	+	+	+	+	5
4	เขตมีนบุรี	-	+	+	+	+	+	5
5	เขตลาดกระบัง	-	+	-	+	+	+	4
6	เขตตลิ่งชัน	+	+	-	-	-	+	3
7	เขตบางขุนเทียน	-	+	+	-	+	+	4
8	เขตภาษีเจริญ	-	-	-	-	+	+	2
9	เขตหนองแขม	+	+	-	-	-	+	3
10	เขตราชบุรีบูรณะ	-	-	+	+	-	+	3
11	เขตบึงกุ่ม	-	+	-	+	-	+	3
12	เขตจตุจักร	-	+	+	+	+	+	5
13	เขตประเวศ	-	+	-	-	-	+	2
14	เขตสวนหลวง	-	+	+	-	-	+	3
15	เขตจอมทอง	-	+	+	+	-	+	4
16	เขตดอนเมือง	-	+	-	-	-	+	2
17	เขตลาดพร้าว	-	+	-	-	-	+	2
18	เขตบางแค	-	+	+	-	-	+	3
19	เขตหลักสี่	-	+	+	+	-	+	4
20	เขตสายไหม	-	+	-	-	-	+	2
21	เขตคันนายาว	-	+	-	-	-	+	2
22	เขตสะพานสูง	-	+	-	-	-	+	2
23	เขตวังทองหลาง	-	+	-	+	-	+	3
24	เขตคลองสามวา	-	+	-	-	-	+	2
25	เขตทวีวัฒนา	+	-	-	-	-	+	2
26	เขตทุ่งครุ	+	-	-	-	-	+	2
27	เขตบางบอน	-	-	-	-	-	+	1
	จ.นครปฐม							
28	อ.เมืองนครปฐม	+	-	+	+	+	+	5
29	อ.กำแพงแสน	-	-	+	+	+	-	3
30	อ.นครชัยศรี	+	-	+	+	+	+	5
31	อ.ดอนตูม	-	-	+	+	-	-	2
32	อ.บางเลน	+	-	+	+	+	-	4
33	อ.สามพราน	+	-	+	+	+	+	5

ตารางที่ ค-17 แสดงความพร้อมของปัจจัยต่างๆ 43เขต / อำเภอ (ต่อ)

ลำดับที่	จังหวัด / อำเภอ	1	2	3	4	5	6	รวมปัจจัยที่เป็นบวก
		สัดส่วนพื้นที่เพาะปลูกปี 2541	การคมนาคม	การบริการด้านสาธารณสุขโรค	การบริการด้านการสื่อสาร	การบริการด้านสถาบันการเงินการธนาคาร	พื้นที่อยู่ในเขตวางผังแล้ว	
34	อ.พุทธมณฑล	+	-	+	-	-	-	2
	จ.นนทบุรี							
35	อ.เมืองนนทบุรี	-	+	+	+	+	+	5
36	อ.บางกรวย	-	+	-	+	-	+	3
37	อ.บางใหญ่	+	-	+	-	+	+	4
38	อ.บางบัวทอง	-	+	+	-	+	+	4
39	อ.ไทรน้อย	+	-	-	-	-	+	2
40	อ.ปากเกร็ด	-	+	-	-	-	+	2
	จ.สมุทรสาคร							
41	อ.เมืองสมุทรสาคร	-	-	+	+	+	+	4
42	อ.กระทุ่มแบน	+	-	+	+	-	+	4
43	อ.บ้านแพ้ว	+	-	+	+	+	-	4

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ ก-18 แสดงข้อมูลพื้นฐานที่นำมาใช้ในการคำนวณค่ามาตรฐานของปัจจัยต่างๆเฉพาะ 25 เขต/อำเภอที่ปลูกกล้วยไม้

ลำดับที่	จังหวัด / เขต / อำเภอ	1			2			3			4		5			6
		สัดส่วนพื้นที่เพาะปลูก ปี 2541			จำนวนถนน (สาย)		ระยะห่างจาก เขตคอมมูนีง (กม.)	จำนวนสำนักงาน บริการ ไฟฟ้า	จำนวนสำนักงาน บริการประปา	การสื่อสาร		จำนวน ร.พาณิชย์ (แห่ง)	จำนวน ร.อมลัน (แห่ง)	จำนวนร.ก.ส. (แห่ง)	พื้นที่อยู่ในเขต วางผังแล้ว	
		พื้นที่ (ไร่)	พื้นที่ (ไร่)	ร้อยละ	สายหลัก	สายรอง				จำนวนสำนักงาน บริการ โทรศัพท์	จำนวนที่ทำการ ไปรษณีย์					
	กรุงเทพมหานคร	253,776.25	1,409.72		11	77		2	2	4	9	121	5	2		
1	เขตคลองชัน	18,424.38	193.75	2.83	1	14	25	0	0	0	1	5	1	0	1	
2	เขตบางขุนเทียน	75,429.38	13.37	0.20	2	7	48	1	0	0	1	21	0	1	1	
3	เขตภาษีเจริญ	11,146.25	94.5	1.38	1	3	35	0	0	0	3	34	1	1	1	
4	เขตหนองแขม	22,390.63	385.6	5.63	1	9	44	0	0	0	1	12	1	0	1	
5	เขตราษฎร์บูรณะ	9,863.75	27.25	0.40	1	2	37	1	0	1	2	25	1	0	1	
6	เขตจอมทอง	16,415.63	39.5	0.58	3	4	33	0	1	1	1	17	1	0	1	
7	เขตบางแค	27,785.00	146	2.13	1	14	45	0	1	1	0	2	0	0	1	
8	เขตทวีวัฒนา	31,386.88	308.25	4.50	0	13	53	0	0	0	0	1	0	0	1	
9	เขตทุ่งครุ	19,213.13	163	2.38	0	3	43	0	0	0	0	0	0	0	1	
10	เขตบางบอน	21,721.25	38.5	0.56	1	8	49	0	0	1	0	4	0	0	1	
	จ.นครปฐม	1,355,204.00	2,723.50		9	21	805	7	1	6	13	63	7	6	3	
11	อ.เมืองนครปฐม	260,900.00	204.01	2.98	1	3	136	1	0	1	2	25	2	1	1	
12	อ.กำแพงแสน	253,137.00	31.25	0.46	2	4	118	1	0	1	2	7	1	1	0	
13	อ.นครชัยศรี	162,507.00	590	8.62	2	2	146	1	0	1	1	9	1	1	1	
14	อ.ดอนตูม	107,096.00	91	1.33	0	4	108	1	0	1	1	1	0	1	0	
15	อ.บางเลน	368,022.00	195.25	2.85	1	3	87	1	0	1	2	4	1	1	0	
16	อ.สามพราน	155,842.00	1,261.94	18.43	2	3	92	1	1	1	4	14	2	1	1	
17	อ.พุทธมณฑล	47,700.00	350.05	5.11	1	2	118	1	0	0	1	3	0	0	0	

ตารางที่ ค-18 แสดงข้อมูลพื้นฐานที่นำมาใช้ในการคำนวณค่ามาตรฐานของปัจจัยต่างๆเฉพาะ 25 เขต/อำเภอที่ปลูกกล้วยไม้ (ต่อ)

ลำดับที่	จังหวัด / เขต / อำเภอ	1			2			3		4		5			6
		สัดส่วนพื้นที่เพาะปลูก ปี 2541			จำนวนถนน (สาย)		ระยะห่างจาก เขตคอนเมือง (กม.)	จำนวนสำนักงาน บริการ ไฟฟ้า	จำนวนสำนักงาน บริการประปา	การสื่อสาร		จำนวน ร.พาณิชย์ (แห่ง)	จำนวน ร.อมลีน (แห่ง)	จำนวนร.ก.ส. (แห่ง)	พื้นที่อยู่ในเขต วางผังแล้ว
		พื้นที่ (ไร่)	พื้นที่ (ไร่)	ร้อยละ	สายหลัก	สายรอง				จำนวนสำนักงาน บริการ โทรศัพท์	จำนวนที่ทำการ ไปรษณีย์				
	จ.นนทบุรี	388,939.00	641.26		10	5	194	2	2	3	10	96	7	4	6
18	อ.เมืองนนทบุรี	48,136.00	2.01	0.03	1	1	19	1	1	2	4	51	3	1	1
19	อ.บางกรวย	35,880.00	6	0.09	1	0	17	0	0	1	1	9	1	0	1
20	อ.บางใหญ่	60,249.00	316.25	4.62	1	2	29	1	0	0	1	7	1	1	1
21	อ.บางบัวทอง	72,774.00	4	0.06	2	1	38	0	1	0	2	7	1	1	1
22	อ.ไทรน้อย	116,260.00	293	4.28	2	1	74	0	0	0	1	1	0	1	1
23	อ.ปากเกร็ด	55,640.00	20	0.29	3	0	17	0	0	0	1	21	1	0	1
	จ.สมุทรสาคร	493,184.77	2,072.79		1	3	245	3	1	2	3	21	2	1	
24	อ.กระทุ่มแบน	63,273.96	1,460.62	21.33	1	2	83	2	1	1	2	16	1	0	1
25	อ.บ้านแพ้ว	194,960.65	612.17	8.94	0	1	162	1	0	1	1	5	1	1	0

ตารางที่ ก-19 แสดงค่ามาตรฐานของปัจจัยต่างๆเฉพาะ 25 เขต/อำเภอที่ปลูกกล้วยไม้

ลำดับที่	จังหวัด / อำเภอ	1 สัดส่วนพื้นที่เพาะปลูกปี 2541	2			3		4		5			6 พื้นที่อยู่ในเขตวางผังแล้ว
			จำนวนถนน		ระยะห่างจากเขตคอนเมือง	จำนวนสำนักงานบริการไฟฟ้า	จำนวนสำนักงานบริการประปา	การสื่อสาร		จำนวนร.พาณิชย์	จำนวนร.อมลีน	จำนวนร.ก.ส.	
			สายหลัก	สายรอง				จำนวนสำนักงานบริการโทรศัพท์	จำนวนที่ทำการไปรษณีย์				
	กรุงเทพมหานคร												
1	เขตดุสิต	-0.22	-0.33	2.37	-0.97	-0.89	-0.56	-0.85	-0.38	-0.57	0.22	-1.04	0.00
2	เขตบางขุนเทียน	-0.72	0.90	0.67	-0.43	0.47	-0.56	-0.85	-0.38	0.78	-1.15	0.96	0.00
3	เขตภาษีเจริญ	-0.49	-0.33	-0.30	-0.74	-0.89	-0.56	-0.85	1.51	1.89	0.22	0.96	0.00
4	เขตหนองแขม	0.31	-0.33	1.16	-0.52	-0.89	-0.56	-0.85	-0.38	0.02	0.22	-1.04	0.00
5	เขตราษฎร์บูรณะ	-0.68	-0.33	-0.54	-0.69	0.47	-0.56	0.31	0.57	1.12	0.22	-1.04	0.00
6	เขตจอมทอง	-0.64	2.13	-0.06	-0.78	-0.89	1.78	0.31	-0.38	0.44	0.22	-1.04	0.00
7	เขตบางแค	-0.35	-0.33	2.37	-0.50	-0.89	1.78	0.31	-1.32	-0.83	-1.15	-1.04	0.00
8	เขตทวีวัฒนา	0.09	-1.56	2.13	-0.31	-0.89	-0.56	-0.85	-1.32	-0.91	-1.15	-1.04	0.00
9	เขตทุ่งครุ	-0.30	-1.56	-0.30	-0.55	-0.89	-0.56	-0.85	-1.32	-1.00	-1.15	-1.04	0.00
10	เขตบางบอน	-0.65	-0.33	0.91	-0.41	-0.89	-0.56	0.31	-1.32	-0.66	-1.15	-1.04	0.00
	จ.นครปฐม												
11	อ.เมืองนครปฐม	-0.19	-0.33	-0.30	1.64	0.47	-0.56	0.31	0.57	1.12	1.59	0.96	0.00
12	อ.กำแพงแสน	-0.67	0.90	-0.06	1.22	0.47	-0.56	0.31	0.57	-0.41	0.22	0.96	-0.93
13	อ.นครชัยศรี	0.87	0.90	-0.54	1.88	0.47	-0.56	0.31	-0.38	-0.24	0.22	0.96	0.00
14	อ.ดอนตูม	-0.50	-1.56	-0.06	0.98	0.47	-0.56	0.31	-0.38	-0.91	-1.15	0.96	-0.93
15	อ.บางเลน	-0.22	-0.33	-0.30	0.49	0.47	-0.56	0.31	0.57	-0.66	0.22	0.96	-0.93
16	อ.สามพราน	2.71	0.90	-0.30	0.61	0.47	1.78	0.31	2.46	0.19	1.59	0.96	0.00
17	อ.พุทธมณฑล	0.21	-0.33	-0.54	1.22	0.47	-0.56	-0.85	-0.38	-0.74	-1.15	-1.04	-0.93

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ ค-19 แสดงค่ามาตรฐานของปัจจัยต่างๆ เฉพาะ 25 เขต/อำเภอที่ปลูกกล้วยไม้ (ต่อ)

ลำดับที่	จังหวัด / อำเภอ	1	2		3		4		5			6	
		สัดส่วนพื้นที่เพาะปลูกปี 2541	จำนวนถนน		ระยะห่างจากเขตตอนเมือง	จำนวนสำนักงานบริการไฟฟ้า	จำนวนสำนักงานบริการประปา	การสื่อสาร		จำนวนร.พาณิชย์	จำนวนร.อมสิน	จำนวนร.ก.ส.	พื้นที่อยู่ในเขตวางผังแล้ว
			สายหลัก	สายรอง				จำนวนสำนักงานบริการโทรศัพท์	จำนวนที่ทำการไปรษณีย์				
	จ.นนทบุรี												
18	อ.เมืองนนทบุรี	-0.75	-0.33	-0.79	-1.11	0.47	1.78	1.48	2.46	3.33	2.95	0.96	0.00
19	อ.บางกรวย	-0.74	-0.33	-1.03	-1.16	-0.89	-0.56	0.31	-0.38	-0.24	0.22	-1.04	0.00
20	อ.บางใหญ่	0.12	-0.33	-0.54	-0.88	0.47	-0.56	-0.85	-0.38	-0.41	0.22	0.96	0.00
21	อ.บางบัวทอง	-0.74	0.90	-0.79	-0.66	-0.89	1.78	-0.85	0.57	-0.41	0.22	0.96	0.00
22	อ.ไทรน้อย	0.05	0.90	-0.79	0.18	-0.89	-0.56	-0.85	-0.38	-0.91	-1.15	0.96	0.00
23	อ.ปากเกร็ด	-0.70	2.13	-1.03	-1.16	-0.89	-0.56	-0.85	-0.38	0.78	0.22	-1.04	0.00
	จ.สมุทรสาคร												
24	อ.กระทุ่มแบน	3.26	-0.33	-0.54	0.39	1.84	1.78	0.31	0.57	0.36	0.22	-1.04	0.00
25	อ.บ้านแพ้ว	0.93	-1.56	-0.79	2.25	0.47	-0.56	0.31	-0.38	-0.57	0.22	0.96	-0.93
	จำนวนอำเภอทั้งหมด	25	26	25	25	26	25	26	25	26	25	25	26
	ค่าเฉลี่ย	4.00	1.27	4.24	66.24	0.65	0.24	0.73	1.40	11.77	0.84	0.52	1.00
	S.D.	5.32	0.81	4.11	42.49	0.73	0.43	0.86	1.06	11.77	0.73	0.50	1.07

ตารางที่ ค-20 แสดงผลคะแนนของปัจจัยต่างๆจากการคูณด้วยค่าน้ำหนักของตัวชี้วัดเฉพาะ 25 เขต/อำเภอที่ปลูกกล้วยไม้

ลำดับที่	จังหวัด / อำเภอ	1 สัดส่วนพื้นที่เพาะปลูก ปี 2541	2		ระยะห่างจากเขตตอนเมือง	3 จำนวนสำนักงานบริการไฟฟ้า	จำนวนสำนักงานบริการประปา	4		จำนวนร.พาณิชย์	จำนวนร.อบต.	จำนวนร.ก.ส.	6 พื้นที่อยู่ในเขตวางผังแล้ว
			จำนวนถนน					การสื่อสาร					
			สายหลัก	สายรอง				จำนวนสำนักงานบริการโทรศัพท์	จำนวนที่ทำการไปรษณีย์				
	กรุงเทพมหานคร												
1	เขตคลองสาน	-0.22	-0.66	2.37	2.91	-0.89	-0.56	-1.70	-0.38	-0.57	0.22	-1.04	0.00
2	เขตบางขุนเทียน	-0.72	1.80	0.67	1.29	0.47	-0.56	-1.70	-0.38	0.78	-1.15	0.96	0.00
3	เขตภาษีเจริญ	-0.49	-0.66	-0.30	2.21	-0.89	-0.56	-1.70	1.51	1.89	0.22	0.96	0.00
4	เขตหนองแขม	0.31	-0.66	1.16	1.57	-0.89	-0.56	-1.70	-0.38	0.02	0.22	-1.04	0.00
5	เขตราษฎร์บูรณะ	-0.68	-0.66	-0.54	2.06	0.47	-0.56	0.63	0.57	1.12	0.22	-1.04	0.00
6	เขตจอมทอง	-0.64	4.27	-0.06	2.35	-0.89	1.78	0.63	-0.38	0.44	0.22	-1.04	0.00
7	เขตบางแค	-0.35	-0.66	2.37	1.50	-0.89	1.78	0.63	-1.32	-0.83	-1.15	-1.04	0.00
8	เขตทวีวัฒนา	0.09	-3.13	2.13	0.93	-0.89	-0.56	-1.70	-1.32	-0.91	-1.15	-1.04	0.00
9	เขตทุ่งครุ	-0.30	-3.13	-0.30	1.64	-0.89	-0.56	-1.70	-1.32	-1.00	-1.15	-1.04	0.00
10	เขตบางบอน	-0.65	-0.66	0.91	1.22	-0.89	-0.56	0.63	-1.32	-0.66	-1.15	-1.04	0.00
	จ.นครปฐม												
11	อ.เมืองนครปฐม	-0.19	-0.66	-0.30	-4.93	0.47	-0.56	0.63	0.57	1.12	1.59	0.96	0.00
12	อ.กำแพงแสน	-0.67	1.80	-0.06	-3.65	0.47	-0.56	0.63	0.57	-0.41	0.22	0.96	-0.93
13	อ.นครชัยศรี	0.87	1.80	-0.54	-5.63	0.47	-0.56	0.63	-0.38	-0.24	0.22	0.96	0.00
14	อ.คอนคา	-0.50	-3.13	-0.06	-2.95	0.47	-0.56	0.63	-0.38	-0.91	-1.15	0.96	-0.93
15	อ.บางเลน	-0.22	-0.66	-0.30	-1.47	0.47	-0.56	0.63	0.57	-0.66	0.22	0.96	-0.93
16	อ.สามพราน	2.71	1.80	-0.30	-1.82	0.47	1.78	0.63	2.46	0.19	1.59	0.96	0.00
17	อ.พุทธมณฑล	0.21	-0.66	-0.54	-3.65	0.47	-0.56	-1.70	-0.38	-0.74	-1.15	-1.04	-0.93

ตารางที่ ก-20 แสดงผลคะแนนของปัจจัยต่างๆจากการคูณด้วยค่าน้ำหนักของตัวชี้วัดเฉพาะ 25 เขต/อำเภอที่ปลูกกล้วยไม้ (ต่อ)

ลำดับที่	จังหวัด / อำเภอ	1 สัดส่วนพื้นที่เพาะปลูก ปี 2541	2 จำนวนถนน		ระยะห่างจากเขตตอนเมือง	3 จำนวนสำนักงานบริการไฟฟ้า	จำนวนสำนักงานบริการประปา	4 การสื่อสาร		5			6 พื้นที่อยู่ในเขตวางผังแล้ว
			สายหลัก	สายรอง				จำนวนสำนักงานบริการโทรศัพท์	จำนวนที่ทำการไปรษณีย์	จำนวนร.พาณิชย์	จำนวนร.อมลิม	จำนวนร.ก.ส.	
จ.นนทบุรี													
18	อ.เมืองนนทบุรี	-0.75	-0.66	-0.79	3.34	0.47	1.78	2.96	2.46	3.33	2.95	0.96	0.00
19	อ.บางกรวย	-0.74	-0.66	-1.03	3.48	-0.89	-0.56	0.63	-0.38	-0.24	0.22	-1.04	0.00
20	อ.บางใหญ่	0.12	-0.66	-0.54	2.63	0.47	-0.56	-1.70	-0.38	-0.41	0.22	0.96	0.00
21	อ.บางบัวทอง	-0.74	1.80	-0.79	1.99	-0.89	1.78	-1.70	0.57	-0.41	0.22	0.96	0.00
22	อ.ไทรน้อย	0.05	1.80	-0.79	-0.55	-0.89	-0.56	-1.70	-0.38	-0.91	-1.15	0.96	0.00
23	อ.ปากเกร็ด	-0.70	4.27	-1.03	3.48	-0.89	-0.56	-1.70	-0.38	0.78	0.22	-1.04	0.00
จ.สมุทรสาคร													
24	อ.กระทุ่มแบน	3.26	-0.66	-0.54	-1.18	1.84	1.78	0.63	0.57	0.36	0.22	-1.04	0.00
25	อ.บ้านแพ้ว	0.93	-3.13	-0.79	-6.76	0.47	-0.56	0.63	-0.38	-0.57	0.22	0.96	-0.93

ตารางที่ ค-21 แสดงผลรวมคะแนนของปัจจัยต่างๆเฉพาะ 25 เขต/อำเภอที่ปลูกกล้วยไม้

ลำดับที่	จังหวัด / อำเภอ	1	2	3	4	5	6	รวมทุกปัจจัย
		แหล่งผลิต	การคมนาคม	การบริหารด้าน สาธารณสุข	การบริหาร ด้านการสื่อสาร	การบริหารด้าน สถาบันการเงินการ ธนาคาร	พื้นที่อยู่ ในเขตวางผังแล้ว	
	กรุงเทพมหานคร							
1	เขตคลองสาน	-0.22	4.70	-1.54	-2.50	-1.41	0.50	-0.48
2	เขตบางขุนเทียน	-0.72	3.83	0.21	-2.50	0.56	0.50	1.88
3	เขตภาษีเจริญ	-0.49	1.31	-1.54	-0.61	3.02	0.50	2.19
4	เขตหนองแขม	0.31	2.14	-1.54	-2.50	-0.83	0.50	-1.92
5	เขตราชบุรีบูรณะ	-0.68	0.93	0.21	1.98	0.26	0.50	3.21
6	เขตจอมทอง	-0.64	6.61	0.80	1.04	-0.41	0.50	7.90
7	เขตบางแค	-0.35	3.28	0.80	0.09	-3.03	0.50	1.29
8	เขตทวีวัฒนา	0.09	0.02	-1.54	-3.44	-3.12	0.50	-7.49
9	เขตทุ่งครุ	-0.30	-1.71	-1.54	-3.44	-3.20	0.50	-9.70
10	เขตบางบอน	-0.65	1.54	-1.54	0.09	-2.86	0.50	-2.92
	จ.นครปฐม							
11	อ.เมืองนครปฐม	-0.19	-5.82	0.21	1.98	3.63	0.50	0.31
12	อ.กำแพงแสน	-0.67	-1.85	0.21	1.98	0.76	-2.00	-1.57
13	อ.นครชัยศรี	0.87	-4.31	0.21	1.04	0.92	0.50	-0.77
14	อ.ดอนตูม	-0.50	-6.05	0.21	1.04	-1.11	-2.00	-8.43
15	อ.บางเลน	-0.22	-2.36	0.21	1.98	0.51	-2.00	-1.88
16	อ.สามพราน	2.71	-0.25	2.55	3.87	2.71	0.50	12.09
17	อ.พุทธมณฑล	0.21	-4.79	0.21	-2.50	-2.95	-2.00	-11.82
	จ.นนทบุรี							
18	อ.เมืองนนทบุรี	-0.75	1.96	2.55	7.41	7.18	0.50	18.85
19	อ.บางกรวย	-0.74	1.86	-1.54	1.04	-1.08	0.50	0.04
20	อ.บางใหญ่	0.12	1.49	0.21	-2.50	0.76	0.50	0.58
21	อ.บางบัวทอง	-0.74	3.07	0.80	-1.55	0.76	0.50	2.83
22	อ.ไทรน้อย	0.05	0.53	-1.54	-2.50	-1.11	0.50	-4.07
23	อ.ปากเกร็ด	-0.70	6.77	-1.54	-2.50	-0.07	0.50	2.46
	จ.สมุทรสาคร							
24	อ.กระทุ่มแบน	3.26	-2.32	4.30	1.98	-0.49	0.50	7.23
25	อ.บ้านแพ้ว	0.93	-10.60	0.21	1.04	0.59	-2.00	-9.83

ตารางที่ ก-22 แสดงความพร้อมของปัจจัยต่างๆเฉพาะ 25 เขต/อำเภอที่ปลูกกล้วยไม้

ลำดับที่	จังหวัด / อำเภอ	1	2	3	4	5	6	รวมปัจจัยที่เป็นบวก
		สัดส่วนพื้นที่เพาะปลูกปี 2541	การคมนาคม	การบริการด้านสาธารณสุข	การบริการด้านการสื่อสาร	การบริการด้านสถาบันการเงิน	ธนาคารพื้นที่อยู่ในเขตวางผังแล้ว	
	กรุงเทพมหานคร							
1	เขตคลองจั่น	-	+	-	-	-	+	2
2	เขตบางขุนเทียน	-	+	+	-	+	+	4
3	เขตภาษีเจริญ	-	+	-	-	+	+	3
4	เขตหนองแขม	+	+	-	-	-	+	3
5	เขตราษฎร์บูรณะ	-	+	+	+	+	+	5
6	เขตจอมทอง	-	+	+	+	-	+	4
7	เขตบางแค	-	+	+	+	-	+	4
8	เขตทวีวัฒนา	+	+	-	-	-	+	3
9	เขตทุ่งครุ	-	-	-	-	-	+	1
10	เขตบางบอน	-	+	-	+	-	+	3
	จ.นครปฐม							
11	อ.เมืองนครปฐม	-	-	+	+	+	+	4
12	อ.กำแพงแสน	-	-	+	+	+	-	3
13	อ.นครชัยศรี	+	-	+	+	+	+	5
14	อ.ดอนตูม	-	-	+	+	-	-	2
15	อ.บางเลน	-	-	+	+	+	-	3
16	อ.สามพราน	+	-	+	+	+	+	5
17	อ.พุทธมณฑล	+	-	+	-	-	-	2
	จ.นนทบุรี							
18	อ.เมืองนนทบุรี	-	+	+	+	+	+	5
19	อ.บางกรวย	-	+	-	+	-	+	3
20	อ.บางใหญ่	+	+	+	-	+	+	5
21	อ.บางบัวทอง	-	+	+	-	+	+	4
22	อ.ไทรน้อย	+	+	-	-	-	+	3
23	อ.ปากเกร็ด	-	+	-	-	-	+	2
	จ.สมุทรสาคร							
24	อ.กระทุ่มแบน	+	-	+	+	-	+	4
25	อ.บ้านแพ้ว	+	-	+	+	+	-	4

แผนภูมิฮิสโตแกรมของการแบ่งกลุ่มศักยภาพของพื้นที่จากค่ามาตรฐานรวมทุกปัจจัยในพื้นที่ปลูกกล้วยไม้ส่งออก 25 เขต/อำเภอ

ศักยภาพต่ำ มี 6 เขต / อำเภอ

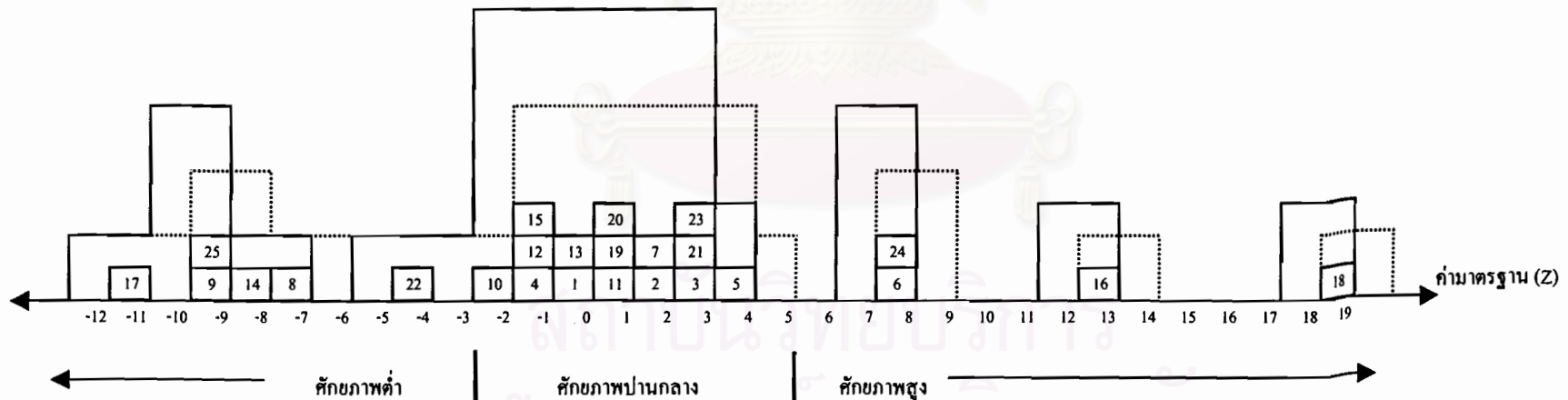
- 17 อ.พุทธมณฑล
- 25 อ.บ้านแพ้ว
- 9 เขตทุ่งครุ
- 14 อ.คอนคาบ
- 8 เขตทวีวัฒนา
- 22 อ.ไทรน้อย

ศักยภาพปานกลาง มี 15 เขต / อำเภอ

- 10 เขตบางบอน
- 15 อ.บางเลน
- 12 อ.กำแพงแสน
- 4 เขตหนองแขม
- 13 อ.นครชัยศรี
- 1 เขตคลองเตย
- 20 อ.บางใหญ่
- 19 อ.บางกรวย
- 11 อ.เมืองนครปฐม
- 7 เขตบางแค
- 2 เขตบางขุนเทียน
- 23 อ.ปากเกร็ด
- 21 อ.บางบัวทอง
- 3 เขตภาษีเจริญ
- 5 เขตราชบุรี

ศักยภาพสูง มี 4 เขต / อำเภอ

- 24 อ.กระทุ่มแบน
- 6 เขตจอมทอง
- 16 อ.สามพราน
- 18 อ.เมืองนนทบุรี

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นางสาวเจษฎาพร บุราคม เกิดวันที่ 1 พฤษภาคม 2518 ที่กรุงเทพมหานคร สำเร็จการศึกษาปริญญาศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาบริหารธุรกิจ คณะศิลปศาสตร์ สถาบันราชภัฏสวนสุนันทาในปี 2539 และเข้ารับการศึกษาต่อในหลักสูตรการวางแผนภาคและเมืองมหาบัณฑิต ภาควิชาการวางแผนภาคและเมือง คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อปี พ.ศ.2544 ปัจจุบันรับราชการตำแหน่ง เจ้าหน้าที่วิเคราะห์ผังเมือง 5 สังกัดสำนักพัฒนามาตรฐานผังเมือง กรมโยธาธิการและผังเมือง

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย